

# TEM-analyyseja

## 37/2011

---

### Äkillisen rakennemuutoksen alueet 2007-2011

Jukka Hytönen – Ilkka Mella – Anu Pousi

ISSN 1797-5271  
ISBN 978-952-227-525-7



# **Äkillisen rakennemuutoksen alueet 2007 - 2011**

Jukka Hytönen – Ilkka Mella – Anu Pousi

Työ- ja elinkeinoministeriö  
Ministry of Employment and the Economy  
Eteläesplanadi 4, 00130 Helsinki, Finland  
Email: [etunimi.sukunimi@tem.fi](mailto:etunimi.sukunimi@tem.fi)

Helsinki, marraskuu 2011

**Tiivistelmä:** Vuosina 2007–2011 yritysten lopettaessa tai supistaessa toimintaansa on yhteensä 22 aluetta nimetty **äkillisen rakennemuutoksen alueiksi**. Alueista 21 on seutukuntia ja 1 yksittäinen kunta. Lisäksi meriteollisuus on nimetty äkillisen rakennemuutoksen toimialaksi. Tuotannon supistaminen on koskenut erityisesti metsäteollisuutta, joka on sulkenut vuosina 2005–2010 eri puolilla maata noin kymmenen tehdasta. Myös metalli- ja konepajateollisuus sekä sähkötekninen teollisuus ovat globaalin kilpailun voimistuessa joutuneet supistamaan tuotantoaan joillakin alueilla. Supistamistoimenpiteet ovat kohdistuneet voimakkaimmin perinteisille teollisuusseuduille, joista useat ovat pienempiä kaupunkikeskuksia ja maaseutukeskuksia.

Työ- ja elinkeinoministeriö on kehittänyt toimintamallin äkillisten rakennemuutosten hoitamiseen. Mallin mukaan toimenpiteet käynnistetään välittömästi isojen irtisanomisten tapahduttua. TEM:n asettama rakennemuutoksen reagointiryhmä koordinoi toimenpiteiden valmistelua ja informoi hallituksen avainministereitä tapahtuneesta. Kohdealueella toimiva ELY-keskus organisoii alueellisen rakennemuutostyöryhmän, jossa on mukana edustajia ELY-keskuksesta, kunnasta, yrityksestä, TE-toimistosta, elinkeinoyhtiöstä sekä työntekijöiden taholta. Valtioneuvosto tekee päätöksen äkillisen rakennemuutoksen alueista ja irrottaa tarvittavan rahoituksen.

Äkillisen rakennemuutoksen alueilla on vuosina 2007–2011 irtisanottu yhteensä yli 11 000 työntekijää. Näistä noin 42 % on työllistynyt avoimille työmarkkinoille, 4 % on työllistynyt tukitoimin, 6 % on koulutuksessa, 12 % eläkkeellä tai sitä odottamassa ja 12 % on työttömänä. Pääasiallisena rahoitustukena ovat olleet yritysten investointi- ja kehittämishankkeisiin varattu määräraha sekä työllisyysperusteinen investointimääräraha. Lisäksi on ollut mahdollista osoittaa EU:n rakennerahastojen tukea joustovarauksena ja myös Euroopan globalisaatiorahaston (EGR) tukea. Varsinaista tukirahoitusta on äkillisen rakennemuutoksen alueille irrotettu vuosina 2007–2011 yhteensä noin 220 miljoonaa euroa, mistä suurin osa on kohdistunut Kaakkois-Suomeen, Pohjois-Karjalaan ja Pohjois-Savoon. Finnvera on osallistunut äkillisen rakennemuutoksen alueilla toimivien yritysten tukemiseen takauksin ja lainoin, joiden yhteissumma on lähes 500 miljoonaa euroa. Lisäksi Suomen Teollisuussijoitus on investoinut alueiden yrityksiin noin 20 miljoonan euron edestä.

**Asiasanat:** äkillinen rakennemuutos, toimintamalli, irtisanotut, alueellinen

**Abstract:** A region experiencing large plant closures or mass layoffs can be classified as an area of abrupt structural change. Since 2007, 22 regions have qualified for the classification. In addition, Finnish maritime industry has been classified as an industry of abrupt structural change. The structural changes and plant closures have been substantial in some specific industries and sectors, especially among forest industry. Globalization and the intense competition have forced metal and electronics industries to reduce production too. Reductions have concentrated in the industrialized regions.

The Ministry of Employment and Economy (MEE) has developed a plan of action for the mass layoffs that have large impacts on the affected region. The plan includes reacting immediately when reductions are announced. The MEE has nominated a “task force of abrupt structural change”. It coordinates and prepares the actions to the situation. The group also informs the key members of government about the situation. In addition, a regional task force is organized in the affected area. The regional group includes representatives of local centre for economic development, transport and the environment, municipalities of the area, company planning the reductions, local employment and economic development office, regional developing company and the displaced workers. The government decides about nominating the region as an area of abrupt structural change and allocates funding to the area.

There have been over 11 000 layoffs in the areas of abrupt structural change during 2007 - 2011. According to recent data, 42 % of the displaced workers have found new employment, 4 % are employed to supported employment and 6 % are participating in education, re-training or up-skilling programmes. Approximately 12 % have retired or are waiting for retirement and 12 % are unemployed. The main instruments of financial support to the areas have been grants for investment and development programmes to enterprises and investment grants for improving public infrastructure. Also resources from the European structural funds have been allocated to areas. One region has received support from European Globalisation Fund. The total amount of support allocated to the areas of abrupt structural change during 2007-2011 is 220 million Euros. Also, Finnvera, a financing company owned by the State of Finland, has provided loans and guarantees worth 500 million Euros. Suomen Teollisuussijoitus, another state-owned investment company, has also invested to companies in the areas.

**Key words:** areas of abrupt structural change, layoffs, plant closures, regional

## SISÄLTÖ

1. Johdanto .....	1
2. Äkillisen rakennemuutoksen alueet 2007 – 2011 .....	3
2.1. Äkillisen rakennemuutoksen vaikutukset työllisyyteen alueilla .....	3
2.2. Äkillisen rakennemuutoksen toimintamalli ja tukitoimenpiteet .....	8
3. Rahoitustuki äkillisen rakennemuutoksen alueille.....	11
3.1. Yritysten investointi- ja kehittämishankkeiden määrärahat .....	12
3.2. Työllisyysperusteisten investointien määrärahat.....	16
3.3. EU:n rakennerahastojen kautta myönnetty tuki .....	19
3.4. Finnveran myöntämä rahoitustuki.....	25
3.5. Muut rahoitusmuodot .....	26
4. Äkillisen rakennemuutoksen alueiden väestö, työvoima ja talous .....	31
4.1. Väestö ja työvoima.....	31
4.2. Äkillisen rakennemuutoksen alueiden kuntien talous .....	32
5. Rakennemuutos ja alueiden kehitys.....	36
5.1. Alueiden sopeutuminen.....	36
5.2. Rakennemuutos voimistuu alueilla 2010 – luvulla .....	41
6. Yhteenveto .....	53
7. Lähteet.....	55
LIITTEET: Aluekohtainen tarkastelu .....	57
A. Maakuntakeskukset .....	58
1. Joensuun seutukunta .....	58
2. Lappeenrannan seutukunta.....	61
3. Kouvolan seutukunta.....	64
4. Kotka-Haminan seutukunta.....	67
5. Kajaanin seutukunta .....	70
B. Aluekeskukset .....	73
6. Etelä-Pirkanmaan seutukunta.....	73
7. Forssan seutukunta.....	76
8. Imatran seutukunta.....	79
9. Kaskisen kaupunki (Sydösterbotten) .....	82
10. Salon seutukunta .....	85
11. Varkauden alue .....	88
12. Heinolan alue .....	91
C. Maaseutukeskukset.....	94
13. Jämsän seutukunta.....	94
14. Keuruun seutukunta .....	97
15. Vakka-Suomen seutukunta .....	100
16. Saarijärvi-Viitasaaren seutukunta .....	103
17. Itä-Lapin seutukunta .....	106
18. Keski-Karjalan seutukunta.....	109
19. Koillis-Savon seutukunta .....	112
20. Haapavesi-Siikalatvan ja Nivala-Haapajärven seutukunnat .....	115
21. Ylä-Pirkanmaan seutukunta .....	119
D. Meriteollisuus.....	121
TEM-analyyseja – verkkojulkaisusarjassa aiemmin ilmestynyt.....	123

## 1. Johdanto

Rakennemuutos on jatkuva prosessi, joka liittyy olennaisesti elinkeinotoiminnan ja alueiden kehityskuvaan. Usein se nähdään negatiivisena ilmiönä, koska alueelta katoaa yritystoimintaa tai alue menettää työvoimaansa jatkuvan muuttotappion myötä. Toisaalta rakennemuutos luo mahdollisuuden uudistaa alueen elinkeino- ja yritystoimintaa, jos toimenpiteet rakennemuutoksen hoitamiseksi ovat riittävän tehokkaita. Ongelmallisimpia ovat alueet, joiden elinkeinorakenne on yksipuolinen ja jotka ovat siten riippuvaisia 1-2 suuren yrityksen toiminnasta ja usein myös julkisen sektorin toiminnasta.

Yritysten lopettaessa toimintansa tuotantorakenteeltaan heikkeneviä alueita on nimetty **äkillisen rakennemuutoksen alueiksi**. Tuotannon supistaminen on koskenut erityisesti metsäteollisuutta, joka on sulkenut vuosina 2005–2010 eri puolilla maata noin kymmenen tehdasta. Tuotantokapasiteetista on poistunut lähes neljännes ja irtisanomiset ovat koskeneet yli 7000 työntekijää. Myös metalli- ja konepajateollisuus sekä sähkötekninen teollisuus ovat globaalin kilpailun voimistuessa joutuneet supistamaan tuotantoaan joillakin alueilla. Supistamistoimenpiteet ovat kohdistuneet voimakkaimmin perinteisille teollisuusseuduille, joista useat ovat pienempiä kaupunkikeskuksia ja maaseutukeskuksia. Vuosina 2007 -2011 on äkillisen rakennemuutoksen alueita nimetty yhteensä 22 aluetta, joista 21 on seutukuntia ja 1 yksittäinen kunta. Lisäksi meriteollisuus on nimetty äkillisen rakennemuutoksen toimialaksi.

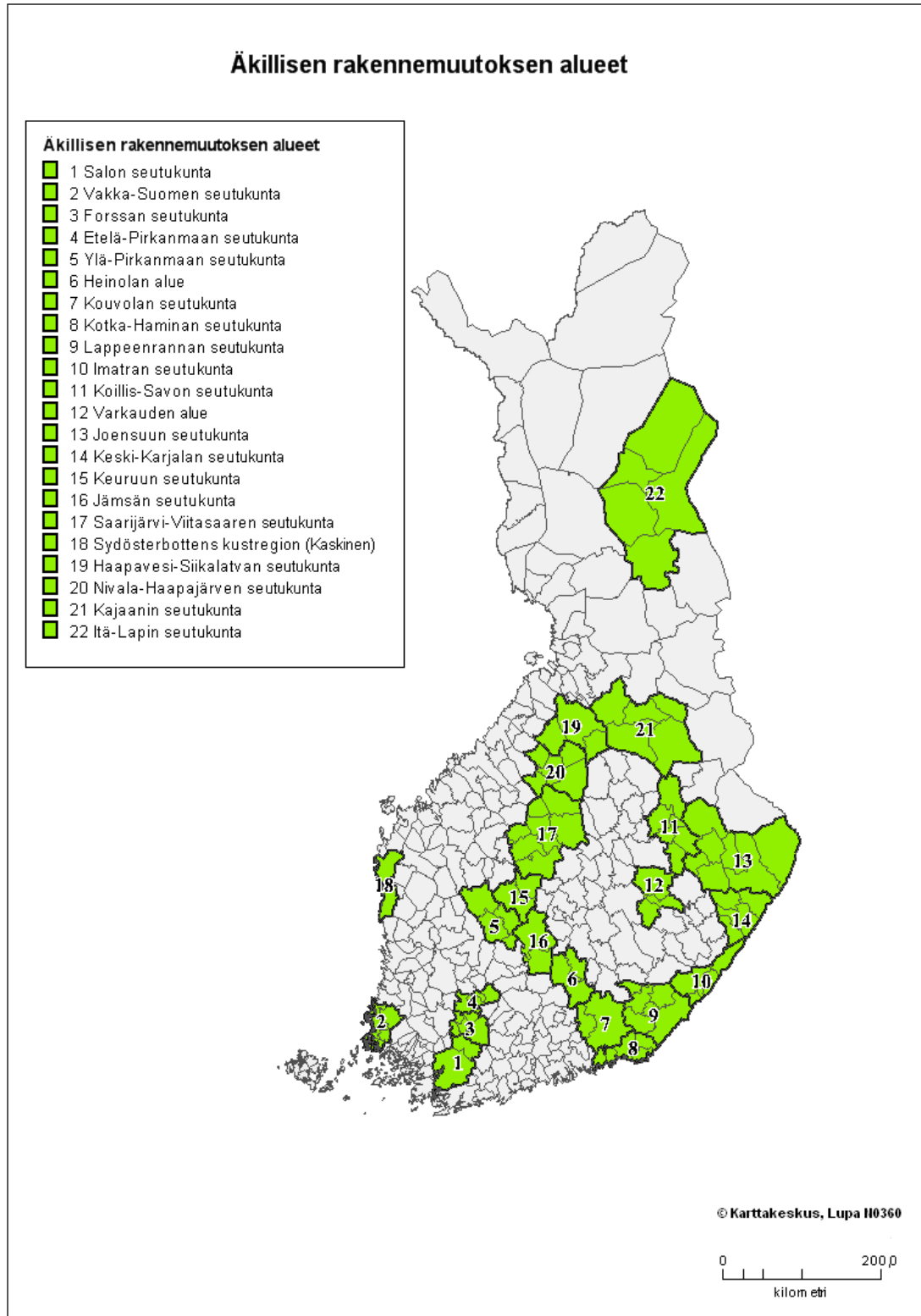
Äkillisen rakennemuutosten hoitamiseen on työ- ja elinkeinoministeriö kehittänyt toimintamallin, jonka mukaan käynnistetään toimenpiteet välittömästi isojen irtisanomisten tapahduttua. TEM:n asettama rakennemuutoksen reagointiryhmä, jossa on TEM:n lisäksi mukana VM, koordinoi toimenpiteiden valmistelua ja informoi hallituksen avainministereitä tapahtuneesta. Kohdealueella toimiva ELY-keskus organisoii alueellisen rakennemuutostyöryhmän, jossa on mukana edustajia ELY-keskuksesta, kunnasta, yrityksestä, TE-toimistosta, elinkeinoyhtiöstä sekä työntekijöiden taholta. Tarvittaessa valtioneuvosto nimeää paikkakunnan äkillisen rakennemuutoksen alueeksi ja irrottaa tarvittavan rahoituksen. Korvaavia työpaikkoja luovia erityistoimenpiteitä jatketaan noin kahden vuoden ajan. Jatkoaikaa on myönnetty vain, jos alueella on tapahtunut uusi mittava rakennemuutos.

Äkillisen rakennemuutosalueen nimeämisessä on käytetty seuraavia kriteereitä:

- 
- menetettävien työpaikkojen määrä on merkittävä, tällöin arvioidaan myös vaikutukset alihankintaketjussa,
  - työpaikkavähennys on vähintään 1,5 % alueen työpaikkamäärästä,
  - lisäksi arvioidaan potentiaalista työttömyysasteen nousua, jos kaikki irtisanotut jäävät työttömiksi,
  - alueen tuotantorakenteen mahdollisuudet uudistua ja tarjota uusia työpaikkoja,
  - arvio rakennemuutoksen aiheuttamien ongelmien kestosta alueella.
- 

Arviossa otetaan huomioon myös koko maan taloudellinen tilanne, eikä reagoida pelkän suhdannetilanteen aiheuttamiin irtisanomisiin, vaikka ne olisivat huomattavia. Hallitusohjelmassa korostetaan ennakoivaa rakennemuutoksen hoitoa, jolloin nimeämiskriteereissä voidaan ottaa huomioon kerrannaisvaikutukset, jotka johtavat välittömiin työpaikkamenetyksiin alueella. Määräytymiskriteerit eivät perustu säädöksiin, vaan ne ovat rakennemuutoksen reagointiryhmän kehittämää harkinnanvaraisia kriteerejä.

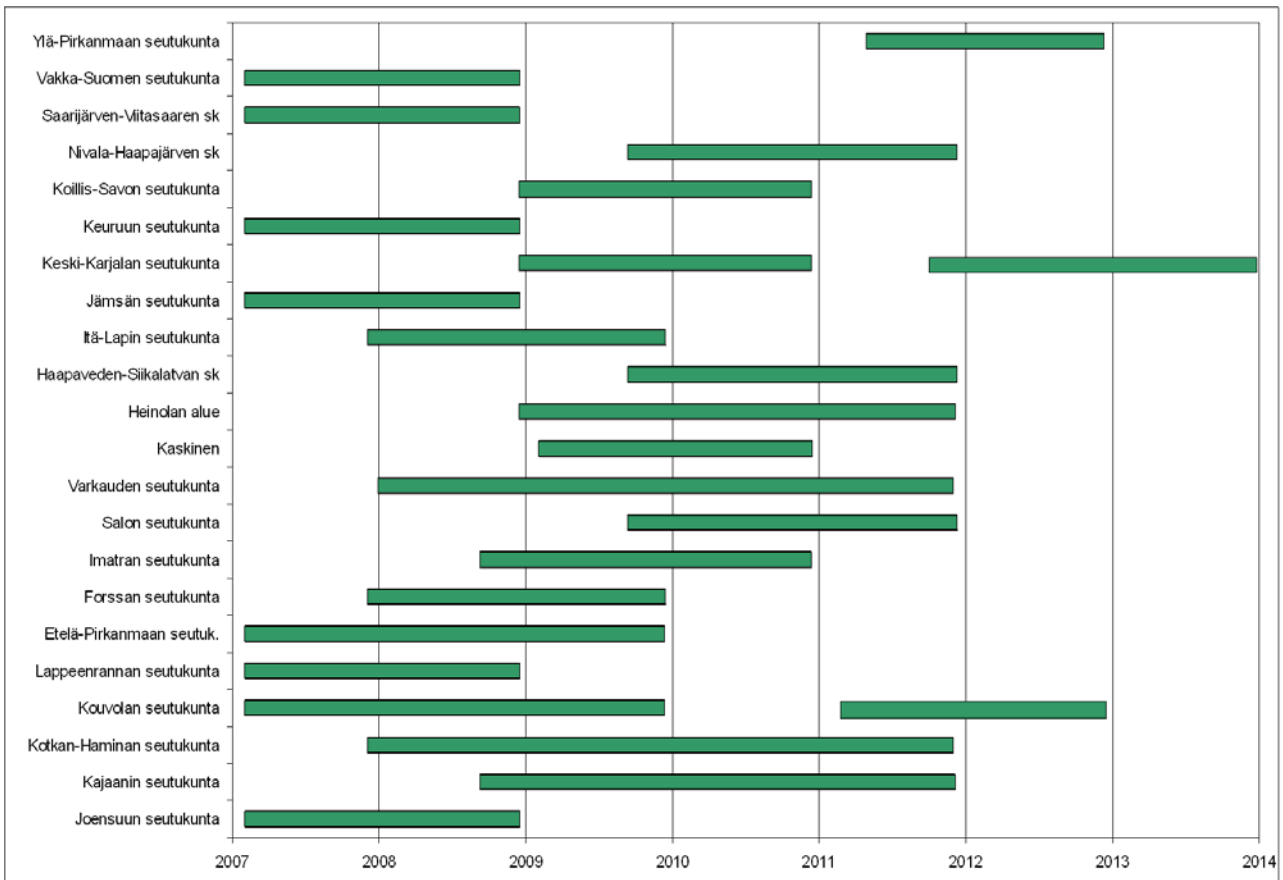
Raportin päätavoitteena on antaa kokonaiskuva vuosina 2007-2011 eri lähteistä myönnetystä rahoituksesta äkillisen rakennemuutoksen alueille. Lisäksi esitetään alueilta kerättyjen tietojen pohjalta keskeisiä toimenpiteitä ja niiden työllisyysvaikutuksia. Mukana on myös kuvaus alueiden toimintaympäristön kehityksestä väestön, työvoiman ja talouden osalta. Kaikista alueista on raportin lopussa olevassa liitteessä erillinen kuvaus.



**Kuvio 1. Äkillisen rakennemuutoksen alueet 2007-2011**

## 2. Äkillisen rakennemuutoksen alueet 2007 – 2011

Äkillinen rakennemuutos on koskettanut erilaisia alueita pääasiassa Itä- ja Pohjois-Suomessa, mutta myös muualla maassa. Mukana on maakuntien keskusalueita, pienempiä aluekeskuksia ja maaseutukeskuksia. Yhteistä kaikille alueille on riippuvuus muutamasta suuresta yrityksestä ja myös julkisen sektorin rahoituksesta. Maakuntakeskuksia ovat Joensuu, Kajaanin, Kotka-Haminan, Kouvolan ja Lappeenrannan seutukunnat. Muita alueellisia keskuksia ovat Etelä-Pirkanmaan, Forssan, Imatran, Salon, Varkauden ja Heinolan seutukunnat sekä Kaskisen kaupunki. Maaseutukeskuksiksi voidaan luokitella Haapaveden-Siikalatvan, Itä-Lapin, Jämsän, Keski-Karjalan, Keuruun, Koillis-Savon, Nivala-Haapajärven, Saarijärvi-Viitasaaren, Vakka-Suomen ja Ylä-Pirkanmaan seutukunnat.



Kuvio 2. Äkillisen rakennemuutoksen alueet ja ohjelmakauden kesto. Pystyviivat vuodenvaihteen kohdalla.

### 2.1. Äkillisen rakennemuutoksen vaikutukset työllisyyden alueilla

Seuraavaksi tarkastellaan äkillisen rakennemuutoksen alueita (ärm-alueita) toimialoittain eriteltyinä metsäteollisuuteen ja muuhun teollisuuteen. Taulukossa on esitetty seutukunta, tapahtuneet yritysten lakkautukset tai supistamiset sekä irtisanottujen määrä. Nimeämispäivä ja ohjelmakausi viittaavat TEM:n tekemään päätökseen alueen nimittämisestä äkillisen rakennemuutoksen alueeksi. Metsäteollisuuden yrityksiä, jotka ovat irtisanoneet henkilökuntaa, on 18 äkillisen rakennemuutoksen alueella yhteensä kymmenen ja useita pienempiä. Irtisanomisten määrä on ollut yhteensä yli 6000 henkilöä. UPM-Kymmenen toimipisteistä on irtisanottu kahdeksalla seudulla ja Stora Enson toimipisteistä kuudella seudulla.



**Taulukko 1. Äkillisen rakennemuutoksen alueet 2007–2011 (metsäteollisuus)**

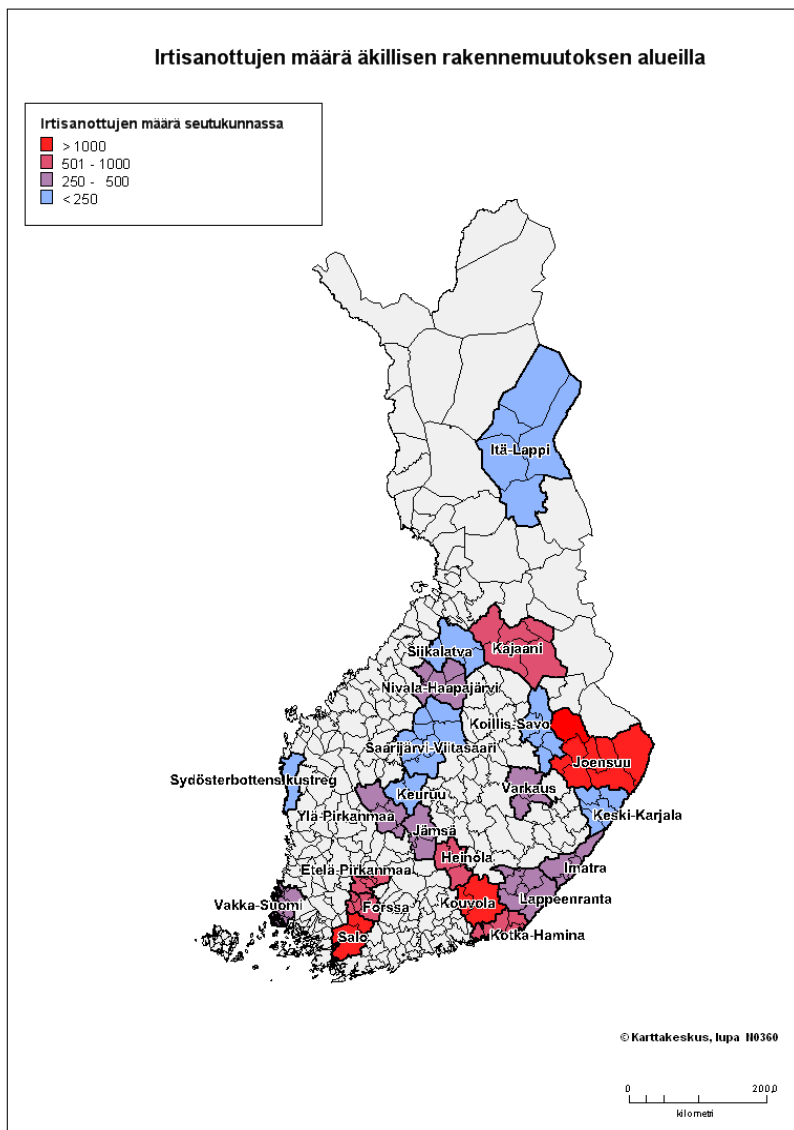
	<b>Ohjelmakausi</b>	<b>Nimeämispäivä</b>	<b>irtisanotut</b>
<b>Jämsän seutukunta</b>	2007 – 2008	01.02.2007	349
- UPM-Kymmene Oyj Paperitehdas			
- Smead Paperisto Oy, Jämsä			
<b>Keuruun seutukunta</b>	2007 – 2008	01.02.2007	168
- UPM-Kymmene Oyj puunjalostustehtas			
- Puhos Board Oy kuitulevytehtas,			
- Relicomp Oy kaapelitehtas , Keuruu			
<b>Lappeenrannan seutukunta</b>	2007 - 2008	01.02.2007	350
- UPM-Kymmene Oyj paperitehdas, Lappeenranta			
<b>Etelä-Pirkanmaan seutukunta</b>	2007 - 2009	01.02. 2007, 11.09.2008	275+ 150+320=745
- UPM-Kymmene Oyj paperitehdas ja sellutehdas			
- Kuitu Finland Oy, Valkeakoski			
<b>Kouvolan seutukunta</b>	2007 - 2009	01.02. 2007, 05.12.2007	678+170=848
- UPM-Kymmene Oyj, Voikkaan paperitehdas, Kuusankoski			
- Stora Enso Oyj paperitehdas, Anjalankoski			
<b>Itä-Lapin seutukunta</b>	2008 - 2009	05.12. 2007	215
- Stora Enso Oyj Kemijärven sellutehdas			
<b>Imatran seutukunta</b>	2008 - 2010	11.09. 2008	250
- Stora Enso Oyj Imatran tehtaas			
<b>Keski-Karjalan seutukunta</b>	2008 – 2010, 2011-2013	18.12. 2008, 20.10.2011	185, 144
- mekaaninen puutuoteollisuus, useita yrityksiä, Kitee ja Kesälahti			
<b>Koillis-Savon seutukunta</b>	2008 - 2010	18.12. 2008	204
- Stromsdal Oyj kartonkitehdas, Juankoski			
<b>Kaskisen kaupunki</b>	2009 - 2010	05.02.2009	223
- Metsä-Botnia Oyj sellutehdas + alihankkijat, Kaskinen			
<b>Kotka-Haminan seutukunta</b>	2008 - 2011	05.12. 2007, 16.9. 2009	450+320=770
- Stora Enso Oyj Summan paperitehdas, Hamina			
- Sunilan sellutehdas, Kotka			
<b>Nivala-Haapajärven seutukunta</b>	2009 - 2011	16. 9.2009	323
<b>Siikalatvan seutukunta</b>	2009 - 2011	16. 9.2009	
- Incap Furniture Oy huonekalutehdas + alihankkijat, Kärämäki ja Haapajärvi			
<b>Varkauden alue</b>	2008 - 2011	02.10. 2008, 23.6. 2010	178+195=373
- Stora Enso Oyj paperitehtaas ja Enics elektronikkatehdas, Varkaus			
<b>Heinolan alue</b>	2008 - 2011	18.12. 2008, 23.6. 2010	197+300=497
- Karelia Parketti parkettitehdas ja useita puunjalostusyriityksiä,			
- UPM-Kymmene Oyj vaneritehdas ja saha, Reuman sairaala, Heinola			
<b>Kajaanin seutukunta</b>	2008 - 2011	11.09 2008, 2.12. 2010	535+130=665
- UPM-Kymmene Oyj paperitehdas,			
- Incap Oyj elektroniikkatehdas, Kajaani			
<b>Kouvolan seutukunta</b>	2011 – 2012	16.2.2011	658
- UPM-Kymmene Oyj paperitehtaas			
- Stora Enso Oyj paperi- ja kartonkitehtaas, Myllykoski Paper Oyj paperitehdas + metsäteollisuuden alihankkijat			
<b>Ylä-Pirkanmaan seutukunta</b>	2011-2012	5.5.2011	297
- Metsä Tissue Oy talouspaperitehdas, Mänttä, Ruovesi Oy ja Visuveden saha, Virrat			

Muita tuotantolaitoksiaan lakkauttaneita tai toimintojaan vähentäneitä teollisuuden sektoreita löytyy elektroniikkateollisuudesta sekä kone- ja laitevalmistuksesta. Nämä alat ovat erityisen herkkiä kansainvälisen talouden suhdannevaihteluille ja kiristyvälle kilpailulle. Viiden tehtaan leikkausten seurauksena irtisanottujen lukumäärä on yli 4000.

## Taulukko 2: Äkillisen rakennemuutoksen alueet 2007–2011 (muut teollisuuden alat)

			irtisanotut
<b>Joensuun seutukunta</b>	2007 – 2008	01.02.2007	1650
-	Perlos Oyj muovikuoria Nokian matkapuhelimiin, Joensuun ja Kontiolahden tehtaat		
<b>Vakka-Suomen seutukunta</b>	2007 – 2008	01.02.2007	260
-	Metso Oyj (Valmet Automotive Oy:n autotehdas), Uusikaupunki		
<b>Saarijärvi-Viitasaaren stk</b>	2007 – 2008	01.02.2007	157
-	Efore Oyj + alihankkijat elektroniikkatehdas, Saarijärvi		
<b>Forssan seutukunta</b>	2008 - 2009	05.12. 2007	506
-	Helkama Forste Oy kylmälaitetehdas, Finlayson Forssa Oy tekstiilitehdas ja Novart Oy keittiökäluustetehdas, Forssa		
<b>Salon seutukunta</b>	2009 - 2011	16. 9.2009	1975
-	Nokia Oyj puhelintuotanto + alihankkijaverkosto, Salo		

Kaiken kaikkiaan äkillisen rakennemuutoksen alueita on vuosina 2007–2011 ollut yhteensä 22 ja irtisanottujen määrä alueilla on yli 11 000 henkeä. Uudelleen nimettyjä alueita on neljä ja jatkoaikaa on myönnetty neljälle alueelle. Lisäksi **meriteollisuus** nimettiin äkillisen rakennemuutoksen toimialaksi vuosiksi 2010–2012. Irtisanottujen määrän telakoilla on arvioitu olleen noin 1 000 henkeä. Yritysten alihankintaketjujen tilanteen kohdalta arvion tekeminen on vaikeaa.



Kuvio 3 Äkillisen rakennemuutoksen alueet ja irtisanottujen määrä alueilla.

Rakennemuutosalueilla irtisanottujen henkilöiden tilannetta on tiedusteltu raporttia varten alueilta (Taulukko 3). Irtisanottujen määrät perustuvat pääosin nimeämispäätöksiin, mutta osaa on päivitetty vastamaan ELY-keskusten viimeisiä tietoja uusista tai toteutumatta jääneistä irtisanomisista alueilla. Taulukon toiseksi viimeisessä sarakkeessa on työttömien osuus irtisanotuista ja viimeisessä eläkettä työttömänä odottavien ja työttömien osuus irtisanotuista. Eläkettä odottavat ja eläkkeelle siirtyneet ovat myös omana sarakkeenaan taulukossa.

Alueilla, joiden äkillisen rakennemuutoksen ohjelmakausi on jo päättynyt, irtisanottuja oli noin 5900. Näistä 5900:sta avoimille työmarkkinoille on työllistynyt noin puolet, tukitoimin on työllistynyt 5 % ja eläkkeelle on siirtynyt tai odottaa noin 15 % irtisanotuista. Työttömänä on yhä noin 10 % irtisanotuista ja noin 17 % on työttömänä tai odottaa työttömyyseläkettä. Joensuun ja Saarijärvi-Viitasaaren seutukunnan irtisanotut ovat työllistyneet parhaiten. Työllisyyden laatua ja pituutta ei kyselyssä ole tiedusteltu. Vaikein työttömyystilanne tämän raportin mukaan on Forssan seutukunnan irtisanotuilla. Myös Imatran, Lappeenrannan, Kouvolan, Keski-Karjalan ja Kaskisen irtisanotuista yli 20 % on yhä työttömänä tai odottamassa eläkettä. Jämsässä valtaosa irtisanotuista siirtyi eläkkeelle. Eläkkeelle on siirtynyt suuri osuus myös Itä-Lapin, Keski-Karjalan ja Kouvolan seutukunnan irtisanottujen joukosta, yli neljänneksen verran.

Äkillisen rakennemuutoksen alueilla, joiden toimintakausi on yhä käynnissä, on ollut noin 5 300 irtisanottua. Näistä noin kolmannes on työllistynyt avoimille työmarkkinoille. Tukitoimin työllistettynä on 2,5 % irtisanotuista, noin 8 % on koulutuksessa ja noin 8 % on siirtynyt tai siirtymässä eläkkeelle. Työttömänä käynnissä olevilla ohjelma-alueilla on 14,8 % (ja 21,9 % työttömänä tai eläkettä odottavana) irtisanotuista.

Yhteensä äkillisen rakennemuutoksen alueilla on nimityspäätöksissä mainituissa irtisanomisissa ja niiden seurauksena irtisanottu yli 11 000 työntekijää. Näistä noin 42 % on työllistynyt avoimille työmarkkinoille, 3,8 % on työllistynyt tukitoimin, noin 6 % on koulutuksessa, noin 12 % eläkkeellä tai sitä odottamassa ja 12,3 % on työttömänä. Yhteensä työttömiä ja eläkettä odottavia on noin 19 % irtisanotuista. Yhteensä alueilta raportoitiin noin 8700 henkilön tilanne, kun irtisanottuja oli yli 11 000. Näiden lukujen erotuksesta, noin parista tuhannesta henkilöstä, ei ole tietoja ja he ovat voineet työllistyä suoraan avoimille työmarkkinoille tai sitten he ovat työelämän ulkopuolella. Henkilöistä, joista on saatu tiedot, 60 % on työllistynyt tuettuna tai avoimille markkinoille. Jäljelle jäänyt osuus eli noin 40 % on työttöminä, koulutuksessa, eläkkeellä tai eläkettä odottamassa.

Taulukko 3. Äkillisen rakennemuutoksen alueilla irtisanottujen tilanne

Seutukunta	Irtisanotut	Avoimille työmarkkinoille työllistyneet	Tuki-toimin työllistyneet	Koulukuksessa	Eläkkeelle siirtyneet - sis. eläkettä odottavat	Työttömänä	Työttömänä (%)	Työttömät ja eläkettä odottavat (%)
<b>KAUSI PÄÄTTYI VUODEN 2008 LOPUSSA</b>	<b>2 898</b>	<b>1 998</b>	<b>79</b>	<b>63</b>	<b>449</b>	<b>170</b>	<b>5,87 %</b>	<b>9,97 %</b>
Joensuun seutukunta	1 650	1 446	55	52	12	85	5,15 %	5,15 %
Jämsän seutukunta	349	77	2	2	241	13	3,72 %	16,05 %
Keuruun seutukunta	168	140			5	23	13,69 %	16,67 %
Lappeenrannan	350	13	2	2	171	4	1,14 %	21,14 %
Vakka-Suomen	224	193	0	0	16	16	7,14 %	7,59 %
Saarijärvi-Viitasaaren	157	129	20	7	4	29	18,47 %	18,47 %
<b>KAUSI PÄÄTTYI VUODEN 2009 LOPUSSA</b>	<b>2155</b>	<b>676</b>	<b>185</b>	<b>124</b>	<b>333</b>	<b>294</b>	<b>13,64 %</b>	<b>21,25 %</b>
Etelä-Pirkanmaa	745	74	110	6	18	105	14,09 %	14,09 %
Kouvolan	848	348	58	85	219	45	5,31 %	22,88 %
Forssan	347	134	15	23	35	130	37,46 %	37,46 %
Itä-Lapin	215	120	2	10	61	14	6,51 %	13,49 %
<b>KAUSI PÄÄTTYI VUODEN 2010 LOPUSSA</b>	<b>862</b>	<b>320</b>	<b>32</b>	<b>110</b>	<b>143</b>	<b>134</b>	<b>15,55 %</b>	<b>25,99 %</b>
Imatran	250	81	2	5	53	15	6,00 %	27,20 %
Keski-Karjalan	185	61	17	10	50	47	25,41 %	45,41 %
Koillis-Savon	204	86	9	71	7	13	6,37 %	6,37 %
Kaskisen kaupunki (Sydösterbotten)	223	92	4	24	33	59	26,46 %	26,46 %
<b>Päätyneiden alueiden tilanne yht.</b>	<b>5 915</b>	<b>2 994</b>	<b>296</b>	<b>297</b>	<b>925</b>	<b>598</b>		
<b>Irtisanotuista %</b>		<b>50,62 %</b>	<b>5,00 %</b>	<b>5,02 %</b>	<b>15,64 %</b>	<b>10,11 %</b>	<b>10,11 %</b>	<b>16,42 %</b>
<b>KAUSI PÄÄTTYI VUODEN 2011 LOPUSSA</b>	<b>4 326</b>	<b>1 699</b>	<b>119</b>	<b>411</b>	<b>402</b>	<b>600</b>	<b>13,87 %</b>	<b>21,01 %</b>
Kotka-Haminan	388	177	30	40	75	50	12,89 %	24,23 %
Salon seutukunta	1 975	455	40	80	32	224	11,34 %	11,34 %
Nivala-Haapajärven ja Haapavesi-Siikalatvan	219	145	3	20	2	42	19,18 %	19,18 %
Varkauden alue	366	168	2	35	101	44	12,02 %	36,61 %
Heinolan alue	706	419	15	49	85	151	21,39 %	33,43 %
Kajaanin	672	335	29	187	107	89	13,24 %	26,64 %
<b>KAUSI PÄÄTTYI VUODEN 2012 LOPUSSA</b>	<b>1008</b>	<b>105</b>	<b>12</b>	<b>25</b>	<b>19</b>	<b>189</b>	<b>18,75 %</b>	<b>20,54 %</b>
Kouvolan seutukunta	658						-	
Ylä-Pirkanmaan	350	105	12	25	19	189	54,00 %	59,14 %
<b>Kausi kesken alueiden tilanne yht.</b>	<b>5 334</b>	<b>1 804</b>	<b>131</b>	<b>436</b>	<b>421</b>	<b>789</b>		
<b>Kausi kesken Irtisanotuista %</b>		<b>33,82 %</b>	<b>2,46 %</b>	<b>8,17 %</b>	<b>7,89 %</b>	<b>14,79 %</b>	<b>14,79 %</b>	<b>20,92 %</b>
<b>Kaikki alueet yhteensä</b>	<b>11 249</b>	<b>4 798</b>	<b>427</b>	<b>733</b>	<b>1 346</b>	<b>1 387</b>		
<b>Kaikki alueet irtisanotuista %</b>		<b>42,65 %</b>	<b>3,80 %</b>	<b>6,52 %</b>	<b>11,97 %</b>	<b>12,33 %</b>	<b>12,33 %</b>	<b>18,55 %</b>

## 2.2. Äkillisen rakennemuutoksen toimintamalli ja tukitoimenpiteet

Äkillisen rakennemuutosten hoitamiseen on työ- ja elinkeinoministeriö kehittänyt toimintamallin, jonka mukaan toimenpiteet käynnistetään välittömästi isojen irtisanomisten tapahduttua. Toimintamallia on kehitetty vuodesta 2006, alkaen Voikkaan paperitehtaan sulkemisesta Kuusankoskella. Alusta lähtien tavoitteena on ollut nopea reagointi ja joustava yhteistyö eri osapuolten kesken sekä keskushallinnossa että alueilla. TEM:n asettama rakennemuutoksen reagointiryhmä, joka koostuu TEM:n eri osastojen ja valtiovarainministeriön asiantuntijoista, koordinoi toimenpiteiden valmistelua ja informoi hallituksen avainministereitä tapahtuneesta. Kohdealueella toimiva ELY-keskus organisoii alueellisen rakennemuutostyöryhmän, jossa on mukana edustajia ELY-keskuksesta, kunnasta, yrityksestä, TE-toimistosta, elinkeinoyhtiöstä sekä työntekijöiden taholta. Tarvittaessa valtioneuvosto nimeää paikkakunnan äkillisen rakennemuutoksen alueeksi ja irrottaa tarvittavan rahoituksen. Korvaavia työpaikkoja luovia erityistoimenpiteitä jatketaan noin kahden vuoden ajan. Jatkoaikaa on myönnetty vain jos alueella on tapahtunut uusi mittava rakennemuutos.

Toimintamallin periaatteet ovat samanlaiset eri rakennemuutostilanteissa, mutta toteutettavat toimenpiteet voivat vaihdella kohteena olevan yrityksen ja alueen resurssien mukaan. Eräissä tapauksissa toimintansa lopettavalla tai supistavalla yrityksellä on ollut merkittävä rooli rakennemuutoksen hoidossa alueilla. Näin on toimittu esimerkiksi Kajaanissa, jossa vuonna 2008 paperitehtaan sulkenut UPM perusti yhtiön uusia yrityshankkeita varten entiselle tehdasalueelleen.

Vuonna 2009 TEM käynnisti yhdessä Stora Enson kanssa uudentyypin menettelyn, jossa korostuu ennakoiva rakennemuutoksen hoitaminen. Ideana on se, että toimenpiteet aloitetaan jo ennen yrityksen lopullisia päätöksiä irtisanomisista. Tavoitteena on saada tehdasalueella käynnistymään uusien yritysten toimesta korvaavaa liiketoimintaa mahdollisimman pian. Menettelystä saatujen lupaavien kokemusten pohjalta ennakoivaa toimintamallia kehitetään edelleen. Laajemmin äkillisten rakennemuutosten hoitomallin kehittämistä on esitelty Työpoliittisessa aikakauskirjassa 2/2011 (Mäkitalo ja Paasivirta: Äkillisten rakennemuutosten hoitomallin kehittyminen työ- ja elinkeinoministeriössä).

Kun valtioneuvosto on nimennyt alueen äkillisen rakennemuutoksen alueeksi, sille voidaan osoittaa rahoitusta monista eri lähteistä. Rahoitusta on myönnetty yritysten investointi- ja kehittämishankkeiden määrärahojen sekä työllisyysperusteisten investointimäärärahojen, rakennerahastojen joustovarauksen ja Euroopan globalisaatiorahaston (EGR) kautta. Finnvera on osallistunut rahoitukseen takauksin ja lainoin. Myös muutosturva, starttiraha ja yksinyrittäjän palkkaamistuki ovat olleet käytössä äkillisen rakennemuutoksen alueilla. Lisäksi Suomen Teollisuussijoitus on investoinut alueiden yrityksiin. Alla on tiivis kuvaus tuen avainlukuista. Seuraavassa luvussa näistä rahoitusmuodoista on yksityiskohtaisempaa tietoa.

Seuraavassa taulukossa kuvataan äkillisen rakennemuutoksen alueille kohdistetut suorat tuet vuosina 2007–2011. Yhteissumma taulukossa mainituista lähteistä on noin 220 miljoonaa euroa. Tästä rahoituksesta suurin osa on kohdistunut alueellisesti Kaakkois-Suomeen, yhteensä 40,3 miljoonaa euroa. Seuraavaksi eniten rahoitusta ovat saaneet Pohjois-Karjala ja Pohjois-Savo. Suurimpia rahoituslähteitä ovat olleet rakennerahastot ja yritystukien määrärahat, joista molemmista on myönnetty ELY-keskuksille n. 76 miljoonaa euroa rahoitusvaltuutta. Osa rakennerahaston tuesta on käytetty nimettyjen äkillisten rakennemuutosalueiden ulkopuolella.

**Taulukko 4. Äkillisen rakennemuutoksen alueille osoitetut rahoituksen myöntövaltuudet ELY-alueittain ja rahoituslähteittäin vuosina 2007–2011.**

ELY-alue	Yritysten investointi- ja kehittämismäärärahat (32.30.45)	Työllisyyspoliittiset investoinnit (32.30.64)	Rakenerahastot (EU +valtio)	EGR ja Kainuu	Yhteensä	Ärm-alueet
Varsinais-Suomi	7 000 000	4 275 000	3 750 000	0	15 025 000	Vakka-Suomen, Salon
Häme	4 620 000	2 060 000	6 838 500	0	13 518 500	Forssan, Heinolan alue
Pirkanmaa	2 200 000	2 037 000	1 584 000	0	5 821 000	Etelä-Pirkanmaa, Ylä-Pirkanmaa
Kaakkois-Suomi	17 600 000	12 832 500	9 933 000	0	40 365 500	Kouvolan, Kotka-Haminan, Imatran, Lappeenrannan
Pohjois-Savo	9 967 000	3 642 000	14 636 779*	0	28 245 779*	Varkauden alue, Koillis-Savon
Pohjois-Karjala	10 317 000	7 500 000	9 547 221	2 642 506	30 006 727	Joensuun, Keski-Karjalan
Keski-Suomi	3 700 000	3 300 000	3 013 000	0	10 013 000	Jämsän, Keuruun, Saarijärvi-Viitasaaren
Pohjanmaa	2 100 000	0	6 238 000	0	8 338 000	Kaskisten kaupunki
Pohjois-Pohjanmaa	7 513 000	2 415 500	7 414 500	0	17 343 000	Nivala-Haapajärven, Siikalatvan
Kainuu	0	0	0	23 800 000	23 800 000	Kajaanin
Lappi	6 983 000	2 338 000	9 925 000	0	19 246 000	Itä-Lapin
<b>Yhteensä</b>	<b>76 500 000</b>	<b>40 400 000</b>	<b>76 823 000</b>	<b>26 442 506</b>	<b>220 165 506</b>	
Meriteollisuus	4 500 000	0	3 943 000		8 443 000	

\*Rakenerahastoista Etelä-Savon ELY:lle osoitettu summa (n. 2,4 Me) on tässä taulukossa Pohjois-Savon summassa. Varkauden alueesta Joroinen on Etelä-Savon puolella. Käytännössä summa on käytetty Etelä-Savossa.

Lisäksi meriteollisuus on saanut vuonna 2011 kohdennettua rahoitusta. Meriteollisuus on ensimmäinen äkillisen rakennemuutoksen toimiala, eikä sen rahoitusta ole taulukossa kohdistettu alueille, koska sen rahoitus ei ole rajoitettu alueellisesti, vaan rajoitteena toimii toimiala. Valtaosa rahoituksesta on kuitenkin kohdistunut Varsinais-Suomeen.

Finnvera ja Teollisuussijoitus ovat myös osallistuneet äkillisen rakennemuutoksen alueille. Finnveran lainojen ja takausten alueellinen jakauma sekä Teollisuussijoituksen sijoitukset ovat seuraavassa taulukossa. Huomioitava on, että Tesin sijoitukset eivät välttämättä liity juuri äkillisen rakennemuutoksen alueisiin, vaan alueen yrityksiin on voitu sijoittaa jo aiemmin kuin alue on nimetty äkillisen rakennemuutoksen alueeksi. Lisäksi raportin listaus ei ole kattava. Rakennemuutosalueilla voi olla lisäksi muita sijoituksien kohteina olleita yrityksiä.

Taulukon luvut Finnveran kohdalta ovat vuodesta 2008 heinäkuulle 2011. Finnvera on osallistunut vahvasti yritysten rahoittamiseen äkillisten rakennemuutosten alueilla. Yhteissumma on lähellä 500 miljoonaa euroa. Teollisuussijoituksen 19,7 miljoonaa koostuvat sijoituksista alueella toimiviin yrityksiin. Esimerkiksi Uudenkaupungin Valmet Automotiveen on sijoitettu 10 miljoonaa euroa. Näitä summia eritellään tarkemmin myöhemmin.

**Taulukko 5. Finnveran ja Tesin rahoitus äkillisen rakennemuutoksen alueilla.**

	<b>Finnvera</b>	<b>Teollisuussijoitus</b>	<b>Yhteensä</b>
<b>ELY-alue</b>	<b>2008–2011</b>	<b>2007–2011</b>	<b>2007–2011</b>
Varsinais-Suomi	31 600 000	10 000 000	41 600 000
Häme	27 300 000	0	27 300 000
Pirkanmaa	18 700 000	0	18 700 000
Kaakkois-Suomi	125 600 000	0	125 600 000
Pohjois-Savo	34 500 000	2 000 000	36 500 000
Pohjois-Karjala	34 800 000	2 200 000	37 000 000
Keski-Suomi	17 200 000	0	17 200 000
Pohjanmaa	1 000 000	0	1 000 000
Pohjois-Pohjanmaa	16 400 000	4 100 000	20 500 000
Kainuu	179 400 000	1 400 000	180 800 000
Lappi	12 700 000	0	12 700 000
<b>Yhteensä</b>	<b>499 200 000</b>	<b>19 700 000</b>	<b>518 900 000</b>

Osasta rahoitetuista, käynnissä olevista tai jo päättyneistä hankkeista on raportoitu työllisyysvaikutuksia. Yritysten investointi- ja kehittämismäärärahaa toteutettavien hankkeiden on arvioitu luovan 2206 uutta työpaikkaa. Työllisyysperusteisten investoineilla on vuosina 2010 ja 2011 luotu 203 henkilötyövuoden verran rakennusaikaisia työpaikkoja ja 50 pysyvää uutta työpaikkaa. Rakennerahastojen työllisyysvaikutukset eivät ole tässä raportissa kaikkien hankkeiden osalta. Rakennerahastohankkeissa luodaan tai on luotu hankeraporttien mukaan 1632 uutta työpaikkaa. Finnvera raportoi oman rahoituksensa avulla avustaneensa 1579 työpaikan uusiutumisessa ja luoneensa 4370 uutta työpaikkaa äkillisen rakennemuutoksen alueilla.

On huomattava, että eri rahoituslähteiden pohjalta arvioiduissa työllisyysvaikutuksissa on jonkin verran päällekkäisyyttä. Sama hanke on voinut saada useampaa tukea kuten investointiavustusta ja Finnveran lainoitusta. Esitetyt arviot ovat paljolti tehtyjen rahoitushakemusten mukaisia eivätkä ole aina toteutuneet sellaisenaan. Muutosturvaan liittyvien koulutustoimenpiteiden työllisyysvaikutuksia ei ole arvioitu. Joissakin EU:n rakennerahastojen tuella (erityisesti ESR) toteutettujen projektien esittämissä työllisyysvaikutuksissa on raportoitu projekteihin osallistuneiden henkilöiden määrä ja vaikutukset ovat usein kestoaltaan lyhytaikaisia. Uusien työpaikkojen määrän arvioihin on siis syytä suhtautua varauksellisesti.

### 3. Rahoitustuki äkillisen rakennemuutoksen alueille

Äkillisen rakennemuutoksen alueita on tuettu viime vuosina monin eri tavoin. Alueille kohdennetaan suoria yritystukia, toimintaympäristön kehittämisavustuksia ja muita hankkeita sekä lainoja ja takauksia. Työntekijöille järjestetään erilaisia koulutustoimenpiteitä ja työvoimapolitiittisia hankkeita. Tähän on pyritty erityisesti muutosturvan ja muiden eri lähteistä rahoitettujen työvoimapolitiittisten toimenpiteiden ja hankkeiden avulla. Hankkeilla on pyritty avustamaan irtisanottuja uuden työpaikan ja mahdollisesti myös uuden ammatin löytämisessä. Aluenäkökulmasta tärkeää on ollut alueen vapautuneiden resurssien ja inhimillisen pääoman hyödyntäminen. Rakennemuutosalueelta alueelta pois muuttanut osaava työvoima voi olla korvaamaton menetys. Alueiden sopeutumista muutostilanteeseen ja uuden kehityspolun hakemista pidetään myös tärkeänä tavoitteena. Tässä luvussa kuvaillaan alueille kohdennettuja tukitoimenpiteitä.

Äkillisen rakennemuutoksen alueille kohdistetaan rahoitusta useista eri lähteistä. Pääasiallisia rahoituslähteitä ovat olleet yritysten investointitukien sekä työllisyysperusteisten investointien määrärahat ja rakennerahastojen joustovaruksen kohdistaminen äkillisen rakennemuutoksen alueille. Lisäksi Finnvera on osallistunut aktiivisesti yritysten rahoitukseen äkillisen rakennemuutoksen alueilla vahvasti ja kevennetyin ehdoin. Finnveran rahoituksen todellista suuruutta on kuitenkin vaikea verrata esimerkiksi suoriin investointitukiin, koska valtaosa rahoituksesta on luonteeltaan takauksia ja lainoja. Finnveran tukea käsitellään myöhemmin omassa luvussaan sellaisenaan.

Joensuun seudulle on myönnetty rahoitusta myös Euroopan globalisaatorahastosta (EGR) Perloksen tehtaan lakkauttamisen jälkihoitoon. Muut tilanteet eivät ole täyttäneet globalisaatorahaston rahoituksen ehtoja. Tämän lisäksi esimerkiksi muutosturva-menettelyä on hyödynnetty paljon. Muutosturva ei ole tarkoitettu pelkästään äkillisen rakennemuutoksen alueille, mutta sitä on käytetty ko. alueilla aktiivisesti. Muutosturvan osalta esitetään käytetty kokonaissumma. Lisäksi ensimmäisen työntekijän palkkaamiseen tarkoitettua yksinyrittäjätukea on kokeiltu äkillisen rakennemuutoksen alueilla. Yksinyrittäjätuen kokeilu päättyy vuoden 2011 lopussa.

Edellisen luvun taulukossa (Taulukko 4) on kuvailtu alueille myönnettyt ja kohdistetut rahoitussummat kolmesta suurimmasta suoraa tukea ja kehitysavustuksia myöntävistä rahoituslähteistä sekä EGR:n ja Kainuun rahoituksesta. Yhteensä yritystukimäärärahaa, työllisyysperusteisiin investointeihin tarkoitettua määrärahaa sekä rakennerahastojen joustovaruusta on kohdennettu ärm-alueilla noin 220 miljoonaa euroa. Jako on tehty ELY-alueittain, koska ELY-keskukset (ja aiemmin TE-keskukset) toimivat pääasiallisesti alueellisina välittävinä toimieliminä eli myöntävät tuen alueella hankkeisiin. Rakennerahastojen tukea on osoitettu jonkin verran myös maakuntien liitoille ja Tekesille myönnettäväksi eteenpäin. Rahoitus jaetaan myöntövaltuuksina alueellisille välittäville toimielimille, jotka myöntävät rahoituksen hakemuksien mukaan.

Alueellista jakaumaa tarkasteltaessa on huomioitava ELY-alueilla olevien äkillisen rakennemuutoksen alueiden lukumäärä. Joillakin alueilla niitä on tai on ollut useampia, esimerkiksi Kaakkois-Suomen alueella neljä: Kouvolan, Lappeenrannan, Imatran ja Kotka-Haminan seutukunnat. Ärm-rahoitusta on vuonna 2011 myönnetty myös meriteollisuuden toimialalle. Eniten rahoitusta on tullut yritystukien ja rakennerahastojen kautta, molemmista yli 76 miljoonaa euroa. Alueellisesti suurin summa on kohdistunut Kaakkois-Suomen alueelle. Pohjois-Karjalaan, Pohjois-Savoon ja Kainuuseen on myös kohdistettu runsaasti tukea. Meriteollisuuteen tarkoitettut varat ovat



taulukossa erillään alueellisesta jaosta, vaikka toimialalle tarkoitettu rahoitus jakautuu lopulta alueellisesti.

Seuraavassa taulukossa esitetään ELY-alueittain tapahtuneet irtisanomiset ja alueiden väkiluku, joihin tuen määrä on suhteutettu. Suhteessa asukaslukuun eniten rahoitusta on kohdentunut Itä-Lappiin ja Kaskisten kaupunkiin. Kun Kaskisten rahoitus suhteutetaan koko seutukunnan asukaslukuun, on tuloksena noin 460 euroa asukasta kohti. Varkauteen ja Koillis-Savoon on myös osoitettu myöntövaltuutta yli 500 euroa asukasta kohden. Irtisanottujen määrään suhteutettuna Itä-Lappi sekä Nivala-Haapajärven, Siikalatvan ja Varkauden sekä Koillis-Savon alueet ovat saaneet eniten rahoitusta. Tarkasteltaessa rahoitusta asukasta kohden, on otettava huomioon, että EU-säädösten mukaan tukitasot ovat Itä- ja Pohjois-Suomessa korkeammat kuin muualla maassa. Lisäksi tukien kohdentumiseen vaikuttavat EU:n rakennerahastojen alueelliset rahoituskiintiöt.

**Taulukko 6. Rahoituksen suhteutettuna irtisanottujen määrään ja väkilukuun**

Seutukunta	Irtisanotut nimeämis-päätöksessä	Rahoitus irtisanottua kohti euroa	Väkiluku	Rahoitus asukasta kohti
Vakka-Suomen, Salon	2 235	6 723	96 026	156
Forssan, Heinolan alue	1 252	10 798	63 204	214
Etelä-Pirkanmaa, Ylä-Pirkanmaa	1 042	5 586	69 250	84
Kouvolan, Kotka-Haminan, Imatran, Lappeenrannan	2 876	14 035	316 085	128
Varkauden alue, Koillis-Savon	577	48 953	53 156	531
Joensuun, Keski-Karjalan	1 835	16 352	142 213	211
Jämsän, Keuruun, Saarijärvi-Viitasaaren	674	14 856	70 895	141
Kaskisten kaupunki (Sydösterbotten)	223	37 390	1 429 (17 989)*	5 835 (463)*
Nivala-Haapajärven, Siikalatvan	323	53 693	45 685	380
Kajaanin	665	35 789	57 626	413
Itä-Lapin	215	89 516	18 641	1 032
<b>Yhteensä</b>	<b>11 917</b>	<b>18 475</b>	<b>934 210</b>	<b>236</b>

\*Suluissa Sydösterbottenin seutukunnan luvut.

Seuraavaksi käydään läpi eri rahoituslähteet yksitellen. Kolmen suurimman lähteen kohdalla tarkastellaan ensiksi alueille myönnettyä rahoitusvaltuutta ja sen jälkeen hankkeita ja kohteita, joihin rahoitus on alueilla kohdistettu.

### 3.1. Yritysten investointi- ja kehittämishankkeiden määrärahat

Valtion talousarviossa yritysten investointi- ja kehittämishankkeiden tukemiseen tarkoitettua määrärahaa (momentti 32.30.45) osa on varattu äkillisen rakennemuutoksen alueille. Äkillisen rakennemuutoksen alueille tukea suunnataan erityisesti uusia työpaikkoja sekä työllistämismahdollisuuksia luoviin hankkeisiin. Yritysten investointituet ovat äkillisen rakennemuutoksen hoidon perusinstrumentteja. Momentin rahoitusta jaetaan ELY-keskusten kautta yrityksen kehittämisavustuksina ja yritysten toimintaympäristön kehittämisavustuksina.

Yrityksen kehittämisavustus on aina harkinnanvaraista avustusta ja se myönnetään kustakin hankkeesta erikseen tehtävän yritys- ja hankearvioinnin perusteella. Tietyin ehdoin tukea voidaan myöntää myös suurille yrityksille. Rahoitusmahdollisuuksien rajallisuuden vuoksi tukea ei käytännössä ole kuitenkaan myönnetty millään alueella suurille yrityksille. Yrityksen kehittämisavustusta voidaan myöntää yrityksen pitkän aikavälin kilpailukykyä parantavaan

hankkeeseen, jolla arvioidaan olevan merkittävä vaikutus yrityksen kasvuun, teknologiaan, kansainvälistymiseen, tuottavuuteen tai liiketoimintaosaamiseen. Avustuksen myöntämistä puoltavana tekijänä pidetään hankkeen myönteisiä työllisyys-, ympäristö- ja tasa-arvovaikutuksia. Yritysten toimintaympäristön kehittämisavustusta voidaan myöntää voittoa tavoittelemattomille julkisille ja yksityisille yhteisöille sekä säätiöille hankkeisiin, joiden tarkoituksena on yritysten toimintaympäristön tai yritystoiminnan kehittämisedellytysten parantaminen. Julkisella yhteisöllä tarkoitetaan kuntaa, kuntayhtymää, yliopistoa, ammattikorkeakoulua tai muuta voittoa tavoittelematonta julkiseksi yhteisöksi luokiteltavaa tahoa; ja yksityisellä yhteisöllä voittoa tavoittelematonta yhdistystä, osuuskuntaa, yritystä tai muuta yhteisöä.

Seuraavassa taulukossa esitetään äkillisen rakennemuutosten alueille momentilta 32.30.45 kohdistettujen varojen alueellinen jakauma. Kaakkois-Suomeen ja Pohjois-Karjalaan on kohdistettu eniten rahoitusta. Pohjanmaalle ja Pirkanmaalle on kohdistettu vähiten. Summa on vaihdellut myös ajallisesti. Vuonna **2007** rahoitusta myönnettiin 12 miljoonaa euroa. Vuonna **2008** rahaa on myönnetty yli kaksi kertaa enemmän kuin muina vuosina keskimäärin. Alun perin äkillisen rakennemuutoksen alueille oli varattu rahoitusta 18,5 miljoonaa euroa, jota kasvatettiin kolmannessa lisätalousarviossa 7,8 miljoonalla eurolla. Vuoden 2008 yhteissummaksi tuli näin 26,3 miljoonaa euroa. Vuonna **2009** momentilta äkillisen rakennemuutoksen alueille oli varattu yhteensä 12 miljoonaa euroa. Vuoden 2009 toisessa lisätalousarviossa momentin perusteluja muutettiin niin, että ensimmäisen työntekijän palkkaamiseksi (yksinyrittäjätuki) varattua valtuutta saa poikkeuksellisesti käyttää vuonna 2009 äkillisen rakennemuutoksen alueilla myös muihin momentin mukaisiin investointi- ja kehittämishankkeisiin. Työ- ja elinkeinoministeriö jakoi tästä varauksesta kolme miljoonaa alueille, joten vuonna 2009 osoitettiin alueille yhteensä 15 miljoonaa myöntämisvaltuutta. Vuonna **2010** alueille osoitettiin 12 miljoonaa euroa ja vuonna **2011** äkillisen rakennemuutoksen alueille on varattu 12 miljoonaa, josta 0,8 miljoonaa on vielä osoittamatta.

Osa rahoituksesta on tarkoitettu meriteollisuuden käytettäväksi. Meriteollisuuden rahoitus ei ole jaettu taulukkoon alueellisesti, mutta pääosin meriteollisuuden rahoitus kohdentuu Varsinais-Suomeen (2,0 Me), Satakuntaan (0,86 Me), Pohjois-Pohjanmaalle (0,76 Me), Uudellemaalle (0,5 Me) ja Pohjanmaalle (0,38 Me).

**Taulukko 7. TEM:n momentilta 32.30.45 äkillisen rakennemuutoksen alueille osoitetut myöntämisvaltuudet. Vuodelle 2011 myöntämisvaltuutta on vielä osoittamatta 800 000 euroa.**

<b>Momentti 32.30.45</b>						
<b>ELY-alue</b>	<b>2007</b>	<b>2008</b>	<b>2009</b>	<b>2010</b>	<b>2011</b>	<b>2007-2011</b>
Varsinais-Suomi	1 200 000	500 000	1 400 000	1 500 000	2 400 000	7 000 000
Häme	0	1 400 000	1 300 000	1 000 000	920 000	4 620 000
Pirkanmaa	300 000	1 000 000	900 000	0	0	2 200 000
Kaakkois-Suomi	4 300 000	8 800 000	2 800 000	0	1 700 000	17 600 000
Pohjois-Savo	0	4 800 000	2 987 000	1 500 000	680 000	9 967 000
Pohjois-Karjala	5 000 000	1 517 000	1 700 000	2 100 000	0	10 317 000
Keski-Suomi	1 200 000	2 500 000	0	0	0	3 700 000
Pohjanmaa	0	0	0	2 100 000	0	2 100 000
Pohjois-Pohjanmaa	0	0	2 713 000	3 800 000	1 000 000	7 513 000
Kainuu	0	0	0	0	0	0
Lappi	0	5 783 000	1 200 000	0	0	6 983 000
<b>Yhteensä</b>	<b>12 000 000</b>	<b>26 300 000</b>	<b>15 000 000</b>	<b>12 000 000</b>	<b>11 200 000</b>	<b>76 500 000</b>
Meriteollisuus	0	0	0	0	4 500 000	4 500 000

### Yritysavustusten kohdentuminen äkillisen rakennemuutoksen valtuudesta

Äkillisen rakennemuutoksen alueilla määrärahasta rahoitettuja yritysavustuksia on myönnetty kesäkuuhun 2011 mennessä n. 58,3 Me, yli 450 eri hankkeeseen. Rahoitusta on pyritty myöntämään tukirajojen ylärajojen mukaan. Hankkeiden arvioidaan luovan uusia työpaikkoja yhteensä yli 2200 henkilölle. Keskiarvo hankkeeseen myönnetylle summalle oli 126 000 euroa. Pienin tukisumma oli noin 1900 euroa ja suurin 5,83 miljoonaa euroa.

Alueellinen jakauma sekä muita tietoja yritysten kehittämisavustuksista ja toimintaympäristön kehittämisavustuksesta on kerätty alla olevaan taulukkoon (Taulukko 8). Eniten avustusta on kohdistunut Kajaanin, Itä-Lapin ja Varkauden alueille. Lukumääräisesti eniten avustuksia on myönnetty Salossa, Varkaudessa sekä Nivala-Haapajärven alueella. Työpaikkoja avustuksilla on luotu eniten Etelä-Pirkanmaan ja Lappeenrannan seutukuntaan. Myös Kotka-Haminan, Salon ja Varkauden alueille on yritysavustusten raporttien mukaan luotu noin 190–220 työpaikkaa kussakin. Uusien työpaikkojen määrän arvioihin on syytä suhtautua edelleen varauksella. Taulukossa on kuitenkin jaettu tukisumma hankesuunnitelmien arvioimalla uusien työpaikkojen määrällä. Parhaiten vastinetta tuelle uusina työpaikkoina on saatu Etelä-Pirkanmaalla, minkä muista alueista paljon eroava suhde johtuu yhden toimintaympäristön kehityshankkeen arvioidusta uusien työpaikkojen määrästä (n. 200 uutta työpaikkaa). Arvio kuulostaa hyvin optimistiselta. Vakka-Suomen, Kotka-Haminan ja Salon seudulla on myös onnistuttu luomaan uusia työpaikkoja suhteellisen paljon tuen määrään suhteutettuna.

**Taulukko 8. Yritysavustusten määrärahasta rahoitettujen toimien alueellinen jakauma seutukunnittain. Projektien lukumäärä, tukisumma ja projektien uudet työpaikat. Tilanne kesäkuussa 2011.**

SEUTUKUNTA	Lukumäärä	Summa €	Uudet työpaikat	Tuki/uudet työpaikat €
Imatran	26	2 704 501	78	34 673
Etelä-Pirkanmaan	38	1 461 547	266	5 495
Forssan	36	1 953 130	93	21 001
Haapaveden-Siikalatvan	19	1 769 205	143	12 372
Itä-Lapin	5	6 959 150	108	64 437
Joensuun	10	1 402 626	38	36 911
Jämsän	9	326 720	15	21 781
Kajaanin	27	7 370 749	186	39 628
Keski-Karjalan	25	3 379 730	85	39 762
Keuruun	6	658 810	7	94 116
Koillis-Savon	8	2 047 630	35	58 504
Kotka-Haminan	32	4 135 769	218	18 971
Kouvolan	10	2 431 130	43	56 538
Heinolan alue	20	1 541 480	59	26 127
Lappeenrannan	18	4 879 378	226	21 590
Nivala-Haapajärven	41	4 321 340	127	34 026
Saarijärven-Viitasaaren	7	1 388 230	33	42 068
Salon	58	3 441 290	198	17 380
Vakka-Suomen	11	617 365	55	11 225
Varkauden alue	48	5 269 540	193	27 303
Ylä-Pirkanmaan	1	47 500		
<b>Kaikki yhteensä</b>	<b>455</b>	<b>58 106 820</b>	<b>2206</b>	<b>26 340</b>

### Suurimpia määrärahalla toteutettuja hankkeita

Seuraavaksi esitellään hankkeita, joihin on myönnetty eniten rahoitusta äkillisen rakennemuutoksen hoitoon tarkoitetuista yritystukimäärärahoista. Taulukossa on listattu suuruusjärjestyksessä 20 suurinta hanketta, niiden sijainti sekä arvioidut työpaikkavaikutukset (Taulukko 9). Suurimmat hankkeet ovat pääosin investointeja yritysten ja tuotantolaitosten tiloihin ja laitteistoon. Luotujen työpaikkojen arvio ei välttämättä anna täydellistä kuvaa vaikutuksista työllisyyteen. Monissa tapauksissa sama yritys on lisäksi saanut useampaa eri rahoitusmuotoa.

**Taulukko 9. Suurimmat äkillisen rakennemuutoksen valtuudesta myönnettyt yritysten kehittämisavustukset ja toimintaympäristön kehittämisavustukset. Tilanne kesäkuussa 2011.**

<b>Suurimmat investointiavustukset</b>			
<b>Kohde</b>	<b>Kunta</b>	<b>Työpaikat</b>	<b>Summa</b>
Arktos Group Ltd Oy, 2008, Sahan, liimapalkkitehtaan, konepajan sekä lämpölaitoksen rakentaminen Kemijärvelle.	Kemijärvi	100	5 383 000
Herman IT Oy, 2011, Palvelinsalin hallinointi- ja operointiyhtiön toiminnan käynnistäminen Renforsin Rannassa.	Kajaani	2	3 377 750
Kristina Cruises Oy, 2009, Kristina Cruises Oy - suomalaisen risteilyliikenteen kehittäminen	Kotka	103	1 670 000
LACELL Oy, 2007, Kuitukangastuotannon aloittamiseen liittyvät kone- ja laiteinvestoinnit	Iitti	35	1 300 000
European Batteries Oy, 2009, Varkauden akkutehtaan laajennusinvestointi	Varkaus	45	1 294 300
Lappeenrannan Yritystila Oy, 2008, Toimitilojen rakentaminen The Switch Electrical Machines Oy:lle	Lappeenranta	60	1 250 000
Best Glass Oy, 2010, Uuden tuotantolaitoksen perustaminen.	Nivala	16	1 225 000
PAN Parks Accommodation in Finland Oy, 2008, 7 majoitusyksikön rakentaminen	Salla	2	1 212 340
Juankosken kaupunki, 2009, Putaansaaren yrityspuistoon toimitilat hoiva-alan yritystoimintaa varten	Juankoski		1 046 000
Saimaan Kylpyläkiinteistöt Oy, 2007, Hankkeessa Holiday Club Resorts Oy:n intressiyhtiöihin kuuluva kiinteistösiirtoyhtiö LR Rose Oy hankkii muodostettavasta keskinäisestä kiinteistöyhtiöstä tiloja	Lappeenranta	27	1 000 000
Kereli Oy, 2009, Lomakeskuksen kehittäminen; laatutason nostaminen ja ympärivuotisuuden lisääminen	Kesälahti	6	909 000
Suomi-Soffa Tehdas Oy, 2008, Yrityksen tuotantotilojen laajentaminen ja uuden tuotteen valmistaminen.	Kajaani	60	800 500
Saimaan Kylpyläkiinteistöt Oy, 2008, Joutsenon Rauhassa sijaitsevan uuden Holiday Club Saimaan palvelukeskuksen vanhaan sairaalarakennukseen saneerattavan Linnahotellin rakentaminen	Lappeenranta	14	755 554
PV-Putkitus Oy, 2007, Kaukolämpötuotteita valmistavan tuotantolaitoksen perustaminen	Kinnula	20	750 000
Lappeenrannan Yritystila Oy, 2008, Tuotantotilainvestointi.	Lappeenranta	18	741 250
PajarinHovin Vesipuisto OY, 2008, Aquapark Pajarinhovin investointi ja toiminnan käynnistäminen	Kitee	9	717 500
Koy Teräsmies, 2008, Teollisuushalli Teräsmies 2008	Tammela		630 000
Edux-ovet Oy, 2011, Viennin, tuotannon ja tuotantomenetelmien kehittäminen.	Nivala	10	570 000
Vankkapuu Oy, 2009, Kuormalavalinjaston uusiminen ja kapasiteetin nosto	Rautjärvi	4	562 500
Oy Woikoski Ab, 2008, H2- laitos	Kotka	4	525 000

Suurin investointiavustuksen kohde on ollut Arktos Groupin Kemijärvelle rakennettavat laitokset. Myös sen työpaikkavaikutukset ovat suurimpia tuettujen projektien joukossa. Arktosille on annettu myös 287 000 euroa tukea toiseen hankkeeseen, jossa kehitetään puun kuivausta.

Kajaanin Renforsin rannan infrastruktuuriin on panostettu investointiavustuksin vahvasti ja alueelle on siirtynyt uusia yrityksiä ja yrityksiä lähialueelta. Kajaanissa on tuettu myös Suomi-Soffan tehdasta, joka kuitenkin on kesällä 2011 tehnyt konkurssin ja irtisanonut kaikki työntekijänsä.

Teollisuustiloihin on panostettu myös Varkaudessa, jossa European Batteries Oy:n laajennusinvestointi on saanut 1,294 miljoonaa euroa investointitukea. Tehtaan perustamista ja laajentamista on tuettu myös rakennerahastojen sekä Finnveran ja Tesin kautta. Nivalassa taas on

tuettu Best-Glass Oy:n eristyslasiä valmistavan laitoksen investointeja. Yritykseen on sijoittanut myös Finnvera. Tuulivoimayhtiö The Switch Oy:tä on tuettu Lappeenrannassa.

Matkailuelinkeinoa tukevia hankkeita on suurimpien hankkeiden joukossa. Kristina Cruises on saanut tukea Kotkaan risteilytoiminnan kehittämiseen. Myös Sallassa, Kiteellä ja Kesälahdella on investoitu tuen avulla matkailuun. Lappeenrannassa on rakennettu kylpylöihin liittyviä toimintoja, alueella avataan syksyllä 2011 Pohjoismaiden suurin kylpylä, joka työllistää n. 200 henkilöä. Lappeenrannan kylpylään liittyviä toimintoja on tuettu myös muilla tukimuodoilla.

Suurimmilla avustuksilla on tuettu uusia, potentiaalisesti pitkäkestoisia työllistäjiä, alueiden kehitysmahdollisuuksien parantamista ja alueiden elinkeinorakenteen kehittäjiä. Monilla alueilla suurimmat hankkeet kuvaavat alueiden toivottua kehityssuuntaa rakennemuutoksen jälkeen. Myös pienemmät investointiavustukset ovat olleet apuna alueiden yritysten toiminnan kehittämisessä.

### 3.2. Työllisyysperusteisten investointien määrärahat

Työllisyysperusteisten investointien tavoitteena on tukea alueellista ja paikallista työllisyyttä sekä lieventää työttömyyttä ja äkillisten rakennemuutosten aiheuttamia ongelmia. Rahoitusta kohdennetaan erityisesti elinkeinotoimintaa edistäviin infrastruktuurihankkeisiin. Tällöin rahoituksen vaikutukset eivät ole välittömiä vaan pitkällä aikavälillä alueiden kehitystä mahdollistavia. Rahoitus tähän myönnetään talousarvion momentilta 32.30.64, ”Työllisyysperusteiset siirtomenot investointeihin”. Osa määrärahasta on varattu äkillisen rakennemuutoksen alueille. Määrärahaa osoitetaan osarahoituksena kuntien, kuntayhtymien ja muiden yhteisöjen työllisyysperusteisiin investointeihin (investointiavustus) ja valtion rakentamista hoitaville virastoille (työllisyystyöohjelma). Investointi-avustuksilla pyritään edistämään uusien työpaikkojen syntymistä. Investointiavustus korvaa osan investoinnin kustannuksista, joten se antaa kunnille lisäkannustimen investoida tärkeiksi katsottuihin kohteisiin. Kaakkois-Suomen rakennemuutosta käsittelevän raportin mukaan työllisyysperusteiset investointituet ovat kuntapäätäjien mielestä merkittäviä. Investoinnit luovat toimeliaisuutta ja tuottavat kunnalle verotuloja suhteellisen nopeasti (Pohjantammi 2008).

Alla on taulukoitu vuosittainen ja alueellinen työllisyysperusteisiin investointeihin tarkoitettujen varojen jako alueille (Taulukko 10). Varoja on kohdennettu eniten Kaakkois-Suomeen. Myös Pohjois-Karjalaan on kohdistettu paljon rahoitusta.

Vuositasolla eniten jaettavaa on ollut vuonna **2008**. Tällöin määrärahan äkillisten rakennemuutosten alueille kohdennettuun 8,5 miljoonan varaukseen tuli vuoden 2007 neljännestä lisätalousarviosta lisärahaa 4,3 miljoonaa. Lisäksi vuoden 2008 kolmannessa lisätalousarviossa määrärahaan kohdistettiin lisävaroja 3,6 miljoonaa. Vuonna **2009** rahoitusta oli varattu 5,0 miljoonaa. Vuoden kolmannessa lisätalousarviossa myöntämisvaltuutta kasvatettiin 3,0 miljoonalla, jolloin yhteissummaksi tuli 8,0 miljoonaa, josta 0,55 miljoonaa siirtyi vuodelle 2010. Vuonna **2010** alueelle osoitettiin edellisen vuoden 0,55 miljoonaa ja vuoden oma varaus 5,0 miljoonaa. Kuluvana vuonna **2011** rahoituksesta ärm-alueille on osoitettu jo 3 miljoonaa. Osoittamatta on tällä hetkellä 2 miljoonaa euroa (syyskuu 2011).

**Taulukko 10. Työllisyysperusteisiin investointeihin TEM:n jakamat myöntämisvaltuudet ELY-keskuksille äkillisen rakennemuutoksen alueilla vuosina 2007–2011. Vuonna 2011 on vielä 2,0 miljoonaa jakamatta.**

ELY-alue	2007	2008	2009	2010	2011	2007–2011
Varsinais-Suomi	625 000	350 000	0	1 900 000	1 400 000	4 275 000
Häme	0	550 000	770 000	530 000	210 000	2 060 000
Pirkanmaa	0	1 635 000	402 000	0	0	2 037 000
Kaakkois-Suomi	3 000 000	5 630 000	2 602 500	900 000	700 000	12 832 500
Pohjois-Savo	0	1 100 000	1 442 000	1 100 000	0	3 642 000
Pohjois-Karjala	3 000 000	3 200 000	700 000	600 000	0	7 500 000
Keski-Suomi	1 375 000	1 925 000	0	0	0	3 300 000
Pohjanmaa	0	0	0	0	0	0
Pohjois-Pohjanmaa	0	0	1 205 500	520 000	690 000	2 415 500
Kainuu	0	0	0	0	0	0
Lappi	0	2 010 000	328 000	0	0	2 338 000
<b>Yhteensä</b>	<b>8 000 000</b>	<b>16 400 000</b>	<b>7 450 000</b>	<b>5 550 000</b>	<b>3 000 000</b>	<b>40 400 000</b>
Meriteollisuus	0	0	0	0	0	0

### **Työllisyysperusteisten investointien kohdentuminen 2010–2011**

Vuosina 2010 ja 2011 työllisyysperusteisiin investointeihin äkillisen rakennemuutoksen alueilla on myönnetty noin 6,7 miljoonaa euroa 23 hankkeeseen. Vuotta 2010 aiemmat hankkeet eivät ole eroteltavista muista hankkeista tietojärjestelmämuutoksen vuoksi, joten niitä ei esitellä tässä raportissa. Aiempina vuosina työllisyysperusteisia investointeja on kohdistettu esimerkiksi Lappeenrannan kylpylätoimintojen infrastruktuurin rakentamiseen. Näistä ei saatu kuitenkaan tarkkaa listausta tietojärjestelmämuutoksen vuoksi.

Oheisessa taulukossa ovat kaikki vuosien 2010 ja 2011 aikana äkillisen rakennemuutoksen valtuudesta rahoitetut työllisyysperusteiset investoinnit. Hankkeiden rakennusaikana on työllistetty 203 henkilötyövuoden verran ja lisäksi hankkeiden uskotaan luovan pysyviä työpaikkoja 50 kappaletta.

**Taulukko 11. Hankelistaus vuosilta 2010 ja 2011 suuruusjärjestyksessä. (Tilanne 16.8.2011)**

Hanke	Rakennusaik. työpaikat henkilö- työvuodet	Uudet pysyvät työpaikat kpl	Myönnetty rahoitus
Keski-Savon Teollisuuskylä Oy, Carelian Caviar	15	25	1 470 000
Liikennevirasto, Särkisalon pengertien silta	32	-	922 500
Kajaanin kaupunki, Petäisenranta 1. vaihe	4	-	529 650
Senaatti-kiinteistöt, Rakennuksen 56 muutos, Hamina	40	25	500 000
Kotkan kaupunki, Kotolahden ratapihan laajentamiseen liittyvät Kotkan kaupungin työt	40	-	500 000
Imatran kaupunki, Imatra Spa Resortin ympäristö ja infra - 2. vaihe	10	-	455 435
Kiteen kaupunki, Kiteen AIMO-monitoimikeskuksen infrahankkeet, vaihe 1	1	-	427 500
Rautavaaran kunta, Rautavaaran ydinkeskustan kehittäminen	6	-	375 150
Heinolan kaupunki, Hevossaaren vedenkäsittelylaitos	4	-	216 500
Heinolan kaupunki, Syrjälänkankaan vedenottamo	5	-	210 000
Pohjois-Savon ELY-keskus, Keyritynjärven kunnostus	5	-	193 620
Kiteen kaupunki, Energiansiirtoputkiston rakentaminen	1	-	101 250
Someron kaupunki, Harjun teollisuusalue	3	-	100 572
Heinolan kaupunki, Vierumäki-Heinola viemäriin kapasiteetin lisäys	4	-	100 000
Parikkalan kunta, Parikkalan Kolmikannan väliavarastointialue	2	-	100 000
Metsähallitus, Teijon retkeilyalueen palveluvarustuksen kehittäminen	3	-	92 322
Varkauden teatterin kannatusyhdistys ry, Varkauden teatterirakennuksen kunnostaminen	8	-	81 700
Rautjärven kunta, Änkilänmäen alueen infrastruktuurin rakentaminen	1	-	75 000
Hartolan kunta, Valtatie neljän yritysalueen laajentaminen II vaihe	10	-	75 000
Liikennevirasto, Vt 23 Harjulantien liittymän parantaminen	3	-	65 900
Salon Kaupunki, Leppäkorven teollisuusalueen kunnallistekniikka ja katuinfra	3	-	61 696
Juankosken kaupunki, Juankosken torialueen kunnostus	2	-	52 850
Heinolan kaupunki, Hevossaaren teollisuusalueelle johtavan pääväylän uudelleen päällystys	1	-	45 000
<b>Kaikki yhteensä</b>	<b>203</b>	<b>50</b>	<b>6 751 645</b>

Pääosin hankkeilla on tuettu ja tuetaan perusinfrastruktuurin rakentamista. Tie- ja ratatyöt sekä vesihuoltoon liittyvät hankkeet ovat olleet enimmäkseen tukikohteina vuosina 2010 ja 2011. Myös teollisuusalueisiin liittyviä hankkeita on toteutettu. Esimerkiksi Varkaudessa Carelian Caviarin toimintaan liittyen on annettu rahoitusta Keski-Savon Teollisuuskylä Oy:lle. Toteuttajina ovat olleet pääosin kunnat tai kuntien omistama yhtiö. Toteuttajana on myös muita valtion virastoja.

**Taulukko 12. Vuosien 2010 ja 2011 työllisyysperusteiset investointihankkeet seutukunnittain.**

Seutu	Tukimäärä	Lukumäärä
Heinolan	646 500	5
Imatran	630 435	3
Kajaanin	529 650	1
Keski-Karjalan	528 750	2
Koillis-Savon	621 620	3
Kotka-Haminan	1 000 000	2
Salon	1 177 090	4
Varkauden alue	1 617 600	3
<b>Kaikki yhteensä</b>	<b>6 751 645</b>	<b>23</b>

Hankkeiden alueellinen jakauma seutukunnittain on kuvattu yllä olevassa taulukossa (Taulukko 12). Varkauden alueella sekä Salon ja Kotka-Haminan seutukunnissa on panostettu rahallisesti eniten. Muualla summat eivät eroa suuresti. Eniten hankkeita on toteutettu Heinolan alueella ja Salon seudulla.

### 3.3. EU:n rakennerahastojen kautta myönnetty tuki

Rakennerahasto-ohjelmien vuotuisesta rahoituskehyksestä noin viisi prosenttia varataan erikseen osoitettavaksi äkillisen rakennemuutoksen vaikutusten lieventämiseen tähtääviin hankkeisiin. Tämä osuus, niin sanottu **joustovaraus** (aiemmin myös ohjelmareservi), jaettiin äkillisen rakennemuutoksen alueille ensi kertaa vuonna 2008. Samalla jaettiin myös vuoden 2007 käyttämättä ollut rahoitusosuus. Yhteensä äkillisten rakennemuutosten alueille rakennerahastoista on kohdistettu vuodesta 2007 lähtien 85,2 miljoonaa euroa, josta on vielä alueellisesti jakamatta vuonna 2011 noin 8,4 miljoonaa. Pääsääntöisesti rahoitus on osoitettu nimetyille äkillisen rakennemuutoksen alueille sekä niille alueille, jotka toimivat äkillisen toimialakohtaisen rakennemuutoksen lieventämisessä. Tukea voidaan osoittaa varsinaisen kriisikohteen lisäksi myös kyseisen alueen muun elinkeinotoiminnan kehittämiseen. Rahoitusta on voitu osoittaa joustavasti myös sellaisten pienempien rakennemuutostilanteiden hoitoon, joita ei ole nimetty äkillisen rakennemuutoksen alueeksi. Näin on toimittu mm. Pohjanmaalla ja Jyväskylän seudulla.

Joustovarauksen osuus oli aluksi 3 prosenttia vuotuisesta rahoituskehyksestä. Rakennerahastoasetuksen muutoksella (799/2008) 9 §:stä poistettiin kansallisen varauksen kolmen prosentin yläraja. Asetuksen muutoksen jälkeen ohjelmareserviin sisältyvä joustovaraus voidaan määrittää kolmea prosenttia suuremmaksi, mikä lisää mahdollisuuksia reagoida äkillisen rakennemuutoksen aiheuttamiin ongelmiin. Varauksella ei ole asetuksessa enää ylärajaa, mutta lähtökohtana on, että suurin osa varoista jaetaan budjettivuoden alussa viranomaisille hankepäättösten sujuvuuden turvaamiseksi. Vuonna 2011 kansallisen varauksen määrä on n. viisi prosenttia vuoden 2011 kehyksestä. Osalla rahoitusta on alueellisia rajoituksia, Kainuuseen rahoitusta ei myönnetä Kainuun hallintokokeiluun liittyvistä syistä johtuen.

Esityksen varauksen käytöstä voi tehdä maakunnan yhteistyöryhmä tai alueella toimiva välittävä toimielin neuvoteltuaan asiasta muiden alueen viranomaisten kanssa. Esitysten pohjalta valtioneuvosto päättää työ- ja elinkeinoministeriön alueiden kehittämissyksikön esittelystä varojen jaosta välittävillä toimielimillä, joita ovat esimerkiksi ELY-keskukset, maakuntien liitot ja joissakin tapauksissa muu viranomainen. Ministeriössä ei tehdä hankekohtaisia päätöksiä, vaan päätökset tehdään välittävissä viranomaisissa niiden harkinnan mukaan. Alueelliset jaot tehdään kahdesti vuodessa, helmi- ja lokakuussa (Osenius 2011).

Rakennerahasto-ohjelmien varoja kohdennetaan Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR:n) ja Euroopan sosiaalirahaston (ESR:n) kautta. EAKR:n varoilla voidaan tukea yritysten kehittämis- ja investointihankkeita, tutkimukseen ja teknologiaan sekä koulutukseen kohdistuvia alueellisia hankkeita ja työllistäviä infrastruktuurihankkeita. ESR taas keskittyy rakennemuutoksen vuoksi työttömäksi joutuneiden työllisyyden edistämiseen, työntekijöiden ja yritysten sopeutumiskykyyn, työelämään pääsyn ja kestävyuden parantamiseen sekä yleisesti työllisyyttä edistäviin hankkeisiin.

EAKR:n kautta rahoitusta on jaettu hieman enemmän. Seuraavassa taulukossa on jaoteltu EAKR:n joustovarauksesta myönnetyt alueelliset jaot. EAKR-rahoituksen välittävänä toimieliminä on toiminut myös maakuntien liittoja ja tiehallinto, joille myönnetyt osuudet on jaoteltu taulukkoon ELY-alueittain. Meriteollisuuden toimialalle tarkoitettu summa on erilleen alueista. Vuonna 2007 ei siis jaettu ärm-rahoitusta alueille vaan jako lykkääntyi vuodelle 2008, jolloin jaettiin molempien vuosien osuus. Vuonna 2011 Itä-Lappiin on kohdistettu rahoitusta, vaikka se ei enää ollut nimetty äkillisen rakennemuutoksen alue. EAKR:n EU:n ja valtion rahoitusosuus on ollut vuosina 2007–2011 noin 46,5 miljoonaa euroa.



**Taulukko 13. Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) joustovaroituksen alueellinen jako 2007–2011. EU:n rahoitusosuus ja valtion vastinraha yhteenlaskettuna (syyskuu 2011).**

EU-EAKR						
ELY-keskus	2007	2008	2009	2010	2011	2007-2011
Varsinais-Suomi	0	0	0	352 000	0	352 000
Häme	0	669 000	1 400 000	476 000	522 000	3 067 000
Pirkanmaa	0	1 034 000	0	200 000	0	1 234 000
Kaakkois-Suomi	0	1 561 000	962 000	1 000 000	700 000	4 223 000
Pohjois-Savo	0	2 780 779	2 550 000	3 339 800	525 000	9 195 579
Etelä-Savo	0	0	424 000	375 200	0	799 200
Pohjois-Karjala	0	2 549 221	2 410 000	420 000	0	5 379 221
Keski-Suomi	0	1 596 000	0	350 000	0	1 946 000
Pohjanmaa	0	1 100 000	1 400 000	1 750 000	0	4 250 000
Pohjois-Pohjanmaa	0	0	546 000	2 778 000	1 885 000	5 209 000
Kainuu	0	0	0	0	0	0
Lappi	0	3 379 000	4 248 000	0	575 000	8 202 000
<b>Yhteensä</b>	<b>0</b>	<b>14 669 000</b>	<b>13 940 000</b>	<b>11 041 000</b>	<b>6 863 000</b>	<b>46 513 000</b>
Meriteollisuus	0	0	0	0	2 656 000	

Euroopan sosiaalirahastosta jaetut summat ovat seuraavassa taulukossa (Taulukko 14). ESR-tuen välittävänä toimieliminä ovat toimineet vain ELY-keskukset (TE-keskukset ja lääninhallitus ennen aluehallinnon muutosta). Myös tässä taulukossa meriteollisuuteen kohdennetut varat on laskettu omalle rivilleen. ESR:n alueille osoitettu valtion ja EU:n osuus on tähän mennessä ollut noin 30,3 miljoonaa euroa. Eniten tukea ESR:n kautta on kohdistettu Kaakkois-Suomeen, Pohjois-Karjalaan ja Hämeeseen.

**Taulukko 14. Euroopan sosiaalirahaston (ESR) varojen alueellinen jako joustovarauksesta 2007–2011. EU:n rahoitusosuus ja valtion vastinraha yhteenlaskettuna (syyskuu 2011).**

ELY-keskus	2007	2008	2009	2010	2011	2007-2011
Varsinais-Suomi	0	0	0	2 803 000	595 000	3 398 000
Häme	0	1 280 000	1 532 000	959 500	0	3 771 500
Pirkanmaa	0	350 000	0	0	0	350 000
Kaakkois-Suomi	0	2 600 000	700 000	910 000	1 500 000	5 710 000
Pohjois-Savo	0	500 000	900 000	353 000	1 280 000	3 033 000
Etelä-Savo	0	0	547 000	1 062 000	0	1 609 000
Pohjois-Karjala	0	2 318 000	1 400 000	450 000	0	4 168 000
Keski-Suomi	0	1 067 000	0	0	0	1 067 000
Pohjanmaa	0	468 000	1 300 000	220 000	0	1 988 000
Pohjois-Pohjanmaa	0	0	0	1 362 500	843 000	2 205 500
Kainuu	0	0	0	0	0	0
Lappi	0	1 570 000	0	153 000	0	1 723 000
<b>Yhteensä</b>	<b>0</b>	<b>10 153 000</b>	<b>6 379 000</b>	<b>8 273 000</b>	<b>5 505 000</b>	<b>30 310 000</b>
Meriteollisuus	0	0	0	0	1 287 000	

Seuraavassa taulukossa (Taulukko 15) kuvataan vielä yhteenlaskettuna EAKR:n ja ESR:n kautta alueille jaetut varat. Osaa summista, varsinkin uusimpia ei ole vielä ehditty kohdistamaan hankkeisiin alueilla.. Yhteensä rakennerahastoista on myönnetty noin 77 miljoonaa euroa tukea. Vuodelta 2011 8,4 miljoonaa euroa on vielä jakamatta alueille. Eniten rakennerahastoista on tukea saanut Pohjois-Savon alue, Kaakkois-Suomi ja Pohjois-Karjala.

**Taulukko 15. Rakennerahastojen joustovarausten alueellinen jako 2007–2011. EAKR ja ESR yhteensä, EU:n rahoitusosuus ja valtion vastinraha yhteenlaskettuna.**

<b>EU-rakenerahastot yhteensä</b>						
<b>ELY-keskus</b>	<b>2007</b>	<b>2008</b>	<b>2009</b>	<b>2010</b>	<b>2011</b>	<b>2007-2011</b>
Varsinais-Suomi	0	0	0	3 155 000	595 000	3 750 000
Häme	0	1 949 000	2 932 000	1 435 500	522 000	6 838 500
Pirkanmaa	0	1 384 000	0	200 000	0	1 584 000
Kaakkois-Suomi	0	4 161 000	1 662 000	1 910 000	2 200 000	9 933 000
Pohjois-Savo	0	3 280 779	3 450 000	3 692 800	1 805 000	12 228 579
Etelä-Savo	0	0	971 000	1 437 200	0	2 408 200
Pohjois-Karjala	0	4 867 221	3 810 000	870 000	0	9 547 221
Keski-Suomi	0	2 663 000	0	350 000	0	3 013 000
Pohjanmaa	0	1 568 000	2 700 000	1 970 000	0	6 238 000
Pohjois-Pohjanmaa	0	0	546 000	4 140 500	2 728 000	7 414 500
Kainuu	0	0	0	0	0	0
Lappi	0	4 949 000	4 248 000	153 000	575 000	9 925 000
<b>Yhteensä</b>	<b>0</b>	<b>24 822 000</b>	<b>20 319 000</b>	<b>19 314 000</b>	<b>12 368 000</b>	<b>76 823 000</b>
Meriteollisuus	0	0	0	0	3 943 000	3 943 000

#### **Rakenerahastoista rahoitetut hankkeet äkillisen rakennemuutoksen alueilla**

Tässä luvussa tarkastellaan rakenerahastojen joustovarauksesta rahoitusta saaneiden hankkeiden ominaisuuksia äkillisen rakennemuutoksen alueilla. Tiedot hankkeista on saatu EURA-tietokannasta. Tarkasteltavaksi on valittu kaikki rakennemuutosvarauksesta rahoitetut hankkeet.

Hankkeiden rahoituksesta päätetään siis välittävissä toimitelmissä. Alueille myönnetystä rahoituksesta on sidottu hankkeisiin noin 56,2 miljoonaa euroa (tilanne 2.8.2011). Joustovarauksesta ollaan rahoittamassa tai on rahoitettu tähän mennessä yhteensä 237:ää hanketta. Hankkeiden EU:n ja valtion rahoitusosuuden suuruus on vaihteleva. Suurin tukisumma yksittäiseen hankkeeseen on ollut 2,17 miljoonaa euroa. Keskiarvo yhteen hankkeeseen sidotusta EU:n ja valtion osuudesta on noin 237 000 euroa.

Rahoitetuista hankkeista osa on jo päätynyt (91 kpl). Suurin osa on vielä käynnissä (138 kpl). Hankkeista neljä on peruuntunut tai keskeytynyt. Päättyneisiin hankkeisiin on maksettu tukea noin 18 miljoonaa euroa. Kun tarkastellaan alueellisesti jo sidottuja ja maksettuja summia ja alueelle myönnettyä rahoitusosuutta, jota esiteltiin aiemmin (Taulukko 15), voidaan tarkastella, kuinka hyvin hankerahoitukselle on löydetty kohteita. Suuressa osassa alueita rahoituksesta on sidottu suuri osuus ja kokonaissummastakin sidottuna hankkeisiin on 73 prosenttia (tilanne elokuussa 2011).

**Taulukko 16. Sidottu osuus alueen rahoituksesta ja hankkeiden lukumäärä ELY-alueittain (elokuu 2011).**

ELY-alue	Jakovara alueella 2007-2011	Sidonta	Osuus sidottu	Lukumäärä
Varsinais-Suomi	3 750 000	3 351 225	89,37 %	6
Häme	6 838 500	5 482 348	80,17 %	39
Pirkanmaa	1 584 000	1 575 440	99,46 %	19
Kaakkois-Suomi	9 933 000	5 950 446	59,91 %	15
Pohjois-Savo	12 228 579	7 046 087	57,62 %	17
Etelä-Savo	2 408 200	2 120 777	88,06 %	10
Pohjois-Karjala	9 547 221	8 521 807	89,26 %	31
Keski-Suomi	3 013 000	2 598 100	86,23 %	9
Pohjanmaa	6 238 000	4 436 804	71,13 %	47
Pohjois-Pohjanmaa	7 414 500	3 843 655	51,84 %	12
Kainuu	-	-	-	-
Lappi	9 925 000	9 274 659	93,45 %	25
<b>Yhteensä</b>	<b>76 823 000</b>	<b>56 181 180</b>	<b>73,13 %</b>	<b>237</b>
Meriteollisuus*	3 943 000	1 979 832	50,21 %	7

\*Meriteollisuuden osalta kaikki hankkeet eivät ole välttämättä listattuna sidottuun summaan.

Päätoteuttajina rakennemuutosvarauksesta rahoitetuissa hankkeissa ovat olleet pääasiassa yritykset, yli puolessa hankkeista. Mutta myös kunnat sekä kuntayhtymät (21 % hankkeista) ja valtion viranomaiset (10 %) ovat olleet tärkeässä roolissa. Järjestöt, ammattikorkeakoulut ja yliopistot ovat olleet toteuttamassa pienempää osuutta hankkeista. Valtion ja EU:n rahoitusosuudesta noin 24 miljoonaa euroa on sidottu yritysten toteuttamiin hankkeisiin, 12 miljoonaa valtion viranomaisten toteuttamiin ja noin 15 miljoonaa kuntien ja kuntayhtymien hankkeisiin. Alueittain tarkasteltaessa huomataan, että esimerkiksi Lapissa yritykset eivät ole olleet juurikaan toteuttajina hankkeissa, myös Keski-Suomessa ja Varsinais-Suomessa toteuttajina ovat olleet pääasiassa julkishallinnon toimijat tai alueelliset elinkeino- ja kehitysyhtiöt.

Rakennerahastohankkeet on luokiteltu aineistossa menoluokittain, joista saa karkean kuvan hankkeiden aihealueesta. Seuraavassa taulukossa menoluokkia on lajiteltu niin, että saadaan selvempi kuva hankkeiden kehityskohteista (Taulukko 17). Suurin osa hankkeista, rahallisesti ja hankkeiden määrän mukaan, on kohdistunut aihealueelle ”T&K, innovointi ja yrittäjyys”. Seuraavaksi eniten rahoitusta on sidottu työntekijöiden ja yritysten sopeutumiskyvyn parantamiseen liittyviin hankkeisiin.

**Taulukko 17. Menoluokkien perusteella tehty jaottelu hankkeiden aihealueista**

Aihealue	lkm	Tukisumma
T&K, innovointi ja yrittäjyys (menoluokat 01–09)	126	17 454 673
Tietoyhteiskunta (10–15)	19	4 383 869
Liikenne (16–32)	6	3 379 559
Energia (33–43)	4	1 816 345
Ympäristönsuojelu (44–54)	2	2 866 000
Matkailu (55–57)	10	3 349 850
Kulttuuri (58–60)	1	328 948
Kaupunki- ja maaseutualueiden uudistaminen (61)	2	149 530
Investointi sosiaaliseen infrastruktuuriin (75–79)	1	210 000
Työntekijöiden sekä yritysten ja yrittäjien sopeutumiskyvyn parantaminen (62–64)	35	12 778 871
Työelämään pääsyn ja kestävyuden parantaminen (65–70)	12	3 979 688
Heikoimmassa asemassa olevan sosiaalisen osallisuuden parantaminen (71)	9	3 296 357
Inhimillisen pääoman kehittäminen (72–74)	10	2 187 490
<b>Yhteensä</b>	<b>237</b>	<b>56 181 180</b>

Lukumääräisesti suurin yksittäinen menoluokka on ollut menoluokka 08, ”muu investointi yritykseen”. Nämä tarkoittavat suoraan yrityksiin tehtyjä investointeja, joilla tuetaan tärkeitä hankintoja yrityksen kehittämiseksi ja toiminnan jatkumiselle. Rahallisesti suurin menoluokka on menoluokka 64, joka liittyy työntekijöiden ja yritysten tukipalveluiden kehittämiseen ja työttömäksi joutuneiden kouluttamiseen sekä työllistämisen edistämiseen.

### **Rakenerahastohankkeiden työllisyysvaikutukset äkillisen rakennemuutoksen alueilla**

Rakenerahastojen seurannassa raportoidaan myös toteutuneita työpaikkoja. Tietoja täytyy tarkastella tietyllä varauksella, sillä kaikista hankkeista niitä ei ole raportoitu. Lisäksi osassa hankkeissa tiedot ovat arvioita myöntövaiheesta (483 työpaikkaa) ja osassa ne on raportoitu puolivuositain toteutumisen mukaan, mitä voidaan pitää luotettavampana lukuna (1156 tp. elokuu 2011). Taulukossa alla on työpaikkojen jakauma ELY-alueittain. Eniten uusia työpaikkoja on raportoitu toteutuneen Pohjois-Savossa ja Kaakkois-Suomessa.

**Taulukko 18. Työllisyysvaikutukset ELY-alueittain**

<b>Ely-alue</b>	<b>Uudet työpaikat</b>
Häme	250
Kaakkois-Suomi	313
Keski-Suomi	8
Lappi	4
Pirkanmaa	22
Pohjanmaa	228
Pohjois-Karjala	200
Pohjois-Pohjanmaa	127
Pohjois-Savo	330
Varsinais-Suomi	150
<b>Kaikki yhteensä</b>	<b>1632</b>

Työpaikkavaikutuksiltaan mittavin hanke on ollut Koillis-Savossa järjestetty ”Kohti nousua”-hanke. Hankkeessa kartoitettiin irtisanottujen tilannetta ja pyrittiin löytämään heille uusi työpaikka. Lisäksi hanke hyödytti alueen yrityksiä, joilla oli rekrytointitarpeita. Hankkeen avulla löydettiin yli 300 henkilölle uusi työpaikka. Hanke paransi alueen työmarkkinoiden toimivuutta ja yhdisti työttömiä ja työttömäksi jääviä avoimiin työpaikkoihin. Varsinaisia uusia työpaikkoja hankkeen kautta ei ole välttämättä luotu niin paljon kuin arvio antaa ymmärtää, vaan on autettu alueen toimijoita löytämään toisensa. Luku kuvaa enemmän hankkeessa avustettujen henkilöiden lukumäärää.

Hankkeissa on myös työllisyyspoliittisten, osaamisen kehittämisen ja yrityskartoitusten lisäksi kaksi kaivoksiin liittyvää infrastruktuurihanketta. Meriteollisuuden toimialaan liittyvän hankkeen Varsinais-Suomessa on myös arvioitu työllistävän hyvin. Lisätietoa hankkeista löytyy rakenerahastotietopalvelusta esimerkiksi hankkeen tunnuskoodin avulla.

**Taulukko 19. Suurimmat raportoidut työllisyysvaikutukset rakennerahastojen joustovarauksesta (2.8.2011).**

Koodi	Rahasto	Projektin nimi	Ely-alue	Toteuttajan nimi	Uudet työpaikat
S10968	ESR	Kohti nousua	Pohjois-Savo	Koillis-Savon Kehitys Oy	315
A30334	EAKR	Innorail Development jatkohanke	Kaakkois-Suomi	Kouvolan Yritysmagneetti Oy	164
S11040	ESR	Forssan seudun aloittavien ja jatkavien yritysten neuvontapalvelut	Häme	Forssan Seudun Kehittämiskeskus Oy	164
S11349	ESR	Meri- ja metalliteollisuuden rakennemuutoshanke - Meriteollisuusyritysten uusien liiketoimintakonseptien kehittäminen ja osaamisen varmistaminen	Varsinais-Suomi	Turun Seudun Kehittämiskeskus	119
A548921	EAKR	Hituran kaivoksen uudelleen käynnistäminen ja tuotannon jatkomahdollisuuksien selvittäminen	Pohjois-Pohjanmaa	BELVEDERE MINING OY	110
A536364	EAKR	Kaivostoiminnan infra-investoinnit	Pohjois-Karjala	ENDOMINES OY	70
S10314	ESR	Profiloidu osajaksi	Pohjois-Karjala	Honkalampi-säätiö	57
S10025	ESR	Teknologia- ja osaamis pohjaisen yritystoiminnan valmennus	Kaakkois-Suomi	Lappeenranta Innovation Oy	47
A30333	EAKR	Teknologian kasvuohjelma 2007-2011, Technogrow	Kaakkois-Suomi	Cursor Oy	39
A30689	EAKR	Kannus-kehittyvä kaupunki	Pohjanmaa	Kokkolan seudun kehitys Oy	35

### **Eniten rakennerahastoista tukea saaneet hankkeet äkillisen rakennemuutoksen alueilla**

Seuraavaksi esitellään tukimäärältään suurimpia hankkeita, joita on toteutettu tai ollaan toteuttamassa rakennemuutosvarauksella. Ne ovat osittain samoja eniten työllistävien hankkeiden kanssa. Suurimmat sidonnat rakennerahastoista on pääasiassa tehty infrastruktuuriin (Taulukko 20). Eniten rahoitusta on annettu Kemijärvellä tehtyyn Suomu-Isokylän vesihuoltoprojektiin, johon liittyy myös pienempiä täydentäviä projekteja. Hankkeen avulla kehitetään alueen kylien vesihuoltoa ja lisäksi parannetaan Suomen matkailualueen kehitysmahdollisuuksia jatkossa.

Myös kaksi seuraavaksi suurinta hanketta ovat infrastruktuuriin liittyviä. Toinen liittyy Ilomantsin Pampalon kultakaivokseen. Toteuttajana toimii Endomines Oy. Pampalon kultakaivos on Pampalossa, Ilomantsin kunnassa, toimintansa vuonna 2011 aloittava kultakaivos. Paikalle rakennetaan rikastamo, murskaamo, rikastushiekka-alue sekä konttori- ja huoltotiloja. Valmistuttuaan kaivos työllistää 70 henkeä ja rakennusvaiheessa enimmillään sata.

Varkaudessa on myös infrastruktuuriin painottunut hanke. Hankkeessa rakennetaan toimitiloja European Batteries Oy:n toiminnan aloittamista varten. Hanketta toteutti Keski-Savon Teollisuuskylä Oy. Tehtaaseen liittyy myös muita hankkeita ja sitä on rahoitettu lisäksi kansallisten investointitukien kautta. Tehdas on valmistunut 2010 ja työllistää noin 50 työntekijää alueella, mutta on joutunut lomauttamaan keväällä 2011.

Kaakkois-Suomessa toteutettu ”Digitaaliset Sisällöt”-hanke on erilainen hanke verrattuna aiemmin esiteltyihin. Hanke on Kouvolan DigiOSKE -osaamiskeskusohjelman hankekokonaisuus. Se on tarkoitettu Kymenlaakson alueen pk-yrityksille, jotka haluavat kehittää omaa osaamistaan digitaalisten palvelujen osa-alueilla ja hyödyntää tietotekniikkaa liiketoimintansa tukena. Se siis tukee alueellisesti yritysten toiminnan kehittämistä. Varsinais-Suomessa, Salossa, toteutettava ”UKK- Uusi kasvu ja kansainvälistyminen” -hanke on luonteeltaan samankaltainen. Siinä pyritään kartoittamaan alueen pk-yritysten kehitysmahdollisuuksia ja luoda uusia vahvuuksia alueelle.

**Taulukko 20. Eniten valtion ja EU:n rahoitusta sitoneet hankkeet rakennerrahastojen joustovarauksesta (2.8.2011).**

Rahasto	Koodi	Alue	Projektin nimi	Sidonta EU +valtio	Hakija-organisaatio-tyyppi	Meno-luokka
EAKR	A30421	Lappi	Suomu-Isokylä siirtoviemäri ja yhdysvesijohto	2 716 000	Valtion viranomainen	54
EAKR	A536364	Pohjois-Karjala	Kaivostoiminnan infra-investoinnit	2 188 302	Yritys	15
EAKR	A538710	Pohjois-Savo	Akkutehtaan rakentaminen Varkauteen	2 129 700	Yritys	03
ESR	S11304	Varsinais-Suomi	Ukk - Uusi kasvu ja kansainvälistyminen	1 489 500	Yritys	64
ESR	S10043	Kaakkois-Suomi	Digitaaliset sisällöt	1 079 876	Yritys	64
ESR	S11373	Varsinais-Suomi	Äkillisen rakennemuutoksen hallinta ja työvoimapolitiittiset toimenpiteet	1 071 000	Valtion viranomainen	64
ESR	S10999	Pohjanmaa	Botnia Progress - Työttömät	1 015 000	Valtion viranomainen	64
EAKR	A30905	Pohjois-Savo	Tahkolahden kehittämisinvestoinnit	1 008 000	Kunta	57
ESR	S10555	Pohjois-Karjala	Profiloidu osaajaksi / Työvoimapolitiittiset toimet	981 750	Valtion viranomainen	71
EAKR	A548921	Pohjois-Pohjanmaa	Hituran kaivoksen uudelleen käynnistäminen ja tuotannon jatkumahdollisuuksien selvittäminen	932 800	Yritys	08
EAKR	A545242	Pohjois-Savo	European Batteries Oy:n akkutehtaan rakentamisen laajennus 1 b	800 000	Yritys	09

Suurimpien hankkeiden joukossa on myös työvoimapolitiittisiin toimiin liittyviä hankkeita, jotka ovat tarkoitettu juuri äkilliseen rakennemuutokseen reagoimiseen. Esimerkiksi Varsinais-Suomen ”Äkillisen rakennemuutoksen hallinta ja työvoimapolitiittiset toimenpiteet”-hanke pyrkii kartoittamaan alueen teknologia- ja meriklusterin yrityksille yhteishankintakoulutusta, yrittäjäkoulutusta. Hankkeen kautta hankitaan lisäksi yrityksille tarvittavia palveluita. Myös Pohjanmaalla ja Pohjois-Karjalassa on hankkeita, joissa panostetaan työntekijöiden koulutukseen ja rakennemuutoksen aiheuttamien koulutustarpeiden hoidossa.

Pohjois-Pohjanmaalla Nivalassa on meneillään hanke, jossa taas pyritään kartoittamaan Hituran kaivoksen uudelleenkäynnistämistä. Toteuttajana tällä hankkeella on Beldevere Mining. Tämä on hanke, jolla voi olla potentiaalisesti pidemmän aikavälin ja alueen talouden rakenteita uudistavia vaikutuksia. Osa hankkeista on yhä vasta suunnitelman asteella ja muutokset ovat mahdollisia. Esimerkiksi yksi suurimpien joukkoon kuulunut hanke vastaanottohallin rakentamiseksi Ketolan lentokentälle, Kemijärvelle, on peruuntunut.

### 3.4. Finnveran myöntämä rahoitustuki

Finnvera myöntää yrityksille lainoja ja takauksia. Finnvera on osallistunut vahvasti äkillisen rakennemuutoksen alueille. Rakennemuutospaikkakunnat ovat priorisoituja sen toiminnassa. Finnvera osallistuu äkillisen rakennemuutoksen alueille räätälöidyn hoitomallin puitteissa ja osallistuu aktiivisesti äkillisen rakennemuutoksen alueelle perustetun rakennemuutosryhmän toimintaan. Jokaiselle alueelle on nimetty oma yhdyshenkilö.

Rakennemuutosalueilla Finnvera pyrkii osallistumaan kaikkiin kannattavaksi arvioituihin hankkeisiin. Lisäksi käytetään joustavia rahoitusehtoja yritysten toimintaedellytysten turvaamiseksi. Finnveralla on myös normaalia suuremmat riskinottomahdollisuudet rakennemuutosalueilla. Kaikki Finnveran rahoitustuotteet ovat käytettävissä, lisäksi panostetaan pääomasijoitustoimintaan.

Alla on esimerkkejä mahdollisista rahoitustyypeistä kohdetyypeittäin äkillisen rakennemuutoksen alueilla:

1. Uudet, perustetut yritykset
  - pääomarahoitukseen yrittäjälaina
  - investointeihin ja käyttöpääomaan laina ja takaus
2. Lakkautetun yrityksen toimitiloihin muualta tulleet yritykset
  - investointeihin ja käyttöpääomaan laina ja takaus
  - vuokratakuut
3. Alihankkijat ja sopimusvalmistajat
  - rahoitusjärjestelyt sekä mahdollisesti lisärahoitus maksuvalmiuden hoitoon
  - terveytettävälle yrityksille konsultointia liiketoiminnan uudelleensuuntaamiseksi
4. Alueen muut yritykset, jotka työllistävät irtisanottuja
  - Finnveran normaalit rahoitustuotteet kevennetyin ehdoin
5. Muualla Suomessa olevat yritykset, jotka työllistävät irtisanottuja
  - Finnveran normaalit rahoitustuotteet

Finnvera on myöntänyt rahoitusta äkillisen rakennemuutoksen alueille kaiken kaikkiaan vuoden 2008 ja heinäkuun 2011 välisenä aikana noin 499 miljoonaa. Vuodelta 2007 ei ole tilastoja saatavilla. Tällä rahoituksella on vaikutettu Finnveran mukaan noin 4370 uuden työpaikan syntymiseen ja 1579 työpaikan uudistamiseen. Alla on koottuna taulukko vuosittaisesta ja alueellisesta rahoituksen jakautumisesta (lähde: Finnvera).

**Taulukko 21. Finnveran äkillisen rakennemuutoksen alueille kohdistama rahoitus (heinäkuu 2011). Vuoden 2007 tiedot puuttuvat**

ELY-alue	2007	2008	2009	2010	Q2/2011	2008- 2011
Varsinais-Suomi		10 300 000	6 100 000	10 600 000	4 600 000	<b>31 600 000</b>
Häme		7 000 000	13 600 000	5 800 000	900 000	<b>27 300 000</b>
Pirkanmaa		11 600 000	5 000 000	0	2 100 000	<b>18 700 000</b>
Kaakkois-Suomi		31 200 000	68 600 000	12 700 000	13 100 000	<b>125 600 000</b>
Pohjois-Savo		1 200 000	16 900 000	10 200 000	6 200 000	<b>34 500 000</b>
Pohjois-Karjala		21 100 000	5 300 000	8 400 000	0	<b>34 800 000</b>
Keski-Suomi		17 200 000	0	0	0	<b>17 200 000</b>
Pohjanmaa		0	200 000	800 000	0	<b>1 000 000</b>
Pohjois-Pohjanmaa		0	2 000 000	9 600 000	4 800 000	<b>16 400 000</b>
Kainuu		55 400 000	31 400 000	59 400 000	33 200 000	<b>179 400 000</b>
Lappi		9 200 000	3 500 000	0	0	<b>12 700 000</b>
<b>Yhteensä</b>		<b>164 200 000</b>	<b>152 600 000</b>	<b>117 500 000</b>	<b>64 900 000</b>	<b>499 200 000</b>

Rahoitusta on myönnetty eniten Kainuuseen ja Kaakkois-Suomeen, joiden alueella myönnetty kokonaisrahoitus vuosina 2008-2011 ylittää selvästi 100 miljoonan euron rajan. Pohjois-Savo, Pohjois-Karjala ja Varsinais-Suomi ovat seuraavaksi eniten rahoitusta saaneet ELY-alueet, yli 30 miljoonaa kussakin. Vähiten rahoitusta on saanut Pohjanmaan alue, noin 1,0 miljoonaa. Vuosittain rahoitusta on annettu 117–164 miljoonaa euroa.

### 3.5. Muut rahoitusmuodot

Muita rahoituslähteitä äkillisen rakennemuutoksen alueilla ovat olleet Euroopan globalisaatorahasto ja Teollisuussijoitus Oy. Teollisuussijoituksella ei ole omaa äkillisen rakennemuutoksen ohjelmaa, mutta se on sijoittanut alueiden yrityksiin. Sijoituksia tarkastellaan vielä ohessa lisää. Kainuun rahoitus eritellään tässä luvussa. Lopuksi esitellään lyhyesti muutosturvaa, ensimmäisen työntekijän palkkaustukea ja starttirahaa.

### Euroopan globalisaatiorahasto

Euroopan globalisaatiorahasto (EGR, European Globalisation Fund, EGF) on myöntänyt rahoitusta Pohjois-Karjalaan Perloksen irtisanomisten yhteydessä. Rahastosta myönnetään tukea maailmankaupan huomattavien rakenteellisten muutosten välittömänä seurauksena työttömiksi jääneiden eurooppalaisten työntekijöiden integroimiseksi takaisin työelämään. Tuki on yksittäistä ja ajallisesti rajoitettua. Rahaston toimenpiteiden tarkoituksena on auttaa työttömiksi joutuneita työntekijöitä löytämään uusi pysyvä työpaikka.

EGR voi myöntää tukea vain jäsenvaltion esittämän hakemuksen perusteella. Tukea voidaan myöntää tapauksissa, joissa maailmankaupan huomattavat rakenteelliset muutokset johtavat vakavaan talouden häiriötilanteeseen jossakin Euroopan unioniin kuuluvassa maassa. Kyse voi olla tuonnin merkittävästä lisääntymisestä, markkinaosuuden pienenemisestä jollakin toimialalla tai yritysten siirtämisestä kolmansiin maihin. EGR voi myös käynnistää tukitoimet, jos työntekijöiden vähentämisen ja rahoitus- ja talouskriisin välillä on suora ja osoitettava yhteys. EGR:sta ei myönnetä tukea työttömyyskorvausten kaltaiseen passiiviseen sosiaaliturvaan. Rahoitus voidaan käyttää vain työllisyyspoliittisiin toimenpiteisiin. Käytännössä tämä rahoitus on jälkirahoitusta siten, että toimenpiteet on nopean reagoinnin turvaamiseksi jouduttu toteuttamaan ensin kansallisella rahoituksella.

Euroopan globalisaatiorahasto osallistui Perloksen irtisanomisten jälkihoitoon. EGR:n tukikausi käsitti ajanjakson 5.3.2007 – 17.7.2008. Yhteensä EGR tuki aluetta 2,6 miljoonalla eurolla. Tästä summasta 2,5 miljoonaa käytettiin toimintaan ja noin 0,1 miljoonaa euroa kului tekniseen tukeen. Suurin osa EGR-tuen piiriin kohdistuneista toimenpiteiden kuluista, yli 1,8 miljoonaa euroa, kohdistui koulutustoimenpiteisiin. Tätä on eritelty raportissa tarkemmin toimenpiteiden mukaan. Seuraavassa taulukossa on eritelty globalisaatiorahastosta rahoitettuja toimenpiteitä Koulutustoimenpiteiden lisäksi muita toimenpiteitä olivat liikkuvuus- ja muuttoavustukset, ryhmäpalvelut (työnhakuvalmennus), sekä ammattitaito- ja osaamiskartoitukset. Lisäksi perloslaisten työllistymistä tuettiin palkkatuen avulla, johon sisältyi myös starttiraha, palkkatuki oppisopimuskoulutukseen ja palkkatuki yli 50-vuotiaille ja vajaakuntoisille. Eri toimenpiteisiin osallistui EGR:n rahoituksen avulla noin 950 henkilöä.

**Taulukko 22. Euroopan globalisaatiorahaston Perloksen irtisanotuille rahoittamien toimien erittely (Lähde: EGR-loppuraportti).**

Toimenpide	Osallistujat	Summa €
A1. Työnhakupalvelut, ryhmäpalvelut	67	24 006
A2. Ammatillinen ohjaus		41 141
A3. Yhteishankintakoulutus	56	90 208
A4. Yksittäiset opiskelijapaikat	295	1 334 029
A5. AMK-tutkinnot	52	275 921
A6. Atk-koulutukset	31	52 302
A7. Muu valmentava työvoimakoulutus	171	80 207
A8. Outplacement assistance		257 694
A9. Starttiraha	10	40 268
A10. Ideahautomo	25	13 695
A13. Ammatti- ja osaamiskartoitukset	23	18 065
A14. Liikkuvuusavustukset	96	56 374
A16. Palkkatukisetelit yli 50-vuotiaille	15	23 554
A17. Palkkatukisetelit	70	182 537
A18. Oppisopimuskoulutus	6	40 914
<b>Yhteensä</b>	<b>955</b>	<b>2 549 324</b>
Tekninen tuki		93 182
Kaikki yhteensä		2 642 506



EGR:n rahoitus antoi alueen viranomaisille lisää resursseja selvitä yllättävän suuresta palvelutarpeesta. Resurssien riittävyys ei muodostunut tukitoimien esteeksi. Lisäresurssien ansiosta toimintakäytäntöjä ja lainsäädännön tulkintoja voitiin väljentää tukitoimien järjestämisessä. EGR-tuen käytössä oli myös joitakin hallinnollisia vaikeuksia, ennen kaikkea päätöksentekoa moitittiin hitaaksi (Jolkkonen ja Kurvinen 2009, 207 – 212).

### **Suomen Teollisuussijoitus**

Suomen Teollisuussijoitus Oy on myös osallistunut äkillisen rakennemuutoksen alueilla olevien yritysten rahoitukseen. Osaan yrityksistä se on sijoittanut jo ennen alueen nimeämistä, eivätkä kaikki sijoitukset näin ollen liity suoraan äkillisen rakennemuutoksen alueeksi nimeämiseen. Tässä raportoidaan yritykset, jotka Teollisuussijoituksesta saatujen tietojen mukaan ovat olleet äkillisen rakennemuutoksen alueella rahoitettuja. Tämä listaus ei ole kattava, mutta antaa kuvan Teollisuussijoituksen toiminnasta äkillisen rakennemuutoksen alueilla.

Koillis-Savon seutukunnassa Teollisuussijoitus on sijoittanut Stromsdaliin 2,0 Me vuodesta 2006 lähtien. Pohjois-Karjalassa Machinery oy:öön on kohdistettu suoria sijoituksia 2,2 Me. Pohjois-Pohjanmaalla Incap Furnitureen on sijoitettu vuodesta 2002 lähtien 4,1 Me. Kainuussakin toimivaan Incap oy:öön on sijoitettu 1,4 miljoonaa vuodesta 2010 ja Varsinais-Suomen Valmet Automotiveen 10,0 Me. Näistä Stromsdal on ajatunut konkurssiin. Incap Furniture on lopettanut ja Incap on sulkenut tuotantoyksikkönsä Kajaanissa.

Teollisuussijoitus on kohdistanut suoria sijoituksia toimintakertomuksiansa mukaan Endominesiin, Beldevereen ja Talvivaaraan, joiden kaivoksia toimii rakennemuutosalueilla. Myös Varkauden akkutehtaaseen, European Batteries Oy:öön on sijoitettu (3,3 Me) ja Iitissä sijaitsevaan Lacelliin on tehty suoria sijoituksia. Lisäksi Teollisuussijoitus on rahoittajana Holiday Club Resorts- yhtiössä, joka on investoinut mm. Lappeenrannassa suureen kylpyläkeskukseen.

### **Äkillisen rakennemuutoksen rahoitus Kainuussa**

Kainuussa on käytetty paljon samoja työkaluja kuin muualla, mutta määrärahat myönnetään eri kautta Kainuun hallintomallikokeilun vuoksi. Kainuussa on myös käytetty juuri äkillisen rakennemuutoksen hoitoon kohdistettuja varoja. Kainuun ELY-keskuksen raportin mukaan alueella on ollut 2007–2011 käytettävissä 21,8 miljoonaa euroa rakennemuutoksen hoitoon kohdistettuja varoja. Näistä osa on jo käytetty, mutta yli 6 miljoonaa on vielä käyttämättä (13.7.2011). Yhdessä Oulun tiepiirin hankkeen kanssa rahoitusta on ollut 23,8 miljoonaa euroa.

Kainuulle myönnetty rahoitus on Kainuun aluehallintokokeilun mukaista rahoitusta. Se sisältää muusta maasta poiketen investointirahoituksen lisäksi myös muutosturvan ja työllisyyspoliittisten toimenpiteiden rahoituksen. Taulukossa esitelty rahoituksen myöntämisvaltuus (Taulukko 23).

**Taulukko 23. Kainuun äkillisen rakennemuutoksen hoitoon tarkoitetut määrärahat. Tilanne 14.7.2011 (lähde: Kainuun ELY)**

Kainuun tuet	2007	2008	2009	2010	2011	2007-2011	Valtuudesta käyttämättä
Oulun tiepiiri	0	2 000 000	0	0	0	0	0
Kainuun TE, yritysosasto (valtuus 10,0 me)	0	1 045 662	1 250 297	1 697 040	3 432 940	7 425 939	2 574 061
Työvoimaosasto (valtuus 5,1 me)	0	0	0	529 650	0	529 650	4 570 350
Työvoimaosasto (5,0 me)	0	5 179 914	23 256	87 088	0	5 290 258	-290 258
Yritysosasto (1.7 me)	0	0	0	0	1 700 000	1 700 000	0
<b>Yhteensä</b>	<b>0</b>	<b>8 225 576</b>	<b>1 273 553</b>	<b>2 313 778</b>	<b>5 132 940</b>	<b>14 945 847</b>	<b>6 854 153</b>

### Muut politiikkaohjelmat

**Muutosturva** on ollut käytössä laajasti äkillisen rakennemuutoksen tilanteisiin reagoinnissa. Tilastoinnista johtuen siihen kohdistetusta rahoituksesta ei kuitenkaan voida erotella juuri äkillisen rakennemuutoksen alueille käytettyä summaa. Menettelytapa on käytössä myös pienemmissä irtisanomistilanteissa. Valtaosa muutosturvan käyttäjistä on irtisanottuja, mutta myös lomautetut ovat hakeutuneet muutosturvan piiriin. Menettely on otettu käyttöön vuonna 2005 ja sitä on laajennettu myöhemmin. Muutosturva on ollut hyvin toimiva menettely äkilliseen rakennemuutokseen reagoinnissa (Mäkitalo ja Paasivirta 2011).

Muutosturvaan koko maassa käytettyä summaa voidaan kuitenkin esitellä. Oheisessa taulukossa (Taulukko 24) on koko maassa muutosturvaan varattu rahoitus. Suurin osa rahoituksesta on käytetty työvoimakoulutukseen (esimerkiksi vuonna 2010 osuus n. 23 Me), pienempi osuus starttirahaan (2010: n. 3 Me) ja kaikista pienin osuus muuttoavustukseen (2010: n. 0,25 Me).

**Taulukko 24. Muutosturvan ja ensimmäisen työntekijän palkkaamistuki vuosina 2008 – 2010.**

	2008	2009	2010	2011
<b>Muutosturva</b>	20 200 000	39 400 000	25 500 000	39 500 000
<b>Ensimmäisen työntekijän palkkaamistukeen varattu rahoitus</b>	9 700 000	6 800 000 <sup>1</sup>	9 800 000	9 800 000

**Yksinyrittäjätuki (ensimmäisen työntekijän palkkaamistuki)** on vuonna 2007 alkanut tukikokeilu, jonka tarkoituksena on ollut rohkaista yksinyrittäjiä palkkaamaan ensimmäinen työntekijä. Tukikokeilu on maantieteellisesti laajentunut vaiheittain muutamasta Itä-Suomen ja Lapin kunnasta suureen osaan Suomea ja ollut käytössä myös äkillisen rakennemuutoksen alueille. Tukikokeilu on voimassa vuoden 2011 loppuun saakka. Tuen määrä on 30 % palkattavan työntekijän palkasta ensimmäisten 12 kuukauden ajalta ja 15 % seuraavien 12 kuukauden ajalta. Tukea on käytetty myös koko I tukialueella. Tuella on tuoreen selvityksen mukaan usein välittömiä työllistämisaikavaihteluja, jotka eivät välttämättä muuten olisi toteutuneet (Aaltonen ym. 2011).

<sup>1</sup> Vuonna 2009 momentin perusteluja muutettiin siten, että momentin valtuudesta varattua enintään 9 800 000 euroa käytettäväksi avustuksiin yksinyrittäjille ensimmäisen työntekijän palkkaamiseksi saa poikkeuksellisesti vuonna 2009 käyttää valtioneuvoston nimeämällä äkillisen rakennemuutoksen alueilla myös muihin momentin mukaisiin investointi- ja kehittämishankkeisiin. Tästä 3 000 000 siirrettiin investointitukiin.

Edelliseen taulukkoon on myös koottu tähän kokeiluun varattu rahoitus. Myöskään näitä summia ei voida eritellä äkillisen rakennemuutoksen alueiden mukaan tässä raportissa.

Uuden yritystoiminnan aloittaminen on tärkeä työllistymisen vaihtoehto äkillisen rakennemuutoksen alueilla. Työ- ja elinkeinohallinto edistää uuden yritystoiminnan syntymistä ja henkilön työllistymistä starttirahalla. **Starttirahalla** turvataan yrittäjän toimeentulo sinä aikana, jonka yritystoiminnan käynnistämisen ja vakiinnuttamisen arvioidaan kestävän, kuitenkin enintään 18 kuukauden ajan. Äkillisen rakennemuutoksen alueilla käytettyä summaa ei eritellä tässä raportissa. Starttirahaa haetaan työ- ja elinkeinotoimistosta ja TE-toimisto tekee myös päätöksen starttirahan myöntämisestä. Koko Suomessa starttirahaan on esimerkiksi vuonna 2009 sidottu määrärahoja yhteensä noin 36 miljoonaa (7 195 henkilölle) ja vuonna vuonna 2010 yhteensä noin 37 miljoonaa euroa (8 452 henkilölle). Vuoden 2011 lokakuun tilanteen mukaan määrärahan sidontatilanne on noin 39 miljoonaa euroa (noin 6 600 henkilölle).

## 4. Äkillisen rakennemuutoksen alueiden väestö, työvoima ja talous

### 4.1. Väestö ja työvoima

Alueellisen kehityksen keskeinen trendi on viime vuosikymmeninä ollut resurssien (väestö, työvoima, osaaminen, yritykset, rahoitus) keskittyminen suurimpiin keskuksiin. 2010-luvulla tämä kehityssuunta jatkuu ja voimistuu erityisesti työikäisen väestön ja työvoiman osalta. Resurssien muutos vaikuttaa useisiin alueiden työmarkkinoita ja taloutta sääteleviin tekijöihin kuten työvoiman tarjontaan, tuotantoon, koulutukseen, kulutuskysyntään ja kuntien talouteen. Samanaikaisesti globalisaation voimistuminen ja maailmanmarkkinoiden nopeat muutokset vaikuttavat alueellisen elinkeinotoiminnan edellytyksiin. Yritykset keskeisillä vientisektoreilla kuten metsäteollisuudessa, kone- ja laitteollisuudessa sekä elektroniikkateollisuudessa joutuvat kilpailun kiristyessä mukautumaan uusiin tilanteisiin, mikä usein merkitsee toimipaikkojen vähentämistä ja työvoiman supistamista.

Ikääntymisen johdosta työvoimasta poistuu 2010-luvulla vuosittain kaksinkertainen määrä väkeä verrattuna 2000-luvun alkuvuosien tilanteeseen. Erityisen paljon työvoimaa siirtyy eläkkeelle terveydenhuolto- ja sosiaalipalveluissa, mutta myös teollisuuden eri sektoreilta. Työvoimapotentialiaan jatkuvasti menettäviä seutukuntia on määrällisesti paljon, koska suurin osa niistä sijaitsee Itä- ja Pohjois-Suomessa. Väestö- ja työvoimaresurssien heikkeneminen koskee useimpia äkillisen rakennemuutoksen alueita ja todellisuudessa rakennemuutos on näillä alueilla kestänyt jo pitkään.

Äkillisen rakennemuutoksen alueista väestönkehitys on ollut maakuntakeskuksissa suhteellisen tasapainoista, vaikka lievää vähenemistä on tapahtunut erityisesti työikäisen väestön osalta. Sen sijaan aluekeskusten ja maaseutukeskusten väestönkehitys on ollut selvästi heikompaa ja Itä- ja Pohjois-Suomen alueiden osalta työikäisen väestön väheneminen on ollut huolestuttavan nopeaa. Tämä näkyy myös työpaikkojen määrän laskevassa trendissä näillä alueilla. Työllisyysaste on kaikilla äkillisen rakennemuutoksen alueilla paljon alle koko maan keskitasoa lukuun ottamatta Salon ja Forssan seutukuntia. Työttömyysaste on Itä- ja Pohjois-Suomessa korkeampi kuin muilla alueilla, mutta erot ovat supistumassa ikääntymisestä johtuvan poistuman myötä. Tämä ilmiö näkyy useissa maaseutuseutukunnissa, joissa työttömyys on jopa laskenut vuosina 2006–2010, kun se on selvästi kasvanut suuremmilla rakennemuutosalueilla (näistä lisää tietoa myöhemmin, luvussa 5).

Taulukko 25. Väestön ja työllisyyden kehitys äkillisen rakennemuutoksen alueilla.

	Väkiluku	muutos 2006=100	15–64 v. 2006=100	65- /15–64 v. %	työlliset	muutos 2006=100	työll.aste	työttömät	muutos 2006=100	Työt.aste
	2010	2006–10	2006–10	2010	2009	2006–09	2009	2010	2006–10	2010
Joensuun seutukunta	122 985	100,8	100,1	27,2	46 939	98,0	57,7	7823	106,4	13,8
Kajaanin seutukunta	57 626	99,2	98,9	29,7	22 090	100,3	59,2	3303	81,9	12,5
Kotkan-Haminan stk	87 305	99,7	98,2	33,5	33 368	93,1	59,8	5337	110,0	13,2
Kouvolan seutukunta	95 077	98,4	97,5	32,7	38 008	95,9	62,2	5061	100,7	11,4
Lappeenrannan stk	89 771	100,2	99,4	30,3	35 973	97,1	61,4	4974	123,1	11,7
<b>Maakuntakeskukset</b>	<b>452 764</b>	<b>99,7</b>	<b>98,9</b>	<b>30,5</b>	<b>176 378</b>	<b>96,7</b>	<b>59,9</b>	<b>26498</b>	<b>104,7</b>	<b>12,6</b>
Etelä-Pirkanmaan stk	43 191	101,6	100,0	31,6	16 783	94,1	61,6	2709	113,1	13,3
Forssan seutukunta	35 286	99,6	98,4	32,9	14 258	93,4	63,8	2068	130,1	12,3
Imatran seutukunta	43 932	96,3	95,1	40,0	15 986	93,6	58,5	2716	100,5	13,9
Salon seutukunta	64 565	101,5	100,2	32,4	26 557	93,4	65,3	3317	157,4	10,8
Varkauden seutukunta	33 333	96,4	95,5	34,8	12 021	91,3	56,9	2327	121,9	15,5
Kaskinen	1 429	95,0	92,2	37,9	566	81,9	59,9	108,0	211,8	14,9
Heinolan alue	27 918	96,9	96,7	41,0	10 308	90,6	59,0	1653	98,6	13,3
<b>Aluekeskukset</b>	<b>249 654</b>	<b>99,0</b>	<b>97,9</b>	<b>35,0</b>	<b>96479</b>	<b>92,9</b>	<b>61,4</b>	<b>14898</b>	<b>119,8</b>	<b>12,8</b>
Haapaveden-Siikalatvan sk	15 230	95,8	95,4	32,2	5 559	92,5	59,6	612	97,9	9,3
Itä-Lapin seutukunta	18 641	92,8	91,5	44,5	6 116	93,1	53,1	1502	79,6	19
Jämsän seutukunta	25 245	95,8	94,5	38,8	9 404	93,1	60,6	1637	108,6	14,3
Keski-Karjalan stk	19 228	94,1	92,4	40,4	6 806	93,4	57,3	1355	89,4	15,8
Keuruun seutukunta	12 556	96,6	95,6	41,3	4 571	94,6	60,0	736	109,5	13,4
Koillis-Savon stk	19 823	96,0	94,3	41,7	6 861	93,3	56,9	1028	100,8	12,6
Nivala-Haapajärven stk	30 455	97,9	96,8	32,4	10 790	94,0	58,7	1440	108,2	11,3
Saarijärven-Viitasaaren	33 094	95,8	94,5	41,9	11 510	93,6	58,1	1729	88,4	12,3
Vakka-Suomen stk	31 461	98,5	96,6	33,8	13 062	95,2	65,3	1238	97,0	8,4
Ylä-Pirkanmaan stk	26 059	95,9	94,4	42,3	9 799	92,5	62,0	1228	62,6	10,6
<b>Maaseutukeskukset</b>	<b>231 792</b>	<b>96,1</b>	<b>94,7</b>	<b>38,6</b>	<b>84 478</b>	<b>93,6</b>	<b>59,5</b>	<b>12505</b>	<b>90,9</b>	<b>12,3</b>
<b>Ärm-alueet yhteensä</b>	<b>934 210</b>	<b>98,6</b>	<b>97,6</b>	<b>33,8</b>	<b>357 335</b>	<b>94,9</b>	<b>60,4</b>	<b>53901</b>	<b>104,7</b>	<b>12,5</b>
<b>KOKO MAA</b>	<b>5375276</b>	<b>101,9</b>	<b>101,1</b>	<b>26,5</b>	<b>2289975</b>	<b>99,0</b>	<b>64,6</b>	<b>263688</b>	<b>106,4</b>	<b>10,1</b>

#### 4.2. Äkillisen rakennemuutoksen alueiden kuntien talous

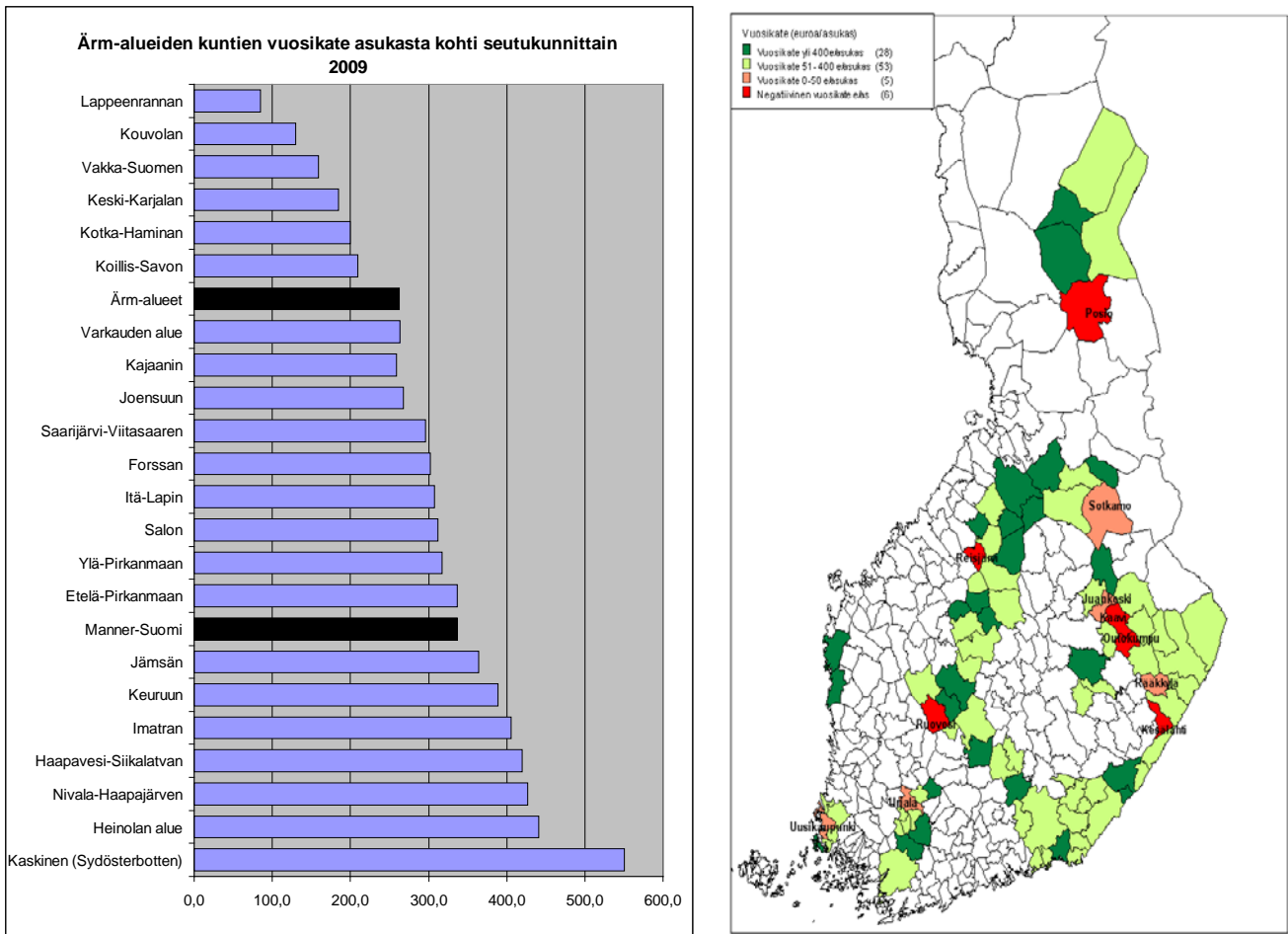
Paikallistason hallinto on tärkeässä roolissa rakennemuutoksiin reagoinnissa. Äkillisillä muutoksilla työllisyyden ja työttömyyden määrässä on vaikutusta kuntien kykyyn tuottaa palveluita ja hoitaa toimintonsa. Kunnat voivat omilla toimillaan ohjata muutosta ja luoda uusia mahdollisuuksia. Heikko taloustilanne voi rajoittaa kuntien kykyä toimia muutoksen ohjaajana ja osarahoittajina äkilliseen rakennemuutokseen reagoinnissa. Seuraavaksi pyritään luomaan yleiskuvaus äkillisen rakennemuutoksen seutukuntien kuntien taloudesta. Tunnusluvut ovat pääosin vuodelta 2009, mutta myös ennusteita tästä eteenpäin käsitellään. Kuntien tilannetta tarkastellaan muutaman tunnusluvun ja tulojen lähteiden suhteen. Pääasiassa tarkastelu tapahtuu seutukuntatasolla, mutta myös muutamia esimerkkejä kunnista esitellään. Vuonna 2011 äkillisen rakennemuutoksen alueilla sijaitsi yhteensä 92 kuntaa. Äkillisen rakennemuutoksen alueilla on keskimäärin neljästä viiteen kuntaa, mutta vaihtelu on suurta. Esimerkiksi Saarijärvi-Viitasaaren seutukunnassa on 8 kuntaa ja Kouvolan seutukunnassa vain 2 kuntaa.

Vuosikate on keskeinen muuttuja kunnan taloudellisen liikkumavaran kannalta. Vuosikatteella kunta voi tehdä investointeja ja lyhentää velkaansa. Minimivaatimus vuosikatteelle on, ettei se ole negatiivinen. Negatiivinen vuosikate merkitsee, ettei kunta selviydy säännönmukaisen toiminnan

menoista ja rahoituksesta juoksevan toiminnon tuloillaan. Yksi valtioneuvoston asetuksessa kunnan talouden tunnuslukujen eräistä raja-arvoista (172/2007) mainituista kriteereistä on vuosikate ilman harkinnanvaraista rahoitusavustusta. Asetuksen mukaan tämä tunnusluku ei saisi olla negatiivinen.

Seutukunnittaisia vuosikatteita tarkastelemalla huomataan, että useimmat rakennemuutosalueet ovat maan keskiarvon alapuolella. Hyvin vuosikatevertailussa menestyvät kuitenkin Haapavesi-Siikalatvan ja Nivala-Haapajärven seutukunnat. Heikoin vuosikate seutukuntatasolla on Lappeenrannan seutukunnassa, jossa asukasta kohden laskettu vuosikate on alle 100 euroa. Kouvolan, Vakka-Suomen ja Keski-Karjalan seutukunnissa on myös matala vuosikate. Oheisessa kuvassa on jokaisen ärm-alueen kunnan yhteenlaskettu vuosikate jaettu alueen väkiluvulla ja kartta vuosikatteista alueiden kunnissa. (Kuvio 4).

Kaikkien rakennemuutosalueiden kuntien asukasta kohti lasketun vuosikatteen keskiarvo on n. 310 euroa. Vuonna 2009 ärm-alueiden kunnista kuudella oli negatiivinen vuosikate. Nämä kunnat olivat Outokumpu, Kesälahti, Kaavi, Reisjärvi, Posio ja Ruovesi. Näiden kuntien taloustilanne voidaan tämän tunnusluvun valossa kuvata heikoksi. Valtiovarainministeriön kuntien talouden kehitysarviomallin 2009 - 2014 ennusteen mukaan vuosikate voi kääntyä negatiiviseksi myös Kouvolassa, Ilomantsissa, Sotkamossa, Urjalassa, Multialla, Uudessakaupungissa, Vehmaalla, Pihtiputaalla, Karstulassa, Tohmajärvellä, Rääkkylässä ja Juankoskella.

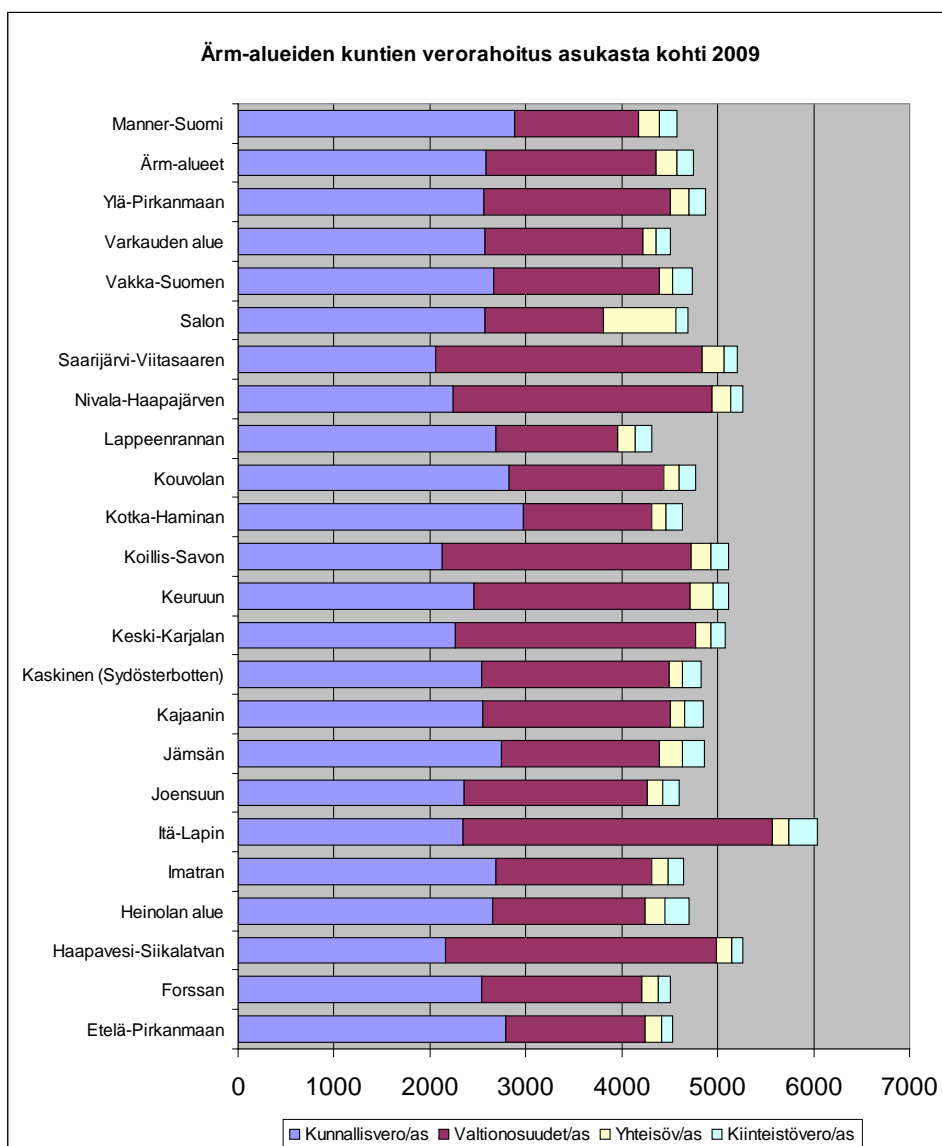


**Kuvio 4** Äkillisen rakennemuutoksen alueiden vuosikate e/as seutukunnittain ja kunnittain kartalla vuonna 2009. Negatiivinen vuosikate punaisella. Lähde, VM/kuntaosasto ja Tilastokeskus.

Tilikauden tulos on tilikaudelle osoitettujen tulojen ja menojen erotus. Se lisää tai vähentää kunnan omaa pääomaa. Kumulatiivinen tulos kertoo, syntyykö pitkällä aikavälillä riittävästi tuloja

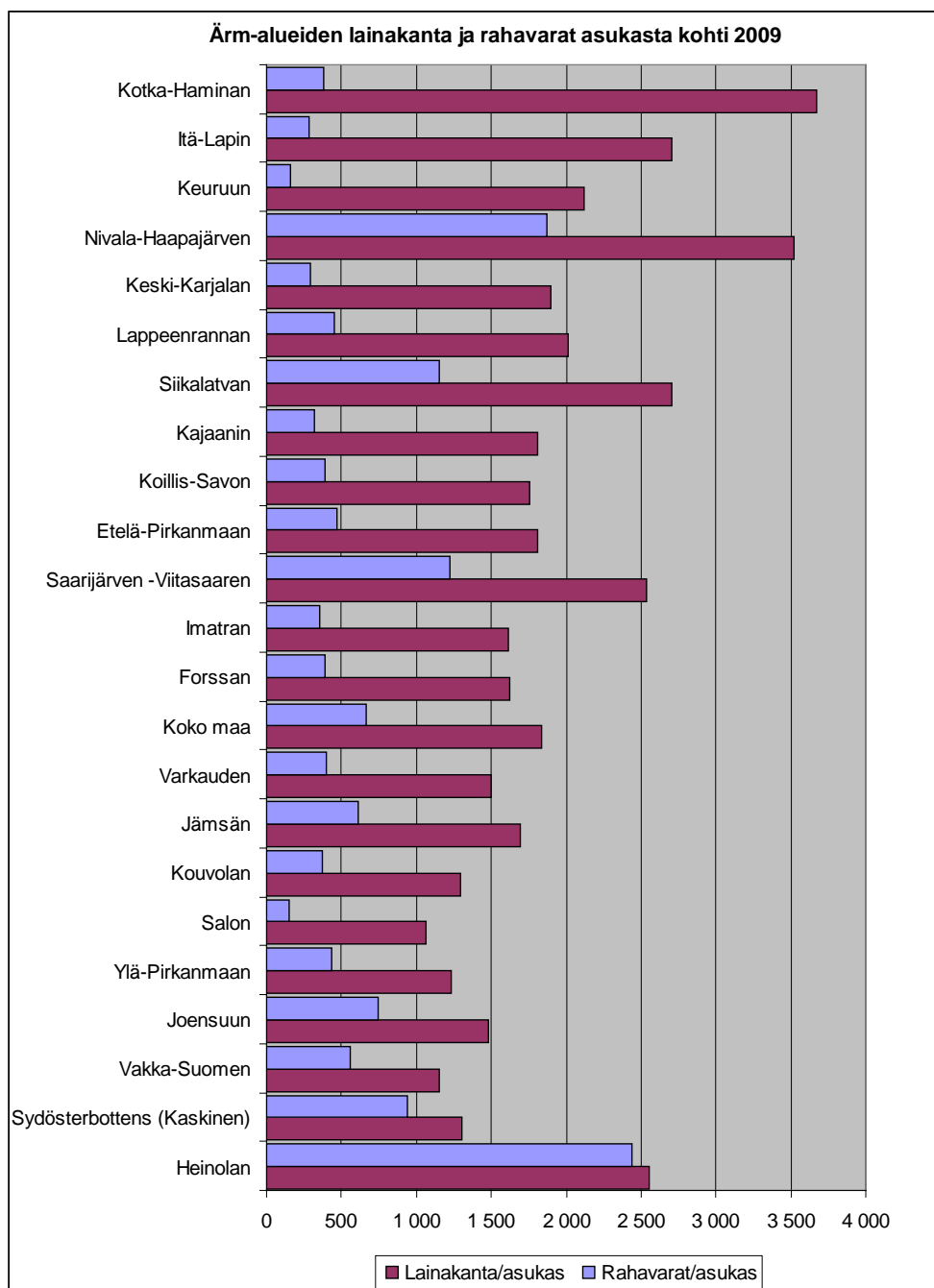
käyttöomaisuuden uusimista varten. Jos kumulatiivinen tulos lähestyy nollaa ja muuttuu negatiiviseksi, kunta käyttää omaisuuttaan käyttötalouden ylläpitämiseen ja rahoitukseen pitkällä aikavälillä. Tunnuslukua tarkasteltaessa rakennemuutosalueiden kunnista negatiivisen tuloksen saa 25 kuntaa. Näin ollen äkillisen rakennemuutoksen alueiden kunnista noin kolmannes on näiden mittareiden mukaan epätasapainoisessa tai heikossa tilanteessa.

Tarkasteltaessa rakennemuutosalueiden kuntien verorahoitusta seutukunnittain (Kuvio 5), nähdään että valtionosuudet kattavat suuren osan useiden seutukuntien tuloista. Kuntien oman verorahoituksen osuus jää osalla alueista pieneksi. Varsinkin Itä-Lapin, Nivala-Haapajärven, Haapavesi-Siikalatvan, Saarijärvi-Viitasaaren ja Koillis-Savon seutukuntien tuloista huomattava osuus koostuu valtionosuuksista. Lappeenrannassa, Kotka-Haminassa ja Salossa valtionosuuksien määrä suhteessa muihin tuloihin on vertailluista alueista pienimpiä. Salon seutu poikkeaa muista seutukunnista yhteisöveron suuren osuuden vuoksi. Kuntatasolla suurin kunnallisveroprosentti oli Haapajärvellä, jossa se oli vuonna 2009 21,00 %. Matalin veroprosentti oli Luumäellä, 17 %. Veroprosentin keskiarvo rakennemuutosalueiden kunnissa oli 19,38 %, kun koko maassa keskiarvo oli 18,60 %.



**Kuvio 5. Äkillisen rakennemuutoksen alueiden (ärm-alueiden) kuntien verorahoitus seutukuntatasolla vuonna 2009. Lähde, VM/kuntaosasto ja Tilastokeskus.**

Kuntien velkaantuneisuutta voidaan tarkastella lainakannalla asukasta kohti. Oheisessa kuviossa esitetään alueiden kuntien lainakanta ja rahavarat asukasta kohti vuodelta 2009. Taulukossa on myös koko maan luvut. Näin voidaan tarkastella yhtä aikaa velkaantumista sekä kuntien rahavaroja ja niiden suhdetta tai erotusta. Talouden tasapainon kannalta ei ole yhdentekevää, onko velkaisella kunnalla rahavarallisuutta vai ei.



**Kuvio 6 Äkillisen rakennemuutoksen alueiden kuntien lainakanta ja rahavarat asukasta kohti 2009. Lähde, Tilastokeskus ja Kuntaliitto.**

Yksittäisistä kunnista suurin lainakanta asukasta kohti on Reisjärvellä, Haapajärvellä ja Kotkalla. Seutukuntatasolla (Kuvio 6) Kotka-Haminan, Nivala-Haapajärven ja Siikalatvan seudulla lainakanta asukasta kohden on suurin. Salon, Ylä-Pirkanmaan ja Vakka-Suomen seutukuntien lainakanta jää rakennemuutosseutukuntien pienimmiksi.



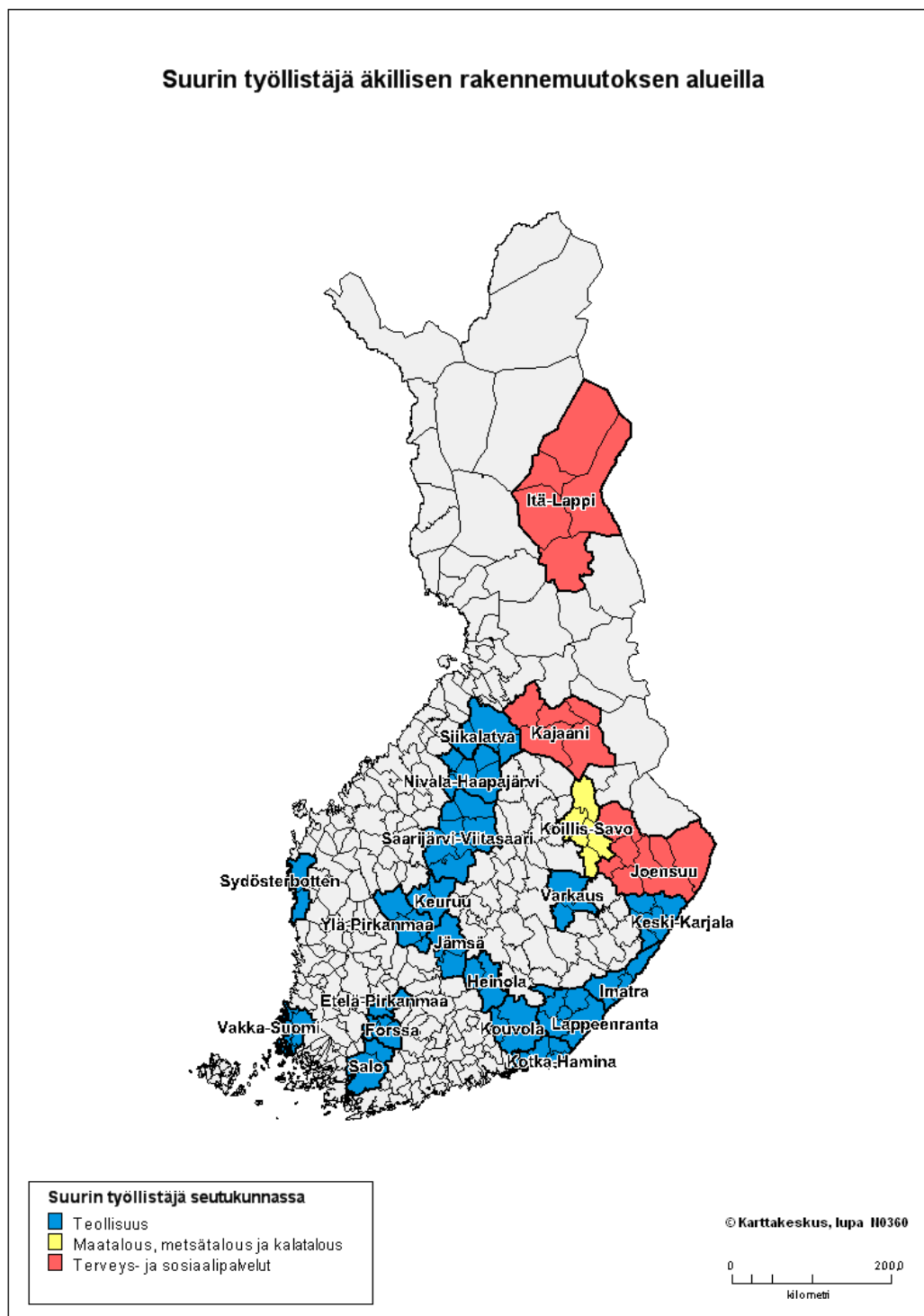
## 5. Rakennemuutos ja alueiden kehitys

### 5.1. Alueiden sopeutuminen

Alueen sopeutumista äkillisiin rakennemuutoksiin on pyritty käsitteellistämään ja tutkimaan monin tavoin. Rakennemuutoksen sopeutuminen tapahtuu pääasiassa alueen työllisyys- sekä työttömyyskehityksen, työvoiman ulkopuolelle siirtymisten, uusien yritysten sekä työpaikkojen ja muuttoliikkeen kautta (Alatalo ja Tuomaala 2008). Äkillisiä rakennemuutoksia voidaan käsitellä myös alueellisena talousshokkina. Martin (2010) on esittänyt jaottelun aluetalouksien sopeutumispoluista negatiivisiin talousshokkeihin. On mahdollista, että shokki aiheuttaa vain tasovaikutuksen eli laskee tuotantoa ja työllisyyttä hetkellisesti, mutta pitkänajan kasvuun tai työllisyyskehitykseen ei tule suurta muutosta. Toinen mahdollinen kehityslinja on, että shokin seurauksena alueen kehitysmahdollisuudet huononevat niin, että alueen kasvumahdollisuudet eivät enää palaa entiselleen. Esimerkiksi alueen tuotantoresurssien ja työvoiman poismuutto heikentävät alueen kasvupotentiaalia ja voivat aiheuttaa heikon kehityksen noidankehän. Martin nostaa esiin myös mahdollisuuden, että alueellinen shokki johtaisi pidemmällä aikavälillä parempaan kehitykseen. Rakennemuutoksen kautta alueelle voi syntyä uusi kasvukykyinen tuotantorakenne. Tämä voi johtua talouden yleisestä positiivisesta kehityksestä ja alueella vapautuneen kapasiteetin tehokkaammasta käytöstä. Tämä prosessi viittaa osaksi schumpeteriläisiin luovan tuhon prosesseihin. Tärkeää on, ovatko tämän tuhon uutta luovat vaikutukset suurempia kuin negatiiviset vaikutukset. Alueen sopeutuminen shokkiin riippuu alueen taloudellisesta rakenteesta, resursseista, historiasta ja siitä kuinka helppoa näitä tekijöitä on suunnata uudelleen. Alueen kykyä sopeutua alueellisiin shokkeihin Martin kutsuu aluetalouden resilienssiksi, joka tarkoittaa kykyä vaimentaa suurten shokkien vaikutuksia ja suunnata rakenteita ja resursseja uudelleen kriisin jälkeen.

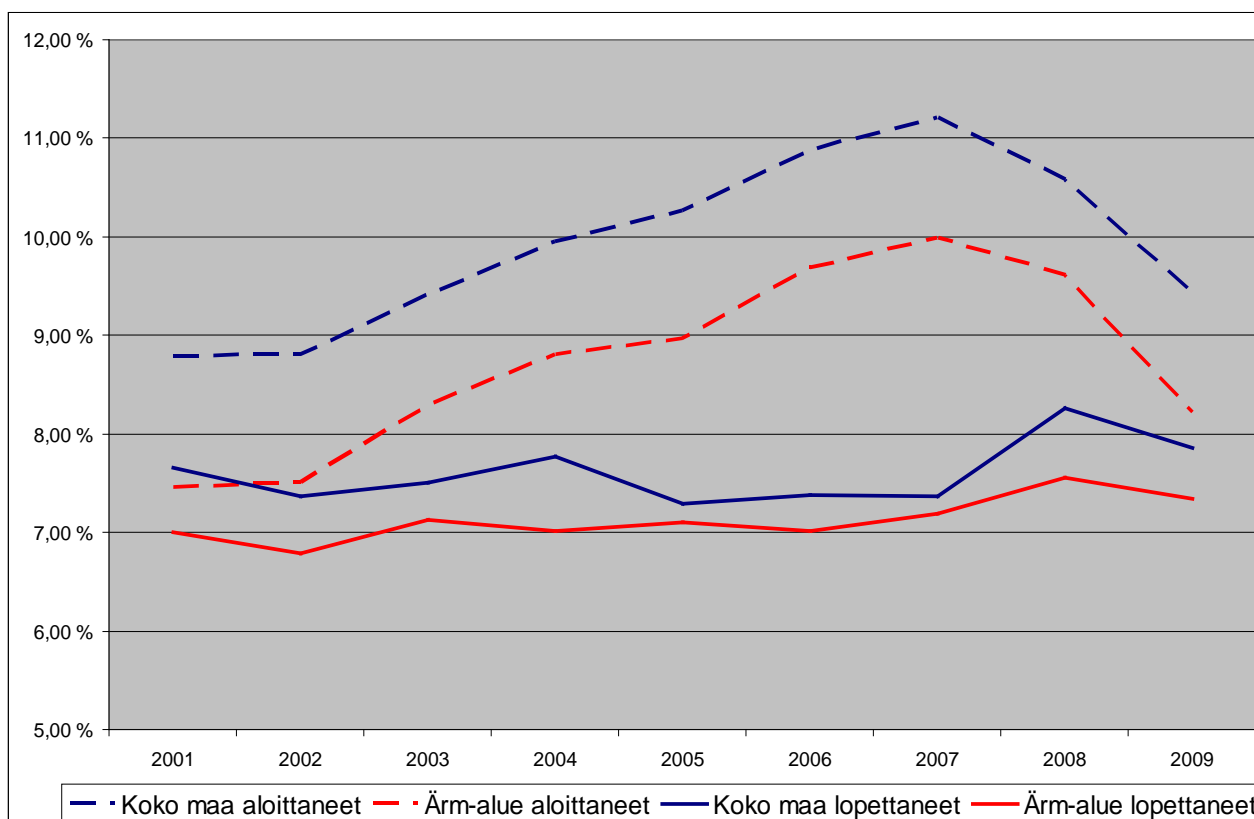
Suomessa alueellisiin työmarkkinashokkeihin sopeudutaan tutkimusten mukaan aluksi alueen työvoimaan osallistuvuuden laskulla ja alueellisen työttömyyden nousuna. Muuttoliike alueelta ilmenee vasta pitkällä viiveellä. Koko taloutta koskettavien häiriöiden tapauksessa sopeutuminen tapahtuu työttömyysasteen nousun kautta eikä muuttoliikettä juuri tapahdu. Tutkimuksen aineisto on tosin jo reilusti yli kymmenen vuotta vanha, joten muutoksia sopeutumisreaktioissa on voinut tapahtua (Pekkala ja Kangasharju 2002, Tervo 2000).

Työmarkkinoiden toimivuus on yksilön kannalta tärkeää erityisesti massairtisanomisissa. Oleellista on myös, millaisessa suhdannetilanteessa irtisanomiset tapahtuvat. Irtisanomisen kustannukset ovat suurempia, jos irtisanominen on tapahtunut heikon talouskehityksen tai taantumien aikana (Korkeamäki ja Kyrrä 2008). Äkillisen rakennemuutoksen alueilla irtisanomisia on tapahtunut suhdanteiden eri vaiheissa. Perloksen tapauksessa työllistyminen on ollut suhteellisen nopeaa ja onnistunutta. Toimialan suhdanteilla on myös vaikutusta. Joissakin tapauksissa irtisanottavien toimialalla on ollut enemmän imua ja työllistyminen on ollut nopeaa ja tapahtunut lähialueelle. Toimialan tila ja yleinen suhdannetilanne ovat yhdessä vaikuttamassa irtisanottujen uudelleentyöllistymiseen. Esimerkiksi Heinolan Reuman sairaalan konkurssissa irtisanotut ovat työllistyneet hyvin. Alueelta pois muuttaminen ei ollut Kouvolassa kovin yleistä ainakaan vielä ensimmäisten vuosien aikana, vaikka alan työllisyysnäkyvät eivät ole olleet yhtä hyviä. (Melin ym. 2010). Kymenlaakson irtisanomisista on olemassa jo aiempia tutkimuksia, joissa on tarkemmin kuvattu irtisanottujen elämänkulkua tapahtuman jälkeen (Melin ym. 2010, Näätänen 2010).



**Kuvio 7. Suurin työllistäjä äkillisen rakennemuutoksen alueilla**

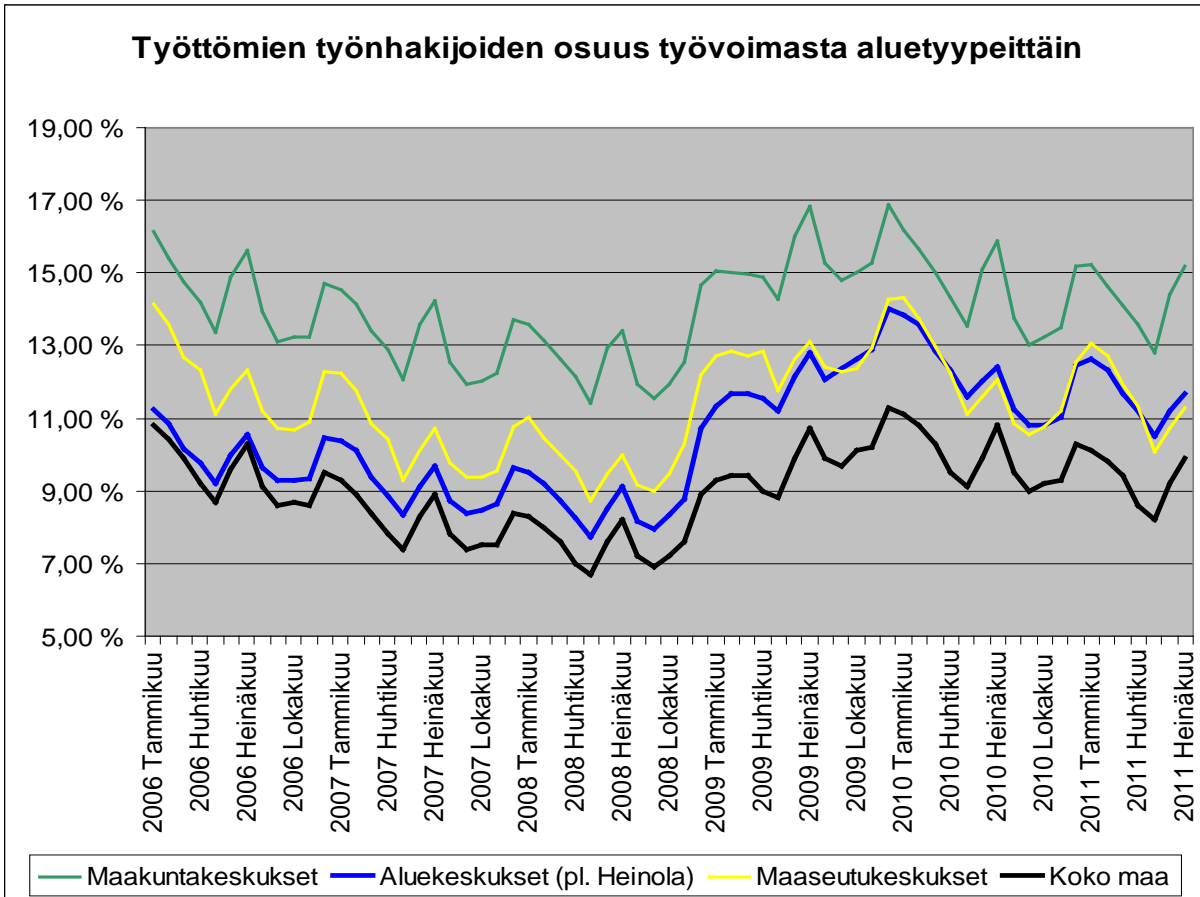
Rakennemuutoksen alueet ovat valtaosin teollisuusvaltaisia alueita. Itä-Lapissa, Kainuussa ja Joensuussa terveys- ja sosiaalipalvelut ovat työllistävin toimiala. Koillis-Savossa taas maa-, metsä-, ja kalatalous on työllistävin (Kuvio 7). Näilläkin alueilla lakkautettava yritys on kuulunut teollisuuteen. Jatkossa nähdään, muuttuvatko alueiden elinkeinorakenteet irtisanomisten seurauksena vähemmän teollisuusvaltaiseksi. Jokaisen alueen elinkeinorakenteen muutosta kuvataan alueraporteissa tarkemmin.



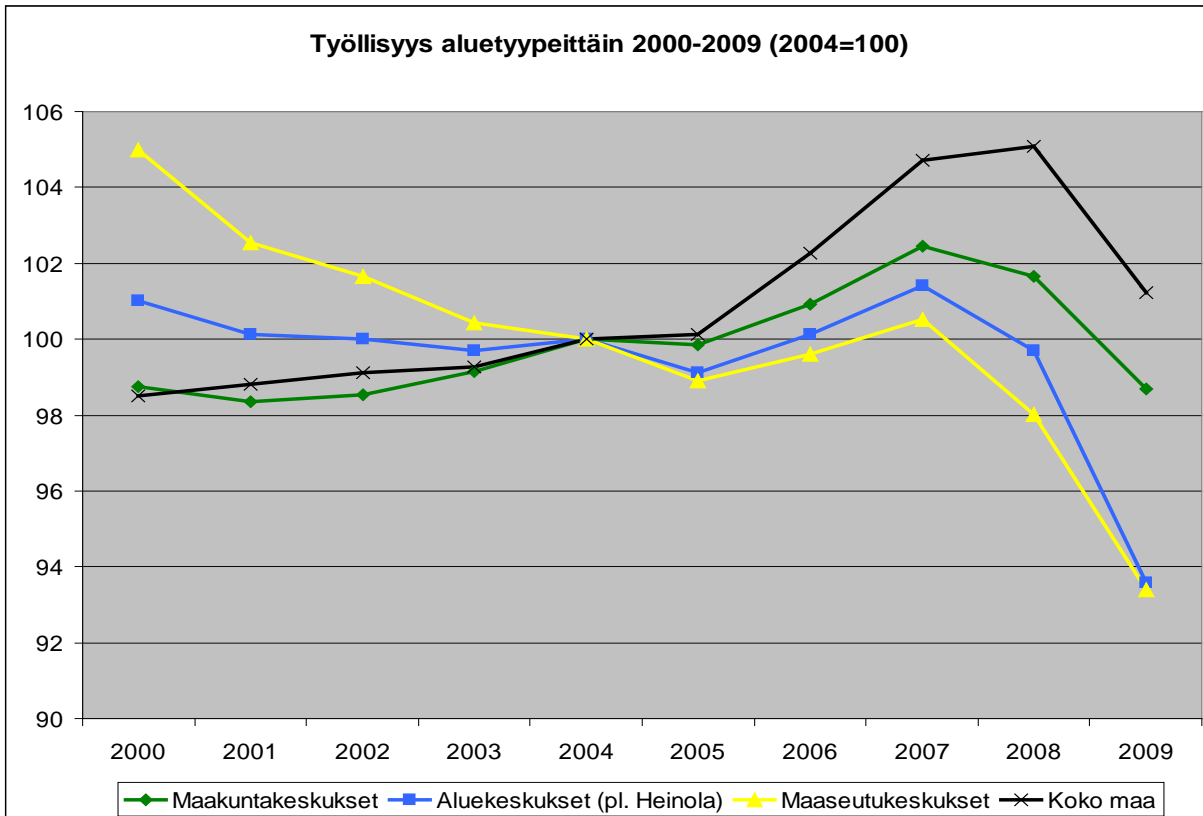
**Kuvio 8. Aloittaneet ja lopettaneet yritykset suhteessa yrityskantaan koko maassa ja äkillisen rakennemuutoksen alueilla 2001–2009. (Tilastokeskus, yritystilastot)**

Äkillisen rakennemuutoksen alueiden yrityskannan muutos verrattuna koko maan yrityskannan muutokseen paljastaa joitakin eroja. Oheisesta kuviosta (Kuvio 8) nähdään, että sekä yritysten aloittamisten ja lopettamisten määrä suhteessa yrityskantaan ovat matalampia äkillisen rakennemuutoksen alueilla kuin koko maassa. Yrityskannan kasvuaste eli näiden erotus ei kuitenkaan ole paljoa pienempi kuin koko Suomessa. Yrityskannan ja erityisesti työpaikkojen nopeaa uusiutumista pidetään tuottavuutta ylläpitävänä ilmiönä. ”Luova tuho” tarkoittaa tuottamattomien yritysten tai työpaikkojen toiminnan lakkaamista ja työvoiman vapautumisena tuottavampaan toimintaan (Alatalo ja Tuomaala 2008, Böckerman ja Maliranta 2007).

Yrityskannan muutos eri toimialoilla koko Suomessa ja äkillisten rakennemuutosten alueilla poikkeavat jonkin verran toisistaan. Teollisuusyrityksien ja rahoitus- ja vakuutus toiminnan yritysten määrä on laskenut äkillisen rakennemuutoksen alueilla. Muilla toimialoilla yrityskannan kasvu on ollut myös koko maata hitaampaa lukuun ottamatta ympäristöhuollon ja maa- sekä metsätalouden yrityksiä. Toisaalta yritysten määrän muutokset eivät kerro tarkemmin yritysten tyyppiä tai työllistävyyttä, suuret teollisuusyritykset saattavat työllistää satoja, uudet palveluyritykset vain yrittäjän (Alatalo ja Tuomaala 2008).



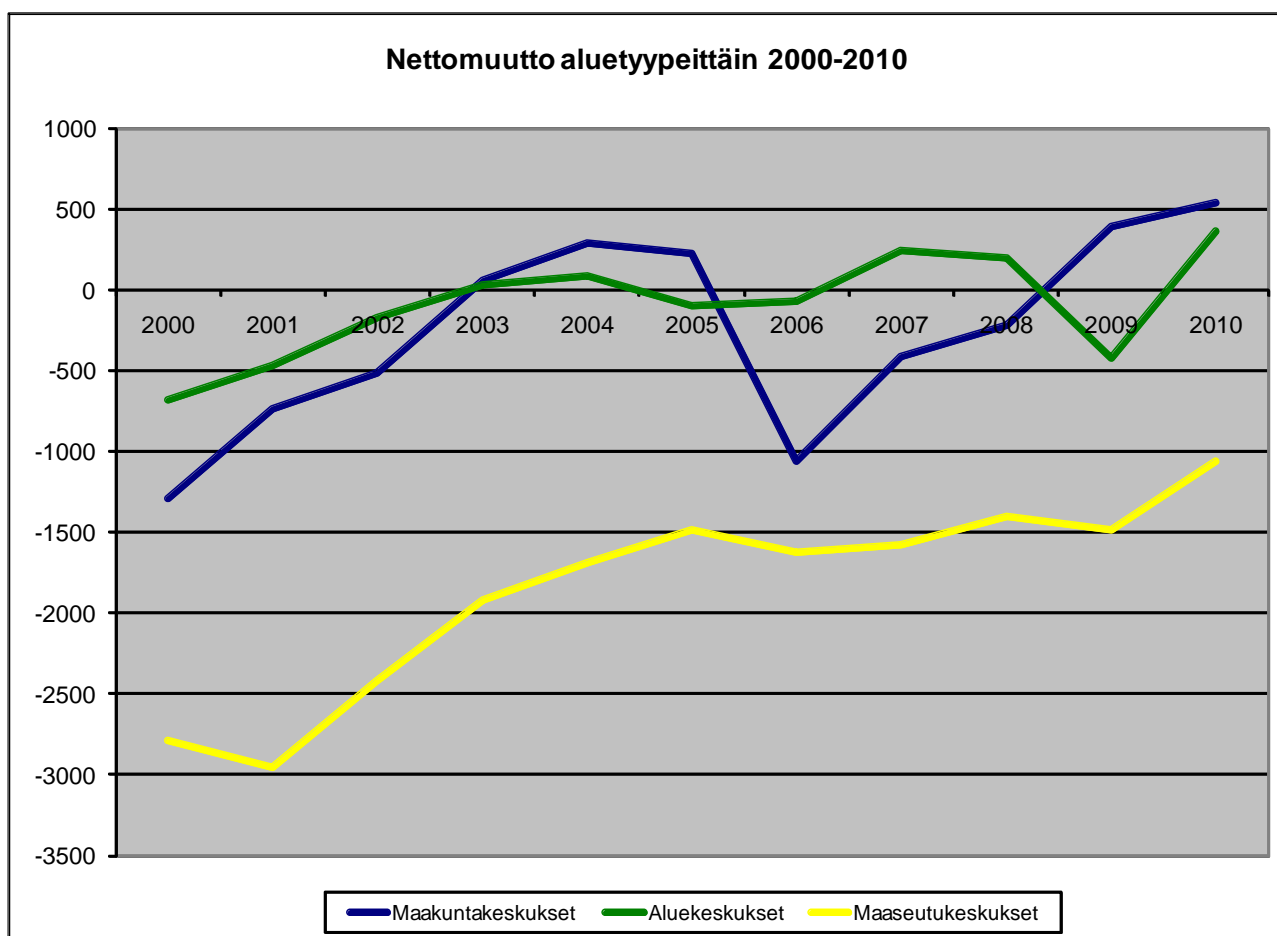
Kuvio 9. Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta 2006-2011 aluetypeittäin äkillisen rakennemuutoksen alueilla



Kuvio 10. Työlliset aluetypeittäin äkillisen rakennemuutoksen alueilla suhteessa vuoden 2004 työllisten määrään (2000=100)

Työmarkkinoiden reagointitavoista työvoiman osallistumisasteen muutos on yksi sopeutumiskeino. Työllisten määrä on erityisesti laskenut Jämsän seudulla, Heinolan alueella ja Varkaudessa. Oheisessa kuviossa työllisyyden lasku on aluetyypeittäin ja suhteessa alueen työllisten määrään vuonna 2004 (Kuvio 10). Aiemmassa taulukossa (Taulukko 25) ja aluekohtaisessa tarkastelussa tästä on yksityiskohtaisempaa tietoa. Yksittäisistä seuduista työllisten määrä on vähentynyt eniten Jämsän seudulla. Työllisyysosuudet ovat vaihtelevia, mutta vuoteen 2007 kestänyt hyvä kehitys on katkennut ja työllisten määrä on pudonnut vuoden 2004 tason alapuolella jokaisella aluetyypillä.

Työttömien työnhakijoiden osuudet työvoimasta äkillisen rakennemuutoksen alueilla ovat aluetyypeittäin jaoteltuna yllä (Kuvio 9). Aluekeskukset ovat vuoden 2008 jälkeen erkaantuneet selvästi koko maan osuudesta, jota lähellä ne olivat vielä vuonna 2006.



**Kuvio 11. Nettomuutto aluetyypeittäin äkillisen rakennemuutoksen alueilla 2000-2010. Tilastokeskus**

Työvoiman alueellinen liikkuvuus on myös yksi sopeutumiskeino. Nettomuutto on raportoitu jokaisen alueen kohdalla alueraporteissa. Muuttotappio heikentää alueen kehittymismahdollisuuksia ja tuo esteitä esimerkiksi palvelusektorin laajentumiselle. Väestö on vähentynyt välillä 2006 ja 2010 eniten Itä-Lapissa. Lisäksi Imatran, Varkauden, Keski-Karjalan ja Saarijärvi-Viitasaaren seudut ovat myös menettäneet noin 5 % väestöstään. Maaseutukeskusten nettomuutto on ollut negatiivinen jo pitkään, eivätkä rakennemuutos ja irtisanomiset näytä aiheuttaneen siihen silmännähtävää muutosta aluetyyppien tasolla. Vuoden 2008 taantuma on näkynyt sekä lähtö- että tulomuuton määrän laskuna eikä niinkään nettomuuton suurina muutoksina. Irtisanomisten vaikutukset eivät näy ilman tarkempia tilastollisia analyysejä seutukuntatasolla (Kuvio 11). Yksittäisistä seutukunnista lähtö- ja tulomuutto laskivat vuonna 2008 rajusti erityisesti Salon ja Varkauden seudulla.

Alueita tarkemmin kuvaavat selvitykset löytyvät tämän raportin liitteistä. Seuraavaksi tarkastellaan rakennemuutoksien merkitystä tulevaisuudessa, kuvaillaan mahdollisia ennakoitimenetelmiä ja yksipuolisen elinkeinorakenteen alueita.

## 5.2. Rakennemuutos voimistuu alueilla 2010 – luvulla

Rakennemuutokseen liittyy usein vahvasti yllättävyys. Rakennemuutoksia voidaan yrittää kuitenkin ennakoida. Alatalo ja Tuomaala (2008) ovat käsitelleet alueellisia rakennemuutoksia ennustavia tekijöitä. He listaavat alueellisen rakennemuutoksen ennakoiviksi signaaleiksi neljä eri tekijää:

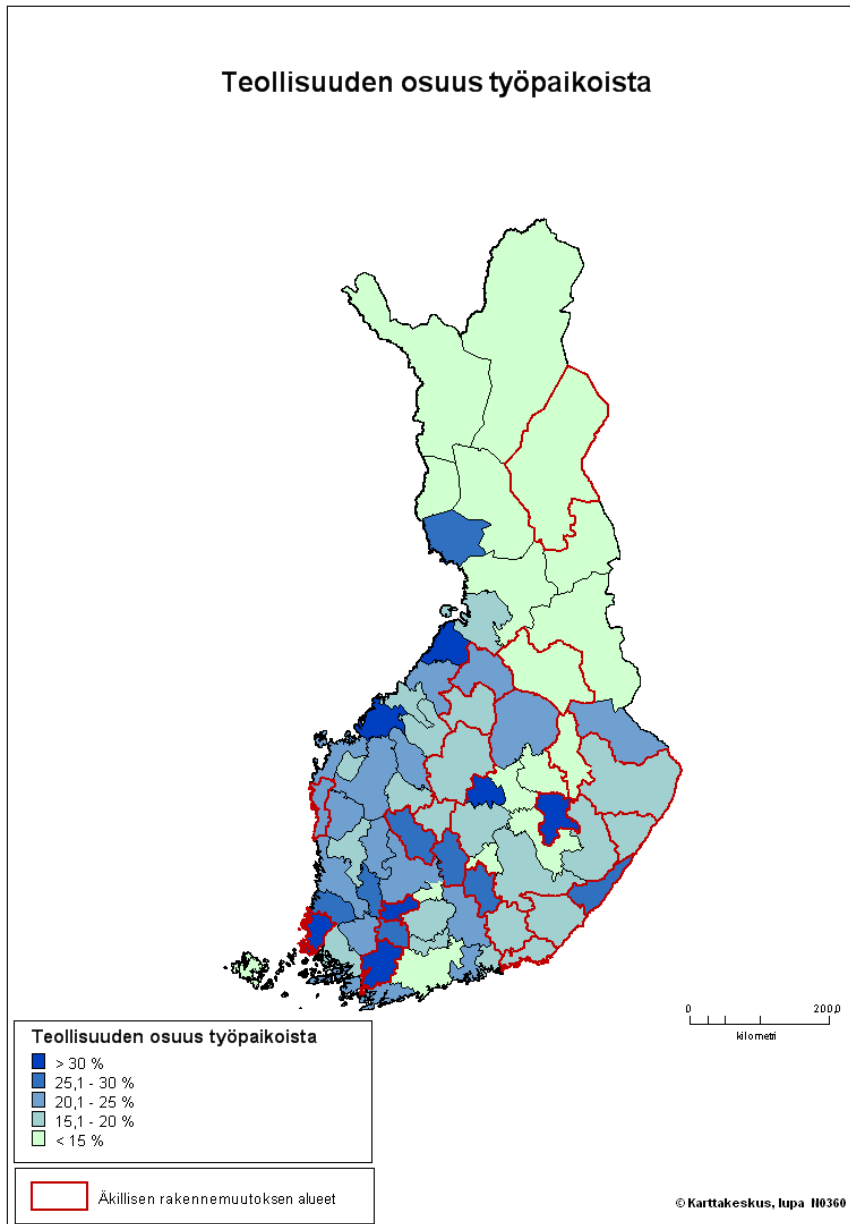
1. Heikon kilpailukyvn,
2. alhaisen tuottavuuden,
3. riskialttiin tai yksipuolisen tuotantorakenteen ja
4. vaikeat sijaintitekijät.

Nämä tekijät voivat ilmaista mahdollisista muutoksista tai muutosten olevan alueille vaikeita. Indikaattorit yksin eivät kuitenkaan ennusta muutoksia, vaan sitä varten on perehdyttävä tarkemmin yksityiskohtiin. Analyysia voi syventää tarkastelemalla toimialoja, joille on ennustettu heikkoa kehitystä ja tarkastelemalla näiden toimialojen alueellista keskittymistä. Tuottavuuskehitystä voidaan tarkastella esimerkiksi jalostusarvojen suhteella henkilöstöön tai henkilöstökuluihin. Tässäkin suhteessa on harkittava, käyttääkö alueellista vai toimialoittaista vai molempia jaottelutapoja (Alatalo ja Tuomaala 2008). Alueiden sopeutumiskykyä voidaan tarkastella myös suhteessa alueen työmarkkinoiden ja yritysrakenteen dynamiikkaan. Suurta vaihtuvuutta, uusien yritysten ja työpaikkojen syntymistä ja entisten häviämistä, on tutkimuksissa pidetty alueen tuottavuuskehitystä ylläpitävänä ilmiönä (Böckerman ja Maliranta 2007). Aiemmin raportissa tarkasteltiin yrityskannan vaihtuvuuden olevan äkillisen rakennemuutoksen alueilla vähäisempää kuin koko maassa (Kuvio 8). Rakennemuutos ei aina ole kytkeytynyt alueen tai toimipisteen ominaisuuksiin. Kilpailutilanne ja globaalit tekijät vaikuttavat myös muutoksiin. Kannattavat ja tehokkaat yksikötkin voidaan sulkea yritysstrategisista syistä.

Seuraavaksi punnitaan yksipuolisen tuotantorakenteen alueita. Tarkastelu keskittyy seutukuntiin, joiden työllisyysrakenne painottuu teollisuuteen. Sen jälkeen tarkastellaan vielä metsäteollisuuden rakennemuutoksen vaikutuksia ja arvioita vaikutuksista alueille tulevaisuudessa. Metsäteollisuuden tuotantolaitosten sijaintia ja henkilöstömääriä pyritään myös kuvaamaan. Lopuksi esitellään Suomen tavaravientiä alueellisesti vuonna 2010. Tämä voi kertoa, millä alueilla kansainvälisen kysynnän muutokset tuntuvat ensimmäisenä.

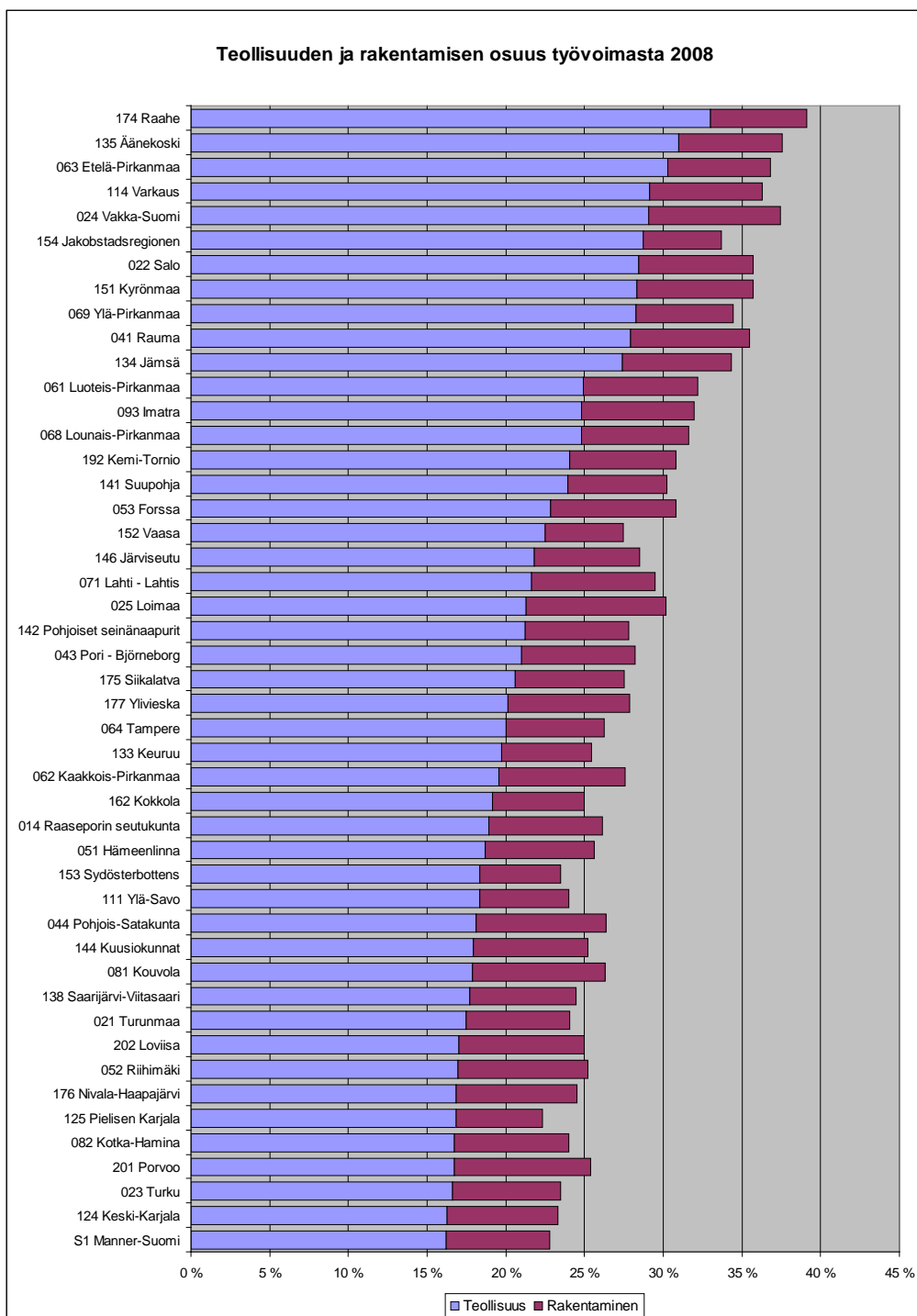
### **Yksipuolisen elinkeinorakenteen alueet**

Alueet, joilla on yksipuolinen elinkeinorakenne, voivat olla riskiryhmässä rakennemuutoksien kohdalla. Monipuolinen elinkeinorakenne on alueille turvaa ja joustavuutta antava ominaisuus. Toisaalta erikoistuminen jollekin toimialalle ei ole ongelma niin kauan kuin alan tulevaisuudennäkymät ovat valoisat (Hietala 1994, Alatalo ja Tuomaala 2008). Yksipuolinen elinkeinorakenne voi johtaa ongelmiin, jos alueen päätoimialalla ilmenee vaikeuksia. Päätoimialan ominaisuuksilla on myös merkitystä. Esimerkiksi hoivapalvelut ja julkinen hallinto ovat suhteellisen vakaita työllistäjiä. Alueen päätoimialojen suhdanneherkkyys ja tulevaisuudennäkymät voivat olla tärkeitä rakennemuutoksen ennustajia. Teollisuus ja varsinkin metsäteollisuus ovat vähentäneet työvoimaansa Suomessa viime vuosina. Siksi tarkastelu kohdistetaan seutukuntiin, joissa teollisuuden osuus työntekijöistä on suuri.



**Kuvio 12. Teollisuuden osuus työpaikoista ja äkillisen rakennemuutoksen alueet**

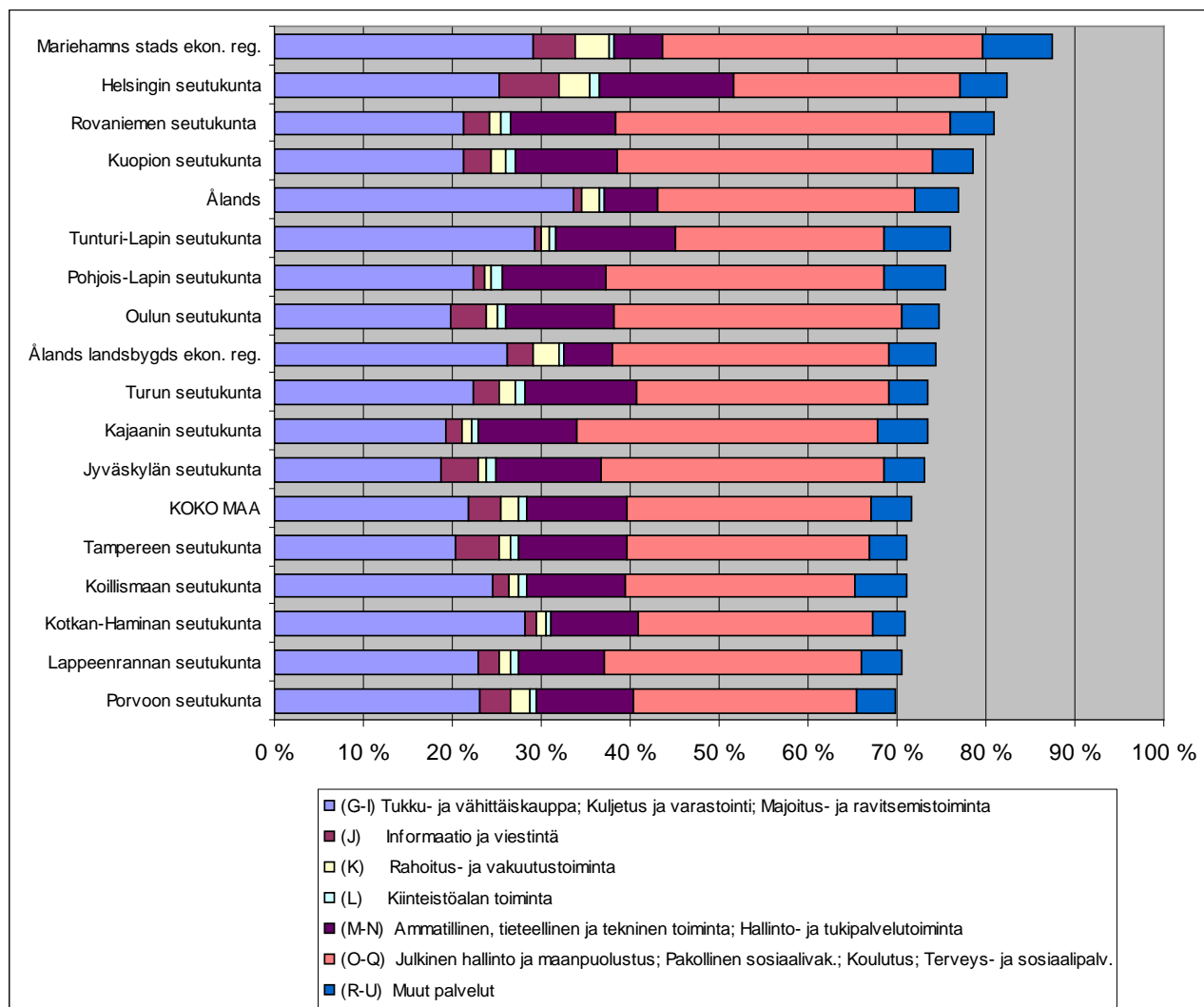
Teollisuuden osuus seutukuntien työpaikoista on suurimmillaan noin kolmannes. Alla ovat kaikki koko Manner-Suomen osuutta suuremman teollisuusosuuden seutukunnat vuonna 2008 (Kuvio 13 ja Kuvio 12). Suurin työpaikkaosuus teollisuudella on Raahen, Äänekosken, Etelä-Pirkanmaan, Salon, Rauman, Varkauden, Pietarsaaren (Jakobstadsregion), Kyrönmaan, Vakka-Suomen ja Ylä-Pirkanmaan seutukunnissa. Kymmenestä suurimman teollisuusosuuden seutukunnasta puolet on nyt tai on aiemmin ollut äkillisen rakennemuutoksen alueena. Suuren teollisuusosuuden alueilla rakentamisen osuus on lisäksi 6-8 prosenttia työpaikoista. Pienimmillään teollisuuden osuus työpaikoista on Lapin ja Kainuun seutukunnissa ja joillakin kaupunkiseuduilla. Nämä seudut ovat vahvasti palveluvaltaisia. Manner-Suomessa teollisuuden osuus työpaikoista vuonna 2008 oli noin 16 % ja rakentamisen n. 6,5 %.



**Kuvio 13. Teollisuuden ja rakentamisen osuus työllisistä seutukunnittain, suurimman osuuden seutukunnat 2008. Tilastokeskus.**

Palveluvaltaisimmat seutukunnat ovat Ahvenanmaalla (Kuvio 14, alla). Rovaniemi ja Helsinki ovat myös hyvin palveluvaltaisia. Terveys- ja sosiaalipalvelut työllistävät joka seutukunnassa paljon työntekijöitä. Pohjoisissa seutukunnissa kuljetus- ja varastointi sekä matkailutoimiala ovat tärkeitä. Palveluvaltaiset seutukunnat eivät ole yleensä niin alttiita äkillisille rakennemuutoksille. Vain osan (n. 30 %) palveluista on arvioitu olevan mahdollista esimerkiksi siirtää osittain tai kokonaan ulkomaille. Toisaalta keskittyminen julkiseen hallintoon ja terveys- ja sosiaalipalveluihin voi kertoa vähäisistä kasvun mahdollisuuksista. (Alatalo ja Tuomaala 2008). Palveluvaltaistumisen odotetaan jatkuvan vielä jatkossa (Ahokas 2011).





**Kuvio 14. Palveluvaltaisimmat seutukunnat 2008, työvoiman osuus toimialalla. Tilastokeskus.**

Seuraavaksi tarkastellaan muutamia suuren teollisuus- ja jalostusosuuden seutukuntia ja niiden tilannetta rakennemuutoksen näkökulmasta. Seutukuntia, jotka ovat olleet äkillisen rakennemuutoksen alueena, ei ole otettu mukaan vertailuun, eikä väestöltään suuria seutukuntia (esim. Lahden ja Tampereen seutu).

Alla on tietoja teollisuusseutukuntien väestöstä ja työllisyydestä. Alueen pieni väestömäärä ja syrjäisyys vaikuttavat sen sopeutumiskykyyn. Vaikka esimerkiksi Lahden seudulla suuria teollisuusyksiköitä on suhteellisen paljon, alueen väestöpohja on niin suuri, että yksittäiset suuretkaan irtisanomiset eivät välttämättä aiheuta alueella suuria ongelmia. Tarkasteltavista alueista Kyrönmaan, Luoteis-Pirkanmaan ja Äänekosken seutukunnat ovat väestöltään suhteellisen pieniä. Alueelta poismuutto välillä 2005–2010 suhteessa väestöön on ollut suurinta Järviseedun (-5,5 %) ja Raahen seutukunnasta (-3,92 %). Seinäjoen ja Vaasan seutukunnan nettomuutto on suurinta. Työttömien osuus työvoimasta on erityisen korkea Kemi-Tornion, Porin ja Äänekosken seudulla. Äänekosken ja Porin seudun työttömistä neljännes on pitkäaikaistyöttömiä.

**Taulukko 26. Teollisuusseutukuntien yleisiä tietoja**

Seutukunta	Väestö 2010	65-/15–64 2010	Nettomuutto 2005–2010	Työttömät yhteensä 2011	Pitkäaikais- työttömät 2011	Työttömyys- aste 2011
Pietarsaaren- Jakobstadsregionens	49 554	30,6 %	-259	1596	333	7,1
Järviseutu	22 328	37,3 %	-1127	765	119	8,1
Kemi-Tornion	60 556	28,3 %	-1078	3578	480	13,4
Kyrönmaan	17 593	30,2 %	100	546	75	6,7
Loimaan	37 110	34,9 %	362	1375	235	8,0
Lounais-Pirkanmaan	27 776	37,5 %	217	799	94	6,7
Luoteis-Pirkanmaan	16 632	38,0 %	-333	537	81	7,3
Porin	137 745	33,3 %	120	7577	1833	12,0
Raahen	34 731	25,9 %	-1360	1501	245	9,9
Rauman	65 672	32,1 %	-1155	2914	645	9,3
Seinäjoen	124 199	28,3 %	1830	4692	862	8,0
Vaasan	92 778	27,7 %	2364	3273	606	7,2
Ylivieskan	43 800	28,0 %	-790	1840	364	9,6
Äänekosken	23 207	32,5 %	-280	1470	364	14,3

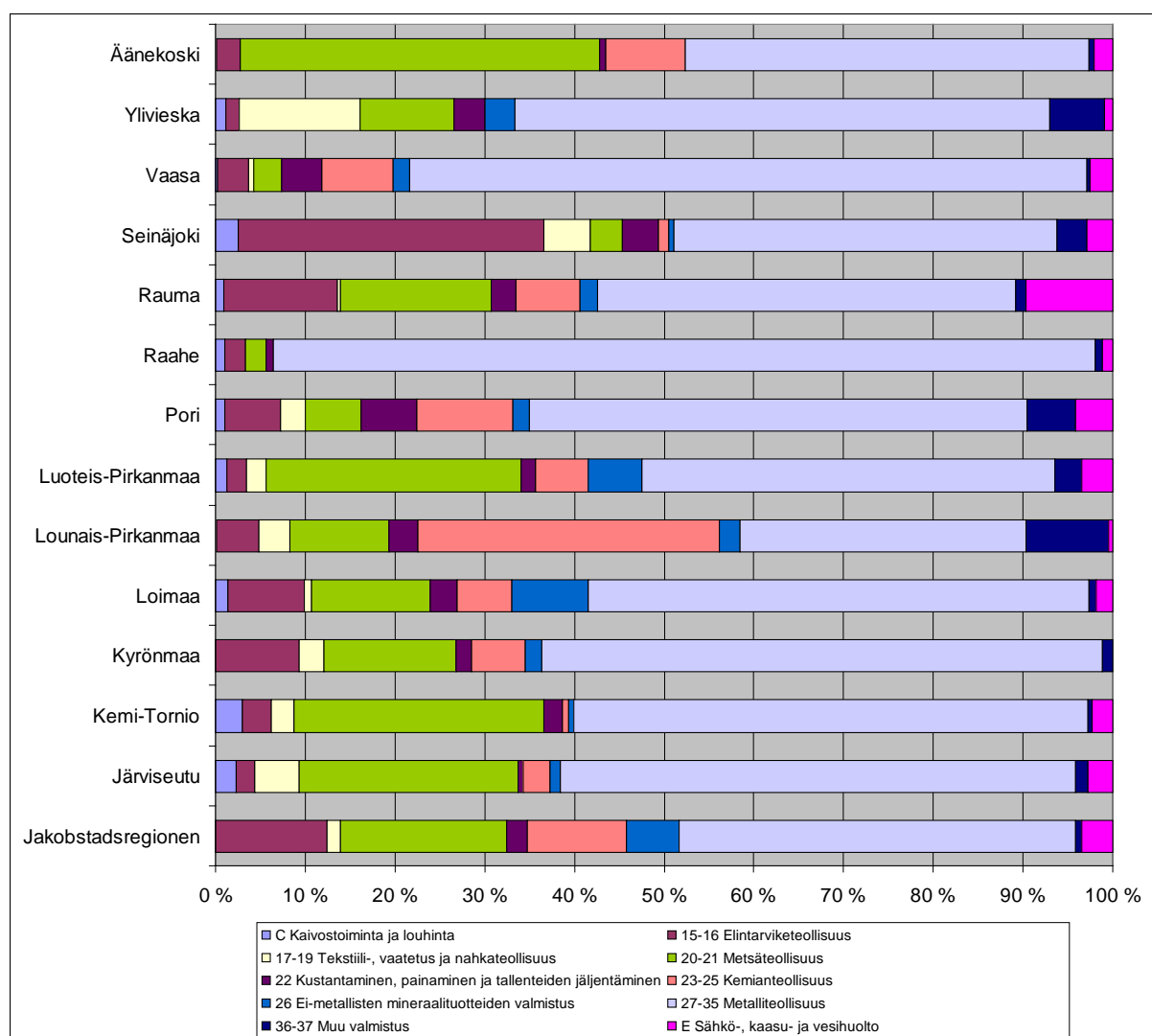
Seuraavassa taulukossa on tietoa seutukuntien työllisyyden rakenteesta. Taulukossa on kuvailtu teollisuuden osuus työllisyydestä, eniten työllistävä yritys ja sen työntekijämäärä, kaikki työlliset ja suurimman työnantajan osuus työllisistä ja viiden suurimman työnantajan osuus työllisistä. Varsinkin Raahen seutukunta on riippuvainen Rautaruukista, sillä se työllistää seutukunnan työntekijöistä yli viidenneksen. Kemi-Tornion ja Äänekosken seuduilla suuri osuus työntekijöistä on seutujen suurimmassa yrityksessä, joka työllistää noin kymmenesosan alueella työssäkävivistä. Viiden suurimman yrityksen osuus työntekijöistä Äänekosken ja Rauman seutukunnissa on myös suuri (n.25 %). Viisi suurinta yritystä työllistää yli 10 % työntekijöistä myös Kemi-Tornion, Vaasan ja Pietarsaaren seutukunnissa. Pietarsaaren seudulla UPM-Kymmene on vähentänyt työntekijöitään vuoden 2009 jälkeen. Alueelle voi olla riskitekijä, jos muutama suuri yritys tai toimipaikka työllistää suuren osuuden seudun työntekijöistä. Alueelle tärkeän yrityksen strategian muutokset tai yrityksen toimialan suhdannetilanne voivat vaikuttaa nopeasti alueen työllisyyteen.

**Taulukko 27. Suurimmat työllistäjät teollisuusseutukunnissa**

Seutukunta	Teollisuus- osuus	Suurin työllistäjä 2009	Suurimman yrityksen työntekijät 2009	Viiden suurimman yrityksen työntekijät 2009	Työlliset 2009	Suurimman yrityksen osuus työllisistä	Viiden suurimman yrityksen osuus työllisistä
Jakobstadsregionen - Pietarsaaren	28,71 %	UPM-Kymmene	606	2182	20569	2,95 %	10,61 %
Järviseutu	21,80 %	Rautaruukki Oyj	269	745	8097	3,32 %	9,20 %
Kemi-Tornion	24,05 %	Outokumpu	2037	3809	22418	9,09 %	16,99 %
Kyrönmaan	28,34 %	Alteams	129	358	7453	1,73 %	4,80 %
Loimaa	21,27 %	Pemamek Oy	122	566	15488	0,79 %	3,65 %
Lounais-Pirkanmaan	24,78 %	Teknikum Oy	289	884	10824	2,67 %	8,17 %
Luoteis-Pirkanmaan	24,95 %	Hollming	154	584	6442	2,39 %	9,07 %
Porin	21,00 %	Technip Offshore Finland Oy	750	3215	54963	1,36 %	5,85 %
Raahen	33,02 %	Rautaruukki Oyj	2968	3598	13110	22,64 %	27,44 %
Rauman	27,92 %	STX	973	3846	27851	3,49 %	13,81 %
Seinäjoen	21,22 %	Rautaruukki Oyj	777	2804	51863	1,50 %	5,41 %
Vaasan	22,51 %	Wärtsilä Finland Oy	2792	6227	41844	6,67 %	14,88 %
Ylivieskan	20,15 %	Sievin Jalkine Oy	430	1518	16661	2,58 %	9,11 %
Äänekosken	30,96 %	Valtra	852	2289	8579	9,93 %	26,68 %

Alueiden teollisuuden työvoiman jakautuminen teollisuusaloittain hahmottaa seutukuntien tilannetta lisää. Raahen seutukunnan teollisuus on vahvasti erikoistunut metalliteollisuuteen. Äänekosken seudulla teollisuuden työntekijät ovat jakautuneet sekä metsä- että metalliteollisuuteen. Muissa tarkasteltavissa seutukunnissa metalliteollisuus on eniten työllistävä teollisuudenala, mutta myös metsäteollisuudella on suuri osuus työvoimasta. Seinäjoella elintarviketeollisuuden osuus on suuri. Myös Rauman ja Pietarsaaren seudulla on jonkin verran elintarviketeollisuuden työpaikkoja. Kemianteollisuudella on suuri osuus työpaikoista Lounais-Pirkanmaalla.

Metalliteollisuudesta elektroniikkateollisuus on irtisanonut viime aikoina jonkin verran. Muun metalliteollisuuden toimialat eivät ole ainakaan toistaiseksi irtisanoneet nimetyillä äkillisen rakennemuutoksen alueilla. Vaasassa suuri osuus metalliteollisuudesta kuuluu elektroniikka-alalle, pienempi osuus Luoteis-Pirkanmaalla ja Ylivieskan seutukunnassa. Koneiden valmistus on Äänekosken metalliteollisuuden valta-ala, samoin Loimaan seudun. Rauman ja Pietarsaaren seudulla kulkuneuvojen valmistuksella on suuri osuus. Kemi-Tornion ja Raahen seutukunnista metallien jalostus työllistää valtaosan työntekijöistä. Rauman suurin työllistäjä STX Oy kuuluu meriteollisuustoimialaan, joka on nyt äkillisen rakennemuutoksen toimiala.



Kuvio 15. Työntekijät teollisuuden toimialoilla seutukunnissa 2008. Tilastokeskus.

Yhteenvedon pienet seutukunnat vaikuttavat elinkeinorakenteeltaan haavoittuvilta ja monilla seuduilla on yksittäisiä haavoittuvuutta lisääviä ominaisuuksia. Erityisesti Äänekosken seutu on

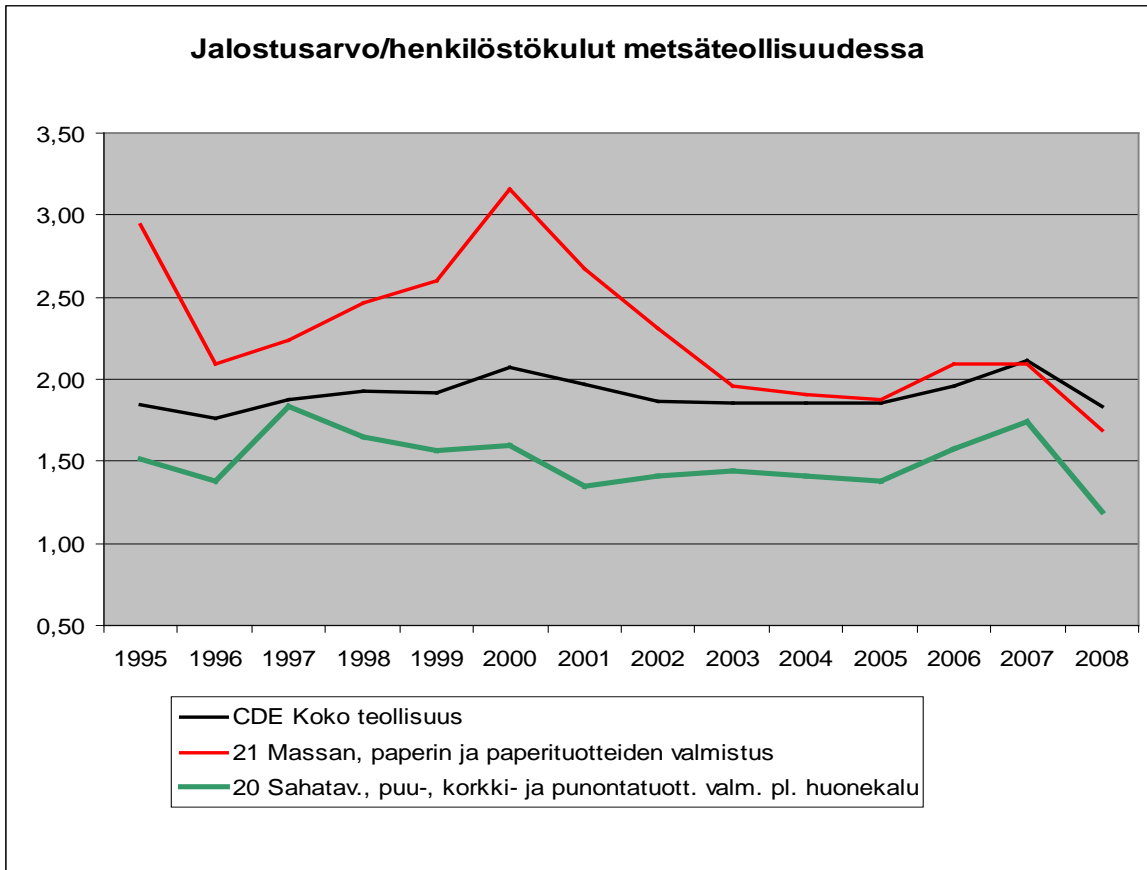
työllisten määrältään suhteellisen pieni, seudun työttömyys- ja pitkäaikaistyöttömyysasteet ovat melko korkeita. Lisäksi työllisyys on keskittynyt vahvasti suurimpiin yrityksiin. Näiden yritysten päätökset tai kysynnän muutokset voivat heilauttaa alueen työllisyyttä nopeasti. Pietarsaaren seudulla vuonna 2009 eniten työllistänyt UPM on jo vähentänyt työvoimaansa ja syyskuussa 2011 ilmoitetut vähennykset kohdistuvat myös osin Pietarsaareen. Väestön muuttoliike on ollut 2005–2010 välillä heikko esimerkiksi Järviseudulla. Muuttoliikkeen osalta Porin, Seinäjoen ja Vaasan tilanne on suhteellisen hyvä, vaikka Vaasassa työllisyys on keskittynyt jonkin verran suurimpiin yrityksiin.

Osalla alueista on yhtä aikaa monia riskialttiutta lisääviä tekijöitä. Ne eivät silti välttämättä ennusta tulevia rakennemuutoksia. Monet alueiden suurista yrityksistä ovat vakaita työllistäjiä ja pysyvät alueilla vielä jatkossakin. Alueiden on kuitenkin hyvä tiedostaa mahdolliset riskitekijät.

### **Metsäteollisuuden rakennemuutos alueilla**

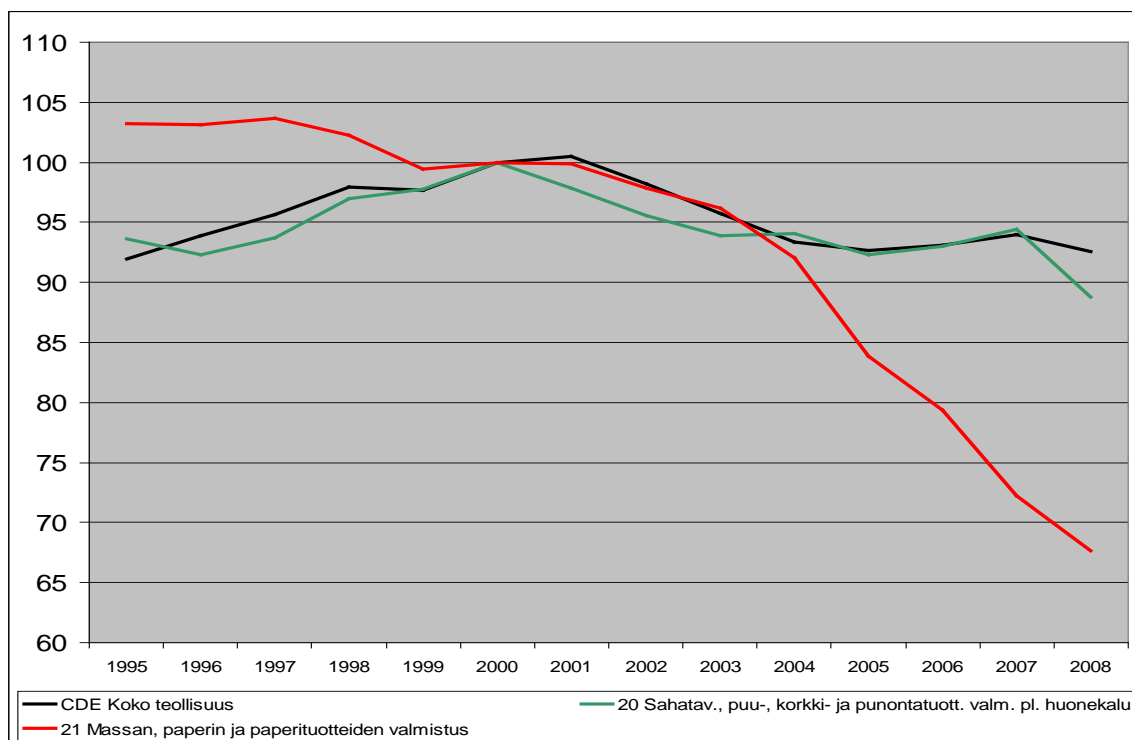
Metsäteollisuuden rakennemuutos on ollut useiden alueellisten rakennemuutosten taustalla. Vuodesta 2005 lähtien massa- ja paperi- sekä sahateollisuuden piirissä on suljettu useita tuotantolaitoksia. Näiden supistusten aluetaloudellisia vaikutuksia ja toimialojen tulevaisuudennäkymiä aluetalouksien näkökulmasta on arvioitu työ- ja elinkeinoministeriön tilaamissa tutkimuksissa (Reini, Törmä ja Mäkinen 2009 ja Törmä, Reini ja Määttä 2010). Tässä luvussa tarkastellaan mahdollisia kehityspolkuja ja arvioinnin kuvaamia alueellisia vaikutuksia jo tapahtuneille irtisanomisille. Lisäksi tarkastellaan vielä toiminnassa olevien tuotantolaitosten sijaintia ja työntekijämääriä suurimpien toimijoiden ja tuotantolaitosten osalta.

Valtaosa paperi-, ja massateollisuuden tuotteista suuntautuu vientiin ja metsäteollisuudella on edelleen suuri vaikutus kansantalouteen, vaikka viime vuosina kapasiteettia ja tuotantolaitoksia on suljettu ja vähennetty tuntuvasti. Metsäteollisuuden rakennemuutos on ollut käynnissä jo pitkään. Teknologian murros ja sen aiheuttama rakennemuutos käynnistyi jo parikymmentä vuotta sitten. 2000-luvulla metsäteollisuudessa on ollut meneillään kansainväliseen kilpailukykyyn ja muuttuneeseen kysyntärakenteeseen liittyviä rakennemuutoksia. Yksi tärkeä muutostekijä on ollut myös toimipaikkojen välisiin kannattavuuseroihin liittyvät muutokset (Sauramo ja Maliranta 2010, Ahveninen ym. 2008 ja Alatalo ym. 2011). Tämän lisäksi talouskehitys on ollut epävarmaa vuonna 2008 alkaneen talouskriisin seurauksena. Metsäteollisuuden tulevaisuudennäkymät eivät ole selviä, vaikka kannattavuus on ainakin hetkellisesti kääntynyt nousuun 2000-luvun laskun jälkeen, pidetään rakennemuutoksen jatkumista todennäköisenä jatkossa (Alatalo ym. 2011, Etna).



**Kuvio 16. Jalostusarvo/henkilöstökulut metsäteollisuudessa ja koko teollisuudessa 1995–2008 (Tilastokeskus. TOL2002. Jalostusarvo/palkatun henkilöstön palkka- ja sosiaalikulut)**

Metsäteollisuuden ongelmana on ollut pitkään tuotteiden heikko hintakehitys ja tuotantokustannusten nousu. Tuotantopanokset ovat kallistuneet koko 2000-luvun ajan. Tämä on johtanut heikkoon kannattavuuskehitykseen. Tuotehintojen nostamiseksi kapasiteettia on vähennetty, mikä on ilmennyt Suomessa tuotantolaitosten ja – linjojen sulkemisena (Alatalo ym. 2011). Henkilöstön kehitys on kuvattuna alla metsäteollisuuden alojen ja koko teollisuuden osalta. Henkilöstön määrä on vähentynyt 1990-luvun lopulta lähtien ja lasku on kiihtynyt vuodesta 2001 eteenpäin. Henkilöstön vähennykset ovat olleet tämän tilaston mukaan mittavia jo vuoteen 2008 mennessä. Vuoden 2008 jälkeen henkilöstö on supistunut yhä. Varsinkin massan ja paperin valmistuksessa työskentelevien määrä on pienentynyt (Kuvio 17).



**Kuvio 17. Henkilöstön kehitys metsäteollisuudessa ja koko teollisuudessa, vuosi 2000=100 (Tilastokeskus, Teollisuuden alue- ja toimialatilasto, TOL2002)**

### Metsäteollisuuden supistamistoimenpiteiden aluetaloudelliset vaikutukset

Vuosien 2006 ja 2009 välillä tehtyjen massa- ja paperiteollisuuden tuotantosupistusten aluetaloudellisia vaikutuksia vuoteen 2013 saakka on pyritty ennustamaan taloudellisin, yleisen tasapainon simulaatiomallein. Näiden ennusteiden tuloksia käsitellään seuraavaksi. Mallin laskelmat on laadittu vuoden 2009 lopulla. Tällöin paperin kapasiteetista arvioitiin leikatun 17 % ja massan kapasiteetista 20 % suhteessa vuoden 2007 tuotantoon. Suhteellisesti eniten supistuksista kärsii Kainuu, jonka työllisyyttä supistukset vähentävät 5,1 prosenttiyksikköä ja BKT:tä 10 prosenttiyksikköä vuoteen 2013 mennessä suhteessa kehitykseen ilman lakkautuksia. Määrällisesti suurimmat menetykset kohdistuvat Kymenlaaksoon, joka on joutunut lisälakkautusten kohteeksi vielä raportin laatimisen jälkeen. Raportin laskelman mukaan toteutuneet lakkautukset vähentävät Kymenlaakson BKT:tä noin 430 Me (-7,6 %-yksikköä) ja työllisyyttä noin 2000 henkilötyövuotta (-2,6 %-yksikköä). Myös Pohjois-Savossa menetykset ovat mittavia. Yhteensä vuosien 2006–2009 suljettujen laitosten aiheuttamat arvioidut vaikutukset sijaintimaakunnissa (11 kpl) tarkoittavat vuoteen 2013 mennessä noin 1,4 miljardia euroa (-2,0 %-yksikköä) heikompaa taloudellista kasvua ja n. 8800 (-0,8 %-yksikköä) henkilötyövuotta heikompaa työllisyyttä. Arvion mukaan negatiiviset vaikutukset keskittyvät Itä-Suomeen (Reini ym. 2009).

Sahateollisuuden supistusten vaikutuksia on tarkasteltu vastaavalla kehikolla. Sahateollisuuden kapasiteettia on vuodesta 2005 supistettu noin 15 % suhteessa vuoden 2005 tasoon. Yhteensä vuoteen 2010 mennessä on suljettu yksitoista sahaa ja seitsemän jalostetehdasta. Alueellisesti vaikutukset alueiden taloudelliseen kasvuun ovat suurimmat Porvoon seutukunnassa, jossa kasvu on noin -0,4 prosenttiyksikköä heikompi suhteessa tilanteeseen ilman sulkemista. Kokonaisuudessa sahateteollisuuden supistusten vaikutus vuoteen 2013 mennessä arvioidaan noin -0,3 prosenttiyksiköksi taloudellisen kasvun perusuraan verrattuna. Henkilötyövuosina menetykset ovat n. 2600 henkilötyövuotta, joka tarkoittaa -0,3 prosenttia supistuksia kokeneiden maakuntien työllisyydestä (15 maakuntaa). Sahateollisuuden tuotannonsupistusten vaikutukset ovat huomattavasti pienempiä verrattuna paperi- ja massateollisuuteen. (Reini ym. 2010).

Metsäteollisuuden tulevaisuudennäkymät riippuvat monista tekijöistä. Vientihintojen kehitys on niistä tärkeimpiä. Myönteisimmässä skenaariossa kansainvälisen kysynnän kasvaminen ja vientihintojen nousu hyödyttäisi eniten Etelä-Karjalaa, Keski-Suomea, Kymenlaaksoa ja Lappia. Toisaalta edes myönteinen kehitys ei pysty kompensoimaan paperiteollisuuden osalta menetyksiä Kymenlaaksossa ja Pohjois-Savossa. Toinen skenaario perustuu Metlan arvioon puunjalostuksen tuotannosta vuosille 2015 ja 2020 (Hetemäki ja Hänninen 2009). Metlan arvion mukaan tuotantomäärät putoavat vuoteen 2015 mennessä noin -25 % ja vuoteen 2020 mennessä -34 % verrattuna vuoden 2007 tuotantoon. Tämän seuraukset tarkoittaisivat Reinin ym. mallin mukaan yli 20 000 henkilötyövuoden vähennyksiä. Kolmas ennuste on ns. ”kauhuskenaario”: paperin tuotanto puolittuu. Tämä tarkoittaisi yli 35 000 henkilötyövuoden vähennystä työllisyyteen vuoteen 2020 mennessä. Kokonaistuotantoon vaikutus ei ole yhtä pitkäaikainen kuin työllisyyteen (Reini ym. 2009).

Monipuolisen elinkeinorakenteen alueet sopeutuvat nopeammin metsäteollisuuden supistumiseen. Työllisyyden lasku ei ole näillä alueilla niin suuri. Pienillä aluetalouksilla on vaikeuksia ja tämä osaltaan vaikeuttaa Kainuun, Kymenlaakson ja Pohjois-Savon tilanteita (Reini ym. 2009). Metsäteollisuuden supistukset aiheuttavat alue-eroja edelleen lisääviä kehityskulkuja. Toisaalta alueilla on myös mahdollisuus kehittää elinkeinorakennetta ja käyttää hyväksi vapautunutta työvoimaa ja tyhjeneviä tuotantolaitoksia. Näin menetyksiä voitaisiin vähentää tai positiivisemmassa tapauksessa saavuttaa uusia elinkeinorakenteita ja jopa luoda uusia alueen kehityksen vetäjiä. Esimerkiksi Kajaanin rakennemuutoksen hoidossa on pystytty luomaan houkutteleva yritysalue, jonka alueella on jopa enemmän työntekijöitä kuin paikalla lopettaneessa tuotantolaitoksessa. Metsäteollisuuden uudeksi mahdollisuudeksi alueilla on ehdotettu biojalostamoita, joista on tehty myös selvitys. Suomessa voisi toimia muutama kaupallisen kokoluokan jalostamo. Niiden mahdollisuuksia kannattaa tarkastella teknologian ja liiketalouden lisäksi myös aluetalouden kannalta. Biojalostamot tukisivat myös uusiutuvan energian lisäämisen tavoitteita (Reini ja Törmä 2010).

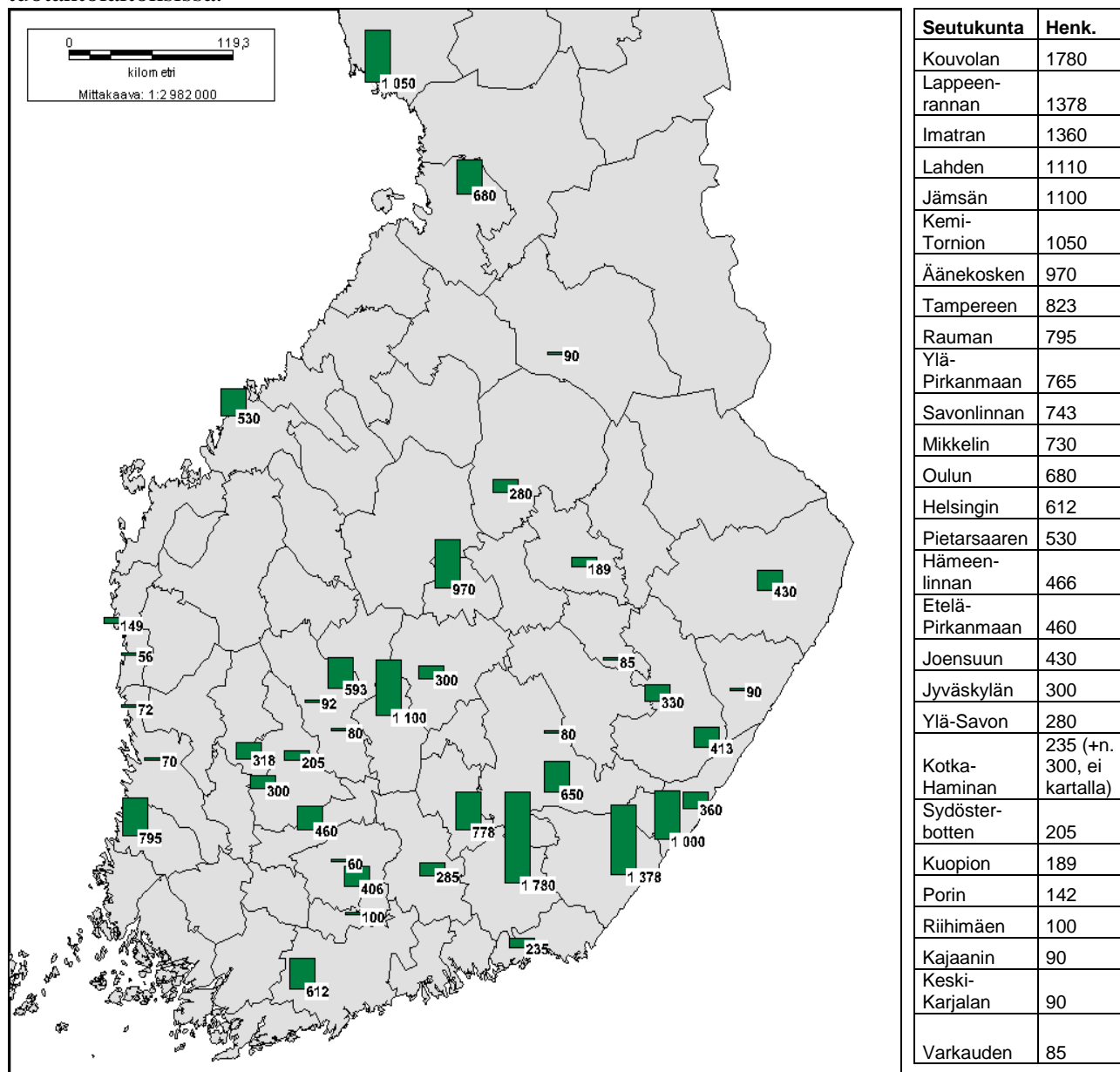
### **Metsäteollisuuden tuotantolaitokset alueilla 2011**

Metsäteollisuus ry:n mukaan sen jäsenyrityksillä on Suomessa 23 paperitehdasta, 13 kartonkitehdasta ja 15 sellutehdasta. Mekaanisten massojen ja puoliselujen tehtaita on yhteensä 18, yleensä paperitehtaiden yhteydessä. Lisäksi paperin ja kartongin jalostetehtaita on useita. Vaneri-, lastulevy- ja kuitulevytehtaita on noin 15. Metsäteollisuus ry:n jäsenyrityksillä on yli 40 sahaa. Metsäteollisuus työllisti vuonna 2010 suoraan noin 49 000 työntekijää, joista 23 000 paperiteollisuudessa ja 26 000 puutuoteteollisuudessa. Massa- ja paperiteollisuus työllisti esimerkiksi vuonna 2001 vielä noin 39 000 työntekijää, joten 2000-luvun vähennykset ovat olleet suuria, yli kolmanneksen koko työvoimasta (Metsäteollisuus ry).

Suurimpien yritysten tuotantolaitosten sijaintia ja työntekijöiden määriä on pyritty kuvaamaan seuraavaksi (Kuvio 18). Tiedot on kerätty yritysten vuosikertomuksista tai Tilastokeskuksen tiedoista. Luvut eivät näin ollen ole aivan tarkkoja, eivätkä kata koko metsäteollisuuden henkilöstöä. Joidenkin alueiden laitoksista ei ole saatu ajantasaista määrää. Kartoitetuissa laitoksissa työskentelee noin 17 000 henkilöä, mikä on alle puolet metsäteollisuuden työntekijöiden kokonaismäärästä vuonna 2010. Kartta antaa silti kuvan suurten tuotantolaitosten sijainnista ja työntekijämääristä. Taulukossa on myös kuvaus henkilöstömäärästä suurimmissa toimipisteissä seutukuntatasolla.

Kymenlaakson ja Etelä-Karjalan seudulla on yhä paljon tuotantolaitoksia ja metsäteollisuuden henkilöstöä, vaikka supistukset ovat kohdistuneet sinne aiemmin. Pohjoisimmat tuotantolaitokset

sijaitsevat Kemissä, jossa suurin tuotantolaitos on Stora Enson Veitsiluodon paperitehdas. Oulussa on myös Stora Enson tuotantolaitos. Pietarsaarella on useita metsäteollisuuden tuotantolaitoksia, UPM:n paperitehdas ja saha. Äänekoski ja Jämsä ovat myös suuria keskittymiä Keski-Suomessa. Suurin seutu on yhä Kouvola, mutta henkilöstömäärässä on vielä nyt jo lakkautettavaksi päätettyjen laitosten työntekijöitä. Lahden ja Heinolan seudulla on myös yli 1000 työntekijää metsäteollisuuden tuotantolaitoksissa.



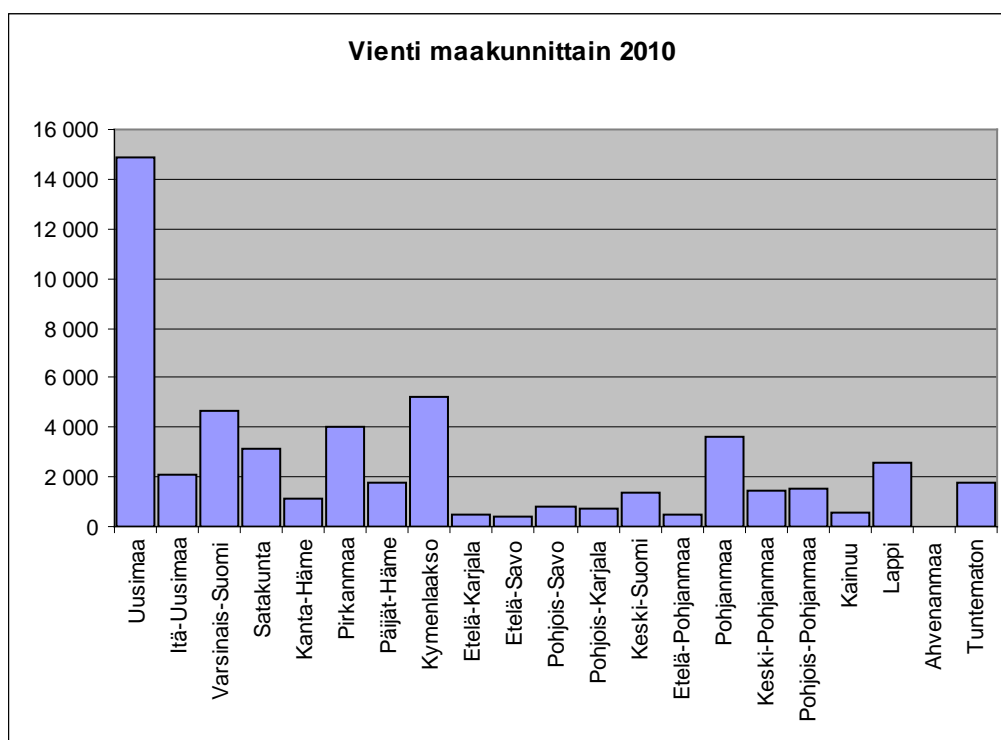
**Kuvio 18. Eräiden suurimpien metsäteollisuusyritysten tuotantolaitosten sijainnit ja henkilöstön määriä. Henkilöstömäärät ovat suuntaa antavia, eivätkä kata kaikkia toimijoita. (lähteet: yritysten vuosikertomukset 2010, Tilastokeskus 2009, Metsäteollisuus ry. Kartta: © Karttakeskus, lupa N0360).**



### Teollisuuden vienti maakunnittain

Vientiteollisuus on tärkeässä asemassa Suomen taloudelle ja hyvinvoinnille. Viennin kautta myös kansainväliset shokit ja maailmantalouden suhdanteet kantautuvat nopeasti suomalaiseen talouteen ja alueille. Viennin ja tuonnin osuuksia on tilastoitu maakunnittain Tullihallituksen ja Tilastokeskuksen toimesta. Tämä tilasto antaa käsityksen eri alueiden riippuvuudesta viennistä ja kysyntämuutosten ensimmäisistä vaikutusalueista. Viime vuosikymmenen loppu ja 2010-luvun alkuvuodet ovat olleet talouskriisin leimaamia ja taloustilanne näyttää jatkuvan yhä epävarmana. Vuoden 2008 lopulla ja vuoden 2009 aikana vienti oli laskusuunnassa. Vuoden 2011 aikana vienti on toipunut, mutta ei vielä kriisiä edeltävälle tasolle.

Suomen viennin kokonaisarvosta vuonna 2010, 52,8 miljardista eurosta, puolet muodostuu neljässä maakunnassa: Uudellamaalla (28 %), Kymenlaaksossa (n. 10 %), Varsinais-Suomessa (9 %) ja Pirkanmaalla (8 %). Tilastoja vääristää osin konserniyritysten ulkomaankaupan kirjautuminen pääkonttoreihin. Teollisuus muodostaa 80 % tavarakaupan viennistä. Korkein teollisuuden osuus viennistä oli Pohjanmaalla (98 %). Osuus oli yli 95 % myös Pohjois-Karjalassa, Pohjois-Savossa ja Kymenlaaksossa. Suomen tavaraviennistä hieman yli puolet kohdistuu EU-maihin. Muutamissa maakunnissa osuus on yli 70 % (Lappi, Keski-Pohjanmaa). Erityisen vähän viennistä kohdistuu EU-maihin Varsinais-Suomesta, Etelä-Karjalasta ja Pohjois-Savosta.



Kuvio 19 Tavaravienti maakunnittain 2010, miljoonaa euroa (Tullihallitus).

Metsäteollisuustuotteita vietiin 2010 noin 10,7 miljardin euron arvosta. Suurimmillaan arvo on ollut 12,5 miljardia vuonna 2007. Paperin ja pahvin osuus tästä on noin 70 %, paperimassan 12 % ja puutuotteiden 6,4 %. Saksa on tärkein metsäteollisuustuotteiden vientimaa viidenneksen osuudella ja toiseksi tärkeimmäksi sijoittuu Iso-Britannia kymmenesosalla viennistä. Metallien jalostus on noin kymmenen prosenttia vuotuisesta viennistä, koneiden ja laitteiden valmistus noin 14 %. Vähittäiskaupan osuus on myös yli 10 prosenttia.

## 6. Yhteenveto

Tilastojen mukaan Suomessa on viime vuosina lopettanut toimintansa vuosittain noin 25 000 yritystä ja aloittanut lähes 35 000 yritystä. Kaiken kaikkiaan yrityskannan kasvu on ollut myönteistä, mutta alueellinen vaihtelu on suurta. Erityisesti suurten toimipaikkojen lopettaessa toimintansa, vaikutukset sijaintialueen työllisyyteen ja talouteen saattavat olla merkittäviä. Näissä tapauksissa tuotantorakenteeltaan heikkeneviä alueita on nimetty **äkillisen rakennemuutoksen alueiksi**. Tuotannon supistaminen on koskenut erityisesti metsäteollisuutta, joka on sulkenut vuosina 2005–2010 eri puolilla maata noin kymmenen tehdasta. Tuotantokapasiteetista on poistunut lähes neljännes ja irtisanomiset ovat koskeneet yli 7000 työntekijää. Myös metalli- ja konepajateollisuus sekä sähkötekninen teollisuus ovat globaalil kilpailun voimistuessa joutuneet supistamaan tuotantoaan joillakin alueilla. Supistamistoimenpiteet ovat kohdistuneet voimakkaimmin perinteisille teollisuusseuduille, joista useat ovat pienempiä kaupunkikeskuksia ja maaseutukeskuksia.

### Rakennemuutosongelmien hoitaminen

Äkillisen rakennemuutosalueiden ongelmien hoitamiseen on työ- ja elinkeinoministeriö kehittänyt toimintamallin, jonka mukaan käynnistetään toimenpiteet välittömästi isojen irtisanomisten tapahduttua. Keskushallinnossa toimii rakennemuutoksen reagentiryhmä, joka koordinoi toimenpiteiden valmistelua ja informoi hallitusta tapahtuneesta. Kohdealueella toimiva ELY-keskus organisoi alueellisen rakennemuutostyöryhmän. Jos negatiivinen vaikutus alueen työllisyyteen on riittävän suuri, valtioneuvosto nimeää paikkakunnan äkillisen rakennemuutoksen alueeksi ja irrottaa tarvittavan rahoituksen.

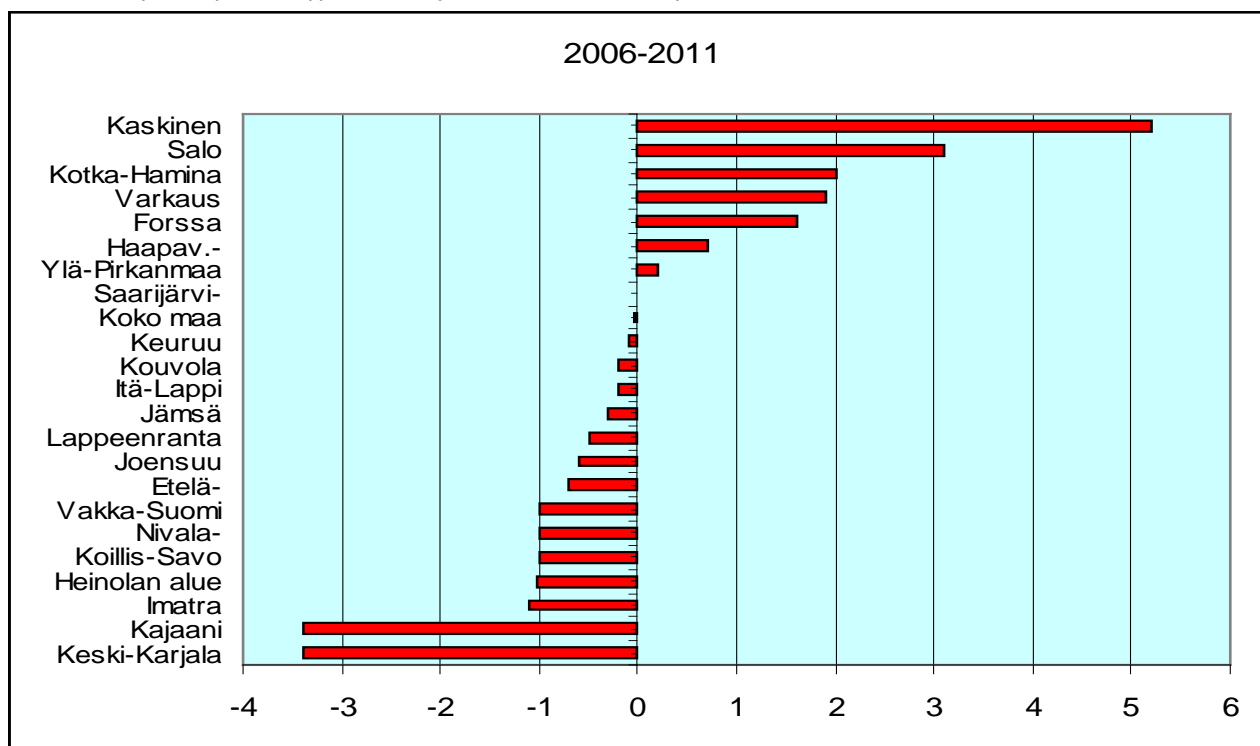
### Äkillisen rakennemuutoksen vaikutukset työllisyyteen alueilla

Äkillisen rakennemuutoksen alueita on vuosina 2007–2011 nimetty 22 ja irtisanottujen määrä niissä on yhteensä 11 600 henkeä. Lisäksi meriteollisuus nimettiin äkillisen rakennemuutoksen toimialaksi vuosiksi 2010–2012. Irtisanotuista noin 42 % on työllistynyt avoimille työmarkkinoille, 3,8 % on työllistynyt tukitoimin, noin 6 % on koulutuksessa, noin 12 % on eläkkeellä tai sitä odottamassa ja 12,3 % on työttömänä. Yhteensä työttömiä ja eläkettä odottavia on noin 19 % irtisanotuista.

Äkillisen rakennemuutoksen alueiden työttömyys on selvästi noussut yritysten lakkauttamisen ja irtisanomisten jälkeen, mutta on toimenpiteiden myötä vähitellen tasoittunut koko maassa vallitsevan kehityssuunnan mukaiseksi. Muutamilla alueilla työttömyys on kuitenkin jäänyt selvästi aikaisempaa tasoa korkeammaksi, mitä vuosien 2008–2009 taantuman vaikutus on vielä lisännyt. Tällaisia alueita ovat Kaskinen, Salo, Kotka-Hamina ja Varkaus, kun taas Keski-Karjalan, Kajaanin ja Imatran seutukuntien työttömyys on laskenut koko maan keskiarvoa nopeammin.

### Kuvio 20. Työttömyysasteen erotus 2011 ja 2006 äkillisen rakennemuutoksen alueilla ja koko maassa

Lähde: TEM, työnvälitystilasto, syyskuun 2006 ja 2011 tiedot (muutos %-yksikköä)



### Äkillisen rakennemuutoksen tukitoimenpiteet

Äkillisen rakennemuutoksen alueiden tukemiseksi on osoitettu rahoitusta monista eri lähteistä, joista tärkeimpiä ovat olleet yritysten investointi- ja kehittämishankkeiden määrärahat, työllisyysperusteiset investointimäärärahat, rakennerahastojen joustovaraus ja Euroopan globalisaatorahasto. Yhteissumma näistä lähteistä on noin 220 miljoonaa euroa. Tästä rahoituksesta suurin osa on kohdistunut alueellisesti Kaakkois-Suomeen, seuraavaksi eniten rahoitusta ovat saaneet Pohjois-Karjala ja Pohjois-Savo. Myös muutosturva, starttiraha ja yksinyrittäjän palkkaamistuki ovat olleet käytössä äkillisen rakennemuutoksen alueilla. Finnvera on osallistunut rahoitukseen takauksin ja lainoin. Lisäksi Suomen Teollisuussijoitus on investoinut alueiden yrityksiin.

### Rakennemuutos syvenee alueilla

Alueellisen kehityksen keskeinen trendi on viime vuosikymmeninä ollut väestön, työvoiman ja yritysten keskittyminen suurimpiin keskuksiin. 2010-luvulla tämä kehityssuunta jatkuu ja voimistuu erityisesti työikäisen väestön ja työvoiman osalta. Resurssien muutos vaikuttaa useisiin alueiden työmarkkinoita ja taloutta sääteleviin tekijöihin kuten työvoiman tarjontaan, tuotantoon, koulutukseen, kulutuskysyntään ja kuntien talouteen. Ikääntymisen johdosta työvoimasta poistuu 2010-luvulla vuosittain kaksinkertainen määrä väkeä verrattuna 2000-luvun alkuvuosien tilanteeseen. Erityisen paljon työvoimaa siirtyy eläkkeelle terveydenhuolto- ja sosiaalipalveluissa, mutta myös teollisuuden eri sektoreilta. Samanaikaisesti globalisaation voimistuminen ja maailmanmarkkinoiden nopeat muutokset vaikuttavat alueellisen elinkeinotoiminnan edellytyksiin. Yritykset keskeisillä vientisektoreilla, kuten metsäteollisuudessa, kone- ja laitteollisuudessa sekä elektroniikkateollisuudessa joutuvat kilpailun kiristyessä mukautumaan uusiin tilanteisiin, mikä usein merkitsee toimipaikkojen vähentämistä ja työvoiman supistamista.

## 7. Lähteet

Aaltonen, Satu, Jarna Heinonen ja Katri Luomala (2011) Yksinyrittäjätuen vaikuttavuuden ja toimivuuden arviointi. TEM:n julkaisuja, työ ja yrittäjyys 18/2011.

Ahokas, Jussi (2011) Suomen talouden palveluvaltaistuminen jatkuu myös tulevaisuudessa. Työpoliittinen aikakauskirja 2/2011.

Ahveninen, Harri, Paavo Suni ja Zhao Yanun (2008) Cost competitiveness of Chinese and Finnish paper manufacturing. ETLA keskustelunaiheita 1173.

Alatalo, Johanna, Heikki Räisänen ja Mika Tuomaala (2011) Metsäalan rakennemuutos työvoiman näkökulmasta. Työpoliittinen aikakauskirja 2/2011.

Alatalo, Johanna ja Mika Tuomaala (2008) Alueelliset rakennemuutokset. TEM-Analyysejä 2/2008. Työ- ja elinkeinoministeriö

Böckerman, Petri ja Mika Maliranta (2007) The micro-level dynamics of regional productivity growth: The source of divergence in Finland. *Regional Science and Urban Economics*, vol. 37, issue 2, 165-182.

EGR-loppuraportti, Case Perlos (2009) Työ ja elinkeinoministeriö.

Heinolan seutu nousuun. Heinolan seutukunnan (Heinola, Hartola, Sysmä) rakennemuutossuunnitelma 2009–2010. (2009) Heinolan seudun rakennemuutossuunnitelma.

Hietala, Kari (1994) Rakennemuutosta ennakoivat indikaattorit. Suomen kuntaliitto, työministeriö, Helsinki.

Hirvonen, Timo (2009) Joensuun seudun sopeutuminen Perloksen tuotannon lopettamiseen. *Spatia*, raportteja 1/2009. Alue- ja kuntatutkimuskeskus. Joensuun Yliopisto.

Jolkkonen, Arja ja Arja Kurvinen (2009) Joustavuus ja turvallisuus irtisanomistilanteissa. TEM julkaisuja. Työ ja yrittäjyys 72/2009.

Korkeamäki, Ossi ja Tomi Kyyrä (2008) A Distributional analysis of displacement costs in economic depression and recovery. VATT –keskustelualoitteita. VATT, Helsinki.

Maliranta, Mika, Reijo Mankinen, Paavo Suni ja Pekka Ylä-Anttila (2011) Suhdanne- ja rakennekriisi yhtä aikaa? Toimiala- ja yritys rakenteen muutokset taantumassa. ETLA keskustelunaiheita. No. 1239.

Martin, Ron (2010) Regional Economic Resilience, Hysteresis and Recessionary Shocks. *Papers in Evolutionary Economic Geography (PEEG)* 1018, Utrecht University, Section of Economic Geography

Melin, Harri ja Tero Mamia (toim.) (2010) Tapaus Voikkaa. Teollisuusyhteisö murroksessa. Tampereen yliopiston Porin yksikön julkaisuja 4.

Metsäteollisuus ry

Mäkitalo, Jukka ja Anssi Paasivirta (2011) Äkillisten rakennemuutosten hoitomallin kehittyminen työ- ja elinkeinoministeriössä. Työpoliittinen aikakauskirja 2/2011, 73- 91.

Nieminen, Jouko (2011) Alueelliset talousnäkymät syksyllä 2011. Työ- ja elinkeinoministeriö.

Näätänen, Ari-Matti (2010) Paperimiehestä lähihoitajaksi. Lakkautettujen sellu- ja paperitehtaiden työntekijöiden työurien kehitys Haminassa, Kemijärvellä ja Kajaanissa. SAK tutkimustieto 2/2010.

Osenius, Johanna (2011) EU tukee äkillisen rakennemuutoksen kohtaamia alueita. Rakennerrahastojen uutiskirje.

Pekkala, Sari ja Aki Kangasharju (2002) Adjustment to regional labour market shocks. Valtion taloudellinen tutkimuskeskus. VATT-Keskustelualoitteita 274.

Pohjantammi, Ismo (2008) Äkillisen rakennemuutoksen reagointiprosessit Voikkaan ja Summan tapauksessa.

Rakennemuutoskatsaus 2010 (2010) Kuntaliitto.

Reini, Kaarina, Hannu Törmä ja Jarkko P. Mäkinen (2009) Massa- ja paperiteollisuuden supistuminen ja aluetaloudelliset vaikutukset. Ruralia-instituutti, raportteja 50.

Reini, Kaarina ja Hannu Törmä (2010) Suomen metsäteollisuuden uusien mahdollisuuksien aluetaloudelliset vaikutukset. Ruralia-instituutti, raportteja 55.

Sauramo, Pekka ja Mika Maliranta (2010) Structural change in Finnish manufacturing: The theory of aggregation of production functions and an empirical analysis with plant level panel. Palkansaajien tutkimuslaitos, työpapereita 258.

Tervo, Hannu (2000) Suomen aluerakenne ja siihen vaikuttavat tekijät. Kansantaloudellinen aikakauskirja 3/2000. 398-415.

Tilastokeskus

Timonen, Laura (2009) Rakennettu muutos. Esiselvitys Etelä-Karjalan alueellisen toimintakyvyn ylläpitämisestä talouslaman ja teollisuuden rakennemuutoksen paineessa. Etelä-Karjala-instituutti, raportti 13, Lappeenrannan teknillinen yliopisto.

Toimialapalvelu. Työ- ja elinkeinoministeriö.

Tullihallitus

Törmä, Hannu, Kaarina Reini ja Susanna Määttä (2010) Suomen sahateollisuuden supistumisen ja tulevaisuuden kuvien aluetaloudelliset vaikutukset. Ruralia-instituutti. Raportteja 62.

## LIITTEET: Aluekohtainen tarkastelu

Liitteenä tässä raportissa on jokaisesta äkillisen rakennemuutoksen alueesta tiivis yhteenveto. Niitä on yhteensä 21 (Nivala-Haapajärven ja Haapavesi-Siikalatvan seudut esitellään yhdessä). Alueet on jaoteltu maakuntakeskuksiin, aluekeskuksiin ja maaseutukeskuksiin. Meriteollisuus esitellään viimeisenä.

Alueiden demografiaa, työmarkkinoita ja suhdanteita kuvaavat tilastot (tilastojen kuvaus, Taulukko 28) sekä pendelöintikartta alueen kuntien välisestä työssäkäynnistä esitellään ensin. Tämän jälkeen kuvataan alueen nimittämisen perusteena olleita tapahtumia ja irtisanomisia sekä esitetään tilastoja irtisanottujen tilanteesta jokaisen alueen kohdalla. Nämä tiedot on saatu alueiden ELY-keskuksilta. ELY:ille keväällä 2011 lähetetyn kyselyn vastausten perusteella raportissa kuvaillaan myös alueella tehtyjä toimenpiteitä ja toimintasuunnitelmia rakennemuutokseen reagoinnissa. Alueen työmarkkinoiden kehitystä arvioidaan lopuksi. Jokaisen alueen kohdalla kuvataan työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta vuosien 2006 – 2011 syyskuussa. Kuviossa esitetään koko maan, maakunnan, seutukunnan ja alueen kuntien tiedot.

Tämän jälkeen alueesta esitetään vielä työllisyyden rakennetta ja sen kehitystä kuvaava kuvio vuosien 2000, 2005 ja 2010 kohdalta sekä seudun eniten työllistävät yritykset vuonna 2009. Tässä tilastossa ei ole mukana julkisen sektorin organisaatioita. Nämä tilastot antavat kuvan alueen elinkeinojen ja työllisyyden kehityksestä. Lähteinä edellä mainituille tiedoille ovat olleet tilastokeskus sekä työ- ja elinkeinoministeriö.

Viimeiseksi jokaiselta alueelta on koottu äkillisen rakennemuutoksen perusteella kohdistetuista määrärahoista rahoitetut hankkeet ja tuet. Jos hankkeita on ollut paljon, vain suurimmat on kuvattu raporttiin. Kaikkien alueen hankkeiden yhteenlaskettu lukumäärä, arvioidut työpaikkavaikutukset ja yhteissummat on raportoitu taulukon viimeisellä rivillä. Eri määrärahoilla rahoitetut hankkeet ovat eri taulukoissa. Työllisyysvaikutusten arvioihin pätevät jo aiemmin mainitut varaukset: Ne ovat arvioita ja mahdollisesti osin päällekkäisiä.

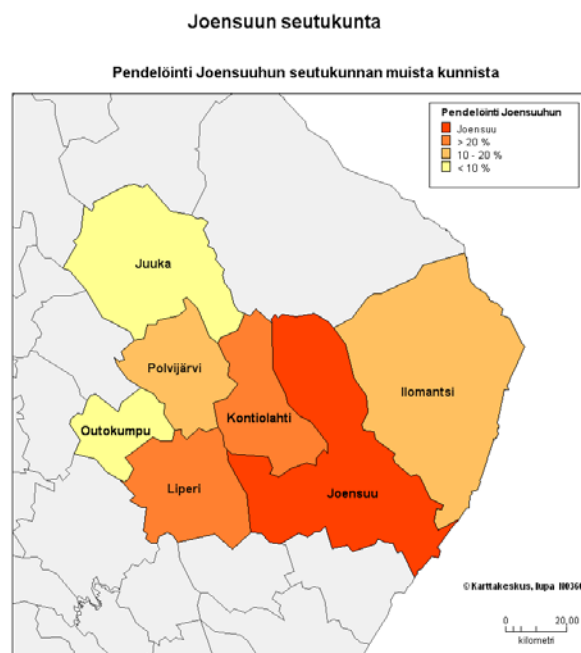
**Taulukko 28. Alueraportin tilastojen kuvaus. Tilastokeskus ja TEM**

Äkillisen rakennemuutoksen alueen nimi					
Vuosi	2006	2007	2008	2009	2010
väkiluku	Alueen väkiluku				
64- / 15-64%	Yli 65-vuotiaiden osuus 15-64-vuotiaista				
nettomuutto	Nettomuutto alueelle				
työttömät	Työttömien määrä alueella				
pitkäaik.tyött.	Pitkäaikaistyöttömien määrä alueella				
tyött.aste%	Työttömyysaste alueella				
työlliset	Työllisten määrä alueella				
työll.aste%	Työllisyysaste alueella				
taloud.huoltos.	Taloudellinen huoltosuhde seutukunnassa				
työntek. konkurs. yrityksissä	Työntekijöiden määrä konkurssiin menneissä yrityksissä alueella				
Aloittaneet yritykset	Aloittaneet yritykset alueella				
yrityskannan muutos %	Yrityskannan muutos (=aloittaneet yritykset-lopettaneet yritykset) suhteessa yrityskantaan alueella				

## A. Maakuntakeskukset

### 1. Joensuun seutukunta

Joensuun seutukunta	2006	2007	2008	2009	2010
<b>väkiluku</b>	122036	122025	122187	122554	122985
<b>64- / 15–64%</b>	25,3	25,4	25,8	26,3	27,2
<b>nettomuutto</b>	-117	-124	212	218	455
<b>työttömät</b>	7353	6852	6520	8319	7823
<b>pitkäaik.tyött.</b>	1986	1676	1489	1428	1535
<b>tyött.aste%</b>	13,6	12,8	12,2	15,5	13,8
<b>työlliset</b>	47882	48424	48353	46939	
<b>työll.aste%</b>	58,9	59,4	59,4	57,5	
<b>taloud.huoltos.</b>	1,5	1,5	1,5	1,6	
<b>työntek. konkurs.</b>					
<b>yrityksissä</b>	157	77	148	184	170
<b>Aloittaneet yritykset</b>	496	665	580	538	596
<b>yrityskannan muutos</b>					
<b>%</b>	2,02	4,08	2,17	0,95	3,16



Kunnat 2011: Iiomantsi, Joensuu, Juuka, Kontiolahti, Liperi, Outokumpu, Polvijärvi

Kunnat 2006: Eno, Iiomantsi, Joensuu, Juuka, Kontiolahti, Liperi, Outokumpu, Polvijärvi, Pyhäselkä

Ohjelmakausi: 2007–2008

Elinkeinoyhtiö: Joensuun Seudun kehittämissyhtiö JOSEK Oy

Joensuun seutukunta nimettiin äkillisen rakennemuutoksen alueeksi kaudelle 2007–2008. Nokian matkapuhelimiin muovikuoria valmistava Perlos Oyj lopetti toimintansa vuonna 2007. Joensuun ja Kontiolahden tehtailta irtisanottiin yhteensä 1650 henkilöä. Yritys oli vähentänyt työvoimaa merkittävästi jo edellisenä vuonna. Irtisanomiset vaikuttivat myös Perloksen alihankkijoiden toimintaan. Suurimpia vaikutuksia olivat Zennet Divisionin lopettaminen ja Karelia Siitaken irtisanomiset, mitkä johtivat noin 125 työpaikan vähenemiseen.

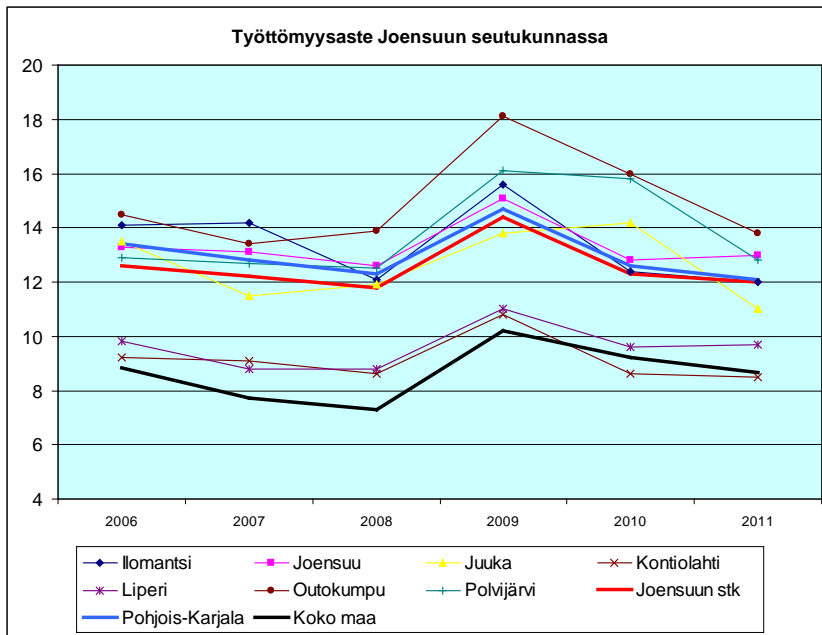
Joensuun seutukunta	Irtisanotut	Avoimille työmarkkinoille työllistyneet	Tuki-toimin työllistyneet	Koulutuksessa	Eläkkeelle siirtyneet	Työttömyyseläkkeelle pääsyä odottavat		Työttömänä	Työttömänä (%)	Muut
						lisäpäivillä	ei lisäpäivillä			
Perlos Oyj	1 650	1 446	55	52	12			85	5,15	

Rakennemuutoksen hallintaa varten perustettiin alueellinen rakennemuutosryhmä. Ryhmän työskentely oli tiivistä ja ratkaisukeskeistä. Joensuun seudun elinkeinopolitiikasta vastaa Joensuun Seudun Kehittämissyhtiö JOSEK Oy. Elinkeinoyhtiön toiminta on ollut aktiivista alueen kehittämistä. Työtä on tehty yhdessä muiden toimijatahojen kanssa, ilman ajatusta siitä, kenen ”piikkiin” tulokset menevät.

Hyvällä toiminnalla ja korkeasuhdanteen ansiosta Perlokselta irtisanotut työllistyivät hyvin, mutta muodostivat ns. tulpan niille, jotka olivat alueella vaikeammassa asemassa työmarkkinoilla. Vuosina 2007 ja 2008 työmarkkinoilla oli kysyntää nuoresta ammattitaitoisesta työvoimasta ja Perlokselta irtisanotut saivatkin hyvin töitä. Taantuman alkaessa syksyllä 2008 useat määräaikaissa työsuhhteissa olleet jäivät uudelleen työttömiksi. Vuoden 2007 alussa vain 921 henkilöä Perloksen palveluksessa olleista tuli työttömiksi työnhakijoiksi. Perlokselta irtisanotut

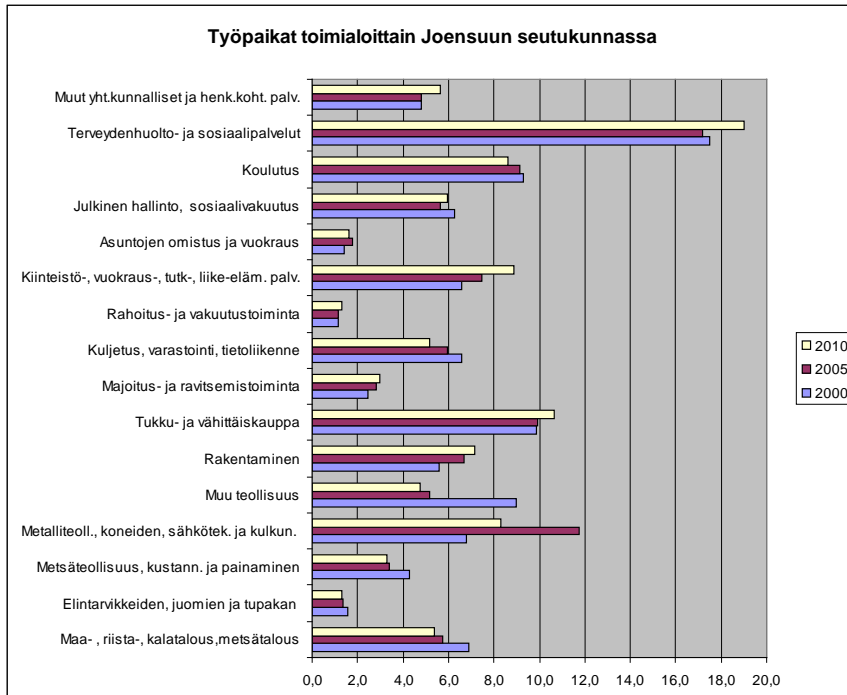
erityisasiantuntijat ovat tuoneet runsaasti osaamista erityisesti viennin vauhdittamiseen moneen yritykseen. Osa irtisanotuista sijoittui Joensuun seudulle ja osa muualle Suomeen.

Uusien yritysten saaminen alueelle on ollut suurin haaste. Rakennemuutosrahat ja EGR-rahast eivät mahdollistaneet alueen vahvaa markkinointia vaan markkinointiin käytettiin omaa rahaa monella eri tavalla. Uusia yrityksiä on tullut jonkin verran. Aikaisempien yritysten kehittyminen ja toiminnan laajentuminen ovat olleet henkilötyövuosiltana merkittävimpiä. Alueella jo aikaisemmin toiminut diffraktiivisen optiikan suunnitteluun ja valmistukseen erikoistunut Nanocomp Oy laajensi toimintaansa teolliseen tuotantoon ja muutti Perloksen entisiin tiloihin. Vexve Oy laajentui Vammalasta Liperiin hyvän ja pysyvän työvoiman vuoksi.



Työllisten määrä alkoi vähentyä Joensuun seudulla vuonna 2008 ja väheneminen jatkuu edelleen (2009). Työttömien määrä lähti kasvuun syksyllä 2008 ja kasvoi vuoden 2010 alkupuolelle asti. Työttömyysaste oli vuonna 2010 13,9 %. Pohjois-Karjalassa on ollut käytettävissä hyvin kansallista työllistämistä- ja koulutusmäärärahaa, mikä on osaltaan hillinnyt työttömyyden kasvua. Rakennemuutosrahoituksen lisäksi seutukunta sai EGR-rahoitusta, joka osaltaan helpotti mm. uuden koulutuksen hankintaa työnsä menettäneille.

## Työllisyys toimialoittain ja suurimmat työllistäjät vuonna 2009



Yrityksen nimi	Henkilöstö
ABLOY OY	707
POHJOIS-KARJALAN OSUUSKAUPPA	619
JOHN DEERE FORESTRY OY	358
MEDISIZE OY	340
TULIKIVI OYJ	273
ITELLA OYJ	250
UPM-KYMMENE WOOD OY	222
NUNNAUUNI OY	203
ELISA OYJ	194
THERMO FISHER SCIENTIFIC OY	179
ISS PALVELUT OY	171
PUNAMUSTA OY	170
VALIO OY	165
OUNEVA OY	160
ENOCCELL OY	159



## Äkillisen rakennemuutoksen perusteella kohdistetuista määrärahoista rahoitetut hankkeet

Yritysten kehittämisavustukset Joensuun seutukunnassa		
Hanke	Uudet työpaikat	Tukimäärä
Suomen Levyprofiili Oy, 530 0100/460/2008/B, Tarkoituksena on kehittää yrityksen kilpailukykyä sopimusvalmistajaverkostossa panostamalla tuotantomenetelmkehitykseen ja nykyaikaisiin, yrityksen teknologista tasoa kohottaviin koneisiin	8	298 000
Muovisola Oy, 530 0013/460/2008/A, Koneet ja laitteet sekä toimitilan laajentaminen	2	273 300
Suomen CNC-Metal Oy, 530 0094/460/2008/A, Hankkeen tarkoituksena on parantaa yrityksen kilpailukykyä ja turvata kasvua investoimalla nykyaikaisiin koneisiin.	8	218 765
Nanocomp Oy Ltd, 530 0032/460/2008/B, Tuotannolliset investoinnit	7	189 885
Arskan Kone Oy, 2008, Tuotantotilan laajentaminen sekä konehankintoja sekä uuden tuotteen kehittäminen	2	127 150
Flaxwood Oy, 530 0177/460/2007/A, Tuotannon ja tuotantoteknologian kehittäminen	6	106 750
Valukumpu Oy, 530 0101/460/2008/A, Kansainvälistymishanke. uusien asiakkaiden hankinta Keski-Euroopasta liitin-liiketoimintaan liittyen. Liittimien pinnoitusmenetelmien muuttaminen kultapinnoituksesta NiPd- pinnoitukseen.		69 400
Artinet Metal Oy, 530 0129/460/2008/B, Käynnistyvään toimintaan liittyvät koneinvestoinnit.	2	56 221
Ecomonitor Oy, 530 0171/460/2008/A, Yritystoiminnan käynnistäminen hautomossa	2	42 941
NC-Milltop Oy, 530 0024/460/2008/A, Työstökeskus ympäryslaitteineen	1	20 214
<b>Yhteensä 10 hanketta</b>	<b>38</b>	<b>1 402 626</b>

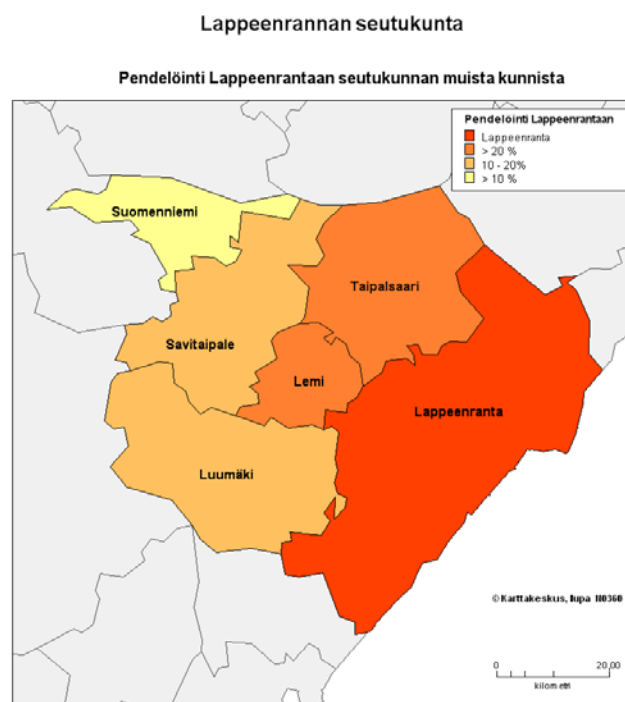
### Rakenerahastot

Koodi	Rahasto	Projektin nimi	Toteuttajan nimi	Uudet työpaikat	Sidonta EU+valtio
A536364	EAKR	Kaivostoiminnan infra-investoinnit	Endomines Oy	70	2 188 302
S10555	ESR	Profiloidu osajaksi / Työvoimapoliittiset toimet	Pohjois-Karjalan ELY-keskus		981 750
S10231	ESR	AmmattiURA -hanke	Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymä		669 797
S11160	ESR	Äkillinen rakennemuutos Joensuu	Pohjois-Karjalan ELY-keskus		550 000
A546997	EAKR	Uudet hiilirakenteet kylmäkatodeina	Joensuun yliopisto	1	410 000
S10314	ESR	Profiloidu osajaksi	Honkalampi-säätiö	57	358 652
A540651	EAKR	Oman vaatemalliston kehittäminen ja kaupallistaminen.	TMI Valkyrian	1	5 145
A540546	EAKR	Toiminnan laajentaminen	Kauneutta Sinulle & Lupa Rentoutua Oy	2	2 282
<b>Yhteensä 8 hanketta</b>				<b>131</b>	<b>5 165 928</b>

Lisäksi Euroopan globalisaatorahastosta on myönnetty alueelle rahoitusta 2,642 miljoonaa euroa vuosina 2007 ja 2008.

## 2. Lappeenrannan seutukunta

Lappeenrannan seutukunta	2006	2007	2008	2009	2010
väkiluku	89616	89583	89716	89688	89771
64- / 15-64%	28,5	28,5	29,0	29,3	30,3
nettomuutto	23	84	188	229	126
työttömät	4957	4228	3966	4991	4974
pitkäaik.tyött.	1479	1150	998	855	998
tyött.aste%	11,9	10,4	9,8	11,8	11,7
työlliset	37038	37763	37687	35973	
työll.aste%	62,9	64,0	63,9	61,0	
taloud.huoltos.	1,4	1,4	1,4	1,5	
Työntek. konkurs. yrityksissä.	100	123	193	194	331
Aloittaneet yrityk.	447	440	443	402	437
yrityskanta muutos%	2,94	2,60	1,90	1,81	3,45



Kunnat 2011: Lappeenranta, Lemi, Luumäki, Savitaipale, Suomenniemi, Taipalsaari

Kunnat 2006: Lappeenranta, Joutseno

Ohjelmakausi: 2007–2008

Elinkeinoyhtiö: Lappeenrannan Seudun Yrityspalvelut Oy, Lappeenranta Innovation Oy, Lappeenrannan Kaupunkiyhtiöt Oy

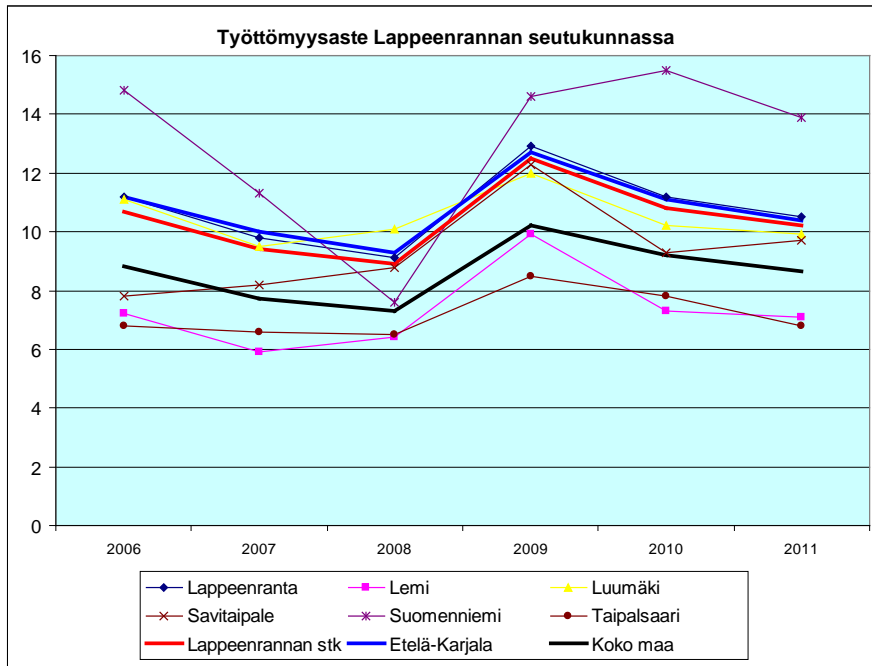
Lappeenrannan seutukunta nimettiin äkillisen rakennemuutoksen alueeksi kaudelle 2007–2008. UPM Kymmene Oy:n paperitehtaalta irtisanottiin 350 henkilöä vuonna 2007.

Rakennemuutoksen hallintaa varten perustettiin Lappeenrannan kaupungin vetämä ohjausryhmä. Ryhmän toiminta on kuitenkin ollut suhteellisen vähäistä. Lappeenrannassa toimivat Lappeenrannan Seudun Yrityspalvelut Oy (LSYP), Lappeenranta Innovation Oy sekä Lappeenrannan kaupunkiyhtiöt Oy, joilla kaikilla on elinkeinopolitiikkaan liittyviä kehitystoimia. LSYP toimii aktiivisesti yritysneuvonnan ja yritysten liiketoiminnan kehittämishankkeiden osalta. Lappeenrannan kaupunki harkitsee yhtiöiden uudelleenorganisointia esimerkiksi yhdistämällä yhtiöitä.

Lappeenrannan	Irtisanotut	Avoimille työmarkkinoille työllistyneet	Tuki-toimin työllistyneet	Koulutukset	Eläkkeelle	Työttömyyseläkkeelle pääsyä odottavat		Työttömänä	Työttömyys (%)
						lisäpäivillä olevat	ei lisäpäivillä		
UPM-Kymmene Oyj	350	13	2	2	101	70		74	21,14

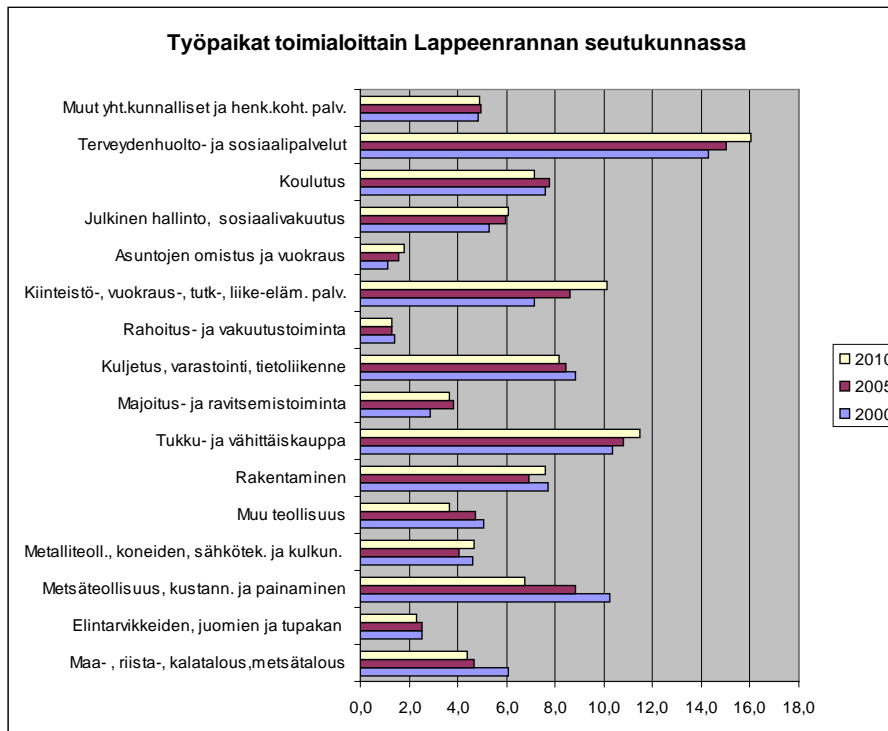
Yrityskentässä tapahtuu koko ajan muutoksia, minkä takia on vaikeaa arvioida, mitkä uusista työpaikoista ja yrityksistä liittyvät suoraan äkilliseen rakennemuutokseen. Holiday Club Resorts palkkaa noin 200 työntekijää syksyllä 2011 valmistuvaan Saimaa Gardens –kylpylähotelliin. Matkailualalla syntyy lisäksi pieniä yrityksiä, mutta niiden työllisyysvaikutukset ovat vielä

vähäiset. Lappeenrannan Leiriin on suunnitteilla liikekeskus, joka aukeaisi vuonna 2014. The Switch Oy on myyty amerikkalaiselle tuulivoimayhtiölle.



Työttömyys alenee Lappeenrannan seutukunnassa hitaammin kuin koko maassa keskimäärin. Maaliskuussa 2011 työttömien työnhakijoiden määrä oli 5,9 % pienempi kuin vuotta aikaisemmin, kun koko maassa vastaava luku oli 9,4 %. Työttömien osuus vuoden 2011 alussa oli noin 12 %.

### Työllisyys toimialoittain ja suurimmat työllistäjät vuonna 2009



Yrityksen nimi	Henkilöstö
UPM-KYMMENE OYJ	1359
ETELÄ-KARJALAN OSUUSKAUPPA	562
ITELLA OYJ	327
FAZER MAKEISET OY	312
LASSILA & TIKANOJA OYJ	305
UPM-KYMMENE WOOD OY	302
PAROC OY AB	255
OUTOTEC (FILTERS) OY	231
STORA ENSO WOOD PRODUCTS OY LTD	189
NORDKALK OY AB	174
VAASAN OY	173
OY METSÄ-BOTNIA AB	168
ETELÄ-KARJALAN OSUUSPANKKI	160
VR OSAKEYHTIÖ	127
TELIASONERA FINLAND OYJ	126

## Äkillisen rakennemuutoksen perusteella kohdistetuista määrärahoista rahoitetut hankkeet

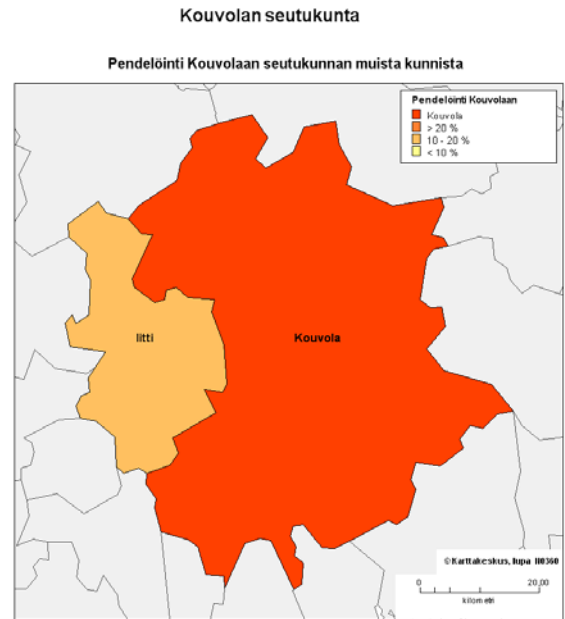
Yritysten kehittämisavustukset Lappeenrannan seutukunnassa		
Hanke	Uudet työpaikat	Tukimäärä
Lappeenrannan Yritystila Oy, 526 0067/460/2008, Toimitilojen rakentaminen The Switch Electrical Machines Oy:lle	60	1 250 000
Saimaan Kylpyläkiinteistöt Oy, 526 0148/460/2007/C, Hankkeessa Holiday Club Resorts Oy:n intressiyhtiöihin kuuluva kiinteistösijoitusyhtiö LR Rose Oy hankkii muodostettavasta keskinäisestä kiinteistöyhtiöstä tiloja, joissa kylpylä-hotelli-palvelukeskus	27	1 000 000
Saimaan Kylpyläkiinteistöt Oy, 526 0285/460/2008/B, Joutsenon Rauhassa sijaitsevan uuden Holiday Club Saimaan palvelukeskuksen vanhaan sairaalarakennukseen saneerattavan Linnahotellin rakentaminen	14	755 554
Lappeenrannan Yritystila Oy, 526 0166/460/2008, Tuotantotilainvestointi.	18	741 250
The Switch Electrical Machines Oy, 526 0066/460/2008, Sähkökoneiden kokoonpanotehtaan perustaminen.	60	344 300
MS-Pinnoitus Oy, 526 0018/460/2008, Suurten maansiirtorenkaiden pinnoitustoiminnan aloittaminen	1	176 300
MV-Marin Oy, 526 0015/460/2008/A, Tuotteiden sekä työtilojen, -kalujen ja -menetelmien kehittäminen	15	125 000
I-Kone Oy, 526 0181/460/2008, Numeerisesti ohjattu karusellisorvi	1	95 420
Saimaan Velhot Oy, 526 0231/460/2007/B, Kunnostetaan Lauritsalan kartano ohjelmapalvelu-, kokous- ja majoituskäyttöön	2	95 250
Konepaja Facor Oy, 526 0183/460/2008, Tuotannon laajennusinvestoinnit.	15	94 454
MeVEA Oy, 526 0311/460/2008/A, Investoinnit ja uusien henkilöiden palkkaus	5	61 750
<b>Yhteensä 20 hanketta</b>	<b>226</b>	<b>4 879 378</b>

### Rakenerahastot

Koodi	Rahasto	Projektin nimi	Toteuttaja	Uudet työpaikat	Sidonta EU+valtio
S10025	ESR	Teknologia- ja osaamis pohjaisen yritystoiminnan valmennus	Lappeenranta Innovation Oy	47	754 600
A30974	EAKR	Hankerahotuspalvelu innovatiivisille ja kasvuyrityksille	Lappeenranta Innovation Oy	11	162 300
S11521	ESR	Voi hyvin yrittäjä. Hyvinvointiohjelma Kaakkois-Suomessa	Saimaan ammattikorkeakoulu Oy		159 900
<b>Yhteensä 3 hanketta</b>				<b>58</b>	<b>1 076 800</b>

### 3. Kouvolan seutukunta

Kouvolan seutukunta					
	2006	2007	2008	2009	2010
<b>väkiluku</b>	96643	96021	95529	95235	95077
<b>64- / 15-64%</b>	30,0	30,1	30,7	31,3	32,7
<b>nettomuutto</b>	-280	-366	-220	31	48
<b>työttömät</b>	5025	4679	4273	4871	5061
<b>pitkäaik.tyött.</b>	1435	1233	1212	909	1085
<b>tyött.aste%</b>	10,7	10,1	9,5	10,9	11,4
<b>työlliset</b>	39615	39995	39625	38008	
<b>työll.aste%</b>	63,2	64,1	63,9	61,5	
<b>taloud.huoltos.</b>	1,4	1,4	1,4	1,5	
<b>Työntek. konkurs. yrityksissä.</b>	148	229	203	169	155
<b>Aloittaneet yrityk.</b>	446	501	484	384	441
<b>yrityskanta muutos%</b>	2,28	3,00	1,91	-0,04	2,79



Kunnat 2011: Iitti, Kouvola

Kunnat 2006: Iitti, Kouvola, Anjalankoski, Elimäki, Jaala, Kuusankoski, Valkeala

Ohjelmakausi: 2007–2009, 2011–2012

Elinkeinoyhtiö: Kouvola Innovation Oy (Kinno), Ebic Oy

Kouvolan seutukunta on nimetty äkillisen rakennemuutoksen alueeksi kahdesti. Vuonna 2007 UPM Kymmene Oyj:n Voikkaan paperitehtaalta Kuusankoskelta irtisanottiin 678 henkilöä ja Stora Enso Oyj:n paperitehtaalta Anjalankoskelta 170 henkilöä. Vuonna 2011 irtisanomiset koskivat UPM Kymmene Oyj:n paperitehtaita, Stora Enso Oyj:n paperi- ja kartonkitehtaita sekä Myllykoski Paper Oyj:n paperitehtaita Kouvolassa. Lisäksi irtisanomiset vaikuttivat metsäteollisuuden alihankkijoihin seutukunnassa. Irtisanomisten määrä keväällä 2011 oli 658 henkilöä. Syyskuussa 2011 UPM ilmoitti sulkevansa Myllykosken tehtaan, mikä tarkoittaa vielä satoja uusia irtisanottuja.

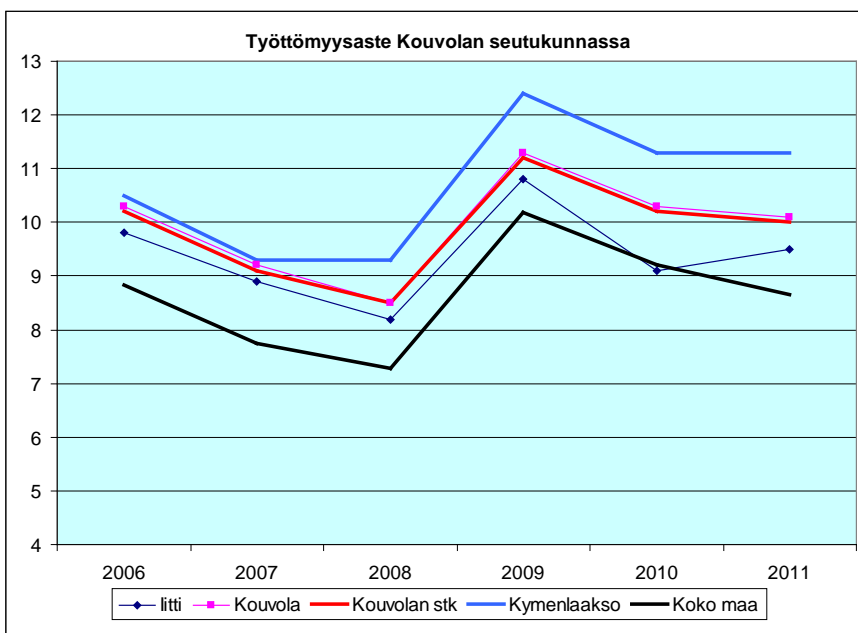
	Irtisanotut	Avoimille työmarkkinoille työllistyneet	Tuki-toimin työllistyneet	Koulutuksessa	Eläkkeelle	Eläkkeelle pääsyä odottavat		Työttömänä	Työttömänä (%)	Muut
						lisäpäivillä	ei lisäpäivillä			
<b>Kouvola 2007-2009</b>	<b>848 (joista toteutui 765)</b>	<b>348</b>	<b>58</b>	<b>85</b>	<b>70</b>	<b>149</b>		<b>45</b>	<b>5,31%</b>	<b>10</b>
UPM-Kymmene Oyj Voikkaa	678 (tot. 654)	331	50	80	70	71		42	17,28%	10
Stora Enso Oyj Anjalankoski	170 (tot.111)	17	8	5		78		3	72,97%	
<b>Kouvola 2011</b>	<b>658</b>									
UPM-Kymmene Oyj	321									
Stora Enso Oyj	44									
Myllykoski Paper Oyj	126									
Paperiteollisuuden kunnossapitoyritykset	93									
Puunjalostusteollisuutta palveleva logistiikka	74									

Taulukossa ei ole syyskuussa 2011 ilmoitettuja irtisanomisia. Toteutuneet irtisanomiset olivat lopulta nimeämispäätöksissä mainittuja pienempiä 2007-2009.

UPM:n Voikkaan tehtaan hoitoon perustettiin maaliskuussa 2006 Kuusankosken kaupungin vetämä rakennemuutosryhmä sekä seutukuntatasoinen alueen elinvoimaisuuden vahvistamiseen keskittynyt ryhmä. Ryhmien toiminta oli erityisesti alkuvaiheessa huonosti koordinoitua ja osittain päällekkäistä. Toiminnan edetessä Kuusankosken kaupungin vetämän ryhmän rooli korostui Voikkaan teollisuusalueen uudelleen käyttöönottossa. Stora Enson Anjalankosken tehtaan asiaa käsiteltiin Stora Enson Summan tehtaan tilannetta varten perustetussa ryhmässä, jossa oli mukana Kouvolan seudulta Ebic Oy. Anjalankoski jäi muuten hyvin toimineessa ryhmässä suhteellisen pienelle huomiolle. Vuonna 2010 rakennemuutoksen hallintaan perustettiin ohjausryhmä, jonka alaisuudessa toimivat yritystoimintaa ja työvoimaa käsittelevät operatiiviset ryhmät. Ryhmät ovat luoneet valmiutta Myllykoskella mahdollisesti tapahtuvien suurempien muutosten varalta.

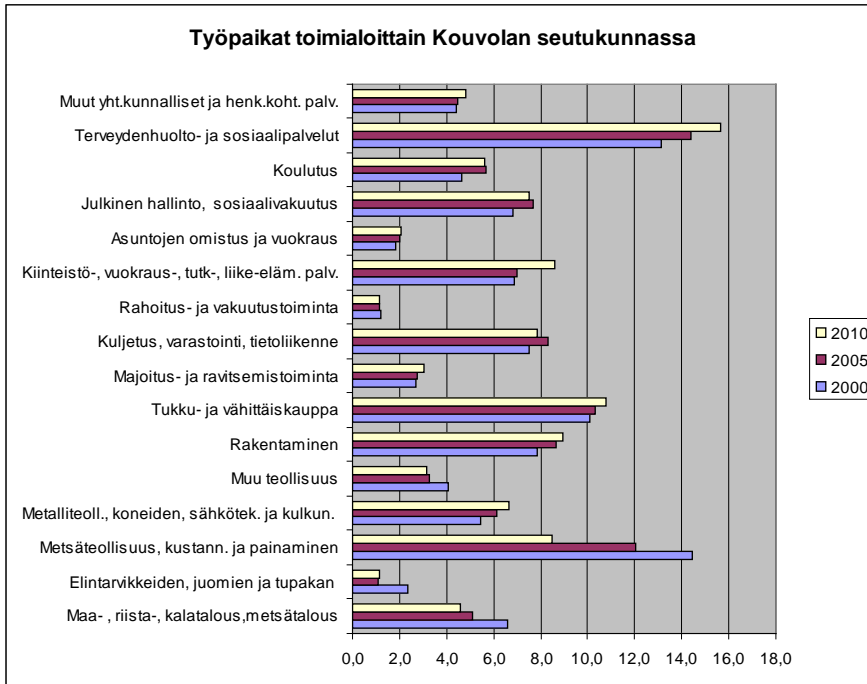
Rakennemuutoksen käynnistyessä Kouvolan seudun seitsemän kunnan elinkeinotoimesta vastasi Kouvolan seudun kuntayhtymä sekä Kouvolan ja Kuusankosken omat osakeyhtiömuotoiset elinkeinoyhtiöt. Yhtiöiden välinen työnjako oli epäselvää ja keskinäinen eripura haittasi tuloksellista toimintaa. Vuonna 2009 tapahtuneen kuntaliitoksen jälkeen elinkeinotoiminta uudistettiin ja elinkeinoasioita varten perustettiin Kouvolan Innovation Oy (Kinno) sekä sijoittumispalveluiden hoitoon keskittynyt Ebic Oy. Kinnon ja Kouvolan kaupungin välinen työnjako on ollut kuitenkin epäselvää, eikä sille ole muodostunut vahvaa itsenäisen toimijan asemaa.

Yrityskentässä tapahtuu koko ajan muutoksia. On vaikeaa arvioida, mitkä uusista työpaikoista ja yrityksistä liittyvät suoraan äkilliseen rakennemuutokseen. Kaupan alalla on tapahtunut suuria investointeja. S-ryhmän Prisman suuri laajennus on valmistumassa ja K-ryhmän uuden kauppakeskuksen rakennus on käynnissä Tervaskankaalla. Molemmat tuottavat runsaasti rakennusaikaisia työpaikkoja, mutta kokonaisnettotyöpaikkavaikutukset ovat vaikeasti määriteltävissä. Suunnitteilla on myös uuden hotelli- ja matkakeskuksen rakentaminen Kouvolan matkakeskuksen yhteyteen. Suurimmat uudet yritykset alueella ovat kuitupaperitehdas Lacell Oy (n. 40 tp), betonielementtejä valmistava Suomen Energiatalot Oy sekä putkistohuoltoyritys Hurrikaani Service Oy. UPM Kymmene on ilmoittanut 15 miljoonan euron investoinneista Kuusaanniemellä. UPM on investoinut myös aiemmin Kuusankoskella noin 300 miljoonaa euroa Kymin sellutehtaan toiminnan turvaamiseksi.



Työttömyys alenee Kouvolan seutukunnassa hitaammin kuin koko maassa keskimäärin. Maaliskuussa 2011 työttömien työnhakijoiden määrä oli 7,8 % pienempi kuin vuotta aikaisemmin, kun koko maassa vastaava luku oli 9,4 %.

## Työllisyys toimialoittain ja eniten työllistävät yritykset 2009



Yrityksen nimi	Henkilöstö
UPM-KYMMENE OYJ	925
OSUUSKAUPPA YMPÄRISTÖ	611
VR OSAKEYHTIÖ	556
MYLLYKOSKI PAPER OY	548
STORA ENSO PUBLICATION PAPERS OY	420
STORA ENSO INGEROIS OY	290
HALTON OY	277
ITELLA OYJ	270
LEMMINKÄINEN TALO OY KAAKKOIS-SUOMI	265
EMPOWER OY	251
VR TRACK OY	224
ABB OY	183
KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKO ULU OY	178
UPM-KYMMENE WOOD OY	174
ISS PALVELUT OY	149

## Äkillisen rakennemuutoksen perusteella kohdistetuista määrärahoista rahoitetut hankkeet

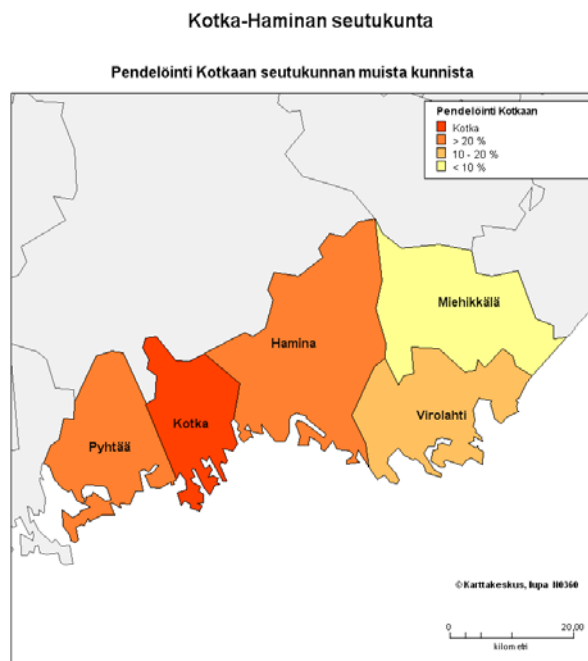
Yritysten kehittämisavustukset Kouvolan seutukunnassa		
Hanke	Uudet työpaikat	Tukimäärä
LACELL Oy, 526 0029/460/2007/B, Kuitukangastuotannon aloittamiseen liittyvät kone- ja laiteinvestoinnit	35	1 300 000
Kiinteistö Oy Lareal, 526 0119/460/2007/A, Toimitilojen rakentaminen.		500 000
Kouvola Innovation Oy, KAS 0044/05.02.09/2011, Autoteollisuuden alihankintaverkostohanke		330 400
litin Kymppikoneistus Oy, 526 0247/460/2009, Kone- ja laitehankinnat.	4	152 000
Peltolan Metall Oy, 526 0228/460/2009, Tuotannon tason ja määrän nostaminen puuttuvan konetyypin (nc-pitkäjyrsin 24 työkalun makasiinilla ja 2,5 asteen indeksoivalla jyrsinpäällä.	1	67 200
Oy Kausala Wood Ltd, 526 0190/460/2009, Katres-puutavarakuivaamon hankinta kuivauskapasiteetin ja kuivauslaadun varmistamiseksi	1	25 540
Oy Finprofile Ltd, 526 0026/460/2008, Kone- ja laiteinvestoinnit.	1	18 750
Tmi Lassi Jalo, 526 0051/460/2008, CNC koneistuskeskuksen hankinta		16 300
SafeWalk Ratkaisut Oy, 526 0030/460/2008, Tuotannon aloitusinvestoinnit ym.	1	12 470
Voikkaan Puutyö Vilen & Hietanen, 526 0059/460/2008, Tarkkuuspyörösaha ym.		8 470
European Business Innovation Center Kymi Oy, 0079/05.02.09/2011, Palvelut pk-yritysten kasvuvoimaksi		
Kiinteistö Oy Lareal, 526 0040/460/2009, Toimitilainvestointi Lacell Oy:n kuitukangastuotantoa varten.		
Woodbear Oy, 526 0182/460/2008, Saunatuotteiden valmistustoiminnan aloittaminen.		
<b>Yhteensä 13 hanketta</b>	<b>43</b>	<b>2 431 130</b>

## Rakenerahastot

Koodi	Rahasto	Projektin nimi	Toteuttaja	Uudet työpaikat	Sidonta EU+valtio
S10043	ESR	Digitaaliset sisällöt	Kouvola Innovation Oy	0	1 079 876
A30334	EAKR	Innorail Development jatkohanke	Kouvolan Yritysmagneetti Oy	164	617 000
A31041	EAKR	Kouvolan TILTU	Kouvola Innovation Oy	0	267 820
<b>Yhteensä 3 hanketta</b>				<b>164</b>	<b>1 964 696</b>

#### 4. Kotka-Haminan seutukunta

Kotkan-Haminan seutukunta	2006	2007	2008	2009	2010
väkiluku	87598	87543	87225	87382	87305
64- / 15-64%	30,7	30,8	31,5	32,2	33,5
nettomuutto	-78	240	-46	257	212
työttömät	4853	4163	4132	5175	5337
pitkäaik.tyött.	1555	1264	1165	1033	1295
tyött.aste%	11,6	10,1	10,2	12,8	13,2
työlliset	35844	36236	35645	33368	
työll.aste%	63,1	63,8	63,2	59,3	
taloud.huoltos.	1,4	1,4	1,4	1,6	
Työntek. konkurs. yrityksissä.	183	274	127	229	278
Aloit. yritykset	422	434	476	357	401
yrityskanta muutos%	2,64	2,76	2,38	0,33	3,44



Kunnat: Hamina, Kotka, Miehikkälä, Pyhtää, Virolahti  
 Ohjelmakausi: 2008–2011  
 Elinkeinoyhtiö: Cursor Oy

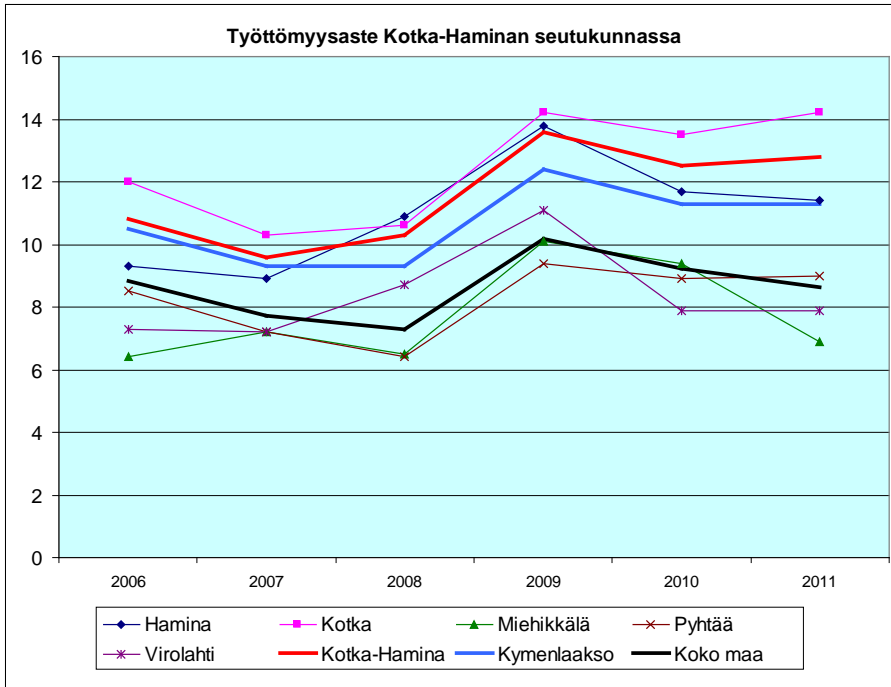
Kotka-Haminan seutukunta on nimetty äkillisen rakennemuutoksen alueeksi kaudelle 2008–2011. Vuonna 2007 Stora Enson Oyj:n Summan paperitehtaalta Haminasta irtisanottiin 450 henkilöä. Vuonna 2009 irtisanomiset koskivat Stora Enso Oyj:n Sunilan sellutehdasta Kotkassa, josta aiottiin irtisanoa 320 henkilöä. Irtisanomiset koskivat aluksi yhteensä 770 henkilöä.

	Irtisanotut	Avoimille työmarkkinoille työllistyneet	Tuki-toimin työllistyneet	Koulutuksessa	Eläkkeelle siirtyneet	Työttömyyseläkkeelle pääsyä odottavat		Työttömänä	Työttömänä (%)	Muut	
						lisäpäivillä	ei lisäpäivillä				
<b>Kotka-Haminan seutukunta</b>	<b>388</b>	<b>177</b>	<b>30</b>	<b>40</b>	<b>31</b>	<b>44</b>	<b>0</b>	<b>94</b>	<b>24,23 %</b>	<b>16</b>	
Stora Enso Oyj Summa	388	177	30	40	31	44		94	24,23 %	16	
Stora Enso Oyj Sunila	0*	*Tehtaan toiminta jatkuu, ei irtisanomisia.									

Summan tehtaan lakkautuksen jälkeen rakennemuutoksen hallintaa varten perustettiin Haminan kaupungin vetämä ohjausryhmä. Elinkeinoyhtiö Cursor Oy:llä oli operatiivisessa toiminnassa muiden seutukuntien vastaaviin ryhmiin verrattuna poikkeuksellisen vahva rooli ja toiminta oli hyvin organisoitua. Seutukunnan asemaa äkillisen rakennemuutoksen alueena jatkettiin Sunilan sellutehtaan sulkemisuhan perusteella. Rakennemuutoksen ohjausryhmä jatkoi toimintaansa. Sellun markkinatilanne parani kuitenkin nopeasti ja Sunilan tehtaan toimintaa päätettiin jatkaa. Ohjausryhmän toiminta jäi näin ollen vähäiseksi. Seudullinen kehittämissyhtiö Cursor Oy on toiminut runsaan 20 vuoden ajan ja luonut itselleen vahvan aseman seudullisena kehittäjänä johdonmukaisella ja tuloksellisella toiminnalla.

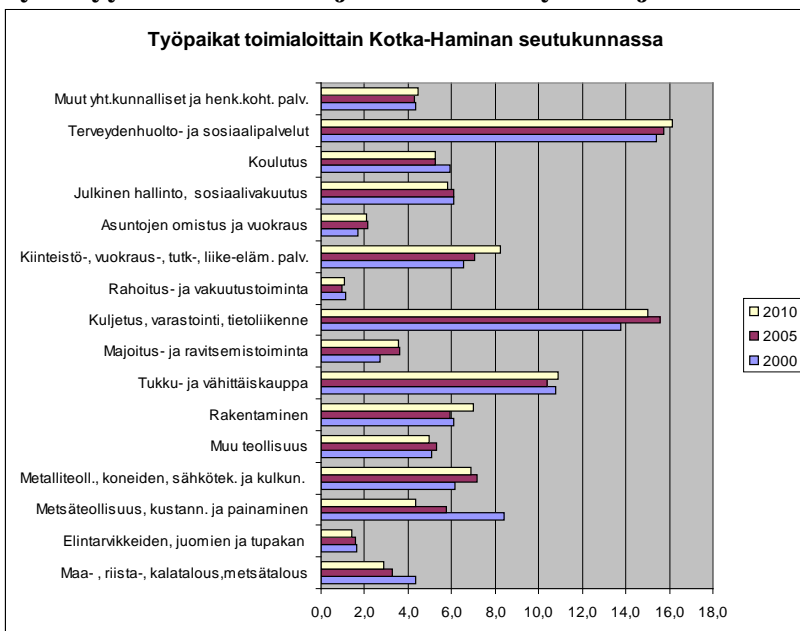


Yrityskentässä tapahtuu Kouvolan seudun tavoin koko ajan muutoksia, minkä takia on vaikeaa arvioida, mitkä uusista työpaikoista ja yrityksistä liittyvät suoraan äkilliseen rakennemuutokseen. Stora Enso myi laminaattipaperia, aikakauslehtipaperia ja sahatavaraa valmistavan Kotkamillsin tehtaan sijoitusyhtiölle, joka jatkoi tehtaan toimintaa. Tehdas uskoo huhtikuussa avatun kierrätyspahvista laminaattipaperia valmistavan linjan mahdollisuuksiin. Entisessä Stora Enson Summan tehtaassa on käynnissä Googlen palvelinkeskuksen valmistelutyöt, jonka odotetaan työllistävän noin 50 henkilöä. Winwind-tuulivoimatehtaan odotettiin työllistävän Haminassa 100 - 200 henkilöä, mutta tehtaan työpaikkanäkymät ovat tällä hetkellä epävarmat. Venäläinen lannoiteyritys Fertilog rakennuttaa Kotkan satamaan varastotiloja, joilla on 20 henkilön työllisyysvaikutus.



Työttömyys alenee Kotka-Haminan seutukunnassa hitaammin kuin koko maassa keskimäärin. Maaliskuussa 2011 työttömien työnhakijoiden määrä oli 5,8 % pienempi kuin vuotta aikaisemmin, kun koko maassa vastaava luku oli 9,4 %.

## Työllisyys toimialoittain ja suurimmat työllistäjät vuonna 2009



Yrityksen nimi	Henkilöstö
STEVECO OY	843
OSUUSKAUPPA YMPYRÄ	561
SULZER PUMPS FINLAND OY	550
AHLSTROM GLASSFIBRE OY	358
VAASAN OY	290
ANDRITZ OY	266
KOTKAMILLS OY	260
ISS PALVELUT OY	248
ITELLA OYJ	236
KYMENLAAKSON AMK OY	213
VR OSAKEYHTIÖ	202
SUNILA OY	169
DANISCO SWEETENERS OY	157
HAMINA MULTIMODAL TERMINALS OY	142
KASTEK OY	136

## Äkillisen rakennemuutoksen perusteella kohdistetuista määrärahoista rahoitetut hankkeet

Yritysten kehittämisavustukset Kotka-Haminan seutukunnassa		
Hanke	Uudet työpaikat	Tukimäärä
Kristina Cruises Oy, 526 0166/460/2009, Kristina Cruises Oy - suomalaisen risteilyliikenteen kehittäminen	103	1 670 000
Oy Woikoski Ab, 526 0234/460/2008/A, H2- laitos	4	525 000
Juhani Haavisto Oy, KAS 0189/05.02.09/2010, Akselivalmistuksen kehittäminen	10	350 000
Kotka Power Tech Oy, 526 0022/460/2008, Tuotantokapasiteetin nosto	16	284 250
Hakamäen Helmi Oy, 526 0078/460/2008/C, Toimitilojen laajennus.	5	133 320
KTT Service Oy, 526 0082/460/2008, Huoltohalli ja koneet	9	123 850
Kukouri Mobile Entertainment Oy, KAS 0147/05.02.09/2011, TinyZ-universumi	4	121 950
Hakamäen Helmi Oy, KAS 0114/05.02.09/2011, Tuotanto- ja varastotilojen laajennus.	6	120 000
DSTP-Engineering Oy, KAS 0182/05.02.09/2010, Projektikonseptien tuotteistaminen	3	95 000
KTT Service Oy, KAS 0040/05.02.09/2011, Protopaja	3	91 140
Songhi Entertainment Oy, 526 0140/460/2009/A, Internetissä toimiva palveluinnovaatio musiikin harrastajille. Luodaan puitteet ja mahdollisuudet tuotteen kotimaista ja maailmanlaajuisista lanseerausta varten.	28	85 460
Merikuriiri Oy - Sea Courier Ltd, KAS 0020/05.02.09/2011/A, Monitoimilautta	2	84 000
NWE Sales Oy, KAS 0139/05.02.09/2011, Jäänestopinnoite tuulivoimalan siipiin.	3	64 300
Ontec Oy, KAS 0022/05.02.09/2010, Henkilöiden rekrytointi.	2	50 000
<b>Yhteensä 35 hanketta</b>	<b>218</b>	<b>4 135 769</b>

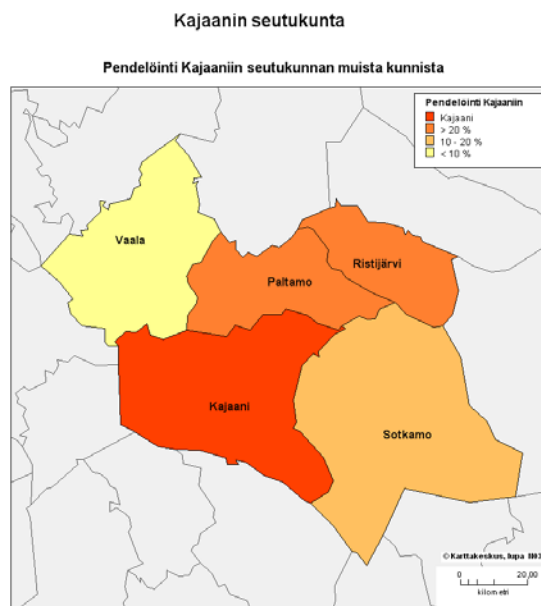
Työllisyysperusteiset investoinnit 2010 ja 2011	Rak.aik. tp. htv	Uudet pysyvät tp.l	Yhteensä
Senaatti-kiinteistöt, Rakennuksen 56 muutos, Hamina	40	25	500 000
Kotkan kaupunki, Kotolahden ratapihan laajentamiseen liittyvät Kotkan kaupungin työt	40		500 000
<b>Yhteensä</b>	<b>80</b>	<b>25</b>	<b>1 000 000</b>

## Rakennerahastot

Koodi	Rahasto	Projektin nimi	Toteuttaja	Uudet työpaikat	Sidonta EU+valtio
A31674	EAKR	Rajukaasu - Rakennemuutoksen johtaminen Kaakkois-Suomessa	Cursor Oy		700 200
S10037	ESR	Luovat alat Kotka-Hamina -ohjelma	Cursor Oy	19	640 000
A31114	EAKR	Kaakosta voimaa - Tuulivoiman ja bioenergian osaamisen kehittäminen Kaakkois-Suomessa	Cursor Oy	10	512 000
A30512	EAKR	Digitaalisen liiketoiminnan kasvuohjelma - Digikasvu	Cursor Oy	22	400 000
A30333	EAKR	Teknologian kasvuohjelma 2007-2011, Technogrow	Cursor Oy	39	334 200
<b>Yhteensä 5 hanketta</b>				<b>90</b>	<b>2 586 400</b>

## 5. Kajaanin seutukunta

Kajaanin seutukunta					
	2006	2007	2008	2009	2010
<b>väkiluku</b>	58078	58012	57867	57752	57626
<b>64- / 15–64%</b>	28,1	28,2	28,6	28,9	29,7
<b>nettomuutto</b>	-338	-98	-126	-121	-160
<b>työttömät</b>	4032	3669	3236	3780	3303
<b>pitkäaik.tyött.</b>	902	833	667	535	556
<b>tyött.aste%</b>	15	13,8	12,3	14,4	12,5
<b>työlliset</b>	22030	22697	22423	22090	
<b>työll.aste%</b>	58,4	60,0	59,5	58,8	
<b>taloud.huoltos.</b>	1,6	1,6	1,6	1,6	
<b>Työntek. konkurs. yrityksissä.</b>	57	55	114	90	79
<b>Aloittaneet yritykset</b>	250	258	270	223	219
<b>yrityskanta muutos%</b>	3,31	2,57	2,64	1,53	2,55



Kunnat: Kajaani, Paltamo, Ristijärvi, Sotkamo, Vaala  
 Ohjelmakausi: 2008–2011  
 Elinkeinoyhtiö: Kainuun Etu Oy

Kajaanin seutukunta nimettiin äkillisen rakennemuutoksen alueeksi vuonna 2008 ja alue sai jatkoaikaa vuoden 2011 loppuun asti. UPM Kymmene Oy:n paperitehtaan lopettaminen vei 535 työpaikkaa. Jatkoajan myöntämiseen vaikuttivat Incapin Sotkamon elektroniikkatehtaan aiheuttama 130 työpaikan vähennys ja Oulun yliopiston opettajakoulutuksen ja tietotekniikan koulutuksen lakkauttaminen, joka vähentää Kajaanista arviolta 80 työpaikkaa. Tämä johtaa myös noin 500 opiskelijan poistumiseen alueelta, mikä heikentää alueen taloutta ja kulutuskysyntää.

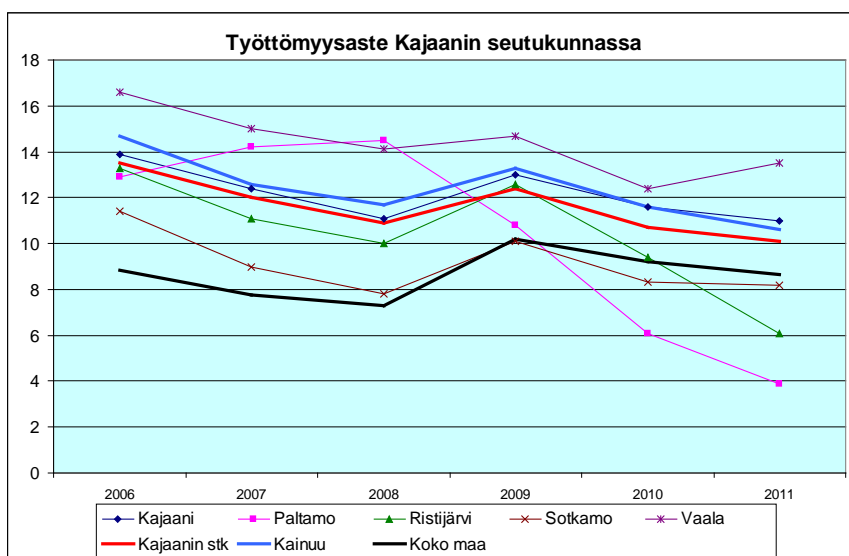
	Irti- sanotut	Avoimille työmarkki- noille työllis- tyneet	Tuki- toimin työllisty- neet	Koulu- tuksessa	Eläkkeelle siirtyneet	Työttömyys- eläkkeelle pääsyä odottavat – a) lisäpäivillä	b) ei vielä lisä- päivillä	Työttö- -mänä	Työttö- -mänä (%)	Muu
<b>Kajaanin stk.</b>	672	335	29	187	17	0	90	89	13,24	20
UPM-Kymmene Oyj	535	284	20	145	14	0	90	61	11,40	16
Incap Oyj	137	51	9	42	3	0		28	20,40	4

Kainuun maakunta -kuntayhtymä perusti välittömästi paperitehtaan lakkauttamisen jälkeen Kajaanin seudun rakennemuutosryhmän. Työryhmän tehtävänä oli laatia toiminta- ja rahoitussuunnitelma työttömyyden ja muiden vaikutusten minimoimiseksi. Rakennemuutosryhmä on työskennellyt tuloksellisesti ja paperitehtaan jälkihoito on edennyt hyvin. Irtisanottuja työntekijöitä on koulutettu mittavasti ja tehdasalueelle on perustettu Renforsin Ranta – yritysalue. Incapin tehtaan lopettamispäätöksen jälkeen Itä-Kainuun TE-toimisto, Kainuun ELY-keskus ja Incap Oy sopivat erityistoimenpiteistä äkillisen rakennemuutoksen vaikutusten lieventämiseksi. Toimenpiteiden vaikuttavuuden arviointia varten perustettiin seurantaryhmä. Toiminnan aikana lähti liikkeelle useita avauksia korvaavien työpaikkojen synnyttämiseksi, mutta hankkeet ovat pitkäkestoisia ja työllisyysvaikutukset realisoituvat vasta tulevaisuudessa.

Kajaanin seudun elinkeinotoimesta vastaa Kainuun Etu Oy, joka on aktiivisesti ja tuloksellisesti hakemassa uusia yrityksiä ja työpaikkoja Kajaanin seutukuntaan. Tuloksena on esimerkiksi CSC –

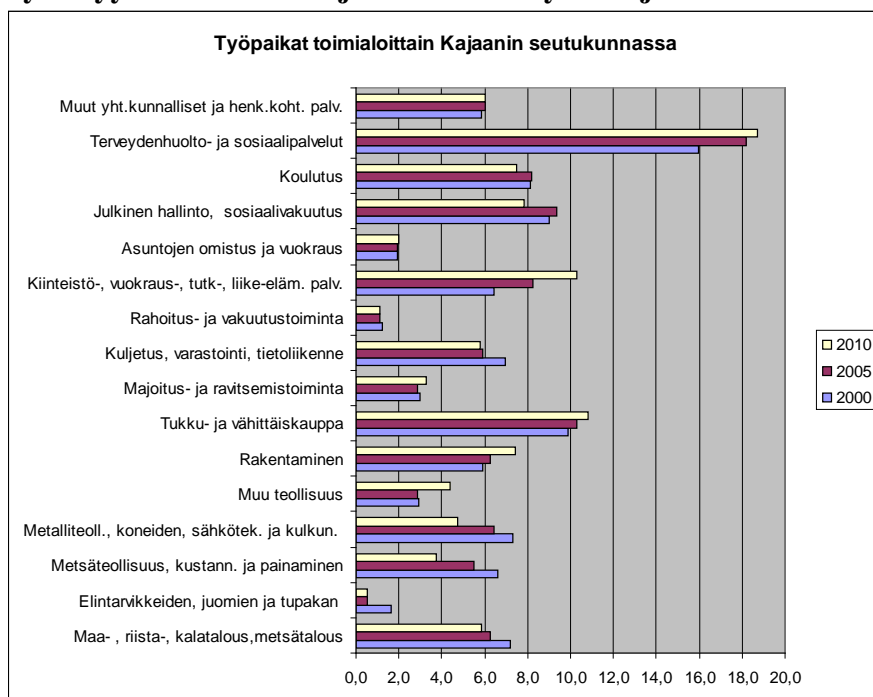
Tieteen tietotekniikan keskus Oy perusteilla oleva ekotehokas palvelinkeskus Renforsin Rannan yritysalueelle UPM:n entisen paperitehtaan tiloihin. Sen odotetaan valmistuvan vuoden 2012 lopulla. Hankkeen arvioidut välilliset työpaikat ovat noin 150 – 200 työpaikkaa.

Renforsin Rannan yritysalueelle sijoittuneissa uusissa yrityksissä on noin 400 työpaikkaa. Osa yrityksistä on toiminut Kajaanin seudulla aiemminkin, mutta ne ovat siirtäneet toimintansa Renforsin Rantaan ja palkanneet lisää työvoimaa. Reilusti yli puolet 400 työpaikasta on kuitenkin kokonaan uusia Kajaanin seudulla. Merkittävin uusi työllistäjä on SOK:n Palvelukeskus Palveluässä, joka tarjoaa lähes 100 työpaikkaa. Incapin irtisanotuille työntekijöille ei ole vielä varsinaisesti onnistuttu luomaan korvaavia työpaikkoja. Talvivaaran kaivosyhtiö on ollut merkittävin irtisanottujen työntekijöiden työllistäjä. Suunnitteilla olevan kaivoksen laajennus toisi alueella saman verran uusia työpaikkoja kuin UPM:n ja Incapin tehtailta yhteensä menetettiin. Kaivoksen työntekijämäärä kolminkertaistuisi nykyisestä 400 henkilöstä.



Kajaanin seutukunnassa jatkuu hyvä työllisyyskehitys. Työllisten määrä väheni hieman Kainuussa taantuman aikana, mutta ETLA:n ennusteen mukaan se kasvaa jatkossa vuosi vuodelta. Kajaanin seutukunnan työttömyysaste oli vuoden 2011 alussa noin 12 %.

## Työllisyys toimialoittain ja suurimmat työllistäjät 2009



Yrityksen nimi	Henkilöstö
TRANSTECH OY	326
OSUUSKAUPPA MAAKUNTA	326
ISS PALVELUT OY	231
UPM-KYMMENE OYJ	225
TALVIVAARA SOTKAMO OY	216
ITELLA OYJ	192
RPK RAKENNUS JA PELTIRAKENNE KEMPPAINEN KY	155
INCAP OYJ	130
ENIRO SENTRAALI OY	130
HUIPPUPAIKAT OY	118
SUOMI-SOFFA TEHDAS OY	118
METSO AUTOMATION OY	117
E. HARTIKAINEN OY	114
RTG SALES OY	105
ELTEL NETWORKS POHJOINEN OY	102

## Äkillisen rakennemuutoksen perusteella kohdistetuista määrärahoista rahoitetut hankkeet

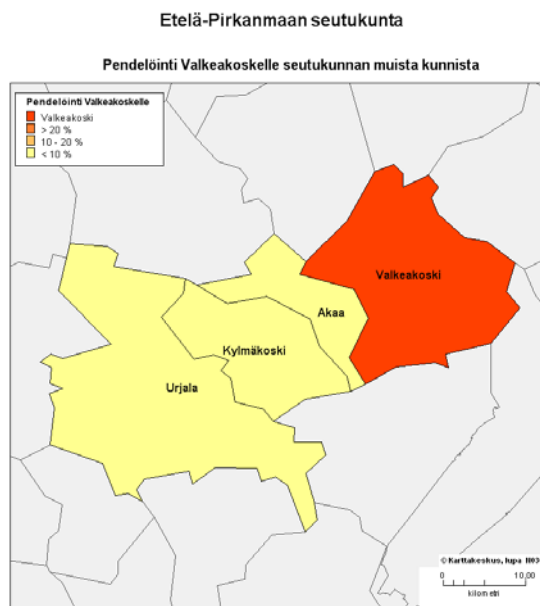
Yritysten kehittämisavustukset Kajaanin seutukunnassa		
Hanke	Uudet työpaikat	Tukimäärä
Herman IT Oy, KAI 0013/05.02.09/2011, Palvelinsalin hallinnointi- ja operointiyhtiön toiminnan käynnistäminen Renforsin Rannassa.	2	3 377 750
Suomi-Soffa Tehdas Oy, 524 0103/460/2008/A, Yrityksen tuotantotilojen laajentaminen ja uuden tuotteen valmistaminen.	60	800 500
Mittatekniikan keskus, KAI 0030/05.02.09/2010/A, Hankkeessa perustetaan Kajaaniin Mittatekniikan keskuksen voima- ja virtauslaboratorio tuottamaan markkinaehtoista maksullista palvelutoimintaa voiman, vääntömomentin, suurten massojen ja nestevirtaus	3	500 000
Juuan Dolomiittikalkki Oy, 524 0063/460/2008/B, Laajakankaan pienkivituotanto	3	350 000
Katera Steel Oy, 524 0015/460/2009, Tuotannon kehityshanke 2009	6	292 037
Imagon Oy, 524 0011/460/2008, LED -valaistusjärjestelmän ja valomainostuotannon kehittäminen	4	245 162
Taju Oy, KAI 0090/05.02.09/2010/A, Toimitilan rakentaminen KS Paino Oy:n ja Kajaanin Kirjapaino Oy:n toimitoihin vuokrattavaksi, jolloin saadaan keskitettyä toiminnot yhteen ja samaan tilaan.		230 300
Ymon Tietokeskus Oy, 524 0036/460/2009/A, Security -ja network operation center- palvelukeskuksen perustaminen.	10	208 930
KH Fin Oy, KAI 0011/05.02.09/2010/A, KH FIN OY:n toiminnanohjausjärjestelmien kehittäminen (SAKU) ja asiakkaiden hallinta- /toimintajärjestelmä (SOPA).	2	181 360
Empower Oy, 524 0004/460/2009, Käynnistetään palveluverkosto, jonka veturina toimii Empower Oy.	40	176 880
Hasetec Oy, 524 0097/460/2008, Tuotannon ohjauksen ja tavaran käsittelylaitteiden kehittäminen	2	135 600
Vesikattopalvelu Kempainen Oy, KAI 0014/05.02.09/2010, Vesikattopalvelu Kempainen Oy:n laajennus, kehitetään yritys Kainuun ja Koillismaahan kattavimmaksi alan toimijaksi.	6	133 700
KS Paino Oy, KAI 0089/05.02.09/2010/A, KS Paino Oy:n toiminnan keskittäminen yhteen paikkaan ja uuden painokoneen hankinta tarvittavine oheislaitteineen.	1	112 000
Sillman Digital Oy, 524 0018/460/2009/A, Teollisuuteen suunnattujen uusien palvelujen kehittäminen, investoinnit ja avainhenkiön palkkaaminen yritykseen	5	102 510
Sotkamon Erikoispuhdistus Oy, 524 0118/460/2008, Investointi- ja kehittämishanke, jossa toiminnot keskitetään Renforsin rantaan.	6	90 480
Tilipalvelu Jouni Korhonen Oy, 524 0120/460/2009, Sähköisen taloushallinnon kehittäminen ja siirtyminen uusiin tiloihin.	1	79 280
KajaPro Oy, KAI 0056/05.02.09/2010/A, Omien ohjelmistotuotteiden ja uusien konsultointipalvelujen kehittäminen, avainhenkilön palkkaus	3	77 600
Insinööritoimisto Mäkeläinen Oy, KAI 0046/05.02.09/2010, Uuden suunnitteluosaamisen hankkiminen avainhenkilön palkkaamisella sekä suunnitteluohjelmistojen käyttöönoton tehostaminen ja tietomallipohjaisen tiedonhallintajärjestelmän kehittäminen.	2	56 770
Kamakaari Oy, 524 0030/460/2009, Yrityksen perustamishanke Renforsin rantaan.		48 500
Protocon Kainuu Oy, 524 0037/460/2009/A, Teollisuuden sähkötekniikan suunnittelutoimiston perustaminen.	5	35 150
<b>Yhteensä 28 hanketta</b>	<b>186</b>	<b>7 370 749</b>

Työllisyysperusteiset investoinnit 2010 ja 2011	Rak.aik. tp. htv	Uudet pysyvät tp	Tukimäärä
Kajaanin kaupunki/ympäristötekniikan toimiala, Petäisenranta 1. vaihe	4		529 650

## B. Aluekeskukset

### 6. Etelä-Pirkanmaan seutukunta

Etelä-Pirkanmaan seutukunta					
	2006	2007	2008	2009	2010
<b>väkiluku</b>	42493	42623	42793	42851	43191
<b>64- / 15-64%</b>	29,8	29,9	30,2	30,6	31,6
<b>nettomuutto</b>	99	153	220	129	341
<b>työttömät</b>	2396	2105	1866	2643	2709
<b>pitkäaik.tyött.</b>	771	690	550	426	547
<b>tyött.aste%</b>	11,7	10,4	9,2	12,9	13,3
<b>työlliset</b>	17836	18332	18041	16783	
<b>työll.aste%</b>	65,5	67,2	66,0	61,5	
<b>taloud.huoltos.</b>	1,4	1,3	1,4	1,6	
<b>Työntek. konkurs. yrityksissä.</b>	58	35	387	50	171
<b>Aloit. yritykset</b>	221	244	225	190	212
<b>yrityskanta muutos%</b>	2,62	4,16	2,35	-0,31	3,39



Kunnat 2011: Akaa, Urjala, Valkeakoski

Kunnat 2006: Akaa, Kymmäkoski, Urjala, Valkeakoski

Ohjelmakausi: 2007–2009

Elinkeinoyhtiö: Valkeakosken seudun kehitys Oy (VASKE)

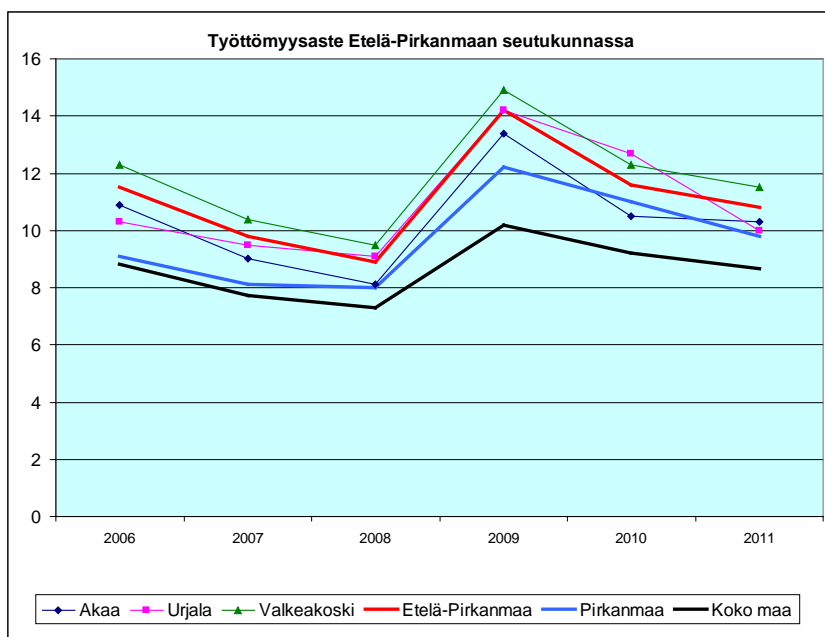
Etelä-Pirkanmaan seutukunta nimettiin äkillisen rakennemuutoksen alueeksi kaudelle 2007–2009. Irtisanomiset koskivat Valkeakosken aluetta. UPM Kymmene Oyj:n paperitehtailta irtisanottiin 275 henkeä ja sellutehtailta 150 henkeä vuonna 2007. Kuitu Finland Oy irtisanoi 320 henkeä vuonna 2008. Alihankkijoista erityisesti kuljetusala on kärsinyt.

	Irtisanotut	Avoimille työmarkkinoille työllistyneet	Tuki-toimin työllistyneet	Koulutuksessa	Eläkkeelle siirtyneet	Työttömyyseläkkeelle pääsyä odottavat A	ei-lisäpäiviä	Työttömänä	Työttömänä (%)	Muut
<b>Etelä-Pirkanmaa seutukunta</b>	745	74	110	6	18			105	14,09	
UPM-Kymmene Oyj	160	67	4	4	13		5	57	35,63	11
Kuitu Finland Oy	287	7	106	2	2			48	16,72	4

Rakennemuutoksen hallintaa varten perustettiin alueellinen rakennemuutosryhmä, jonka kokoajana toimi Pirkanmaan ELY-keskus. Alueen elinkeinopolitiikasta vastaa Valkeakosken seudun kehitys Oy (VASKE), joka on toiminut rakennemuutosalueen toimintatapamalleissa jo ennen varsinaisen statuksen myöntämistä. VASKE:lla on ollut rakennemuutoskaudella kattava hankekirjo ja niiden painopistettä on käännetty alueen tapahtumien ja taantumavaiheen mukaan joustavasti yhdessä rahoittajien kanssa. VASKE:n tavoitteisiin on kuulunut uusien työpaikkojen saaminen sekä uusien yritysten perustaminen ja yritysten saaminen alueelle. Kehitysyrityksen toiminta kärsi taantumasta, mutta se suunnitteli hankkeen, jonka tavoitteena on saada Valkeakoskelle uusia yrityksiä.

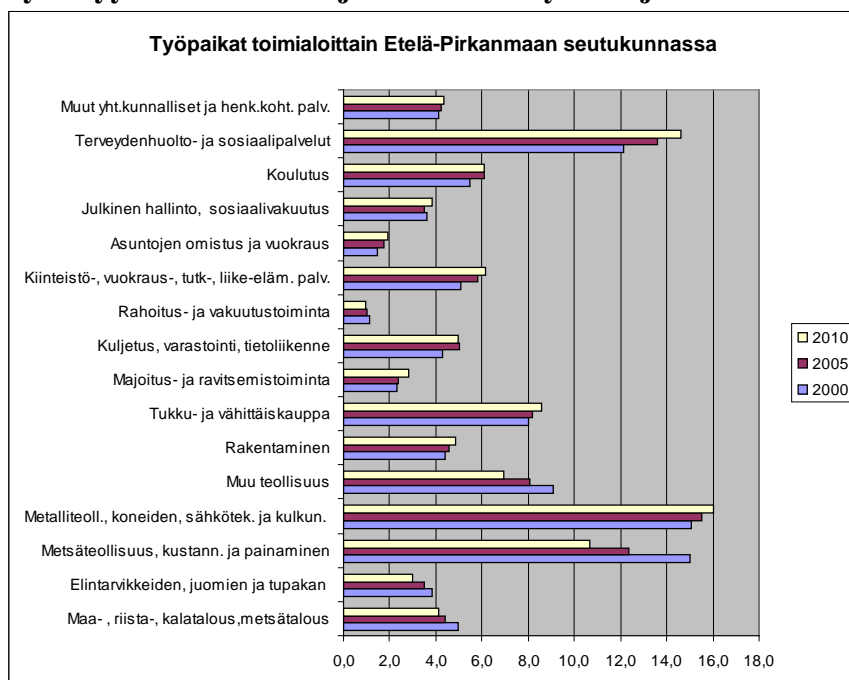
Pääsääntöisesti uudet työpaikat ovat palvelusektorilla ja pienissä yrityksissä. Irtisanottujen yritysperustamisalttius on ollut vähäistä. Uusia metallialan ja vastaavia teollisuusalan yrityksiä sekä entisiä tehdaskiinteistöjä hyödyntäviä (mm. kemia) yrityksiä on tullut alueelle logistisen sijainnin ja

infrastruktuurin (rata), valmiiden tilojen sekä teollisuustilastaisen työvoiman vuoksi. Uusi merkittävä toimija on Avilon Oy, joka perustettiin Kuitu Oy:n puitteisiin syksyllä 2010. Yritys työllistää 200 henkeä, mutta sen tilanne on kääntynyt heikoksi syksyllä 2011. Yritys on hakenut syyskuussa 2011 yrityssaneerausta.



Työttömyys aleni hitaasti vuosia irtisanomisista huolimatta vuoteen 2008 asti. Alueen työttömyys lisääntyi noin 60 % vuoden 2008 syksystä vuoden 2009 syksyyn, jolloin työttöminä oli alueella 14,3 % työvoimasta. Erityisesti Valkeakoskella työttömyyden kohdistuminen miehiin oli selkeää. Työttömyystilanne kääntyi parempaan keväällä 2010. Työttömyysaste seutukunnassa on 11,6 %. Miesten osuus työttömistä on vähentynyt.

## Työllisyys toimialoittain ja suurimmat työllistäjät 2009



Yrityksen nimi	Henkilöstö
UPM-KYMMENE OYJ	612
LIHA-SAARIOINEN OY	380
BEMIS VALKEAKOSKI OY	332
METSO PAPER VALKEAKOSKI OY	330
ISS PALVELUT OY	258
SKS TOIJALA WORKS OY	255
UPM SILVESTA OY	231
WALKI OY	230
PARKER HANNIFIN OY	188
PETERSON PACKAGING OY	155
TTT TECHNOLOGY OY AB	155
FLÄKT WOODS OY	145
PIRKANMAAN OSUUSKAUPPA	144
SAARIOISTEN KESKUSLÄHETTÄMÖ OY	140
ELEMATIC OY AB	115

## Äkillisen rakennemuutoksen perusteella kohdistetuista määrärahoista rahoitetut hankkeet

Yritysten kehittämisavustukset Etelä-Pirkanmaan seutukunnassa				
Hanke	Uudet työpaikat	Tukimäärä		
Valkeakosken Seudun Kehitys Oy, 528 0077/460/2008, Hankkeelle toteutetaan seudullisiin yrityspalvelupisteisiin kuuluva Ensimetri- uusyritysneuvonta Etelä-Pirkanmaalla vuosina 2008-09.	200	145 380		
VS-Harja Oy, PIR 0159/05.02.09/2010, Harjatuotannon kehittäminen	2	115 000		
Hypap Oy, PIR 0211/05.02.09/2010, Rullauskoneen hankinta, pesukinnaskoneen hankinta, kone muovitetun pesukintaan valmistukseen.	9	110 000		
Aliko Automation Oy, 528 0197/460/2009/A, Tuotteiden standardointi ja valmistuksen rationalisointi investoimalla tuotantokoneisiin	6	107 470		
Akaan Muovityö Oy, 528 0040/460/2008/A, Muovityö Vesa Lindforsin hallin laajennus ja muut kehittämistoimenpiteet	4	97 060		
Valkeakosken Seudun Kehitys Oy, 528 0313/460/2009/A, Hankkeessa luodaan Etelä-Pirkanmaalle toimiva yhteistyömalli tarvittavine sopimuksineen Yritys-Suomi-palvelujärjestelmän mukaisten Seudullisten Yrityspalvelujen järjestämiseksi.		63 900		
Sateenkaarivärit Oy, 528 0132/460/2008, Toimitilojen hankinta.	2	63 200		
Kuljetus J. Toivonen Ky, PIR 0129/05.02.09/2010, Korjaamo- ja pesutilojen hankinta	2	58 500		
Screen Factory Oy, 528 0147/460/2008/A, Yrityksen markkinoinnin ja palvelutarjonnan ( vuokralaitteet ja siihen liittyvät palvelut)kehittäminen.	2	55 900		
Kiisa Tools Oy, PIR 0263/05.02.09/2010, Tuotannon laajentaminen hankkimalla uusi työstökeskus.	2	54 000		
Metsovaarantie 1 Kiint. Oy, 528 0065/460/2008, Painosorvi-investointi	1	50 250		
Kärjenniemen Konepalvelu Oy, PIR 0236/05.02.09/2010, Tarkoituksena on hankkia käytetty murskainyksikkö, jolla murskattaisiin kiviaineksia pääasiassa Etelä-Pirkanmaan julkisen ja yksityisen rakentamisen tarpeisiin.	2	45 000		
Akaan Muovityö Oy, PIR 0307/05.02.09/2010, Tuotannon tehostaminen uudella teknologialla. Laadun parantaminen ja työhygienian ja työympäristön kohentaminen.	2	44 807		
Vällärin Puusepänteollisuus Oy, 528 0180/460/2007, CNC-levynpaloittelukeskus ja tuotantotilan laajennus	1	41 000		
Nykypesu Oy, PIR 0291/05.02.09/2010, Pesu- ja kuivauslinjasto	1	38 000		
<b>Yhteensä 44 hanketta</b>	<b>266</b>	<b>1 461 547</b>		

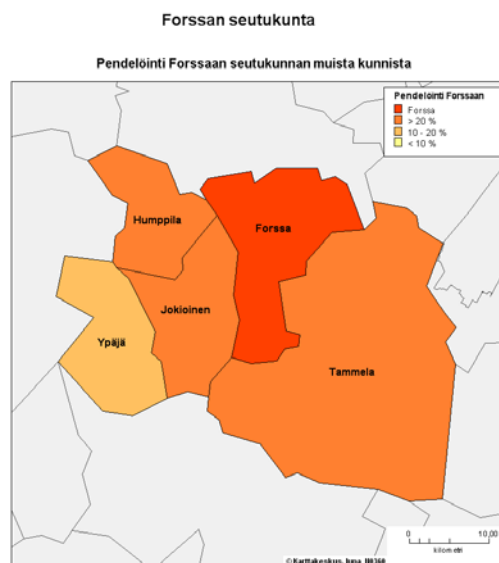
## Rakennerahastot

Koodi	Rahasto	Projektin nimi	Toteuttaja	Uudet työpaikat	Sidonta EU+valtio
S11022	ESR	PYÖRRE	Valkeakosken seudun koulutuskuntayhtymä		350 000
A30456	EAKR	VETO Etelä-Pirkanmaan vetovoimaisuuden kehittäminen	Valkeakosken Seudun Kehitys Oy		305 000
A543492	EAKR	Eristekourun pinnoituskone QLM	QUATTROTEC OY		77 000
A541624	EAKR	Tehdastilojen tuotannon tehostaminen	AIRFIL OY		76 000
A543951	EAKR	Vanerin jatkojalostuksen tehostamistoimet	PEKKA LAHDENMÄKI KY	1	73 000
A542061	EAKR	Koneistusteknologian kehittäminen	URJALA WORKS OY		61 560
A544475	EAKR	Harjastuskoneinvestointi	VS-HARJA OY	1	60 000
A545747	EAKR	Omien toimitilojen hankinta	PIRKANMAAN VERKOSTOPALVELU OY	1	60 000
A546089	EAKR	Silikonitujen paperien kierrätys	CYCLE4GREEN OY	3	58 750
A543878	EAKR	Investointi säiliöiden kelauslinjaan	MUOVITYÖ HILTUNEN OY	3	57 250
<b>Yhteensä 18 hanketta</b>				<b>22</b>	<b>1 375 440</b>



## 7. Forssan seutukunta

Forssan seutukunta	2006	2007	2008	2009	2010
<b>väkiluku</b>	35442	35460	35421	35296	35286
<b>64- / 15-64%</b>	30,5	30,5	31,1	31,7	32,9
<b>nettomuutto</b>	23	64	-11	-76	49
<b>työttömät</b>	1590	1396	1403	2090	2068
<b>pitkäaik.tyött.</b>	461	387	323	329	484
<b>tyött.aste%</b>	9,1	8	8,3	12,3	12,3
<b>työlliset</b>	15271	15495	14912	14258	
<b>työll.aste%</b>	67,2	67,9	65,7	63,3	
<b>taloud.huoltos.</b>	1,3	1,3	1,4	1,5	
<b>Työntek. konkurs. yrityksissä</b>	249	34	268	62	119
<b>Aloit. yritykset</b>	225	251	215	197	196
<b>yrittyskanta muutos%</b>	3,95	3,66	1,08	1,70	2,55



Kunnat: Forssa, Humppila, Jokioinen, Tammela, Ypäjä

Ohjelmakausi: 2008–2009

Elinkeinoyhtiö: Forssan Seudun Kehittämiskeskus Oy

Forssan seutukunta nimettiin äkillisen rakennemuutoksen alueeksi kaudelle 2008–2009. Irtisanomiset koskivat Helkama Forste Oy:n kylmälaitetehdasta, Finlayson Forssa Oy:n tekstiilitehdasta ja Novart Oy:n keittiökalustetehdasta vuonna 2007. Yhteensä irtisanomiset koskivat 506 työntekijää.

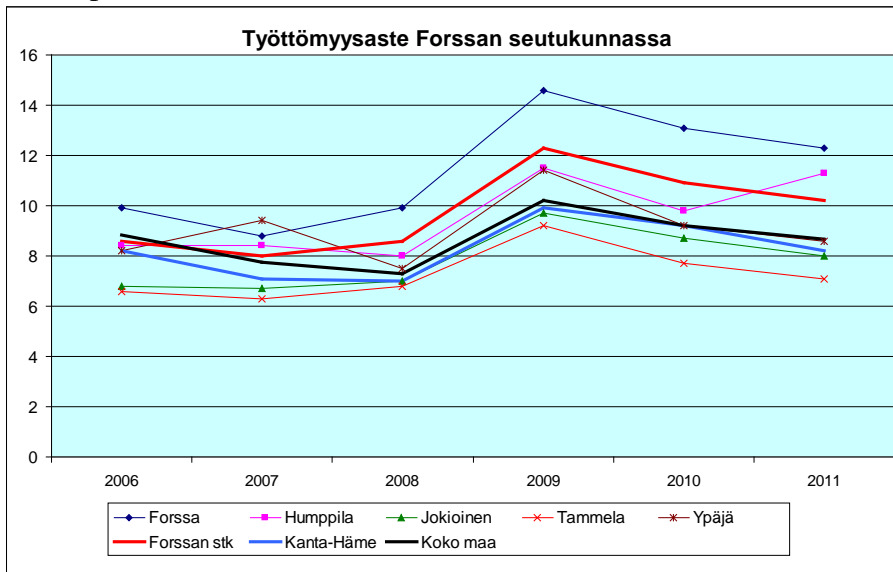
	Irtisanotut	Avoimille työmarkkinoille työllistyneet	Tukitoimin työllistyneet	Koulutuksensa	Eläkkeelle	Työttömyyseläkkeelle pääsyä odottavat		Työttömänä	Työttömänä (%)	Muu
						lisäpäivillä	ei lisäpäivillä			
<b>Forssan</b>	347	134	15	23	35			130	37,46	15
Helkama Forste	108	61	9	14	12			47	43,52	4
Finlayson Forssa	124	30	4		12			41	33,06	6
Novart Oy	115	43	2	9	11			42	36,52	5

Forssan kaupunki perusti rakennemuutoksen hallintaa varten rakennemuutostyöryhmän vuonna 2007. Forssan seudulla toimii viiden kunnan omistama seudullinen elinkeinoyhtiö Forssan Seudun Kehittämiskeskus Oy. Kehittämiskeskus on aktiivisesti ja määrätietoisesti kehittänyt alueen elinkeinoelämää yhteistyössä mm. paikallisen työvoimatoimiston ja ELY/TE – keskuksen kanssa. Osoituksena aktiivisuudesta on mm. se, että Forssan Seudun Kehittämiskeskuksen teema ”Järkivihreä Forssan seutu” voitti kuntamarkkinoinnin kilpailukykykysarjan. Rakennemuutoksen hallinnassa on ollut mukana myös Agropolis Oy, joka käynnisti EnwiGrow Park – hankkeen. Hankkeella pyrittiin kehittämään erityisesti bioenergiaa, kierrätysteknologiaa, teollisuuden ekologiaa sekä ympäristönäkökulmaa uudella EnwiGrow Park – alueella. Kehittämistyö on tuonut alueelle sekä uusia yrityksiä että merkittäviä yritysten kehittämishankkeita. Alueelle suunnatut rakennemuutosrahat saatiin nopeasti liikkeelle, mutta yritystukien kysyntä jäi oletettua alhaisemmaksi.

Neuvontatyö oli erittäin tarpeellista irtisanotuille, mutta alueen yritysten osallistuminen irtisanomistilanteissa oli erittäin vähäistä. Elinkeinoelämän kehittämisedellytyksiä ja -

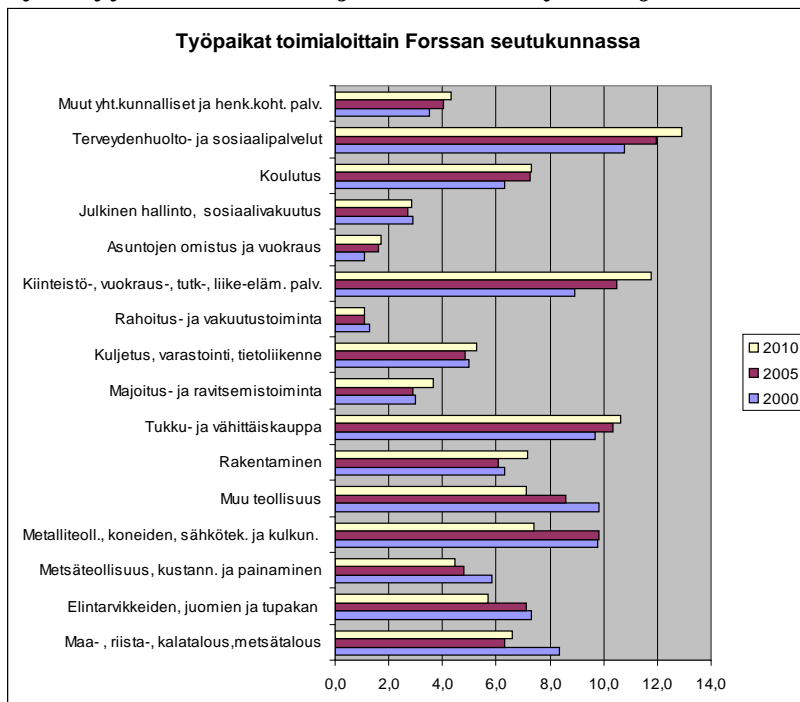
mahdollisuuksia luoneita hankkeita on toteutettu rakennemuutosrahoituksen ohella myös rakennerahastovaroin. Niillä ei ole kuitenkaan onnistuttu luomaan pysyviä työpaikkoja samassa määrin, mitä seudulla on menetetty työpaikkoja. Seudun tulevaisuuden osalta ratkaisevassa roolissa on, miten kehityksen kärkenä toimiva ympäristöteknologioihin ja uusiutuviin energiatuotantoon perustuvat yritystoiminnot tulevat onnistumaan.

Rakennemuutosprosessi onnistui Forssan seudulla suhteellisen hyvin, mutta uusien työpaikkojen syntyminen on silti ollut suhteellisen hidasta. Lopettaneet ja työvoimaa vähentäneet yritykset eivät juuri ole tukeneet korvaavien työpaikkojen saamista alueelle. Alueelle on syntynyt uusia yrityksiä mm. hoiva- ja hyvinvointipalveluihin, elintarviketuotantoon, ympäristö- ja kierrätystoimintaan, lasinjalostukseen ja kaupan alalle. Suurin kaupan yksikkö toi alueelle noin 100 työpaikkaa. Hoivan alalle sekä ympäristö- ja kierrätysliiketoimintaan ja lasinjalostukseen työpaikkoja on syntynyt molempiin noin 100.



Taantuman myötä Forssan seudun työttömyys lisääntyi 2008–2009 vuositason 38 %. Vuoden 2010 loppupuolelta lähtien työttömyys on hitaasti vähentynyt. Avointen työpaikkojen määrä on laskenut kahtena edellisenä vuotena. Työttömyysaste vuoden 2011 alussa oli noin 12 %.

### Työllisyys toimialoittain ja suurimmat työllistäjät 2009



Yrityksen nimi	Henkilöstö
HK RUOKATALO OY	507
FORSSAN KIRJAPAINO OY	201
PARMARINE OY	199
PARMA OY	177
FENESTRA OY	164
STERA MACHINES OY	163
VANSCO ELECTRONICS OY	117
ITELLA OYJ	109
SAINT-GOBAIN RAKENNUSTUOTTEET OY	103
HEVOSOPISTO OY	98
OSUUSKAUPPA HÄMEENMAA	89
LASSILA & TIKANOJA OYJ	81
LIHA JA SÄILYKE OY	78
HÄMEEN PAINO OY	75
SUOMEN LÄHIKAUPPA OY	74

## Äkillisen rakennemuutoksen perusteella kohdistetuista määrärahoista rahoitetut hankkeet

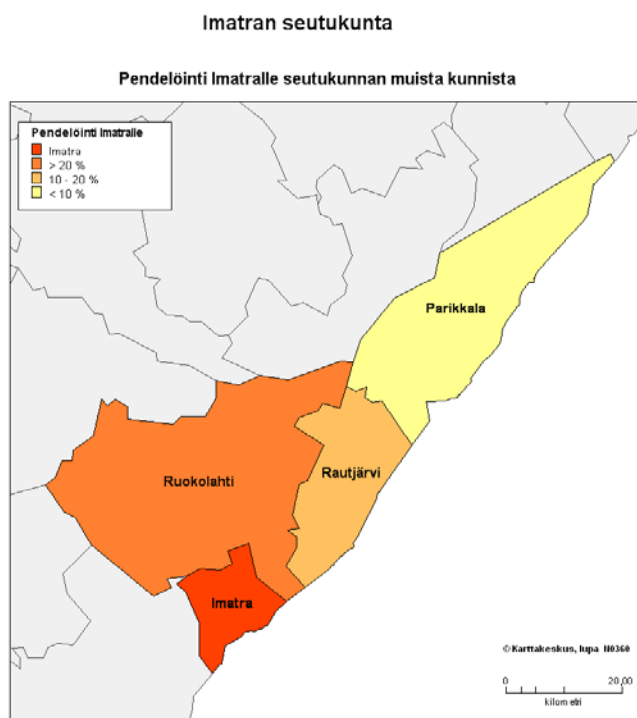
Yritysten kehittämisavustukset Forssan seutukunnassa		
Hanke	Uudet työpaikat	Tukimäärä
Koy Teräsmies, 523 0066/460/2008/A, Teollisuushalli Teräsmies 2008		630 000
Forssan Asentajat Oy, 523 0136/460/2008/A, Konekannan nykyaikaistaminen	1	122 000
Leipurin Tuoteapu Oy, 523 0192/460/2008, Leipomon tuotantotilat ja koneet	10	114 590
Puutyöliike Pekka Väre Ky, 523 0118/460/2008, Laajentamis- ja kehittämisinvestointi	1	99 000
Iomus Oy, 523 0232/460/2008/B, IOMUS-katkaisusahan kansainvälistäminen	15	92 400
J Syrjänen Oy, 523 0017/460/2008, Kehittämisinvestoinnit		80 000
Forssan Seudun Kehittämiskeskus Oy, 523 0055/460/2008/A, Yritysharavakyselyn toteuttaminen		76 800
DA-Design Oy, 523 0096/460/2008, Yrityksen kehittäminen	6	72 100
TT-Pak Oy, 523 0139/460/2008, TT-Pak Oy:n laajennus + investoinnit	2	68 600
Plastiset Oy, 523 0010/460/2008, Lipputankotuotannon kehittäminen	2	53 200
Forssan Levy Oy, 523 0138/460/2008/A, Service liiketoiminnan ohjelmistojen kehittäminen kansainväliseen liiketoimintaan	4	47 400
Takuuelementti Oy, 523 0054/460/2009, Uuden liiketoiminnan käynnistäminen	8	46 600
Foxa Oy, 523 0041/460/2009/B, Foxa Oy:n perusvalmiuksien rakentaminen	1	45 800
Forssan Formet Oy, 523 0115/460/2008, CNC -koneistuksen kehitysprojekti	3	42 000
Agropolis Oy, 523 0141/460/2008/A, Biojalostamon ideana on tuottaa kaupallisesti innovatiivisia biomateriaaleja ja bioenergiaa hyödyntämällä suljettua energian ja materiaalin kiertoa, raaka-aineena maa- ja elintarviketalouden jätteet, elintarviketeo	1	40 590
<b>Yhteensä 40 hanketta</b>	<b>93 tp</b>	<b>1 953 130</b>

## Rakennerahastot

Koodi	Rahasto	Projektin nimi	Toteuttaja	Uudet työpaikat	Sidonta EU+valtio
S10034	ESR	Forssan seudun klusteriohjelma	Forssan Seudun Kehittämiskeskus		680 000
A537331	EAKR	Polttoainetehdas, sijoituspaikkana Forssa.	EKOPORT TURKU OY	10	652 059
S11133	ESR	Quo vadis iuvenis minne menet nuori? -nuorisotyöllisyysprojekti	Forssan kaupunki	6	365 612
S11040	ESR	Forssan seudun aloittavien ja jatkavien yritysten neuvontapalvelut	Forssan Seudun Kehittämiskeskus	164	266 388
A542797	EAKR	Huoltorakennuksen rakentaminen	J SYRJÄNEN OY	2	210 000
S10153	ESR	CASE Eleforss	Hämeen ammattikorkeakoulu	3	200 000
A543392	EAKR	EnviGrow Park - biojalostamo ja ekoteollisuuspuisto kestävän liiketoiminnan innovaattoriksi - 2. vaihe	AGROPOLIS OY	1	154 390
A546775	EAKR	Laajentamis- ja kehittämisinvestointi	PUUTYÖLIIKE PEKKA VÄRE KY	2	140 400
A544121	EAKR	Tuottava levyntyöstö	FORSSAN METALLITYÖT OY	2	88 539
A550506	EAKR	Laserlevytyöasema	FORSSAN LEVY OY	1	84 000
<b>Yhteensä 29 hanketta</b>				<b>234</b>	<b>3 420 478</b>

## 8. Imatran seutukunta

Imatran seutukunta	2006	2007	2008	2009	2010
<b>väkiluku</b>	45639	45133	44732	44331	43932
<b>64- / 15-64%</b>	36,5	36,8	37,7	38,7	40,0
<b>nettomuutto</b>	-93	-236	-89	-158	-124
<b>työttömät</b>	2703	2430	2254	2683	2716
<b>pitkäaik.tyött.</b>	694	534	442	340	378
<b>tyött.aste%</b>	12,8	11,6	11,2	13,6	13,9
<b>työlliset</b>	17088	17135	16909	15986	
<b>työll.aste%</b>	59,4	60,2	60,1	57,5	
<b>taloud.huoltos</b>	1,7	1,6	1,6	1,8	
<b>Työntek. konkurs. yritt.</b>	39	67	69	69	43
<b>Aloit. yritykset</b>	174	196	203	177	193
<b>yrittyskanta muutos %</b>	1,71	1,81	2,01	1,09	2,89



Kunnat: Imatra, Parikkala, Rautjärvi, Ruokolahti  
Ohjelmakausi: 2008–2010

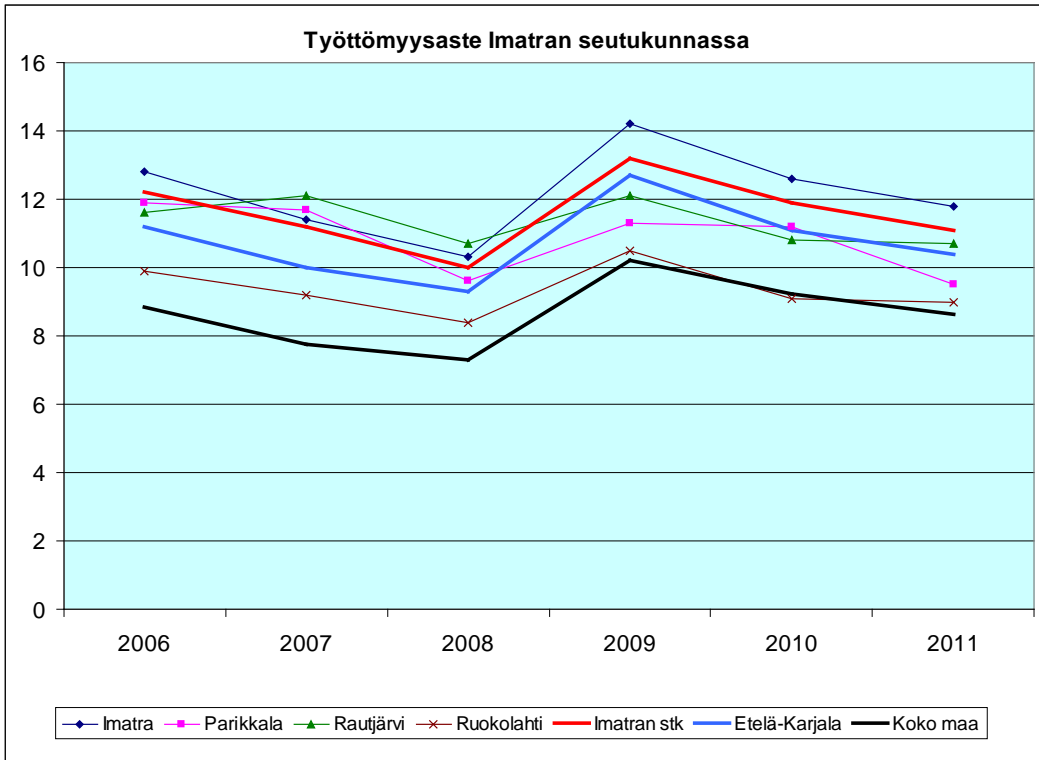
Elinkeinoyhtiö: Imatran Seudun Kehittämissyhtiö Oy

Imatran seutukunta nimettiin äkillisen rakennemuutoksen alueeksi kaudelle 2008–2010. Vuonna 2008 Stora Enson Oyj:n Imatran paperitehtaalta irtisanottiin 250 henkilöä.

Imatran seutukunta	Irtisanotut	Avoimille työmarkkinoille työllistyneet	Tukitoimin työllistyneet	Koulutuksessa	Eläkkeelle	Työttömyyseläkkeelle pääsyä odottavat		Työttömänä (%)	Muut	
						lisäpäivillä	eivät vielä lisäpäivillä			
Stora Enso Oyj	250	81	2	5		53		15	6,00	3

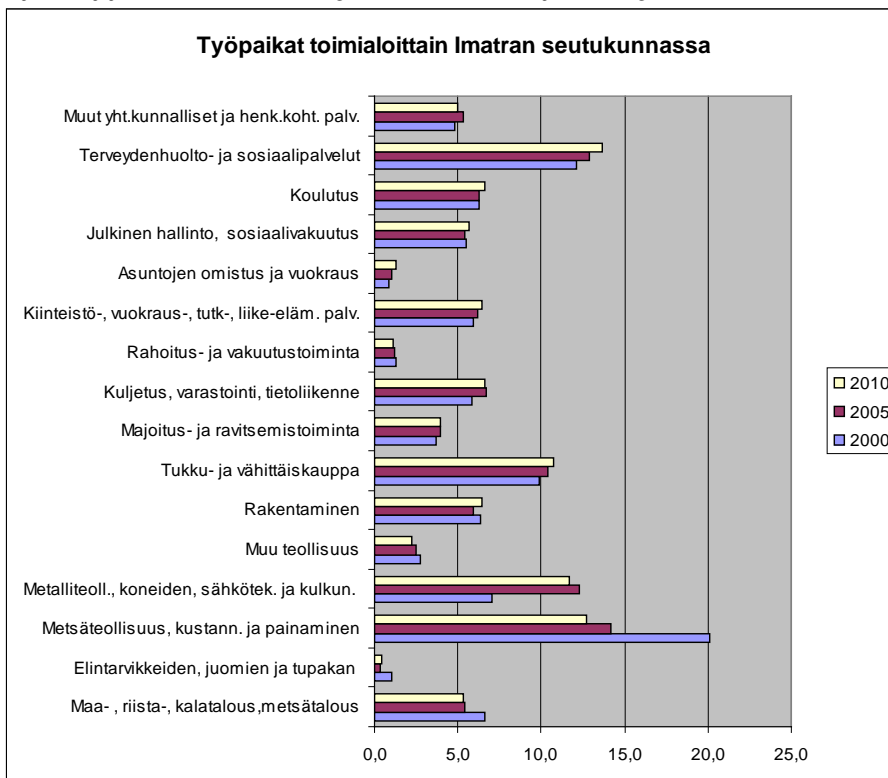
Rakennemuutoksen hallintaa varten perustettiin Imatran kaupungin vetämä ohjausryhmä, jonka toiminta on kuitenkin ollut suhteellisen vähäistä. Imatran seudun elinkeinotoimen kehittämisestä vastaa Imatran Seudun Kehittämissyhtiö Oy. Yhtiön toimintaa on haitannut aikaisemmin rönsyilleen ja yritysriskiä ottaneen osakkuusyhtiön toiminnan aiheuttamat suuret taloudelliset menetykset. Tämän seurauksena yhtiön resurssit ovat olleet niukat. Toiminta on sinänsä ollut viime vuodet onnistunutta.

Yrityskentässä tapahtuu koko ajan muutoksia, minkä takia on vaikeaa arvioida, mitkä uusista työpaikoista ja yrityksistä liittyvät suoraan äkilliseen rakennemuutokseen. Tetra Pak aloittaa nestekartonkipakkausten valmistuksen vuoden 2012 alkupuolella Imatralla, josta syntyy noin 50 uutta työpaikkaa. Rajavartiolaitys ja tulli lisäävät uusien työpaikkojen määrää useilla kymmenillä tänä vuonna.



Työttömyys alenee Imatran seutukunnassa hitaammin kuin koko maassa keskimäärin. Maaliskuussa 2011 työttömien työnhakijoiden määrä oli 7,6 % pienempi kuin vuotta aikaisemmin, kun koko maassa vastaava luku oli 9,4 % prosenttia pienempi.

### Työllisyys toimialoittain ja suurimmat työllistäjät 2009



Yrityksen nimi	Henkilöstö
STORA ENSO OYJ	1297
OVAKO BAR OY AB	608
EFORA OY	437
M-REAL OYJ	387
VR OSAKEYHTIÖ	212
ETELÄ-KARJALAN OSUUSKAUPPA	206
IMATRAN KYLPYLÄ OY	107
TIETO FINLAND OY	106
ITELLA OYJ	94
RÄMÖ OY	73
RAKENNUSLIIKE EVÄLAHTI OY	71
SUOMEN LÄHIKAUPPA OY	69
PLASTILON OY	67
SUOMEN KERTA OY	65
YIT TEOLLISUUS- JA VERKKOPAL. OY	60

## Äkillisen rakennemuutoksen perusteella kohdistetuista määrärahoista rahoitetut hankkeet

Yritysten kehittämisavustukset Imatran seutukunnassa		
Hanke	Uudet työpaikat	Tukimäärä
Vankkapuu Oy, 526 0136/460/2009/B, Kuormalavalinjaston uusiminen ja kapasiteetin nosto	4	562 500
Imatran Kone Oy, KAS 0251/05.02.09/2010, Vastakaraiset 2 x 5 –akseliset monitoimisorvit	4	350 000
Lappeenrannan teknillinen yliopisto, KAS 0215/05.02.09/2010, Komposiittien asiakaslähtöiset teknologiapalvelut		267 900
Suomen Kerta Oy, 526 0062/460/2009, Massapuristettujen lautasten tuotantolinja.	8	225 000
Suomen Kerta Oy, KAS 0135/05.02.09/2011, Paino-,stanssi- ja lautaskoneet	4	213 000
Tehomet Oy, 526 0276/460/2008, Dekoratiivisten puupylväiden tuotannon käynnistäminen Parikkalassa	8	176 130
Vankkatuote Oy, 526 0171/460/2009/B, Tuotantohallin rakentaminen		175 000
Imatran Kone Oy, 526 0076/460/2009/A, Liikkuvapilarinen 5-akselinen CNC-jyrsinkone	1	155 670
Imatran Työstöasennus Oy, 526 0092/460/2009/A, Investointi cnc-sorviin ja robottisoluun	6	126 900
Szeponiak Oy, KAS 0064/05.02.09/2010, Selluhakkeen valmistus Kurkivuoren teollisuusalueella Imatralla.	3	51 000
Vuoksi-Pakkaus Oy, KAS 0041/05.02.09/2010, 4-tie lavojen valmistuslaitteiston tuotantokapasiteetin lisääminen, II-vaihe	1	47 330
Kilpi-Set Oy, 526 0282/460/2008/A, Kilpiset Oy kasvu 2010	1	46 686
Ecorec Oy, 526 0174/460/2009, Ympäristöliiketoiminnan aloittaminen ja siihen liittyvät investoinnit.	3	45 875
Imatran Kone Oy, KAS 0173/05.02.09/2010/A, Toimintaprosessin kehittäminen	1	40 490
Toiminimi Jaken Paja/Jari Vuorela, KAS 0034/05.02.09/2010/A, Materiaalinkäsittelykoneen hankinta	1	40 000
EMINKO OY, 526 0227/460/2009/A, Ulkoistamispalvelut	20	27 500
<b>Yhteensä 29 hanketta</b>	<b>78</b>	<b>2 704 501</b>

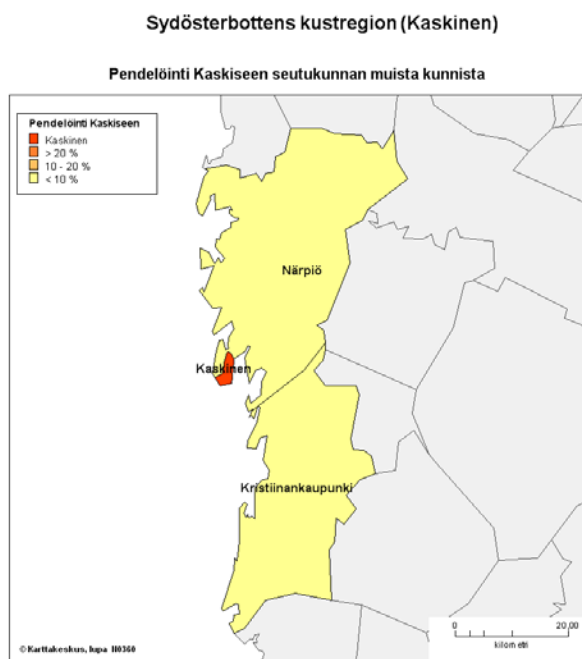
Työllisyysperusteiset investoinnit 2010 ja 2011	Rak.aik. tp. htv	Uudet pysyvät tp. kpl	Summa
Imatran kaupunki, Imatra Spa Resortin ympäristö ja infra - 2. vaihe	10		455 435
Parikkalan kunta, Parikkalan Kolmikannan välivarastointialue	2		100 000
Rautjärven kunta, Änkilänmäen alueen infrastruktuurin rakentaminen	1		75 000
<b>Yhteensä 3 hanketta</b>	<b>13</b>	<b>0</b>	<b>630 435</b>

## Rakennerahastot

Koodi	Rahasto	Projektin nimi	Toteuttaja	Uudet työpaikat	Sidonta EU+valtio
A31172	EAKR	Vuoksenniskan kehittämisohjelma v. 2009-2010	Imatran kaupunki		61 050
A31204	EAKR	Imatra Spa Resort toimintakonsepti ja yleissuunnitelma	Imatran kaupunki		77 000
S10950	ESR	Elämyksiä Etelä-Karjalasta	Imatran Seudun Kehitysyhtiö Oy	1	72 500
S11069	ESR	MOTKE, matkailun oheispalvelujen tuotteistamis- ja kehittämishanke	Imatran Seudun Kehitysyhtiö Oy		112 000
<b>Yhteensä 4 hanketta</b>				<b>1</b>	<b>322 550</b>

## 9. Kaskisen kaupunki (Sydösterbotten)

Sydösterbottenin seutukunta Sydösterbottens	2006	2007	2008	2009	2010
väkiluku	18451	18317	18245	18160	18021
64- / 15-64%	38,9	39,3	39,5	40,2	42,0
nettomuutto	-49	-24	58	-5	-63
työttömät	459	321	284	487	617
pitkäaik.tyött.	95	70	46	48	81
tyött.aste%	5,2	3,7	3,3	5,7	7,2
työlliset	8069	8198	8130	7720	
työll.aste%	70,5	72,2	71,6	68,5	
taloud.huoltos.	1,3	1,2	1,2	1,4	
Työntek. konkurs. yrityk	23	14	25	67	11
Aloittaneet yritykset	114	114	134	109	99
yrityskanta muutos%	2,48	1,40	1,12	1,25	2,79



Kunnat: Kaskinen, Kristiinankaupunki, Närpiö

Ohjelmakausi: 2009–2010

Elinkeinoyhtiö: ei ole

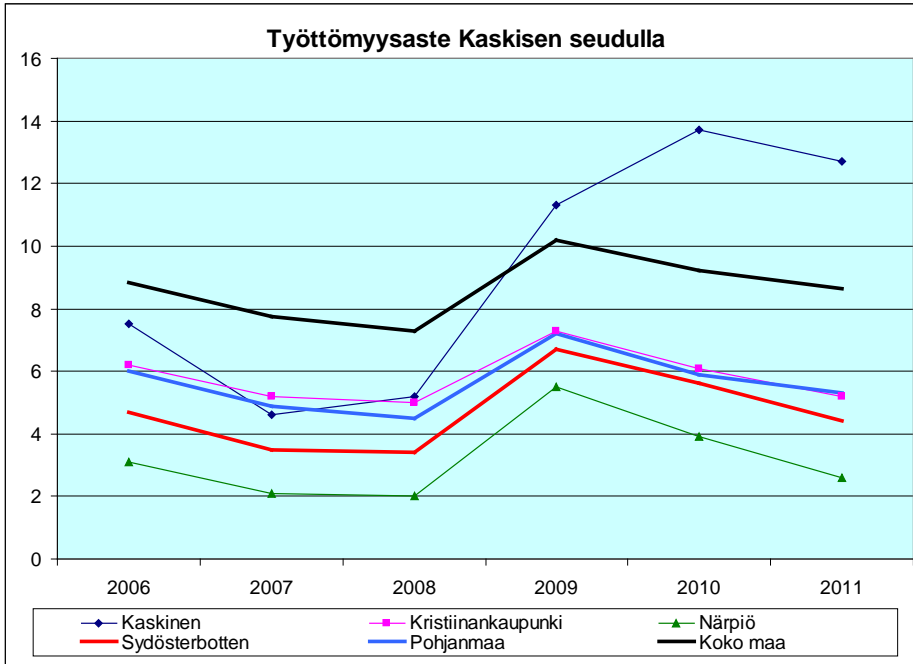
Kaskisen kaupunki nimettiin äkillisen rakennemuutoksen alueeksi kaudelle 2009–2010. Metsä-Botnia Oyj:n sellutehtaalta irtisanottiin 223 henkilöä vuonna 2009.

	Irtisanotut	Avoimille työmarkkinoille työllistyneet	Tukitoimin työllistyneet	Koulutuksessa	Eläkkeelle siirtyneet	Työttömyyseläkkeelle pääsyt odottavat		Työttömänä	Työttömänä (%)	Muu
Kaskisen kaupunki						Lisäpäivillä	ei vielä lisäpäivillä			
Metsä-Botnia	223	92	4	24	33			59	26,46	11

Rakennemuutoksen hallintaa varten perustettiin työryhmä, jokaideoi maakunnan kehittämisvaroilla rahoitettavaa hanketta. Alueella on käynnistetty myös ESR- ja EAKR-rahoitteisia hankkeita. Kaskisen kaupungilla ei ole elinkeinopolitiikasta vastaavaa yhtiötä. Elinkeinoelämää koskeva seutuyhteistyö koostuu sekä elinkeinoelämään liittyvistä eri hankkeista että ohjelman mukaisesta kehitystyöstä. Keväällä 2009 toteutettiin Kaskista, Kristiinankaupunkia ja Närpiötä koskeva seutu-strategia, joka toimii ohjausvälineenä seudulliselle kehittämiselle ja on perustana Suupohjan rannikkoseudun KOKO-ohjelmalle. Kaskinen, Kristiinankaupunki ja Närpiö osallistuvat yhteiseen elinkeinoelämä-hankkeeseen BioWind, joka on suunniteltu aluekehittämisohjelman (KOKO) puitteissa. Hankkeen tavoitteena on edesauttaa paikallisella tasolla työllisyyden parantumista, joka onnistuisi käyttämällä paikallisia urakoitsijoita rakennettaessa seudulle tuulivoimaloita. Samalla luotaisiin Suupohjan rannikkoseudusta kuva merkittävänä tuulivoimantuottajana.

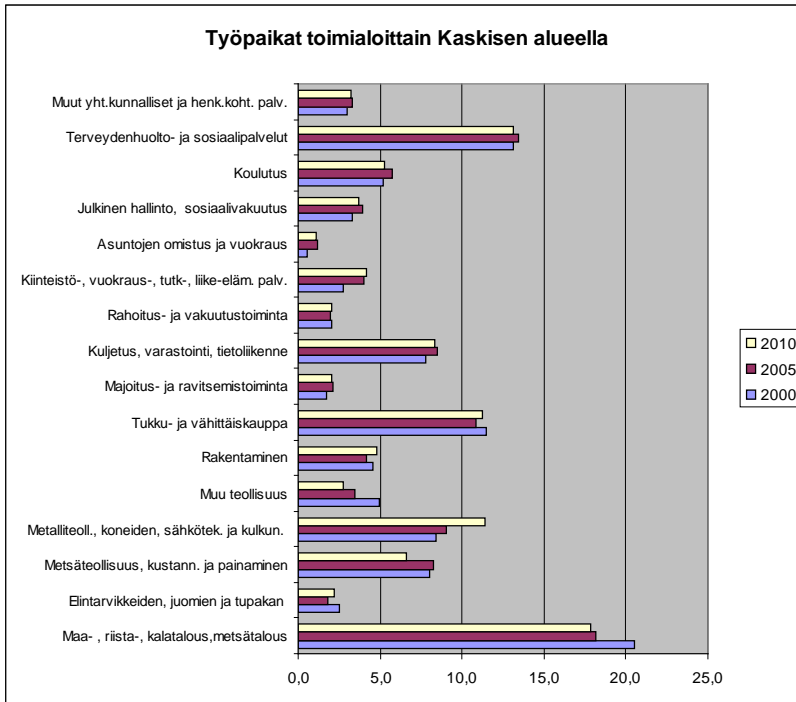
Pohjanmaan liitto on rahoittanut kaksi elinkeinokeinojen edistämishanketta, joissa on keskistytty korvaavien työpaikkojen luomiseen. Kaskisen kaupunki on tehnyt neljän yrityksen kanssa sopimuksen sijoittumisesta Kaskisen alueelle. Alueelle siirtyvien yritysten työvoiman määrä on suunnitelmassa noin 75 työpaikkaa. Toteutuneita työpaikkoja on kuitenkin vasta muutama. Alueen

kunnat ovat tehneet yhteistyötä usealla alalla ja käynnistäneet monia hankkeita, mutta niiden työllistävät vaikutukset ovat olleet hyvin pieniä.



Kaskisen kunnan työttömyys oli huhtikuussa 2011 16,4 %. Vuotta aikaisemmin vastaava luku oli 15,9 %. Ilman rakennemuutos-tuella toteutettuja toimenpiteitä kunnan työttömyysaste voisi helposti olla yli 20 %. Kaskisen seudulla työttömyys on kuitenkin selvästi koko maan keskiarvon alapuolella.

### Työllisyys toimialoittain ja suurimmat työllistäjät 2009



Yrityksen nimi	Henkilöstö
AB NÄRPES TRÄ & METALL	293
OY NÄRKO AB	102
METSÄLIITTO OSUUSKUNTA	85
M-REAL OYJ	70
UNITULI OY	64
PROMA-PALVELUT OY	61
ETELÄ-POHJANMAAN OSUUSKAUPPA	56
STORA ENSO PACKAGING OY	56
KULJETUSLIIKE SAMPO PROSI OY	45
ITELLA OYJ	44
BOTNIA GRÖNSAKER AB	41
YIT TEOLLISUUS- JA VERKKOPAL.	39
OY WIKMAN AB	37
NÄRPES SPARBANK	36
OY SILVA SHIPPING AB	35



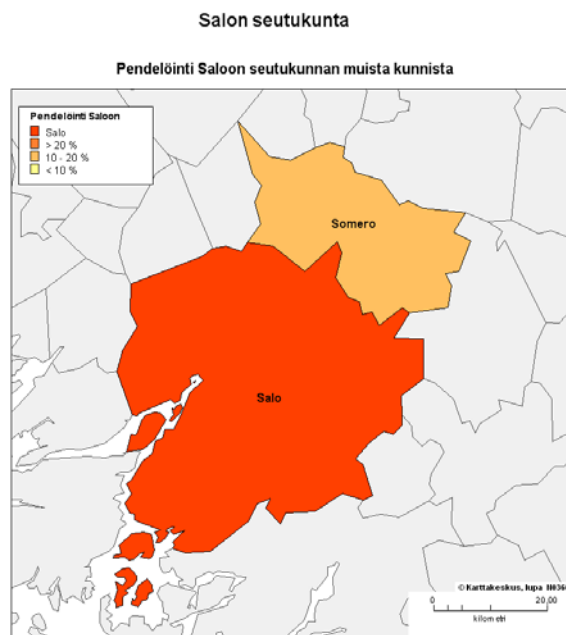
## Äkillisen rakennemuutoksen perusteella kohdistetuista määrärahoista rahoitetut hankkeet

### Rakennerahastot (myös muualla Pohjanmaalla toteutettu ärm-rahoituksesta)

Koodi	Rahasto	Projektin nimi	Toteuttaja	Uudet työpaikat	Sidonta EU+valtio
S10999	ESR	Botnia Progress - Työttömät	Pohjanmaan ELY-keskus	11	1 015 000
A553515	EAKR	Automaattisen pikkuleivänvalmistuslinjan hankinta. uunin tekniikka on uusinta eli hybridi-tekniikalla toteutettu	K. LEIVON LEIPOMO OY	8	385 000
S10997	ESR	Botnia Progress - Työssäolevat	Pohjanmaan ELY-keskus	7	285 000
A552022	EAKR	Tuotantohallin rakentaminen	AB FASTIGHETSBOLAGET PENVIKSVÄGEN 1	10	260 000
S10552	ESR	FEENIX koulutus	Pohjanmaan ELY-keskus	19	250 000
S10487	ESR	Titaani	Pohjanmaan ELY-keskus	18	218 000
A30765	EAKR	Feeniks Verkostokehitys	Lestijärven kunnan yhteisökehitys Oy	3	210 000
A30689	EAKR	Kannus-kehittyvä kaupunki	Kokkolanbseudun kehitys Oy	35	197 472
A548819	EAKR	Extrusions produkternas utveckling, smak, analysering, samt produktion	OY HELSINGIN WEEKEND SNACKS LTD	2	195 800
A547738	EAKR	Vikströms plåtslageris tillbyggnad	AB VIKSTRÖMS PLÅTSLAGERI OY	4	144 600
A553028	EAKR	Laajennus	KLEMOLAN BETONI OY	2	144 550
A31284	EAKR	Nova Business Botnica 2 (NBB 2)	Kaskisten kaupunki	4	131 500
A551696	EAKR	Vakiolistakapasiteetin nostamiseksi ja tuotantohuippujen tasaamista varten investoidaan uusiin koneisiin. Hallihanke, valmisainevarasto.	PELTISEPÄNLIKE NYKÄNEN KY	1	118 020
A549801	EAKR	Investering i processutrymmen och maskinpark.	AB SOLVING OY	6	99 000
A549421	EAKR	Utveckling av knäckebrödslinje	BAGERI BERGWALL LEIPOMO OY AB	2	69 485
A541283	EAKR	Pelletöntiraaka-aineen valmistus ja kuivaus.	HL-PELLETTI OY	2	60 380
A551336	EAKR	Utbyggnad av produktionshall.	AB SVAN MET OY	4	60 000
A547555	EAKR	Metallirakenteiden kokoonpanon aloittaminen omassa tuotantohallissa.	FOUTAS OY AB	2	50 000
A551906	EAKR	Kippimuotti ja rauditusasema	TARA-ELEMENT OY AB	2	42 700
A551636	EAKR	Pakkauslinjaston kapasiteetin kasvattaminen	K. LEIVON LEIPOMO OY	3	38 500
A543742	EAKR	Investoinnit koneisiin ja laitteisiin -> toiminnan laajentaminen Avainhenkilön palkkaaminen -> uuden palvelukonseptin kehittäminen	POINTEL OY	3	34 400
A548743	EAKR	Kannustalo Oy:n toiminnan kehittämissuunnitelma 2010-2012.	KANNUSTALO OY	18	31 500
A536898	EAKR	Toiminnanohjausjärjestelmä hankinta ja käyttöönotto	TYLLIS OY AB	9	31 118
A544132	EAKR	Venemallin kehittäminen	LINEX-BOAT OY	15	27 931
A542423	EAKR	kansainvälistyminen	HUR AB OY	1	25 581
A540846	EAKR	Marknadsundersökningar inom livsmedelsindustribranschen i Ryssland, Sverige, Norge, Estland och Finland.	MESMEC OY	4	24 660
A540462	EAKR	Markkinoinnin, myynnin ja tuotannon kehittäminen.	ISONIEMEN PUUSEPÄNLIKE OY	5	22 100
A539595	EAKR	Pesuhallin rakentaminen	P.A.P. KONETUOTANTO OY	0	21 250
A541432	EAKR	Lähdevesipienpakkaus vientiin.	FINN SPRING OY	2	21 140
<b>Yhteensä 47 hanketta</b>				<b>228</b>	<b>4 436 804</b>

## 10. Salon seutukunta

Salon seutukunta	2006	2007	2008	2009	2010
<b>väkiluku</b>	63606	63960	64242	64291	64565
<b>64- / 15-64%</b>	30,2	30,2	30,7	31,4	32,4
<b>nettomuutto</b>	328	332	292	53	286
<b>työttömät</b>	2108	2030	1868	2919	3317
<b>pitkäaik.tyött.</b>	542	465	394	349	612
<b>tyött.aste%</b>	6,8	6,6	6,1	9,5	10,8
<b>työlliset</b>	28422	28706	28325	26557	
<b>työll.aste%</b>	70,0	70,2	69,1	65,1	
<b>taloud.huoltos.</b>	1,2	1,2	1,3	1,4	
<b>Työntek. konkurs. yrityk</b>	245	87	106	213	278
<b>Aloit. yritykset</b>	398	426	424	353	400
<b>yrityskanta muutos%</b>	2,79	4,56	2,39	1,28	4,12



Kunnat 2011: Salo, Somero

Kunnat 2006: Halikko, Kiikala, Kisko, Kuusjoki, Muurla, Perniö, Pertteli, Salo, Somero, Suomensjärvi, Särkisalo

Ohjelmakausi: 2009–2011

Elinkeinoyhtiö: Yrityssalo Oy

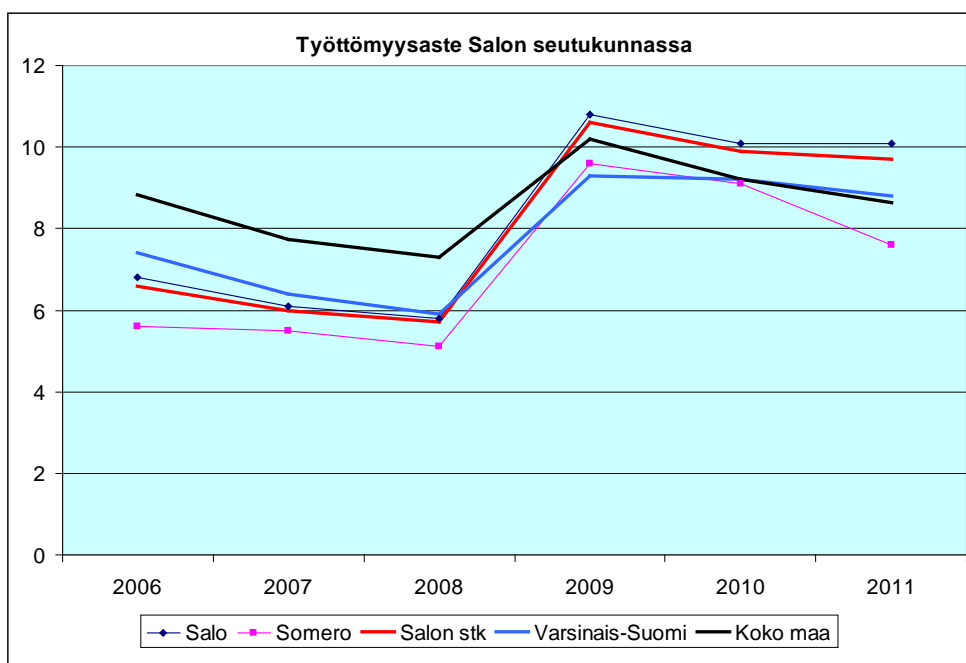
Salon seutukunta nimettiin äkillisen rakennemuutoksen alueeksi kaudelle 2009–2011. Irtisanomiset koskivat Nokia Oyj:n puhelintuotantoa ja sen alihankkijaverkostoa. Irtisanottuja työntekijöitä oli yhteensä 1975.

	Irtisanotut	Avoimille työmarkkinoille työllistyneet	Tuki-toimin työllistyneet	Koulutuksessa	Eläkkeelle	Työttömyyseläkkeelle odottavat	Työttömänä	Työttömänä (%)	Muu
<b>Salon seutukunta</b>	1 975	455	40	80	32		224	11,34	
Nokia Oyj	515	12	6	8	0		23	4,47	
Nypro CMS Oy	140	29	2	4	3		9	6,43	
Sucros Oy Salon tehdas	65	15	1	1	5		7	10,77	
ABB Oy Service, Salo	45	20	0	1	0		19	42,22	
Aspocomp Oy	500	180	15	17	12		37	7,40	
Cencorp Oyj, Salon toimipiste	20	3	0	0	0		0		
Cargotec Finland Oy, Salo (Loglift)	225	57	7	21	0		39	17,33	
Hansaprint Oy	170	67	7	18	10		57	33,53	
Salon Matkapuhelinhuolto Oy	30	20	0	2	0		7	23,33	
Perniön vastaanottokeskus	40	11	0	0	1		4	10,00	
Elcoteq Design Center Oy, Salo	200	37	1	6	1		15	7,50	
Sunarrow Finland Oy	25	4	1	2	0		7	28,00	

Rakennemuutoksen hallintaa varten on perustettu ohjausryhmä sekä Salon kaupungin rakennemuutosprojektiryhmä. Projektiryhmä on toiminut aktiivisesti. Seudun elinkeinohankkeiden toteutus on keskitetty Yrityssalo Oy:lle. Yrityssalo käynnisti toukokuussa 2010 laajan ESR-ÄRM-rahoituksella toteutetun hankekokonaisuuden ”UKK - Uutta kasvua ja

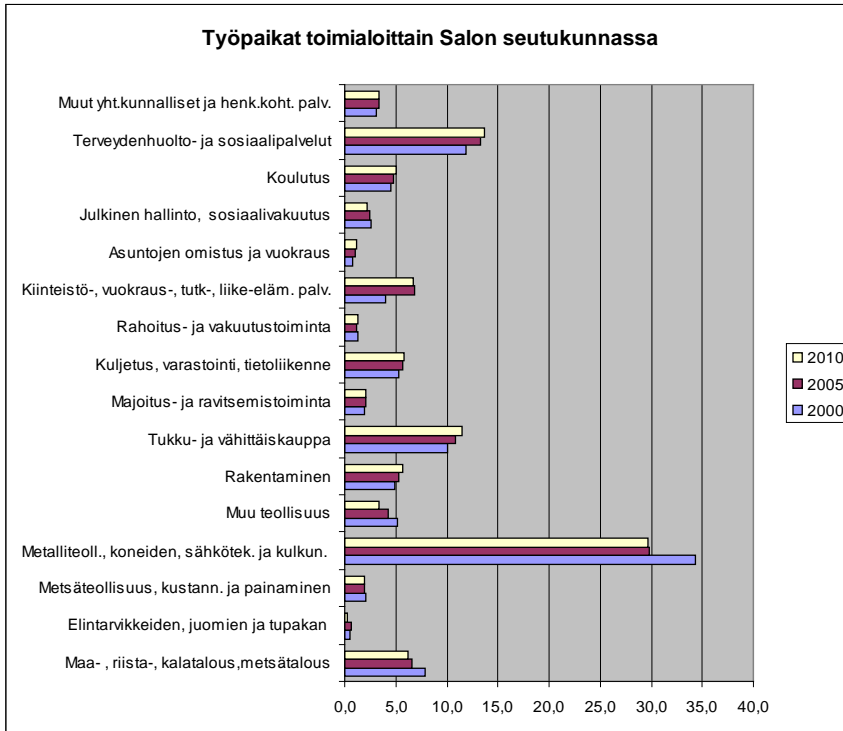
kansainvälistymistä”. Hankkeen tavoitteena on parantaa alueen yritysten kilpailukykyä ja tukea yritysten uusiutumiskykyä. Salon kaupunki käynnisti toukokuussa 2010 Invest in Salo – hankkeen EAKR-rahoituksella. Uusien yritysten perustamiseen on kannustettu esimerkiksi yrittäjävalmennuksen ja starttirahan avulla. Salon seudulla on syyskuun 2009 jälkeen käynnistetty monipuolisesti toimenpiteitä työpaikkojen menetyksen lieventämiseksi ja alueen yritysten toimintaedellytysten parantamiseksi sekä uusien yritysten saamiseksi alueelle. Uusyritystoiminnan tuki, Protomo-toiminta on ollut pilotti-hanke Salossa. Protomo on ollut onnistunut työkalu Salossa ja sen toimintaa ollaan edelleen kasvattamassa. Protomo-projekteja on käynnistetty kaikkiaan 17 kappaletta.

Äkillisen rakennemuutoksen statuksen saamisen jälkeen Salon seutukunnalla on toukokuun alkuun 2011 mennessä käynnistynyt 57 yritysten investointi- ja kehittämistukihanketta. Investointi- ja kehittämistukipäätösten yhteismäärä on 3,4 miljoonaa euroa ja työllistävä vaikutus 199 henkilötyövuotta. Tämä tarkoittaa Salon seudulla noin 19 miljoonan euron kokonaisinvestointeja. Vuoden 2011 loppuun mennessä Salon seudulle on sidottu täysimääräisesti alueelle investointi- ja kehittämistukeen ”korvamerkitty” 5,3 miljoonaa euroa. Näiden perusteella arvioidaan syntyvän noin 320 työpaikkaa. Salon seutukuntaan on syksyn 2009 jälkeen sijoittunut useita yrityksiä. Suurimpia uusia alueelle sijoittuneita yrityksiä ovat elektroniikan sopimusvalmistaja Foxconn, joka työllistää Salossa noin 120 henkilöä ja Mesera Salo Oy, joka työllistää noin 50 henkilöä.



Salon seudun yritysten odotukset ovat varovaisen optimistisia tulevaisuuden suhteen. Elektroniikka-teollisuutta koskenut rakennemuutos heijastuu myös muihin toimialoihin alueella vähentäen esimerkiksi asuntorakentamisen investointeja. Työttömyysaste kasvoi vuoden 2009 aikana ja on nyt maan keskiarvon yläpuolella aiemman paremman työttömyystilanteen jälkeen. Nokia on ilmoittanut syksyllä 2011 jatkavansa tuotantorakenteensa muutoksia, mikä vaikuttaa myös Salon seudun työntekijöihin.

## Työllisyys toimialoittain ja suurimmat työllistäjät 2009



Yrityksen nimi	Henkilöstö
NOKIA OYJ	4824
SUUR-SEUDUN OSUUSKAUPPA	492
J. VAINION LIIKENNE OY	231
CARGOTEC FINLAND OY	224
HELLA LIGHTING FINLAND OY	204
ITELLA OYJ	180
LEINOVALU OY	173
DHL SUPPLY CHAIN (FINLAND) OY	140
WIPRO INFRA. ENGINEERING OY	135
ANTTI-TEOLLISUUS OY	121
SALON SEUDUN SANOMAT OY	118
LAUKAMO ELECTROMECC OY	111
SALON OSUUSPANKKI	106
HALIKKO WORKS OY	98
ISS PALVELUT OY	97

## Äkillisen rakennemuutoksen perusteella kohdistetuista määrärahoista rahoitetut hankkeet

Yritysten kehittämisavustukset Salon seutukunnassa		
Hanke	Työpaikat	Tukimäärä
Jame-Shaft Oy, 2010, Vaakakarainen koneistuskeskus ja 2 kpl CNC-hiomakonetta robotilla	10	239 600
Testhouse Enko Oy, 2009, Mittalaitteinvestointi	3	238 000
Tarvasjoen Teräsovi Oy, 2010, Toimitilojen rakentaminen sekä koneiden ja laitteiden hankinta	7	220 000
Oy Western Shipyard Ltd, 2010, Palveluliiketoimintakonseptin kehittäminen	6	162 500
Teijo-Talot Oy 2009, Talonrakennuslinjan kehittäminen	4	160 000
Finnfoam Oy 2009, Finnfoam-märkätilalevy	5	139 000
Marine Alutech Oy Ab, 2010, Tuotantotilojen ja tuotantolaitteiden kehittäminen ja hyödyntäminen	10	103 900
Suomen Ykköskeittiö Oy, 2010, Toimintojen automatisointi	3	88 000
Kuuskoneistus Oy, 2011, Työstökoneiden hankinta	2	84 600
<b>Yhteensä 59 hanketta</b>	<b>198</b>	<b>3 441 290</b>

Työllisyysperusteiset investoinnit 2010 ja 2011	Rak.aik. tp. htv	Uudet pysyvät tp.	Yhteensä
Liikennevirasto, Särkisalon pengertien silta	32		922 500
Someron Kaupunki, Harjun teollisuusalue	3		100 572
Metsähallitus, Teijon retkeilyalueen palveluvarustuksen kehittäminen	3		92 322
Salon Kaupunki, Leppäkorven teollisuusalueen kunnallistekniikka ja katuinfra	3		61 696
<b>Yhteensä 4 hanketta</b>	<b>41</b>	<b>0</b>	<b>1 177 090</b>

## Rakennerahastot

Koodi	Rahasto	Projektin nimi	Toteuttaja	Uudet työpaikat	Sidonta EU+valtio
S11304	ESR	Ukk - Uusi kasvu ja kansainvälistyminen	Yrityssalo Oy	0	1 489 500
S11373	ESR	Äkillisen rakennemuutoksen hallinta ja työvoimapolitiittiset toimenpiteet	Varsinais-Suomen ELY	19	1 071 000
A31275	EAKR	Invest in Salo	Salon kaupunki	11	352 000
A31708	EAKR	Salon yritysalueiden kehittäminen osana Etelä-Suomen kehityskäytävää	Salon kaupunki, tekninen toimi	0	169 540
A31710	EAKR	Kommunikation och engagemang, fokus på kommunal växelverkan på Kimitoön	Kimitoöns kommun	0	140 735
A31709	EAKR	Tehoa teknologiasta uusiin palvelukonsepteihin	Salon kaupunki	0	128 450
<b>Yhteensä 6 hanketta</b>				<b>30</b>	<b>3 351 225</b>

## 11. Varkauden alue

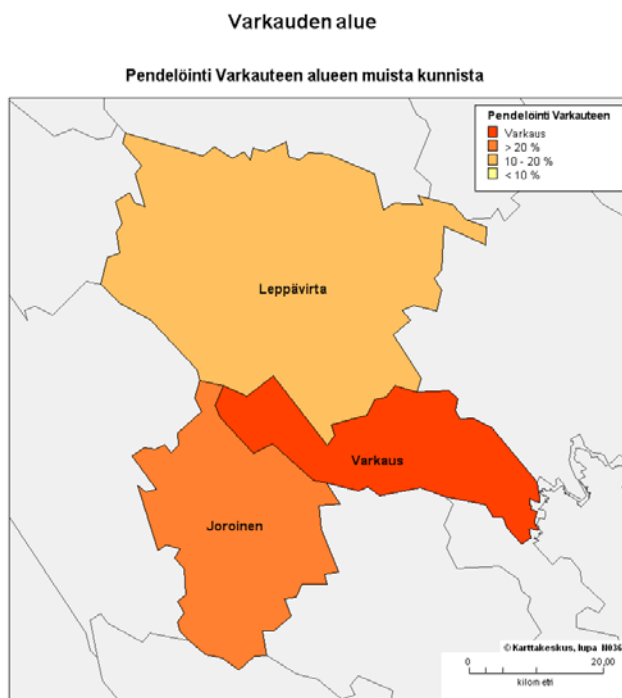
Varkauden seutukunta	2006	2007	2008	2009	2010
<b>väkiluku</b>	34564	34290	33942	33568	33333
<b>64- / 15-64%</b>	31,9	32,0	32,9	33,4	34,8
<b>nettomuutto</b>	-267	-147	-229	-227	-140
<b>työttömät</b>	1909	1693	1664	2215	2327
<b>pitkäaik.tyött.</b>	5376	5242	5093	4918	4857
<b>tyött.aste%</b>	12	10,8	11	14,6	15,5
<b>työlliset</b>	13169	13272	13105	12021	
<b>työll.aste%</b>	59,5	60,3	60,4	56,0	
<b>taloud.huoltos.</b>	1,6	1,6	1,6	1,8	
<b>henkil.konkur.yrit.</b>	77	92	72	101	73
<b>Aloit. yritykset</b>	147	152	164	145	151
<b>yrittyskanta muutos%</b>	2,99	1,57	1,48	-0,43	2,40
<b>Joroinen</b>	<b>2006</b>	<b>2007</b>	<b>2008</b>	<b>2009</b>	<b>2010</b>
<b>väkiluku</b>	5596	5495	5476	5423	5394
<b>työttömät</b>	285	193	199	287	287
<b>tyött.aste%</b>	11	7,6	7,9	11,5	11,7
<b>henkil.konkur.yrit.</b>	5	4	6	0	7
<b>aloit. yrit.</b>	25	27	24	24	28
<b>yrittyskanta muutos%</b>	0,00	0,94	-0,95	1,27	3,73

Kunnat: Joroinen, Leppävirta, Varkaus

Ohjelmakausi: 2008–2011

Elinkeinoyhtiö: Navitas Kehitys Oy

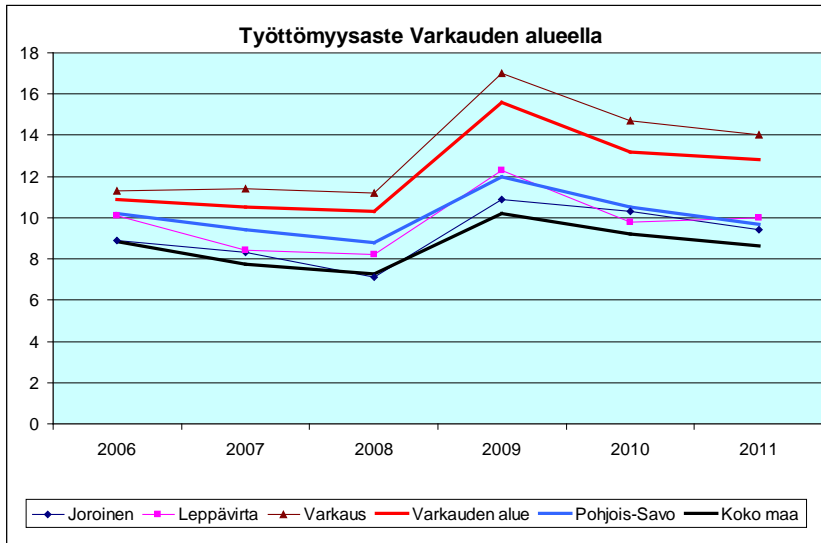
Varkauden alue nimettiin äkillisen rakennemuutoksen alueeksi kaudelle 2008–2011. Stora Enson Oyj:n paperitehtailta ja Enics elektroniikkatehtaalta irtisanottiin yhteensä 373 henkilöä. Tehtaan toiminnan supistaminen heijastui myös alihankkijaverkostoon, jossa työskenteli vuonna 2009 yhteensä 650 henkilöä. Oletettavasti alihankinnan määrä on vähentynyt useita satoja henkilötyövuosia, mutta tarkkaa seurantatietoa ei kuitenkaan ole. Rakennemuutosnimeämispäätöksen jälkeen Stora Enso on vähentänyt noin 440 työpaikkaa. Danfoss irtisanoi Leppävirralta 137 henkilöä keväällä 2011. Kaikkiaan Varkauden alueen rakennemuutoksen ja suhdannetaantumien vuoksi irtisanottuja on 1123 henkilöä 110 yrityksessä kaudella 2008 – kevät 2011.



	Irtisanotut	Avoimille työmarkkinoille työllistyneet	Tuki-toimin työllistyneet	Koulutuksessa	Eläkkeelle siirtyneet	Työttömyyseläkkeelle pääsyä odottavat		Työttömänä	Työttömänä (%)	Muut
						Lisäpäivillä	ei vielä lisäpäivillä			
<b>Varkauden alue</b>	366	168	2	35	11		90	44	12,02	16
Stora Enso	241	107	2	20	9		57	34	14,10	12
Efora	91	41		10	2		28	7	7,69	3
Corenso	34	20		5			5	3	5,88	1

Rakennemuutoksen hallinnasta vastasi Navitas Kehitys Oy sekä Varkauden kaupunginjohtajan vetämä rakennemuutoksen toimenpiteiden ohjausryhmä. Navitas Kehitys Oy:n vastuulla oli yrityshankinta, kehitysprojektit sekä tyhjenevien tilojen uudelleenkäyttö. Navitas Kehitys Oy on

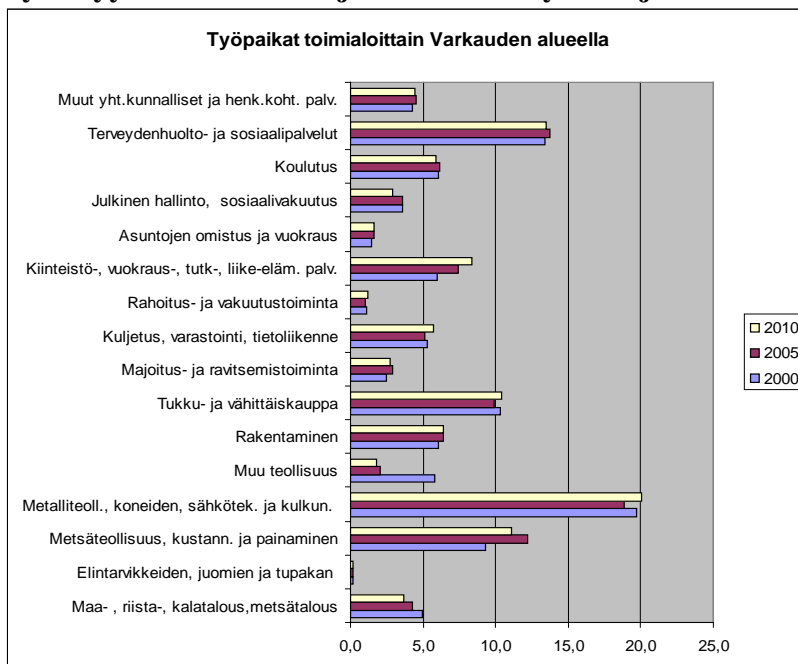
fokusoinut elinkeinopolitiikan hoitoa yrityshankintaan ja energiateknologian toimintaympäristön kehittämiseen. Rakennemuutosryhmän tukena on ollut myös ELY-keskuksen toimintaympäristötuella rahoitettu konsultti, joka haki Stora Enson tiloihin korvaavaa yritystoimintaa. Tuloksia ei kuitenkaan ole saatu toistaiseksi. Projektin toinen vaihe on yhä käynnissä. Stora Enso on projektin osarahoittaja ja aktiivisesti mukana toiminnassa. Alueella on toteutettu mittava ESR-hanke, jossa kehitysyrhtiö ja TE-toimisto olivat keskeisessä roolissa. Maakuntaliitto ja ELY-keskus ovat tukeneet erityisesti energiatekniikan osaamisen kehittymistä ja ammattikorkeakoulun ja yritysten yhteistyön kehittymistä energiatekniikan eri osa-alueilla. Rakennemuutosalueeksi nimeämisen jälkeen on syntynyt tai arvioidaan syntyvän 328 uutta työpaikkaa yritystuilla rahoitetuissa hankkeissa. Uusia yrityksiä hankkeissa on 15.



Varkauden seudun työllisyystilanne on selvästi maakunnan heikoin. Varkauden seutukunnan työttömyysaste oli huhtikuussa 2011 14,3 %. Kokonaistyöttömyys on laskenut vuodessa vajaalla kolmella sadalla, mutta lasku johtuu pääasiassa mittavien lomautusten päättymisestä. Nuorten työttömyystilanne on edellisvuotta parempi, mutta edelleen haastava.

Pitkäaikaistyöttömyys kasvaa keskimääräistä vauhtia voimakkaammin. Seudulla on tiedossa olevia lomautuksia reilua 200 henkilöä koskien useissa eri yrityksissä.

### Työllisyys toimialoittain ja suurimmat työllistäjät 2009



Yrityksen nimi	Henkilöstö
FOSTER WHEELER ENERGIA OY	418
STORA ENSO OYJ	226
EFORA OY	216
ANDRITZ OY	189
STORA ENSO PUBLICATION PAPERS OY LTD	179
OY DANFOSS AB	172
YIT TEOLLISUUS- JA VERKKOPALVELUT OY	168
OSUUSKAUPPA PEEÄSSÄ	166
ENICS FINLAND OY	156
VARENZO OY	149
ADVANCED FIBER TECHNOLOGIES (AFT) OY	126
IITTALA GROUP OY AB	118
HÖGFORSSAHALA OY	112
WARKAUS WORKS OY	104
MAINTPARTNER OY	102

## Äkillisen rakennemuutoksen perusteella kohdistetuista määrärahoista rahoitetut hankkeet

Yritysten kehittämisavustukset Varkauden alueella		
Hanke	Uudet työpaikat	Tukimäärä
European Batteries Oy, 2009, Varkauden akkutehtaan laajennusinvestointi	45	1 294 300
Navitas Kehitys Oy, 2009, Varkauden rakennemuutoksen ja sen hoitoon liittyvien toimenpiteiden		407 340
Oplatek Oy, POS 0161/05.02.09/2010, Kuidun valmistuksen ja jatkojalostuksen kehittäminen	4	312 800
Metsäteollisuus ry, 2009, Selvitys uusista liiketoimintamahdollisuuksista metsäteollisuuden rakennemuutoksen keskeisimmille paikkakunnille.		286 900
Iittala Group Oy Ab, 2008, uudet tuote- ja valmistusteknologiat,	7	279 750
Plugreen Oy, 2010, Mikroinverterratkaisu tarjoaa perinteisiä aurinkoinvertterejä tehokkaamman ja edullisemmän ratkaisun aurinkoenergian hyödyntämiseen aurinkosähkön tuotannossa.	10	233 670
E-Yhtiöt Oy, 2009, Hallin rakentaminen	6	211 050
Lia Fal Oy, 2010, Keinokivi tuotannon käynnistämiseen liittyvät investoinnit	10	205 000
Advanced Fiber Technologies (AFT) Oy, 2009, Uuden tuotantomenetelmän käyttöönotto		180 000
Supset Oy, POS 0013/05.02.09/2010, Koneinvestoinnit, joilla tähdätään tuotannon tehostamiseen ja kasvuun.	2	175 000
Elcoline Oy, 2011, Sähkön laadun hallintaan liittyvien tuotteiden tuotekehitys ja tuotannonohjaus	8	150 900
Wäläky Keski-Savon Uusyrityskeskus ry., 2010, Perustamis- ja alkuvaiheen neuvontapalvelu sekä Yritys-Suomi yhteistyön koordinaatio Keski-Savon alueella.	1	138 560
Navitas Kehitys Oy, 2009, Keski-Savon Kehittämissyhtiö Oy:n resurssien vahvistaminen rakennemuutoksen vaatimassa elvytystyössä.	1	127 300
VV- Work Oy, 2010, Yritystoiminnan laajentamiseen liittyvät investoinnit	2	109 760
Leppävirran Teollisuusautomaatio Oy, 2010, Tek.teollisuuden automaatiopalvelujen ja -tuotteiden kehittämishanke	7	107 000
<b>Yhteensä 52 hanketta</b>	<b>193</b>	<b>5 269 540</b>

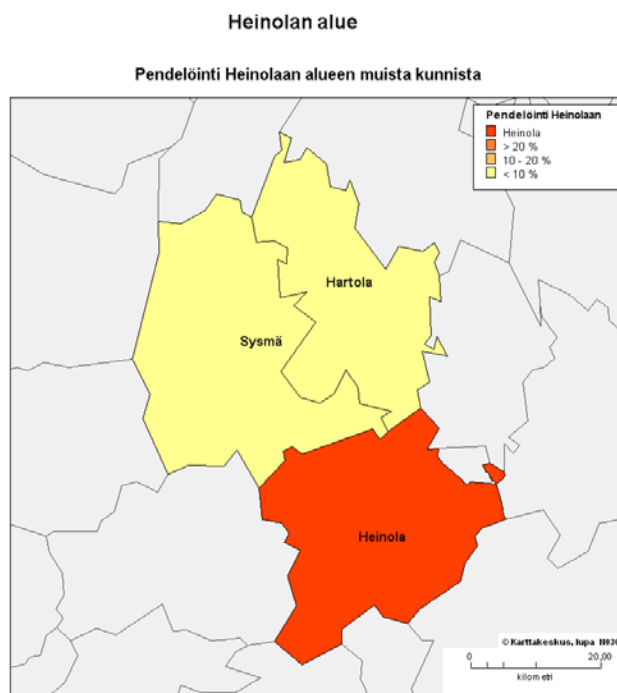
Työllisyysperusteiset investoinnit 2010 ja 2011	Rak.aik. tp. htv	Uudet pysyvät tp.	Yhteensä
Keski-Savon Teollisuuskylä Oy, Carelian Caviar	15	25	1 470 000
Varkauden teatterin kannatusyhdytys ry, Varkauden teatterin kunnostaminen	8		81 700
Liikennevirasto, Vt 23 Harjulantien liittymän parantaminen	3		65 900
<b>Yhteensä 3 hanketta</b>	<b>26</b>	<b>25</b>	<b>1 617 600</b>

## Rakennerahastot

Koodi	Rahasto	Projektin nimi	Toteuttaja	Uudet työpaikat	Sidonta EU+valtio
A538710	EAKR	Akkutehtaan rakentaminen Varkauteen	KESKI-SAVON TEOLLISUUSKYLÄ OY		2 129 700
A545242	EAKR	European Batteries Oy:n akkutehtaan rakentamisen laajennus 1 b	KI-S TEOLLISUUSKYLÄ OY		800 000
S10744	ESR	Varkauden seudun äkillinen rakennemuutos -hanke (Äkkimuutos-hanke)	Navitas Kehitys Oy		726 800
A30399	EAKR	Energia-, voimalaitos ja painelaitteosaamisen kehitysympäristö	Savonia-amk	3	430 779
A31236	EAKR	Savonlinnan syväsataman siirto (TEM)	Savonlinnan kaupunki		423 999
S11300	ESR	Työvoimakoulutusosio, TyöKuntoValmennus	Etelä-Savon ely		311 284
S11389	ESR	Nuorten ammattilaisten työvoimapoliittinen koulutushanke NOHEVA	Etelä-Savon ely		302 100
S11524	ESR	"Vartti" - Mikkelin työpajojen uudistamishanke	Mikkelin kaupunki		287 423
S11112	ESR	Energiatekniikan teollisuusharjoittelu- ja täydennyskoulutushanke	Savonia		240 000
S11298	ESR	Työkuntovalmennus ja työllistymismallin kehittämis- ja pilotointihanke; TyöKuntoValmennus	Kruunupuisto Oy, Punkaharjun kuntoutuskeskus		235 716
A543199	EAKR	Toiminnan käynnistäminen Varkaudessa	BIOWER OY	4	213 790
A31704	EAKR	Leppävirta Areena	Leppävirran kunta		210 000
A547374	EAKR	Yritystalo Schauman, vanhan kuitulevytehtaan kehittäminen yrityskäyttöön	SAVONLINNAN SEUDUN KUNTAYHTYMÄ		200 200
S11512	ESR	NÄYTÖN PAIKKA - Pajat ammattitutkinnon näyttöpaikoiksi	Savonlinnan Toimintakeskus ry		185 055
<b>Yhteensä 25 hanketta</b>				<b>15</b>	<b>7 735 664</b>

## 12. Heinolan alue

Heinolan alue	2006	2007	2008	2009	2010
väkiluku	28805	28762	28520	28153	27918
64- / 15-64%	36,1	36,6	37,9	39,4	41,0
nettomuutto	-113	104	-48	-140	9
työttömät	1676	1393	1199	1766	1653
pitkäaik.tyött.	536	429	332	288	357
tyött.aste%	12,3	10,3	9,2	13,7	13,3
työlliset	11382	11483	11186	10308	
työll.aste%	63,0	63,7	62,8	59,0	
taloud.huoltos.	1,5	1,5	1,5	1,7	
työnt. konkur. yrityksissä	40	47	80	93	397
aloit. yritykset	135	140	130	95	140
yrittäjämuutos%	1,59	2,14	0,77	-2,01	2,57



Kunnat: Hartola, Heinola, Sysmä  
 Ohjelmakausi: 2008–2011  
 Elinkeinoyhtiö: ei ole

Heinolan alue nimettiin äkillisen rakennemuutoksen alueeksi kaudelle 2008–2011. Irtisanomiset koskivat UPM Kymmene Oyj:n vaneritehdasta ja sahaa, Reuman sairaalaa sekä Karelia Parketin parkettitehdasta ja useita puunjalostusyhtiöitä vuonna 2008. Yhteensä irtisanomiset koskivat 746 työntekijää.

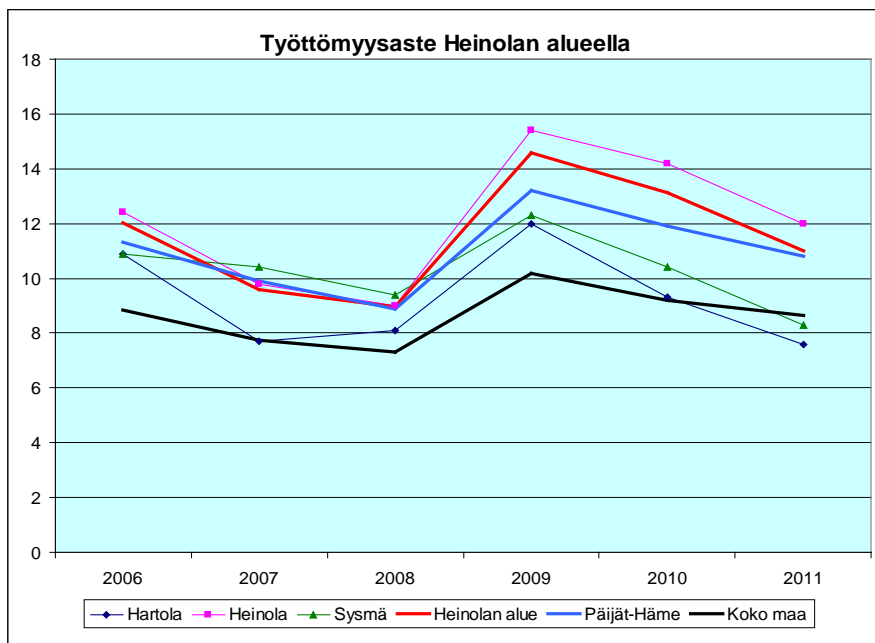
	Irtisanotut	Avoimille työmarkkinoille työllistyneet	Tuki-toimin työllistyneet	Koulutuksessa	Eläkkeelle	Työttömyyseläkkeelle pääsyä odottavat		Työttömänä	Työttömänä (%)	Muut
						lisäpäivillä	ei lisäpäivillä			
<b>Heinolan alue</b>	706	419	15	49	11		74	151	21,39	5
Karelia Upofloor	140	105	4	4			13	27	19,29	
Reuman sairaala	280	218	5	12	1		23	43	15,36	1
UPM Vaneritehdas	211	63	6	26	7		27	63	29,86	3
UPM Saha	75	33		7	3		11	18	24,00	1

Heinolan seudun rakennemuutostyön organisointia on haitannut se, että Heinolan seudulla ei ole koko rakennemuutosalueen kattavaa kehittämissyhtiötä. Paikallinen rakennemuutosryhmä organisoitiin tämän vuoksi kuntavetoisesti. Kuntien yhteisten operaatioiden suunnittelu eteni aluksi hitaasti, mutta työn edetessä luontevia yhteistyömuotoja alkoi löytyä. Rakennemuutoksen hoito alkoi muutosturva-asiantuntijoiden työllä UPM:n tehtaalla. Asiakkaille tarjottiin heti koulutusmahdollisuuksia, joihin UPM:n henkilöstö tarttui hyvin. Uusia työpaikkoja etsittiin erilaisten hankkeiden avulla, joita olivat UPM:n osittain rahoittama metsäteollisuuden rakennemuutoshanke, Verkosta voimaa-hankkeen uudelleen suuntaus ja muutamat uudet ESR-hankkeet. LAKES:n hallinnoima ”Heinolan jatkohanke” jatkoi metsäteollisuuden



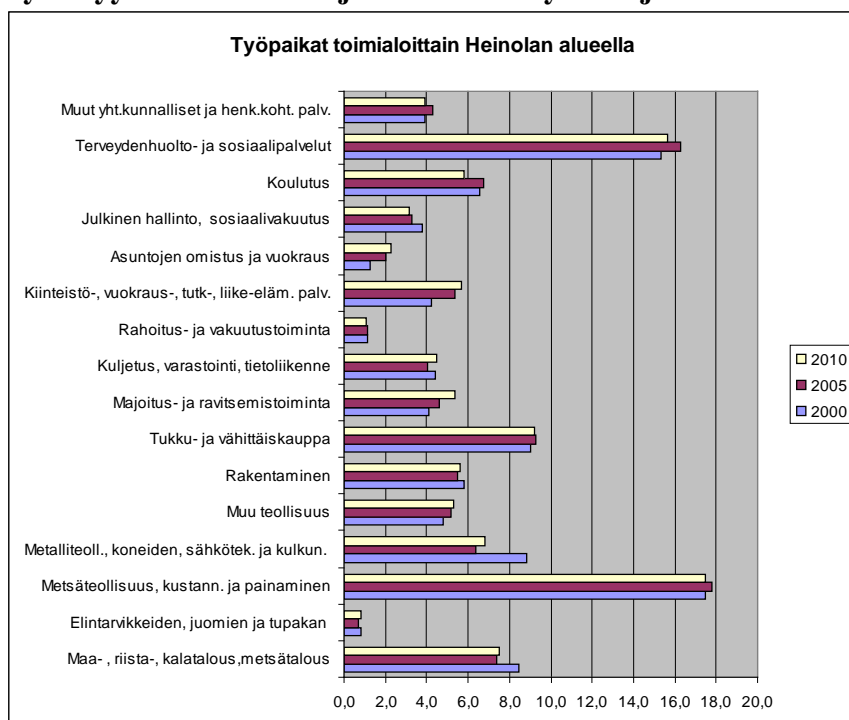
rakennemuutoshanketta. Hankkeen työ on mennyt huomattavasti pidemmälle kuin kunnallisten kehittämissyhtiöiden työ on perinteisesti kattanut. Toiminnan käynnistymiselle olisi ollut eduksi, mikäli alueella olisi ollut koko alueen kattava kehittämissyhtiö. Työ painottui ainoastaan Heinolan kuntaan ja alueen muut kunnat jäivät vähemmälle huomiolle.

Korvaavia työpaikkoja on saatu erittäin niukasti. Uusia työpaikkoja on syntynyt yrityksiin noin 30. Sen lisäksi alueelle on syntynyt yhden hengen yrityksiä starttirahan avulla useille eri toimialoille. UPM:n vaneritehtaan tiloihin on löytynyt uudet yritykset, jotka tulevat täyttämään pääosan tehtaan tiloista. Toiminta uusissa yrityksissä käynnistyy kuitenkin vasta syksyllä 2011 tai sen jälkeen. Alueella on tullut jatkuvasti lisää uusia irtisanomisia ja lomautuksia.



Heinolan seudun työllisyys on parantunut vain hieman edellisvuoden tilanteesta. Pitkäaikaistyöttömyys on kasvanut ja tulee kasvamaan koko ajan. Heinolan TE-toimiston suurin huoli keväällä 2011 oli palkkaperusteisten työllisyysrahojen riittämättömyys. Heinolan TE-toimiston taloudelliset resurssit työttömiksi jääneiden uudelleen työllistymisen tukemiseksi ovat olleet heikot ja loppumassa.

### Työllisyys toimialoittain ja suurimmat työllistäjät 2009\*



Yrityksen nimi	Henkilöstö
STORA ENSO PACKAGING OY	414
VERSOWOOD OY	325
STORA ENSO OYJ	300
VIERUMÄKI COUNTRY CLUB OY	219
UPM-KYMMENE WOOD OY	206
KUUSAKOSKI OY	185
SL-AUTOYHTYMÄ OY	59
VUOHELAN HERKKUJUOTO KY	45
DISPLAY PACK FINLAND OY	25
DELTAHIT OY	22
PELTONEN SKI OY	18
OT-LAITE OY	14
VIERUMÄKI GOLF OY	13
ÖHMAN TRUKIT OY	12

\*Heinolan suurimmista yrityksistä osalta puuttui työntekijöiden määrä, seutukuntamuutoksesta johtuen. Tässä suurimmat, joilta tieto löytyi.

## Äkillisen rakennemuutoksen perusteella kohdistetuista määrärahoista rahoitetut hankkeet

Yritysten kehittämisavustukset Heinolan alueella		
Hanke	Uudet työpaikat	Tukimäärä
Hotelli Kumpeli Oy, 523 0030/460/2009/A, Wellnes Spa Hotelli Kumpeli	23	410 000
Retermia Oy, HÄM 0238/05.02.09/2010, Uusien tuotteiden ja yrityksen tuotantomenetelmien kehittäminen	2	224 400
Oval Design Oy Ltd, 523 0086/460/2009/A, Tuotannon kehittäminen	5	160 600
Pelkkakivi Oy, HÄM 0216/05.02.09/2010, Kivenjalostus	3	124 870
Wiitta-Tuote Tmi, HÄM 0075/05.02.09/2010, Tilojen laajennus, tuotannolliset investoinnit sekä teknologian ja kansainvälistymisen kehittäminen.	2	110 500
Viamont Oy, HÄM 0039/05.02.09/2011, Suulakepuristuslinja	1	102 500
Display Pack Finland Oy, HÄM 0038/05.02.09/2011, Koneinvestoinnit	1	68 000
Konepaja Seppo Suomi Oy, HÄM 0107/05.02.09/2011, CNC-sorvi Mori Seiki	2	62 800
Ursus Fennica Oy, 523 0078/460/2009, CNC-ohjauksen lisääminen URSUS FENNICA OY Heinolan Terästuotteen tuotannossa	2	49 920
Ursus Castellum Oy, HÄM 0228/05.02.09/2010, Tuotantotilan laajennus	2	44 200
Vesan Kuljetus Oy, HÄM 0033/05.02.09/2011, Murskauslaitteisto		33 040
Länkelin Oy, HÄM 0094/05.02.09/2010, Tuotannon kehitysprojekti	7	32 260
Display Pack Finland Oy, 523 0035/460/2009, Investoinnit 2009	1	30 100
Pekan Leipä Oy, 523 0104/460/2009/A, Pekan Leipä Oy tehostaa näiden investointien avulla tuotantoaan ja parantaa tekemisen laatua erityisesti vientileipomonsa osalta.		25 100
Teräskomponentti Ky, 523 0016/460/2009, Valmistusprosessin kehittäminen automaatioastetta nostamalla.	5	20 000
<b>Yhteensä 24 hanketta</b>	<b>59</b>	<b>1 541 480</b>

Työllisyysperusteiset investoinnit 2010 ja 2011	Rak.aik. tp. htv	Uudet pysyvät tp. kpl	Yhteensä
Heinolan kaupunki, Hevossaaren vedenkäsittelylaitos	4		216 500
Heinolan kaupunki, Syrjälänkankaan vedenottamo	5		210 000
Heinolan kaupunki, Vierumäki-Heinola viemäriinjan kapasiteetin lisäys	4		100 000
Hartolan kunta, Valtatie neljän yritysalueen laajentaminen II vaihe	10		75 000
Heinolan kaupunki, Hevossaaren teollisuusalueelle johtavan pääväylän uudelleen päällystys	1		45 000
<b>Yhteensä 5 hanketta</b>	<b>24</b>	<b>0</b>	<b>646 500</b>

## Rakenerahastot

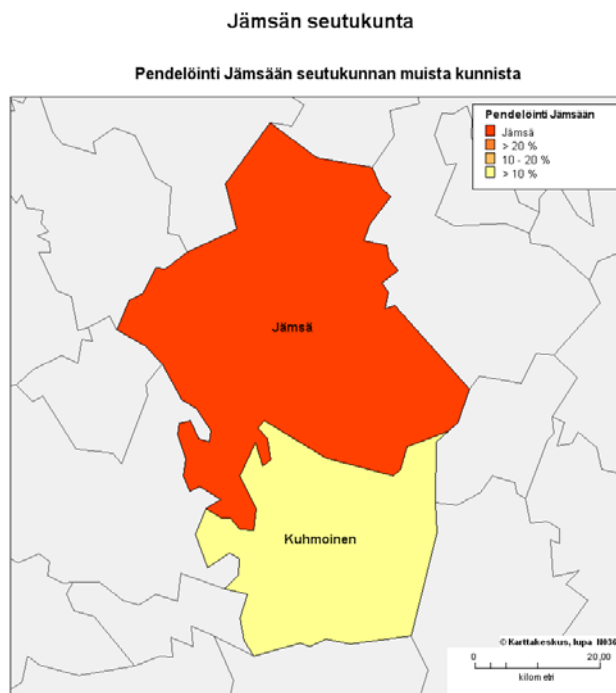
Koodi	Rahasto	Projektin nimi	Toteuttaja	Uudet työpaikat	Sidonta EU+valtio
S11582	ESR	Verkostosta Voimaa- rakennemuutoshanke	Hartolan kunta		500 000
S11081	ESR	Asumisen osaamisklusterin osaamisen ja innovaatioiden siirto	Lahden tiede- ja yrityspuisto Oy	8	439 740
S10590	ESR	FOR-TAITO- Rakennemuutosalueen liiketoimintaosaamisen kehittämisohjelma pk-yrityksille (myös aloittavat yritykset)	Hämeen ELY-keskus,		400 000
S11010	ESR	Heinolan seudun kumppanuushanke	Lahden Alueen Kehittämissyhtiö Oy		194 225
S11253	ESR	Uusille urille - Heinolan seudun koulutussuunnittelu	Päijät-Hämeen koulutuskonserni/Koulutuskeskus Salpaus		150 945
A544274	EAKR	Tuotteiden ja tuotantoteknisen osaamisen kehittäminen	TERMO PANELS OY	5	146 280
S11668	ESR	Heinolan seudun matkailun kasvuohjelma: Heinola Resort	Heinolan kaupunki, konsernihallinto		123 675
S11476	ESR	James päällä joka säällä. Heinolan museoiden toimintamallin kehittämisohjelma	Heinolan kaupungin museo		59 415
A546553	EAKR	Pintakäsittely	METATELINE OY	3	32 590
A544631	EAKR	Jätteen ja maa- aineksen seulontalaitteisto	VESAN KULJETUS OY		15 000
<b>Yhteensä 10 hanketta</b>				<b>16</b>	<b>2 061 870</b>

Lisätietoja rakennemuutosohjelmista Heinolan seudulla: [www.heinolanseutu.net](http://www.heinolanseutu.net)

## C. Maaseutukeskukset

## 13. Jämsän seutukunta

Jämsän seutukunta					
	2006	2007	2008	2009	2010
väkiluku	26343	26101	25806	25538	25245
64- / 15-64%	35,0	35,5	36,3	37,2	38,8
nettomuutto	-107	-168	-171	-194	-172
työttömät	1508	1489	1387	1646	1637
pitkäaik.tyött.	546	476	530	419	477
tyött.aste%	12,7	12,2	11,8	14,2	14,3
työlliset	10098	10184	9919	9404	
työll.aste%	61,5	62,6	61,9	59,4	
taloud.huoltos.	1,6	1,6	1,6	1,7	
työntek.konkurs. yrityksissä	10	20	15	29	68
Aloit. yritykset	157	139	149	137	120
yrityskanta muutos%	3,03	1,29	2,12	1,57	1,57



Kunnat 2011: Jämsä, Kuhmoinen

Kunnat 2006: Jämsä, Jämsänkoski, Kuhmoinen

Ohjelmakausi: 2007–2008

Elinkeinoyhtiö: Jämsek Oy

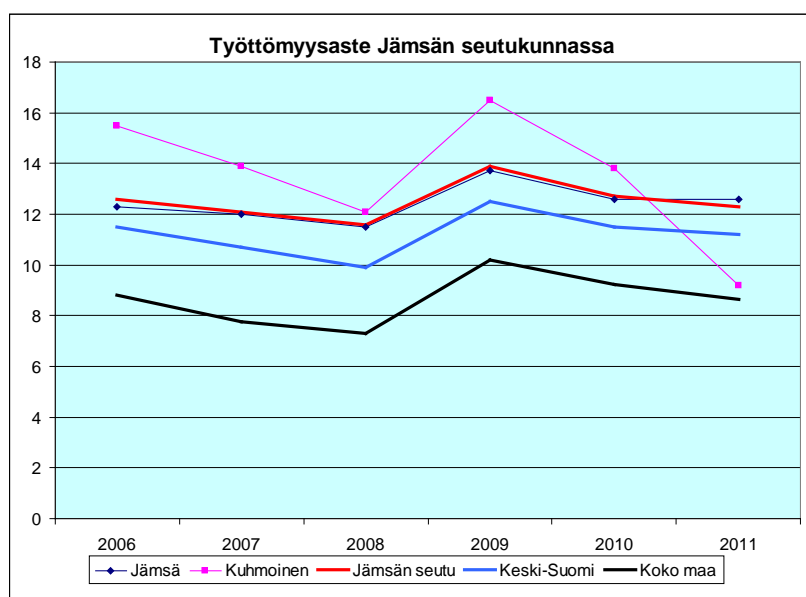
Jämsän seutukunta nimettiin äkillisen rakennemuutoksen alueeksi kaudelle 2007–2008. UPM Kymmene Oyj:n paperitehtaalta ja Smead Paperisto Oy:n tehtaalta irtisanottiin yhteensä 349 henkeä vuonna 2007. Lakkautetuilla tehtailla ei ollut laajaa alihankkijaverkostoa seudulla, joten välitöntä vaikutusta alihankkijoihin ei ollut.

	Irti- sanotut	Avoimille työ- markkinoille työllistyneet	Tukitoimin työllistyneet	Koulu- tuksessa	Eläkkeelle	Työttömyyseläkkeelle pääsyä odottavat		Työttö- mänä	Työttö- mänä (%)	Muut
						lisä- päivillä	eivät lisä- päivillä			
Jämsän seutukunta	349	77	2	2	241	43		13	3,72	1
UPM- Kymmene		33			210	30		1		
Smead Paperisto		44	2	2	31	13		12		1

Seudulla toimi rakennemuutoksen jälkeen kehittämissyhtiön johtama työryhmä, joka kartoitti ja käynnisti yritysten, kuntien ja työvoimahallinnon yhteisiä toimenpiteitä. Varsinaisia rakennemuutosohjelmia ei laadittu. Keski-Suomen äkillisen rakennemuutoksen (Jämsä, Keuruu, Saarijärvi-Viitasaari) alueilla reagoitiin hyvin samanlaisin toimenpitein. Jämsän seudulla toimii kehittämissyhtiö Jämsek. Työllistävien yritysten sijoittumista seuduille edistettiin kiinnostavalla toimitilarajonnalla, rekrytointikoulutuksella ja tiedotuskampanjoilla. Alueilla jo toimivien yritysten kasvua kannustettiin tukemalla investointi-, kehittämis- ja koulutushankkeita. Kehittämissyhtiöiden etuna on ripeä toiminta, elinkeinopalveluiden läheisyys ja paikallisen yritystoiminnan erinomainen tuntemus. Puutteena Keski-Suomen alueilla oli kehittämissyhtiöiden varovaisuus ryhtyä ennakoiviin

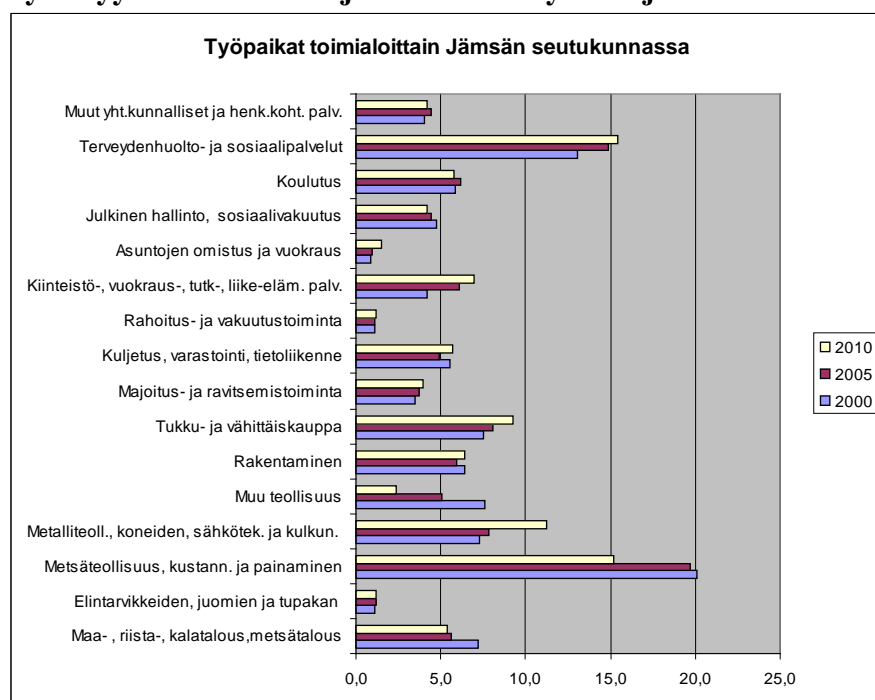
toimenpiteisiin toimipaikkojen tiedossa olevista vaikeuksista huolimatta. Seuduilla on kohdennettu aiempaa enemmän toimenpiteitä työvoiman osaamisen kehittämiseen sekä parannettu ennakoitua. Keskusta-alueiden vetovoimaan on investoitu lisäämällä viihtyisyyttä ja tukemalla palvelutarjonnan monipuolisuutta.

Yritysten kehittämisavustukset Jämsän seudulla ovat luoneet jonkin verran uusia työpaikkoja, lisäksi alueen tuotantoalueiden infrastruktuuria on parannettu äkillisen rakennemuutoksen perusteella kohdistetuilla varoilla. Merkittävä osa uusista työpaikoista syntyi alueella jo toimineissa, kasvavissa metalliteollisuuden yrityksissä. Jämsässä perustaa on rakennettu erityisesti matkailualan kasvulle. Myös kauppa- ja palvelualat ovat kasvaneet. Smead Paperiston toimitilat vuokrasi vuoden 2011 alussa ThyssenKrupp Aerospace Finland Oy. Tiloihin arvioidaan sijoittuvan 30 uutta työpaikkaa ja kerrannaisvaikutukset alueen työllisyyteen arvioidaan tätäkin suuremmaksi.



Työttömyys on pysytellyt vuoden 2009 jälkeen reilussa 14:ssä %. Työttömyyden kasvu oli taantumavuosina 2009 – 2010 muuta maata hitaampaa hankalan lähtötilanteen takia. Työttömyys alenee heikommin kuin muussa maassa ja oli vuoden 2011 alussa noin 14 %.

## Työllisyys toimialoittain ja suurimmat työllistäjät 2009



Yrityksen nimi	Henkilöstö
UPM-KYMMENE OYJ	1200
PATRIA AVIATION OY	582
PATRIA AEROSTRUCTURES OY	215
ELONEN OY LEIPOMO	117
LEMMINKÄINEN TALOTEKNIikka OY	83
GENENCOR INTERNATIONAL OY	82
ITELLA OYJ	77
KESKIMAA OSK	67
MIDAS TOUCH MEDIA OY	59
METECO OY	53
JYKI OY	52
JÄMSÄN SEUDUN OSUUSPANKKI	38
PATRICOMP OY	36
JYVÄSKYLÄN LIIKENNE OY	34
PÖYRY FINLAND OY	31

## Äkillisen rakennemuutoksen perusteella kohdistetuista määrärahoista rahoitetut hankkeet

Yritysten kehittämisavustukset Jämsän seutukunnassa		
Hanke	Uudet työpaikat	Tukimäärä
IPS Putki Oy, 525 0025/460/2009, Tuotannon tehostaminen uudella koneteknologialla		97 500
Despectus Oy, 525 0063/460/2009, Liiketoiminnan laajentaminen	2	68 100
Kirkkala Oy, 525 0199/460/2008/A, Onteloseinämaisen, sisä- ja ulkopinnaltaan sileän muoviputken valmistus	4	43 000
HimosMaailma Oy, 525 0130/460/2008, HimosMaailma Oy:n verkostoliiketoiminnan kehittäminen	1	41 000
Huopaliike Lahtinen Avoin yhtiö, 525 0031/460/2009, Huopaliike Lahtinen avoin yhtiö: Huopajalkineet maailmalle	1	24 700
Jokilaakson Asennusyhtymä Ky, 525 0206/460/2008, CNC-sorvi pyörivillä työkaluilla	2	22 500
Patricomp Oy, 525 0187/460/2008, Maalaamohanke	1	17 920
Tmi Säiliö- ja Teräsrakenne Aarre Luoto, 525 0265/460/2009/A, Säiliötyökalut	1	6 500
TP Welding Oy, 525 0252/460/2009, Aloittavan yrityksen investoinnit	3	5 500
Roselli Oy, 525 0084/460/2009/A, Terämuottihanke		
Jäämet Oy, 525 0033/460/2009/A, Privetti –kehittämishanke		
<b>Yhteensä 11 hanketta</b>	<b>15</b>	<b>326 720</b>

### Rakennerahastot

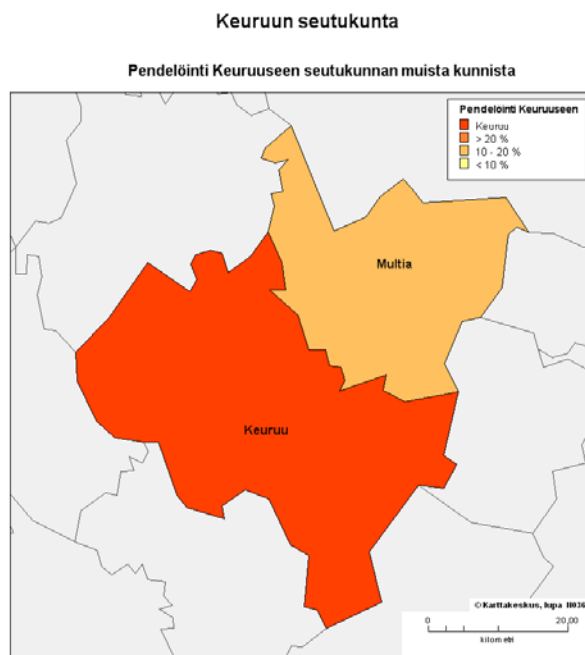
Koodi		Projektin nimi	Toteuttajan nimi	Uudet työpaikat	Sidonta EU+valtio
A30450	EAKR	Tuotantoalueiden saavutettavuuden parantaminen, Jämsänkoski	Liikennevirasto		289 000

### Yhteinen Keuruun ja Saarijärvi-Viitasaaren kanssa

S10951	ESR	Resurssi	Keski-Suomen ELY		412 000
--------	-----	----------	------------------	--	---------

## 14. Keuruun seutukunta

Keuruun seutukunta					
	2006	2007	2008	2009	2010
väkiluku	12999	12882	12849	12676	12556
64- / 15-64%	38,5	38,8	39,1	39,8	41,3
nettomuutto	-150	-45	7	-98	-61
työttömät	672	592	603	735	736
pitkäaik.tyött.	202	142	150	174	171
tyött.aste%	11,5	10,2	10,9	13,5	13,4
työlliset	4834	4818	4738	4571	
työll.aste%	60,7	61,1	60,2	59,1	
taloud.huoltos.	1,7	1,7	1,7	1,8	
Työntek.konkurs.yrit.	21	28	1	21	13
Aloit. yritykset	57	58	70	57	55
yrityskanta muutos %	-0,14	1,81	4,03	1,3	3,26



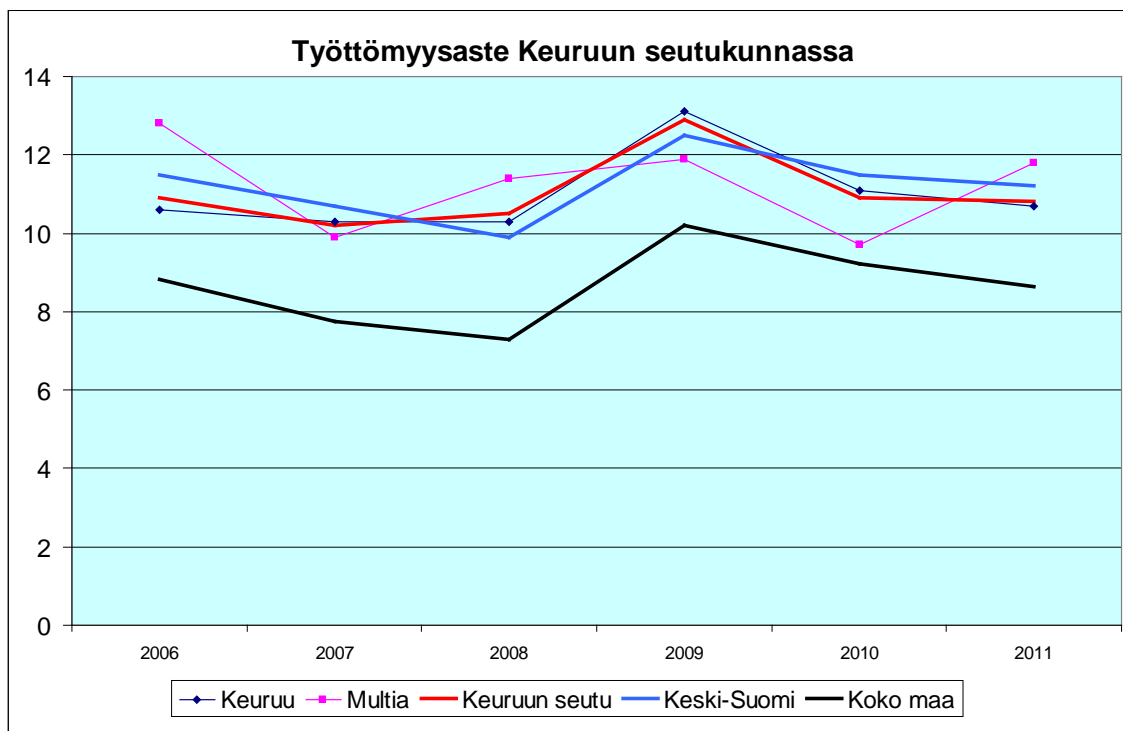
Kunnat: Keuruu, Multia  
 Ohjelmakausi: 2007–2008  
 Elinkeinoyhtiö: KeuLink Oy

Keuruun seutukunta nimettiin äkillisen rakennemuutoksen alueeksi kaudelle 2007–2008. UPM Kymmene Oyj:n puunjalostustehtaalta, Puhos Board Oy:n kuitulevytehtaalta ja Relicomp Oy:n kaapelitehtaalta irtisanottiin yhteensä 168 henkilöä. Lakkautetuilla tehtailla ei ollut laajaa alihankkijaverkostoa seudulla, joten välitöntä vaikutusta alihankkijoihin ei ollut.

	Irtisanotut	Avoimille työmarkkinoille työllistyneet	Tuki-toimin työllistyneet	Koulutuksessa	Eläkkeelle siirtyneet	Työttömyyseläkkeelle pääsyä odottavat			Työttömänä (%)	Muut
						lisä-päivillä	ei päivillä	lisä-päivillä		
<b>Keuruun seutukunta</b>	168	140				5		23	13,69	
UPM-Kymmene Oyj		57				2		11		
Puhos Board Oy		47				2		9		
Relicomp Oy		36				1		3		

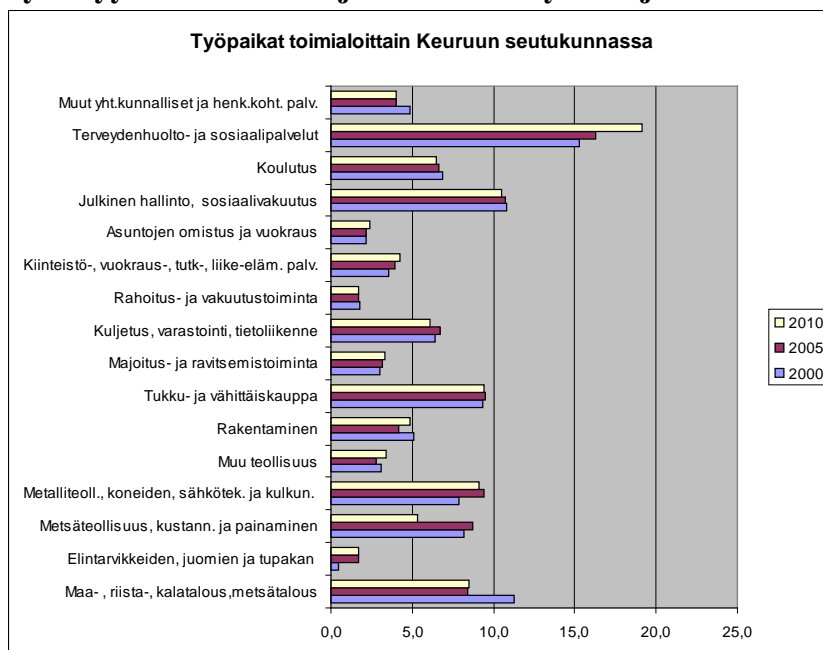
Seudulla toimi rakennemuutoksen jälkeen kehittämissyhtiö KeuLinkin johtama työryhmä, joka kartoitti ja käynnisti yritysten, kuntien ja työvoimahallinnon yhteisiä toimenpiteitä. Varsinaisia rakennemuutosohjelmia ei laadittu. Keski-Suomen äkillisen rakennemuutosalueilla oli samankaltaiset reagointisuunnitelmat: Työllistävien yritysten sijoittumista seuduille edistettiin kiinnostavalla toimitilarajonnalla, rekrytointikoulutuksella ja tiedotuskampanjoilla. Alueilla jo toimivien yritysten kasvua kannustettiin tukemalla investointi-, kehittämis- ja koulutushankkeita. Keski-Suomen seuduilla on kohdennettu aiempaa enemmän toimenpiteitä työvoiman osaamisen kehittämiseen sekä parannettu ennakointia. Keskusta-alueen vetovoimaan on investoitu lisäämällä viihtyisyyttä ja tukemalla palvelutarjonnan monipuolisuutta.

Merkittävä osa uusista työpaikoista syntyi alueella jo toimineissa yrityksissä. Keuruulla vahvuutena on ollut bioenergia-ala, jonka kehitys on ollut nopeaa. Myös kauppa- ja palvelualat ovat kasvaneet.



Työttömyys oli vuonna 2007 lähellä maan keskiarvoa, mutta sen jälkeen välille on tullut usean prosenttiyksikön ero. Työttömyyden kasvu oli taantumavuosina 2009 – 2010 muuta maata hitaampaa hankalan lähtötilanteen takia. Työttömyys alenee heikommin kuin maassa keskimäärin, vaikka talouskasvu on käynnistynyt.

### Työllisyys toimialoittain ja suurimmat työllistäjät 2009



Yrityksen nimi	Henkilöstö
OTAVAN KIRJAPAINO OY	108
REKA KAAPELI OY	70
VAISSI OY	59
TEISKONEN OY	58
LOMALIITTO RY	51
KESKIMAA OSK	50
OY HT ENGINEERING LTD.	44
VR TRACK OY	42
SUOMEN VESILEIKKAUS OY	42
KEURUUN SÄHKÖ OY	41
KIRJAVÄLITYS OY	37
ITELLA OYJ	35
TÖYSÄN LINJA OY	33
MULTIMEK OY	29
PUHOS BOARD OY	27

## Äkillisen rakennemuutoksen perusteella kohdistetuista määrärahoista rahoitetut hankkeet

Yritysten kehittämisavustukset Keuruun seutukunnassa		
Hanke	Uudet työpaikat	Tukimäärä
Keulink Kiinteistöt Oy, 525 0209/460/2007, Toimitilojen rakentaminen Palo- ja Vesitekniikka PA-VE Oy:lle		212 500
Suomen Tekniikkapalvelu Oy, 525 0200/460/2008/A, Tuotannon laajentaminen ja strategian muotoilu	2	169 750
Multilaser Oy, 525 0057/460/2008, Laserleikkaushankinnat	3	135 200
Meckelborg Oy, 525 0195/460/2007, Meckelborg Oy:n Keuruun tarratuotannon laite- ja koneinvestoinnit.	1	109 920
TimCo Steel Oy, 525 0168/460/2008, Tuotantorakennuksen laajennus		20 370
Keuruskopio Oy, 525 0211/460/2008, Xerox 700 digitaalisen väripainokoneen ja personointiohjelman hankinta	1	11 070
Finlead Oy, 525 0210/460/2008/A, Avainhenkilön palkkaus		
TimCo Steel Oy, 525 0194/460/2007/B, Yritystoiminnan laajentaminen		
<b>Yhteensä 8 hanketta</b>	<b>7</b>	<b>658 810</b>

### Rakennerahastot

Koodi		Projektin nimi	Toteuttajan nimi	Työpaikat	Sidonta EU+valtio
A30303	EAKR	Keuruun osaamisverkosto esiselvitys	Kehittämissyhtiö Keulink Oy	-	150 000

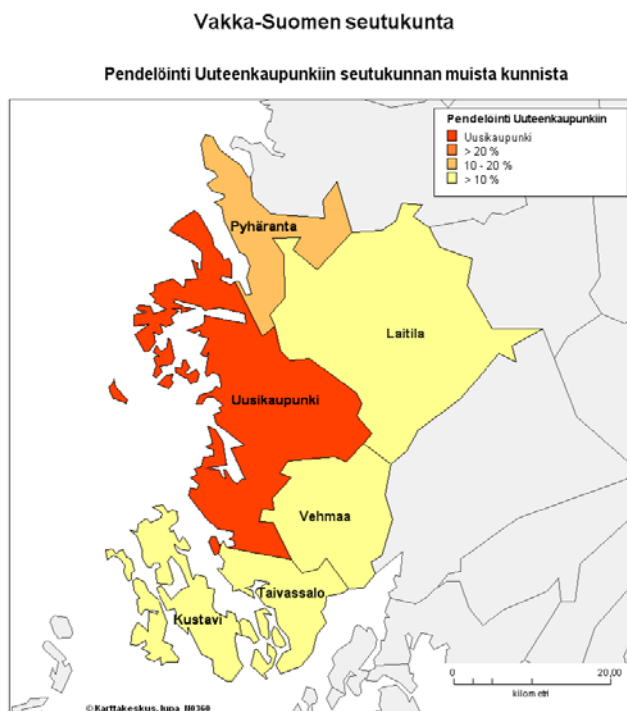
### Yhteinen Jämsän ja Saarijärvi-Viitasaaren kanssa

S10951	ESR	Resurssi	Keski-Suomen ELY-keskus	-	412 000
--------	-----	----------	-------------------------	---	---------



## 15. Vakka-Suomen seutukunta

Vakka-Suomen seutukunta	2006	2007	2008	2009	2010
väkiluku	31936	31704	31655	31521	31461
64- / 15-64%	29,8	30,4	31,1	32,1	33,8
nettomuutto	-142	-185	26	-75	-13
työttömät	1276	1047	789	1080	1238
pitkäaik.tyött.	383	278	149	118	121
tyött.aste%	7,8	6,8	5,3	7,3	8,4
työlliset	13716	13829	13717	13062	
työll.aste%	66,2	67,3	67,1	64,4	
taloud.huoltos.	1,3	1,3	1,3	1,4	
Työnt.konkurs.yrityksissä.	73	38	71	68	47
Aloit. yritykset	224	246	217	188	180
yrityskanta muutos%	3,97	4,03	2,40	1,74	3,07



Kunnat: Kustavi, Laitila, Pyhärinta, Taivassalo, Uusikaupunki, Vehmaa

Ohjelmakausi: 2007–2008

Elinkeinoyhtiö: ei ole

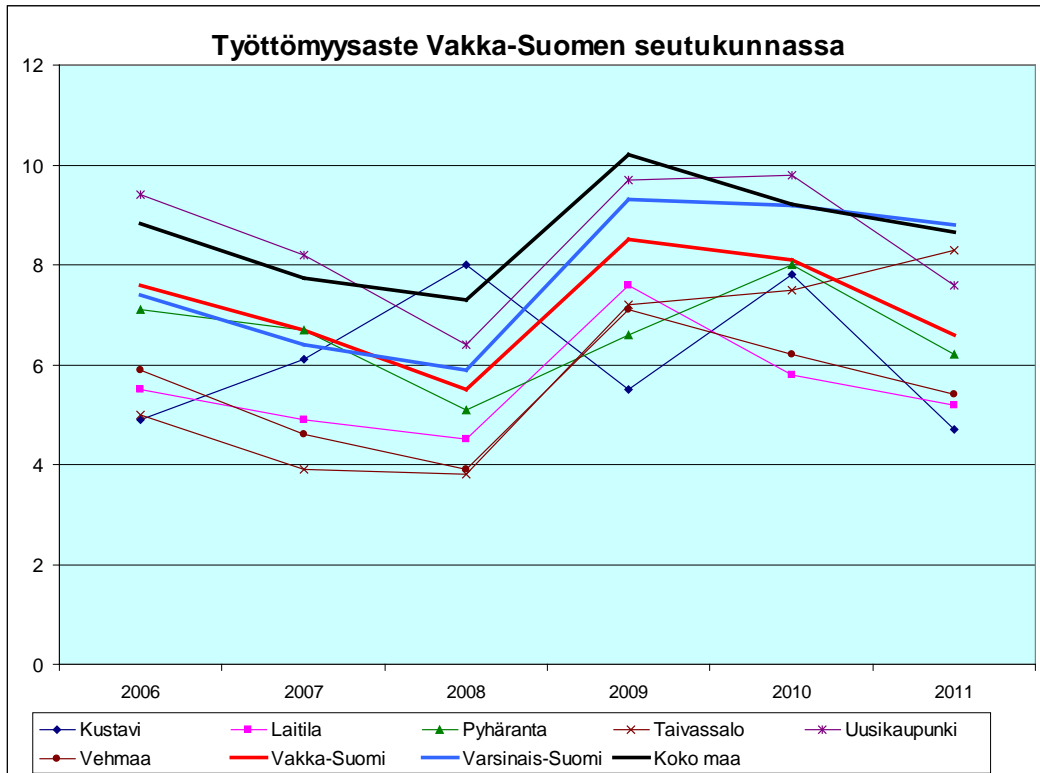
Vakka-Suomen seutukunta nimettiin äkillisen rakennemuutoksen alueeksi kaudelle 2007–2008. Valmet Automotive Oy:n autotehtaalta Uudestakaupungista irtisanottiin 260 työntekijää vuonna 2006. Seutu on määritelty haasteelliseksi alueeksi vuosiksi 2009–2013.

Vakka-Suomen	Irtisanotut	Avoimille työmarkkinoille työllistyneet	Tuki-toimin työllistyneet	Koulutuksessa	Eläkkeelle siirtyneet	Työttömyyseläkkeelle pääsyä odottavat		Työttömänä	Työttömänä (%)	Muut
						Lisäpäivillä	ei vielä lisäpäivillä			
Valmet-automotive	224	193	0	0	15	1		16	7,14	

Vakka-Suomen seutukunta ei ole organisoitunut erillistä rakennemuutostyöryhmää vaan äkillisen rakennemuutosalueen hankekokonaisuudet muodostettiin seudun kehittämisorganisaation ja kuntien yhteistyönä tiiviissä yhteydessä seudun kehittämisstrategian toteutukseen ja haasteellisen alueen EU-tukirahoituksen hyödyntämiseen.

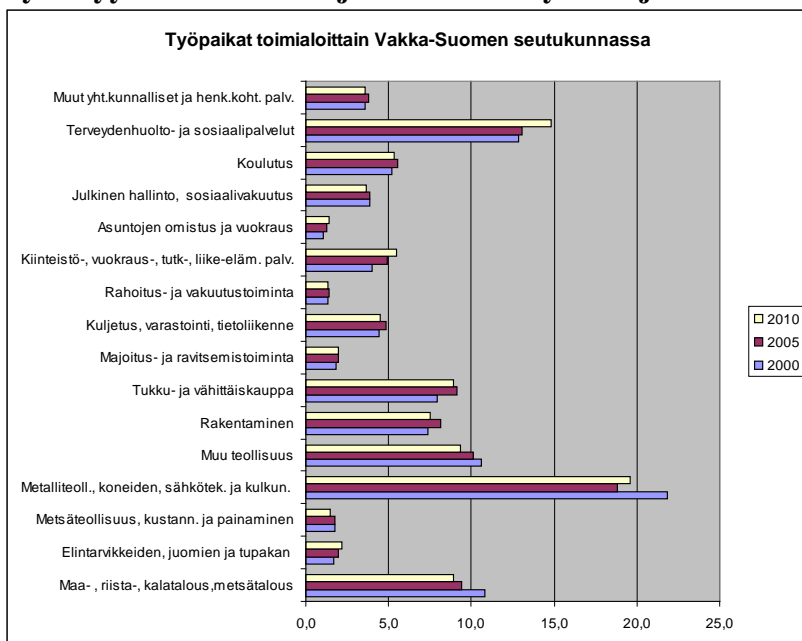
Korvaavia työpaikkoja on syntynyt mm. meriteollisuuteen, elintarviketeollisuuteen, metallialan palveluliiketoimintaan, teollisuuden kunnossapitoliiketoimintaan ja uusiutuvaan bioenergiaan pohjautuviin hankkeisiin. Uudet tehdashankkeet ovat synnyttämässä noin 100 – 200 uutta työpaikkaa. Vakka-Suomen alueella on tehty pitkäjänteistä yhteistyötä valtion ja kuntatoimijoiden kesken pk-yritysrakenteen monipuolistamiseksi. Alueelle ovat siirtyneet Shippax Oy ja Seger Oy, jotka tarjosivat useita kymmeniä työpaikkoja autotehtaalta irtisanotuille sekä muille työttömille työnhakijoille. Valmet Automotive Oy lomautti keväällä 2009 vuorolomautuksin 190 työntekijää. Porsche ilmoitti kesäkuussa 2008 lopettavansa tuotannon Uudenkaupungin autotehtaalla vuonna 2011. Positiivisena merkinä alueelle Valmet Automotive on ilmoittanut syyskuussa 2011

hakevansa lisää työvoimaa jopa 200 työntekijän verran jo saman vuoden aikana kasvaneiden tuotantomäärien vuoksi.



Vakka-Suomen yrityksissä odotukset ovat keskimääräistä positiivisempia sekä yritystoiminnan että työllisyyden osalta. Tähän vaikuttaa osaltaan investointi- ja kehityshankkeiden runsaus ja näiden odotettavissa olevat työllisyysvaikutukset. Työttömyysaste on koko maan arvoa alempi.

### Työllisyys toimialoittain ja suurimmat työllistäjät 2009



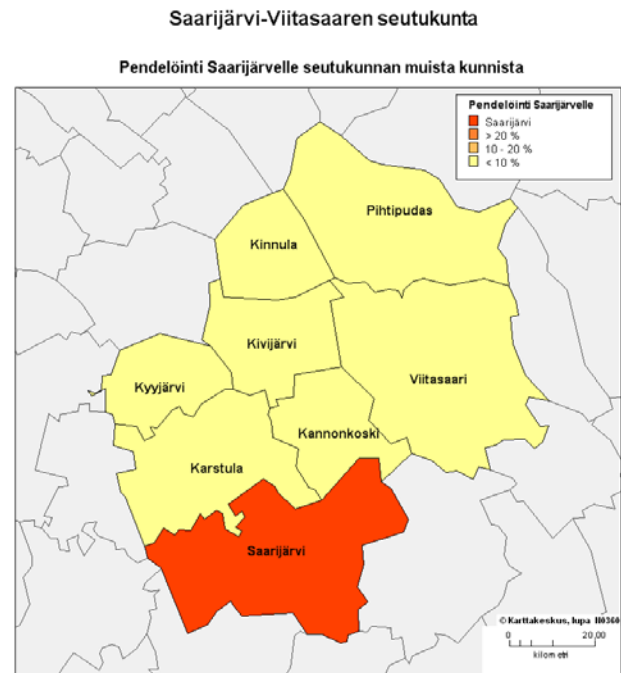
Yrityksen nimi	Henkilöstö
VALMET AUTOMOTIVE OY	716
PILKINGTON AUTOMOTIVE FINLAND OY	258
YARA SUOMI OY	237
VAHTERUS OY	142
NAVAL OY	109
ITELLA OYJ	92
SAINT-GOBAIN GLASS FINLAND OY	92
AMITEC OY	81
UUDENKAUPUNGIN RAUTAVALIMO OY	80
UUDENKAUPUNGIN TYÖVENE OY	78
FINN LAMEX SAFETY GLASS OY	70
SEGER OY	70
KIINTEISTÖ OY LAITILAN TERVEYSKOTI	68
COREPLAST LAITILA OY	66
TOK LIIKETOIMINTA OY	59

## Äkillisen rakennemuutoksen perusteella kohdistetuista määrärahoista rahoitetut hankkeet

Yritysten kehittämisavustukset Vakka-Suomen seutukunnassa		
Hanke	Uudet työpaikat	Tukimäärä
Comol Oy Ltd, 534 0134/460/2008, Ruiskuvalukoneiden ja niiden oheislaitteiden hankinta	18	225 000
SteelTeam Service Center Oy, 534 0103/460/2007/A, Hallin laiteinvestoinnit, kombileikkauslinjan hankinta ym	10	154 500
Veljet Kuusisto Oy, 534 0028/460/2008, Pienpylväiden kuorinta ja katkaisuasema	4	90 000
Laitilan Kirjapaino Oy, 2008, Kirjapainon tuotantosuunnan muutos ja siihen liittyvät investoinnit ja kehittäminen	1	56 500
Laitila Coating Oy, 534 0065/460/2008, CNC-sorvit ja jauhemaalauslaitteisto	7	33 370
Vakka-Suomen Hiekkapuhallus ja Maalaus Oy, 2008, Investointihanke, erikoismaalaus valukappaleille	3	20 250
Lamush Oy, 534 0061/460/2008/D, Tilojen laajennus ja koneiden hankinta	1	12 000
Rakennepalvelu Jurva Rinne Ky, 534 0176/460/2008/A, Naulauslaitteiston hankinta	3	8 360
Tmi Esko Kulmala, 534 0090/460/2008, Erikoispeiteliiiketoiminnan laajentamishanke	2	6 225
Muovix Automation Oy, 534 0139/460/2007, Toiminnan käynnistäminen	4	5 780
DWT-Engineering Oy, 534 0150/460/2008, Espanjan lietteen- ja vedenkäsittelyalan kartoitus; tilanne toimialalla tällä hetkellä ja mahdollisuudet toimia markkina-alueella tulevaisuudessa	2	5 380
<b>Yhteensä 11 hanketta</b>	<b>55</b>	<b>615 365</b>

## 16. Saarijärvi-Viitasaaren seutukunta

Saarijärven-Viitasaaren seutukunta					
	2006	2007	2008	2009	2010
<b>väkiluku</b>	34555	34133	33760	33346	33094
<b>64- / 15-64%</b>	38,8	39,0	40,0	40,8	41,9
<b>nettomuutto</b>	-192	-231	-185	-248	-78
<b>työttömät</b>	1955	1586	1524	2083	1729
<b>pitkäaik.tyött.</b>	465	307	255	245	312
<b>tyött.aste%</b>	13	10,7	10,7	14,9	12,3
<b>työlliset</b>	12295	12243	12078	11510	
<b>työll.aste%</b>	58,7	59,1	59,3	57,3	
<b>taloud.huoltos.</b>	1,8	1,8	1,8	1,9	
<b>Työnt.konkurs.yrit.</b>	47	38	64	42	73
<b>Aloit.yritykset</b>	194	181	175	170	151
<b>yrityskanta muutos%</b>	3,04	0,90	2,35	0,32	1,16



Kunnat 2011: Kannonkoski, Karstula, Kinnula, Kivijärvi, Kyyjärvi, Pihtipudas, Saarijärvi, Viitasaari

Kunnat 2006: Kannonkoski, Karstula, Kinnula, Kivijärvi, Kyyjärvi, Pihtipudas, Pylkönmäki, Saarijärvi, Viitasaari

Ohjelmakausi: 2007–2008

Elinkeinoyhtiö: Saarijärven Seudun Yrityspalvelu, Witas ja Karstulan Seutu

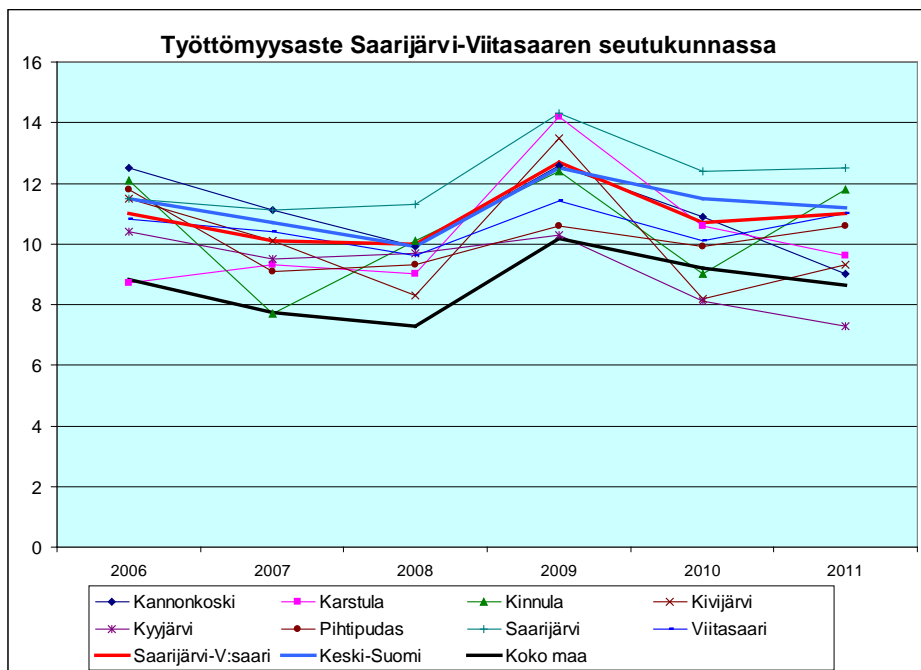
Saarijärvi-Viitasaaren seutukunta nimettiin äkillisen rakennemuutoksen alueeksi kaudelle 2007–2008. Irtisanomiset koskivat Efore Oyj:n elektroniikkatehdasta ja sen alihankkijoita Saarijärvellä, josta irtisanottiin 157 henkilöä.

	Irtisanotut	Avoimille työmarkkinoille työllistyneet	Tukitoimin työllistyneet	Koulutuksessa	Eläkkeelle siirtyneet	Työttömyyseläkkeelle pääsyä		Työttömänä (%)	Muut	
						lisäpäivillä	ei lisäpäivillä			
<b>Saarijärvi-Viitasaari</b>	157	129	20	7	4			29	18,47	1
Efore Oyj		98	20	7	3			28		1
Gummerus Oy		10						1		
Herwert Suomiporras Oy		21			1					

Seudulla toimi rakennemuutoksen jälkeen kehittämissyhtiön johtama työryhmä, joka kartoitti ja käynnisti yritysten, kuntien ja työvoimahallinnon yhteisiä toimenpiteitä. Varsinaisia rakennemuutosohjelmia ei laadittu. Keski-Suomen äkillisen rakennemuutoksen alueilla oli yhtenevät reagointitoimet. Saarijärvi-Viitasaaren seudulla palveli kolme kehitysyritystä: Karstulan Seutu Oy, Witas Oy ja Saarijärven Seudun Yrityspalvelu Oy. Työllistävien yritysten sijoittumista seuduille edistettiin kiinnostavalla toimitilatarjonnalla, rekrytointikoulutuksella ja tiedotuskampanjoilla. Alueilla jo toimivien yritysten kasvua kannustettiin tukemalla investointi-, kehittämis- ja koulutushankkeita. Keski-Suomen seuduilla on kohdennettu aiempaa enemmän toimenpiteitä työvoiman osaamisen kehittämiseen sekä parannettu ennakkointia. Keskusta-alueen

vetovoimaan on investoitu lisäämällä viihtyisyyttä ja tukemalla palvelutarjonnan monipuolisuutta. Merkittävimpiä äkillisen rakennemuutoksen perusteella kohdennetuista varoista tuettuja hankkeita olivat Saarijärven bioenergiakeskuksen tukeminen ja PV-putkitus Oy:n investoinnin avustaminen.

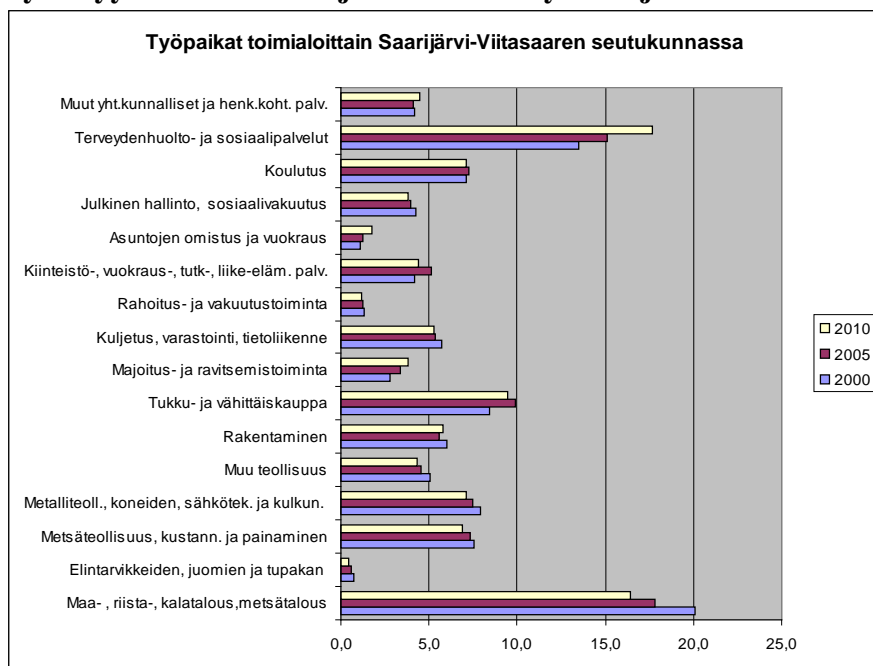
Merkittävä osa uusista työpaikoista syntyi alueella jo toimineissa, kasvavissa metalliteollisuuden yrityksissä. Saarijärvellä vahvuutena on ollut bioenergia-ala, jonka kehitys on ollut nopeaa. Myös kauppa- ja palvelualat ovat kasvaneet. Merkittävimpiä alueelle sijoittuneita yrityksiä ovat olleet 60 henkeä työllistävä muoviteollisuuden yritys Serres Oy sekä 35 henkeä työllistävä Kokkolan Halpa-Halli Oy:n myymälä. Toimialoista suhteellisesti eniten osuuttaan työllisyys on kasvanut terveys- ja sosiaalipalveluissa.



Työttömyys on vaihdellut alle 10 prosentista noin 15 prosenttiin.

Heikoimmillaan tilanne oli vuoden 2010 alussa. Vuoden 2011 alussa työttömyysprosentti oli noin 13 %. Työttömyys alenee heikommin kuin maassa keskimäärin.

### Työllisyys toimialoittain ja suurimmat työllistäjät 2009



Yrityksen nimi	Henkilöstö
FENESTRA OY	171
HONKARAKENNE OYJ	153
BETSET OY	136
KESKIMAA OSK	131
ARITERM OY	127
PISLA OY	122
ITELLA OYJ	82
METECO OY	65
LOGSTOR FINLAND OY	64
METSÄHALLITUS	53
ER-SAHA OY	50
SAARIJÄRVEN OFFSET OY	45
SAARIJÄRVEN KYLPYLÄ OY	40
KANNONPUU OY	36
KESKI-SUOMEN OSUUSPANKKI	35

**Äkillisen rakennemuutoksen perusteella kohdistetuista määrärahoista rahoitetut hankkeet**

<b>Yritysten kehittämisavustukset Saarijärvi-Viitasaaren seutukunnassa</b>		
<b>Hanke</b>	<b>Uudet työpaikat</b>	<b>Tukimäärä</b>
PV-Putkitus Oy, 2007, Kaukolämpötuotteita valmistavan tuotantolaitoksen perustaminen	20	750 000
RTA-Metalli Oy, 525 0159/460/2008, Pitkäjyrsinkone	2	328 190
Meconet Oy, 525 0118/460/2008, Pihtiputaan jousituotannon kehittäminen	3	141 500
Maarakennus Juha Utriainen Oy, 525 0043/460/2008, Konepajatoiminnan aloittaminen	2	113 190
Moisio Forest Oy, 525 0093/460/2008, Konepajan tuotannon kehittämishanke	3	18 950
Saarijärven Mittakaluste, 525 0223/460/2008, Koneiden hankinta	2	18 900
Valwood Oy, 525 2009, Puoliautomaattisen kiilojen valmistuslinjan suunnittelu ja toteutus	1	17 500
<b>Yhteensä 7 hanketta</b>	<b>33</b>	<b>1 388 230</b>

**Rakenerahastot**

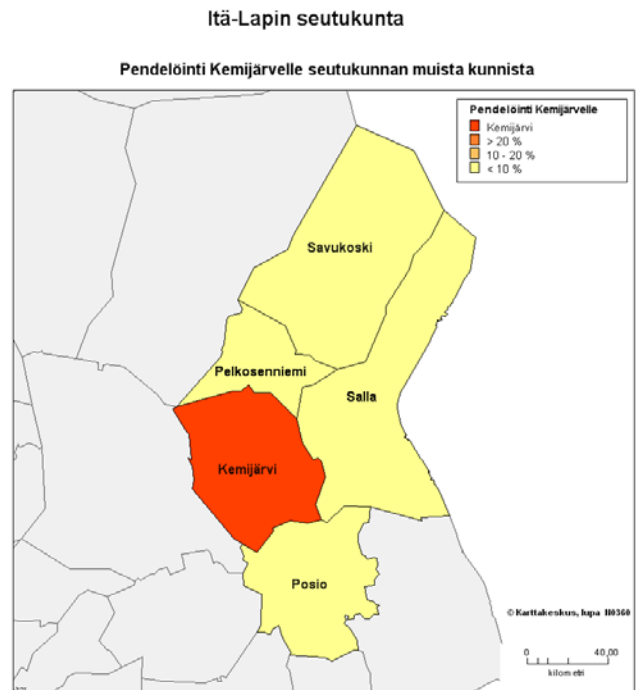
<b>Koodi</b>	<b>Rahasto</b>	<b>Projektin nimi</b>	<b>Toteuttaja</b>	<b>Uudet työpaikat</b>	<b>Sidonta EU+valtio</b>
A30806	EAKR	BDC -bioenergiakeskuksen rakentaminen Jyväskylän ammattikorkeakoululle Saarijärvelle	Saarijärven seudun Yrityspalvelu Oy	5	500 000
A30491	EAKR	Kinnulan Saarensalmen loma-asuntoalueen kunnallistekniikan rakentaminen	Kinnulan kunta	3	410 000
S11046	ESR	Henkilöstön osaamisen vahvistaminen muuttuneessa markkinatilanteessa ja tulevaisuuden uudet oppimismallit	Saarijärven seudun Yrityspalvelu Oy		339 200
S10874	ESR	Metsät täyskäyttöön	Metsänhoitoyhdistys Keski-Suomi		250 900
A30884	EAKR	Bioenergiakeskuksen lämmityskattiloiden testausympäristö - BDC Kattilatestaus 1	Jyväskylän Ammattikorkeakoulu		143 000
A30894	EAKR	MESIKO - Metsäkonesimulaattori ja energiapuukourat osaksi oppimisympäristöä	Äänekosken ammatillisen koulutuksen kuntayhtymä		104 000
<b>Yhteensä 6 hanketta</b>				<b>8</b>	<b>1 747 100</b>

**Yhteinen Jämsän ja Keuruun kanssa**

S10951	ESR	Resurssi	Keski-Suomen ELY-keskus	0	412 000
--------	-----	----------	-------------------------	---	---------

## 17. Itä-Lapin seutukunta

Itä-Lapin seutukunta					
	2006	2007	2008	2009	2010
väkiluku	20086	19640	19248	18901	18641
64- / 15–64%	39,7	40,6	42,2	43,2	44,5
nettomuutto	-266	-288	-233	-158	-75
työttömät	1887	1530	1375	1558	1502
pitkäaik.tyött.	344	252	210	146	240
tyött.aste%	21,2	17,4	16,4	19,1	19
työlliset	6567	6671	6366	6116	
työll.aste%	52,1	54,2	53,1	52,0	
taloud.huoltos.	2,1	1,9	2,0	2,1	
Työnt.konkurs. yrityksissä.	11	22	18	25	7
Aloit.yritykset	53	82	71	83	58
yrityskanta muutos%	-1,37	2,17	1,43	0,30	0,61



Kunnat: Kemijärvi, Pelkosenniemi, Posio, Salla, Savukoski

Ohjelmakausi: 2008–2009

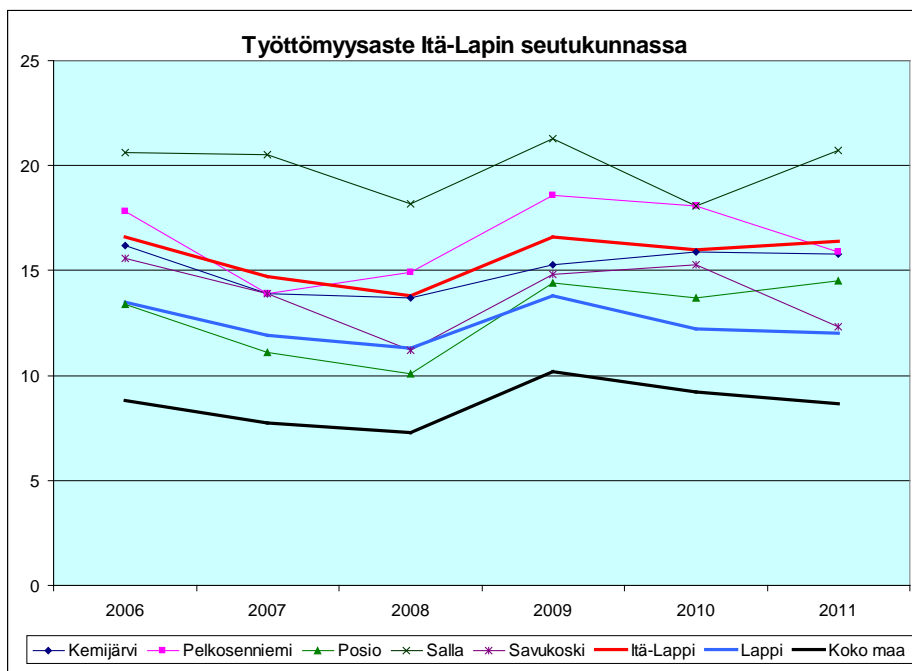
Elinkeinoyhtiö: Organisoitu kunnittain

Itä-Lapin seutukunta nimettiin äkillisen rakennemuutoksen alueeksi kaudelle 2008–2009. Irtisanomiset koskivat Stora Enso Oyj:n Kemijärven sellutehdasta, josta irtisanottiin 215 henkeä. Irtisanomiset ovat vaikuttaneet myös Stora Enson alihankkijaverkostoon mm. pienissä metallialan yrityksissä sekä puualan hankinta- ja kuljetusketjussa.

Itä-Lapin seutukunta	Irtisanotut	Avoimille työmarkkinoille työllistyneet	Tukitoimin työllistyneet	Koulutuksessa	Eläkkeelle	Työttömyyseläkkeelle pääsyä odottavat		Työttömänä (%)	Muu	
						lisäpäivillä	ei vielä lisäpäivillä			
Stora Enso Oyj	215	120	2	10	45	16		14	6,51	8

Alueellinen rakennemuutosryhmä perustettiin välittömästi Kemijärven sellutehtaan lopettamisuutisen jälkeen. Toiminta lähti kokonaisuudessaan hyvin käyntiin. Rakennemuutosryhmän lisäksi Kemijärven kaupunki valmisteli selviytymisstrategiaa, jolla tarkasteltiin aiemmin tehdyn elinkeinostrategian linjauksia muuttuneessa tilanteessa. Elinkeinostrategian yhteydessä tehdään päätöksiä seudulla toteutettavan elinkeinopolitiikan painopisteistä. Alueella ei ole elinkeinopolitiikasta vastaavaa yhtiötä vaan kuntien elinkeinotoimet on organisoitu kunnittain. Kemijärven kaupunki ja Pelkosenniemen kunta ovat sopineet yhteisestä elinkeinotoimesta. Kemijärven elinkeinotoimi on hoitanut tehtävänsä rakennemuutostilanteessa mallikkaasti.

Alueelle on syntynyt jonkin verran uusia yrityksiä ja korvaavia työpaikkoja. Suurimmat korvaavat työllistäjät ovat Arktos Group Ltd Oy ja Kela. Yhteensä korvaavia työpaikkoja on syntynyt 180 – 200. Yrityksiä on myös poistunut alueelta, mikä on johtanut 45 työpaikan vähennykseen.

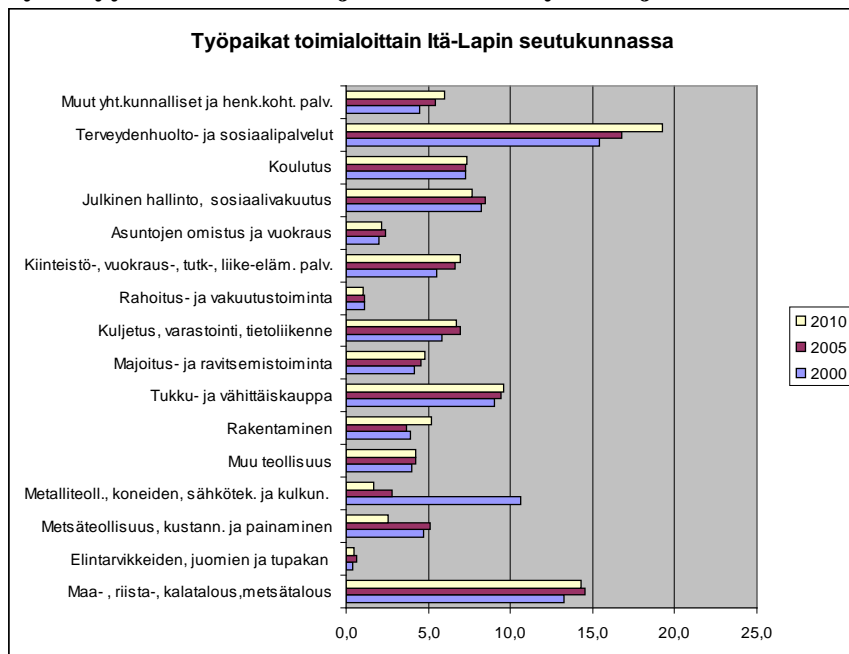


Alueen työllisyysaste on heikentynyt.

Työllisyysaste oli Itä-Lapissa vuonna 2007 54,2 % ja vuonna 2009 52 %. Alueen työttömien määrä kasvoi vuoden 2008 syksystä lähtien myös valtakunnallisen taantuman vuoksi. Vuoden 2009 jälkeen työttömien määrä on lähtenyt laskuun ja lähestyy nyt vuoden 2007 tasoa.

Rakennemuutosaikana alueella panostettiin kansallisten määrärahojen avulla myös alueen työttömien koulutustason nostoon. Koulutuksen avulla nostettiin työttömien työnhakijoiden osaamista alueen elinkeinojen kehittämisen kannalta keskeisillä aloilla, jotka ovat puu-, metalli-, hoiva- ja matkailuala sekä valmistaudutaan uusien hankkeiden rakentamisvaiheeseen, joita ovat esimerkiksi rakennus-, sähkö- ja kunnossapitoalat.

### Työllisyys toimialoittain ja suurimmat työllistäjät 2009



Yrityksen nimi	Henkilöstö
PENTIK OY	135
METSÄHALLITUS	90
ARKTOS GROUP LTD OY	55
KAUPPAPAIKKA PEKKA KOIVUNIEMI OY	50
ITELLA OYJ	44
FENESTRA OY	43
VELJEKSET KARJALAINEN OY	43
KOILLIS-LAPIN SÄHKÖ OY	41
KOILLISMAAN OSUUSKAUPPA	35
PALLASKYLMÄ OY	31
PYHÄTUNTURI OY	29
HOTELLI PYHÄTUNTURI OY	26
ERITTÄIN SALLAINEN OY	24
POMARAK OY	21
SALLAN METSÄNHOITOYHDISTYS RY	20



## Äkillisen rakennemuutoksen perusteella kohdistetuista määrärahoista rahoitetut hankkeet

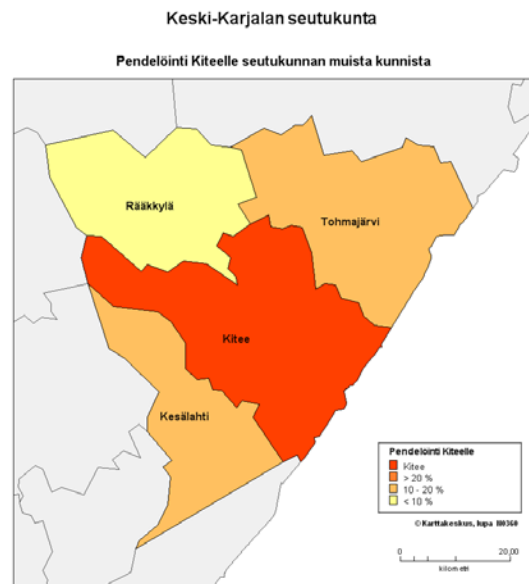
Yritysten kehittämisavustukset Itä-Lapin seutukunnassa			
Hanke		Uudet työpaikat	Tukimäärä
Arktos Group Ltd Oy, 527 0042/460/2008/B, Sahan, liimapalkkitehtaan, konepajan sekä lämpölaitoksen rakentaminen Kemijärvelle.		100	5 383 000
PAN Parks Accommodation in Finland Oy, 527 0168/460/2008, 7 majoitusyksikön rakentaminen		2	1 212 340
Arktos Group Ltd Oy, LAP 0260/05.02.09/2010, Puun kuivauksen kehittäminen		1	287 500
Bedonie Oy, 527 0227/460/2007, Suomen rinteiden kehittäminen		3	65 730
J&K International Oy, 527 0209/460/2008/B, Toiminnan laajentaminen (Sportbar)		2	10 580
<b>Yhteensä 5 hanketta</b>		<b>108</b>	<b>6 959 150</b>

## Rakennerahastot

Koodi	Rahasto	Projektin nimi	Toteuttaja	Uudet työpaikat	Sidonta EU+valtio
A30421	EAKR	Suomu-Isokylä siirtoviemäri ja yhdysvesijohto	Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus		2 716 000
A30875	EAKR	Vastaanottohallin rakentaminen Ketolan (Kemijärven) lentokentälle KESKEYTETTY	KESKEYTETTY		(920 000)
A31198	EAKR	Ajoksen pohjoisen malmiraiteen rakentaminen	Kemin kaupunki		693 500
A31238	EAKR	Valtatien 5 parantaminen Pelkosenniemen taajamassa	Liikennevirasto		618 296
A30841	EAKR	Itä-Lapin moottorikelkkailureittien kehittäminen	Lapin ympäristökeskus		525 000
A31749	EAKR	Maantie 950 Sallatunturi-Poropuisto kevyen liikenteen väylä	Liikennevirasto		434 764
A31147	EAKR	Pyhän FIS kilpailu- ja pujottelurinne/pujottelu	Pelkosenniemen kunta	1	406 500
A30902	EAKR	Näyttely paikallaan! Sallan aseman kulttuuriympäristön säilyttäminen	Sallan kunta	2	328 948
A30954	EAKR	UAS-oppimisympäristön hankinta	Kemijärven kaupunki, Itä-Lapin ammattiopisto (ILO)		306 000
A30452	EAKR	Sallatunturin reitistö-, rinne- ja vesistökuunnostushanke	Lapin ympäristökeskus		261 500
S10291	ESR	Hyvinvointivalmennus	Sallan kunta	1	236 767
S11191	ESR	Matkailualan ammatillisen koulutuksen kehittäminen ILOssa / TravEd 2015	Kemijärven kaupunki/Sivistysosasto		236 555
A30447	EAKR	Suomutunturin ympäristö-, reitistö- ja palveluvarustushanke	Lapin ympäristökeskus / Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ympäristö ja luonnonvarat		232 500
S11052	ESR	Miehitämättömien alusten koulutus- ja testauskeskuksen kehittämishanke	Kemijärven kaupunki, Itä-Lapin oppimiskeskus		200 268
S10238	ESR	Pyhä-Luosto matkailualueen laadun kehittäminen, vaihe 2.	Kemijärven kaupunki		171 000
A30727	EAKR	Suomutunturin kokonaisvaltaisen kehittämissuunnitelman laatiminen sekä matkailun vetovoimaisuuden kehittäminen	Kemijärven kaupunki		169 000
A30906	EAKR	Suomu-Isokylä siirtoviemäri ja yhdysvesijohto, täydentävät rakenteet osa 1	Kemijärven kaupunki		150 000
S10207	ESR	Ammatillisen koulutuksen kehittäminen äkillisissä toimintaympäristön muutoksissa	Kemijärven kaupunki/Sivistysosasto		145 733
S10787	ESR	Työvoimapoliittisten toimenpiteiden koordinaatiohanke	Lapin ELY-keskus		103 800
S11296	ESR	Sosiaalisen työllistämisen strategia sekä työelämään kuntoutumisen polut Kemijärvellä ja Pelkosenniellä	Kemijärven kaupunki		93 900
S10731	ESR	Työperäisen maahanmuuton toimintamalli	Lapin ELY-keskus, työvoimaosasto		90 858
S10886	ESR	Ammatillisen koulutuksen kehittäminen äkillisissä toimintaympäristön muutoksissa	Kemijärven kaupunki/Sivistysosasto		83 800
S10185	ESR	Älykkäät oppimisympäristöt - kehittämisvaihe	Lapin yliopisto, Aluekehitys- ja innovaatiopalvelut		67 500
S11325	ESR	Wood Age	Kemijärven kaupunki / Elinkeino-osasto		63 000
S11497	ESR	Luonnontuotteita Itä-Lapista ryhmäkoulutushanke	Kemijärven kaupunki/Sivistysosasto		19 470
<b>Yhteensä 25 hanketta</b>				<b>4</b>	<b>9 274 659</b>

## 18. Keski-Karjalan seutukunta

Keski-Karjalan seutukunta	2006	2007	2008	2009	2010
<b>väkiluku</b>	20440	20181	19842	19565	19228
<b>64- / 15–64%</b>	36,0	36,3	37,3	38,4	40,4
<b>nettomuutto</b>	-178	-137	-194	-138	-204
<b>työttömät</b>	1516	1272	1217	1497	1355
<b>pitkäaik.tyött.</b>	452	303	247	256	242
<b>tyött.aste%</b>	16,4	13,9	13,9	17,3	15,8
<b>työlliset</b>	7286	7363	7148	6806	
<b>työll.aste%</b>	56,7	58,0	57,4	55,6	
<b>taloud.huoltos.</b>	1,8	1,7	1,8	1,9	
<b>Työnt konk. yrityks.</b>	140	3	7	107	13
<b>Aloit. yritykset</b>	84	79	102	83	104
<b>yrityskanta muutos%</b>	2,74	1,48	3,13	0,53	5,07



Kunnat: Kesälahti, Kitee, Rääkkylä, Tohmajärvi  
 Ohjelmakausi: 2008–2010 ja 2011- 2013  
 Elinkeinoyhtiö: Keski-Karjalan Kehitysyhtiö KETI Oy

Keski-Karjalan seutukunta nimettiin äkillisen rakennemuutoksen alueeksi kaudelle 2008–2010. Irtisanomiset koskivat useita mekaanisen puuteollisuuden yrityksiä Kiteen ja Kesälahden alueella. Irtisanottujen määrä oli yhteensä 185 henkilöä. Toiminnan supistukset ovat heikentäneet myös alihankintaverkoston työllisyystilannetta. Alue on nimetty uudelleen äkillisen rakennemuutoksen alueeksi kaudelle 2011-2013 Puhos Boardin konkurssin johdosta. Konkurssin arvioidut vaikutukset kerrannaisvaikutuksineen ovat noin 150 työpaikkaa.

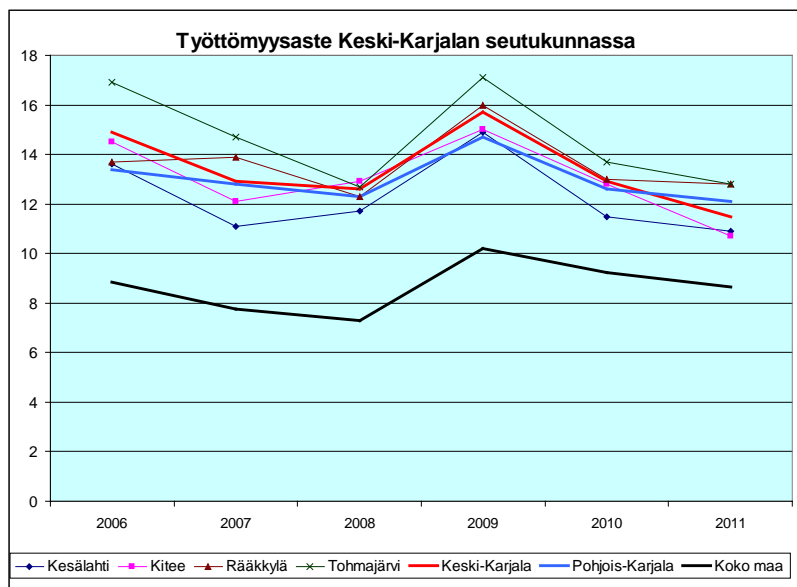
	Irti- sanotut	Avoimille työmarkki- noille	Tuki- toimin työllistyn eet	Koulu- tuksessa	Eläk- keelle	Työttömyys- eläkkeelle odottavat		Työttö- mänä	Työttö- mänä (%)	Muu
						lisä- päivillä	ei lisä- päivillä			
<b>Keski-Karjalan seutukunta 2008-2010</b>	185	61	17	10	13	30	7	47	25,41	5
Woodland Furniture Oy*	60	20	10	5		10		15	25,00	
Puhos Board Oy	23	7			4	5		7	30,43	2
Stora Enso Timber Oy / Kitee	51	10	5	4	6	14	7	5	9,80	1
Puunalta Oy	7	7								
Machinery Oy	3			1	1			1	33,33	
Silkare Oy	6	5						1	16,67	
Markon Puu ja metalli Oy	2	2								
Kesla Oyj Kesälahti, Tohmajärvi	23	3	2		1	1		16	69,57	2
Mitaxin Oy	5	4						1	20,00	
Karhu Sporting Goods Oy	3	3								
Karelia Shiitake Oy	2				1			1	50,00	

Henkilöiden, jotka eivät ole tulleet missään vaiheessa työnhakijoiksi tai joiden työnhaku ei ole tällä hetkellä voimassa on oletettu sijoittuneen suoraan avoimille työmarkkinoille.

Rakennemuutoksen hallintaa varten perustettiin alueellinen rakennemuutosryhmä. Ryhmä on kokoontunut varsin aktiivisesti ja sen tehtävä on ollut puuttua nopeasti ja tehokkaasti lieventää työpaikkojen vähentymisestä aiheutuvia haittoja. Ryhmä on jatkanut kokoontumisia myös virallisen rakennemuutosaluestatuksen päättymisen jälkeen. Seudun elinkeinopolitiikasta vastaa Keski-Karjalan Kehittämisyhtiö KETI Oy, joka on seutukunnalla aktiivinen ja aikaansaava toimija. Yhtiö

on käynnistänyt monia elinkeinorakenteen uusiutumiseen tähtäviä hankkeita korvaavien työpaikkojen saamiseksi.

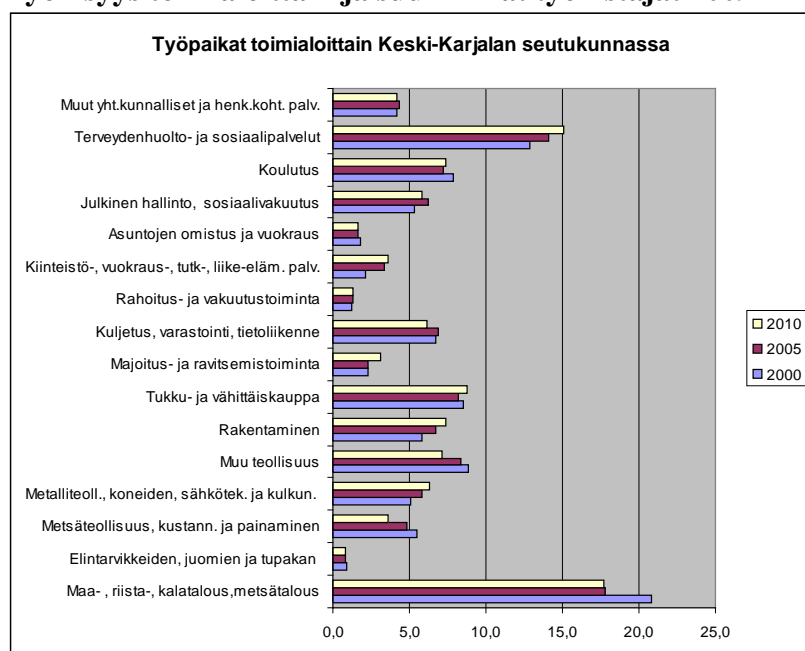
Seutukuntaan on syntynyt uusia yrityksiä, mutta ne ovat kuitenkin pieniä ja niiden työllisyysvaikutukset ovat vähäiset. Yritysten ja kuntien investointi- ja kehittämishankkeet ovat auttaneet työpaikkojen syntyyn. Puhoksen teollisuusalueelle on suunniteltu mittavaa kierrätyspolttoaineen jalostus- ja energiantuotantolaitosta. Toteutuessaan investointi on merkittävä Keski-Karjalan kehityksen kannalta. Investointi on noin 70 miljoonaa euroa ja arvioidut rakentamisvaiheen työllisyysvaikutukset noin 150 henkilötyövuotta. Hankkeella on erittäin merkittävät aluetaloudelliset vaikutukset sekä rakennus- että toteutusvaiheessa.



Työllisten määrä väheni Keski-Karjalan seutukunnassa vuonna 2008 lähes 3 % ja vuonna 2009 lähes 5 %. Teolliset työpaikat vähenivät molempina vuosina 2008 ja 2009 lähes 9 %. Työttömien määrä lähti kasvuun syksyllä 2008. Vuoden 2010 alusta työttömyys kääntyi laskuuralle ja syksyllä 2010 päästiin taantumaa edeltäneelle tasolle.

Pohjois-Karjalassa on ollut käytettävissä hyvin kansallista työllistämis- ja koulutusmäärärahaa, mikä on hillinnyt työttömyyden kasvua. Yritystukilain mukaisia hankkeita on toteutunut 36 kappaletta, joita on rahoitettu yhteensä noin 2,2 miljoonalla eurolla. Merkittävin summa suuntautui yritysten kehittämishankkeisiin.

### Työllisyys toimialoittain ja suurimmat työllistäjät 2009



Yrityksen nimi	Henkilöstö
KESÄLAHDEN MAANSIIRTO OY	131
STORA ENSO WOOD PRODUCTS	107
PUHOS BOARD OY	86
KIDEX OY	78
KESLA OYJ	77
WOODLAND FURNITURE OY	57
KIT-SELL OY	53
POHJOIS-KARJALAN OSUUSKAUPPA	51
MARIMEKKO KITEE OY	48
LVI-BIONEERIT OY	47
MOMENTIVE SPECIALTY CHEMICALS OY	45
KITEEN SEUDUN OSUUSPANKKI	43
DYNEA CHEMICALS OY	41
ELEMENTO OY	40
ITELLA OYJ	37

## Äkillisen rakennemuutoksen perusteella kohdistetuista määrärahoista rahoitetut hankkeet

Yritysten kehittämisavustukset Keski-Karjalan seutukunnassa			Uudet työpaikat	Tuki-määrä
Hanke				
Kereli Oy, 2009, Lomakeskuksen kehittäminen; laatutason nostaminen ja ympärivuotisuuden lisääminen			6	909 000
PajarinHovin Vesipuisto OY, 2008, Aquapark Pajarinhovin investointi ja toiminnan käynnistäminen			9	717 500
Keski-Karjalan Kehitysytio Oy, 2009, Keski-Karjalan seudullisen matkailu- ja palvelutuotantomallin kehittäminen			2	360 000
Prosessi- ja vesitekniikka Provetek Oy, 2008, Palvelujen laajentamiseksi ja kasvun mahdollistamiseksi toteutettavat tila- ja koneinvestoinnit sekä kehittämiseen liittyvät avainhenkilöiden palkka- ym menot			7	216 750
Minimurskaus Oy, 2009, Uuden yrityksen tuotantokonehankinnat			1	170 293
Minimurskaus Oy, 2010, Yrityksen toimintojen monipuolistamiseksi toteutettavan jätteidenkäsittelykeskuksen käynnistämiseen liittyvät investoinnit				129 000
Stahnius Holding Oy, 2010, Valmistustoiminnan laajennus sekä tähän liittyvät kone- ja laiteinvestoinnit tarvittavine markkinaselvityksineen.			3	124 050
Karelia Mix Oy 2009, Uuden palvelukokonaisuuden luominen hyvinvointi- ja luontomatkailun kehittämiseksi			0	97 550
Kiteen Huonekalutehdas Oy, 2010, Tuotannon tehostaminen ja laajentaminen.			2	82 250
PS.Kakkonen Oy, 2010, Käynnistyvän huonekalutehtaan kone- ja laitehankinnat sekä tuotannon kehittämiseen liittyvät muut toimenpiteet.			14	77 500
Kithydro Oy, POK 0107/05.02.09/2010/A, Tuotantoprosessien laajentamishanke.			3	62 500
Rääkkylän Pelti- ja Metallityö Oy, 2009, Toiminnan kasvuun liittyvät lisätalainvestoinnit ja valmistuksen kilpailukykyä parantavat konehankinnat.			1	53 900
24House Oy, POK 0173/05.02.09/2010, 24House Oy:n käynnistämisen- ja kehittäishanke.			4	53 500
Proveplast Oy, 2010, Tuotannon kehittämiseen liittyvät investoinnit tuotantotiloihin ja koneisiin sekä muihin kehittämistoimenpiteisiin, mm avainhenkilön rekrytointiin			3	43 650
Veekmas Oy, 2010, Hankkeen tavoitteena on kartoittaa Saksan tiehöylämarkkinoista erityisesti perinteisten tiehöylien osalta. Hankkeessa tulla paneutumaan myös tuotekehitykseen, jotta tuotteista saataisiin toimivia myös uusille m			2	39 426
Ravintola J.Tiainen Oy,2010, Ravintolan muutostyöt			5	35 000
Kiteen Liikennepalvelu Oy, 2009, Tilojen hankinta ja toimintojen kehittäminen			4	34 750
J&M METSÄKONETEKNIikka OY, 2009, Yritys kasvattaa toimintaansa perustamalla Kiteelle uuden toimipaikan; hanke käsittää uuden toimipaikana kone- ja laitehankinnat.			4	30 270
<b>Yhteensä 27 hanketta</b>			<b>85</b>	<b>3 379 730</b>

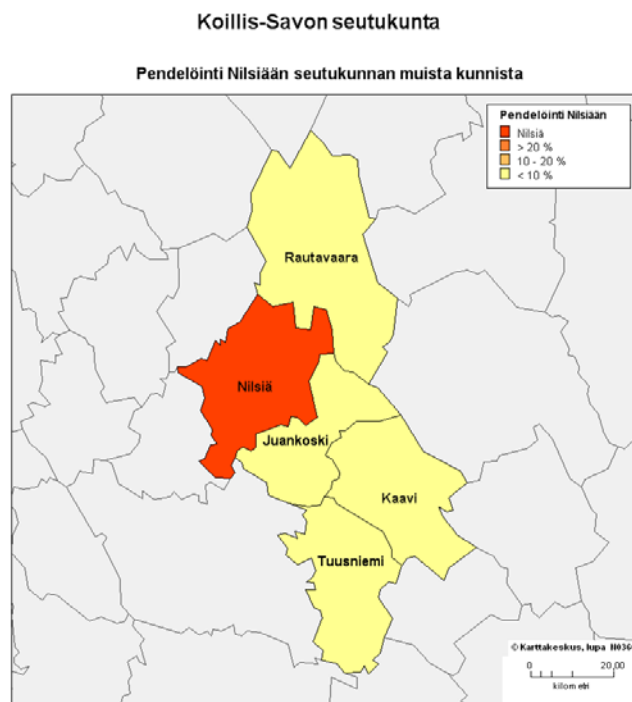
Työllisyysperusteiset investoinnit 2010 ja 2011	Rak.aik. tp. htv	Uudet pysyvät tp	Yhteensä
Kiteen kaupunki, Kiteen AIMO-monitoimikeskuksen infrahankkeet, vaihe 1	1		427 500
Kiteen kaupunki, Energiansiirtoputkiston rakentaminen	1		101 250
<b>Yhteensä 2 hanketta</b>	<b>2</b>	<b>0</b>	<b>528 750</b>

## Rakennerahastot

Koodi	Rahasto	Projektin nimi	Toteuttaja	Uudet työpaikat	Sidonta EU+valtio
S10953	ESR	Helppi / Työvoimapolitiittiset toimet	Pohjois-Karjalan ELY-keskus		500 000
A543576	EAKR	Kansainvälistymishanke Ruotsiin. Tuotteiden kehittäminen asiakkaiden vaatimalle tasolle.	A. HIRVONEN OY	2	443 850
S10952	ESR	Helppi	Kiteen Evankelinen Kansanopisto		300 000
A543830	EAKR	Uuden tuotantohallin rakentaminen ja tuotannon kone- ja laitehankinnat.	PROVETEK OY	3	280 000
S11437	ESR	Akseli	Keski-Karj. Kehitysytio Oy	19	260 265
A554820	EAKR	Investointi- kehittämisohjelma 2011	JOPTek OY COMPOSITES	20	253 750
S10958	ESR	Korkeakouluista uutta osaamista Keski-Karjalaan (KUOKKA)	Pohjois-Karjalan amk		230 000
A544701	EAKR	Uuden tiehöylään liitettävän laitteen kehittäminen	VEEKMAS OY		58 050
A545149	EAKR	Tehostetun asumispalveluyksikön perustaminen ja toiminnan käynnistäminen.	MÄNTYNIEMEN IKIHONKA OY	1	32 950
A544734	EAKR	Tuotannon kone- ja laitehankinnat	STAHLNIUS HOLDING OY	3	30 074
<b>Yhteensä 16 hanketta</b>				<b>58</b>	<b>2 496 619</b>

## 19. Koillis-Savon seutukunta

Koillis-Savon seutukunta	2006	2007	2008	2009	2010
väkiluku	20651	20403	20162	20005	19823
64- / 15-64%	38,4	38,7	39,3	40,0	41,7
nettomuutto	-70	-94	-101	-32	-28
työttömät	1020	827	800	1094	1028
pitkäaik.tyött.	163	149	120	98	179
tyött.aste%	11,7	9,7	9,6	13,1	12,6
työlliset	7352	7517	7132	6861	
työll.aste%	57,5	59,5	57,3	55,7	
taloud.huoltos.	1,8	1,7	1,8	1,9	
työntek. konkurs. yrit.	5	5	235	44	13
Aloit.yritykset	100	101	100	89	89
yrityskanta muutos%	4,07	2,09	1,69	1,42	2,18



Kunnat: Juankoski, Kaavi, Nilsiä, Rautavaara, Tuusniemi

Ohjelmakausi: 2008–2010

Elinkeinoyhtiö: Koillis-Savon Kehitys Oy

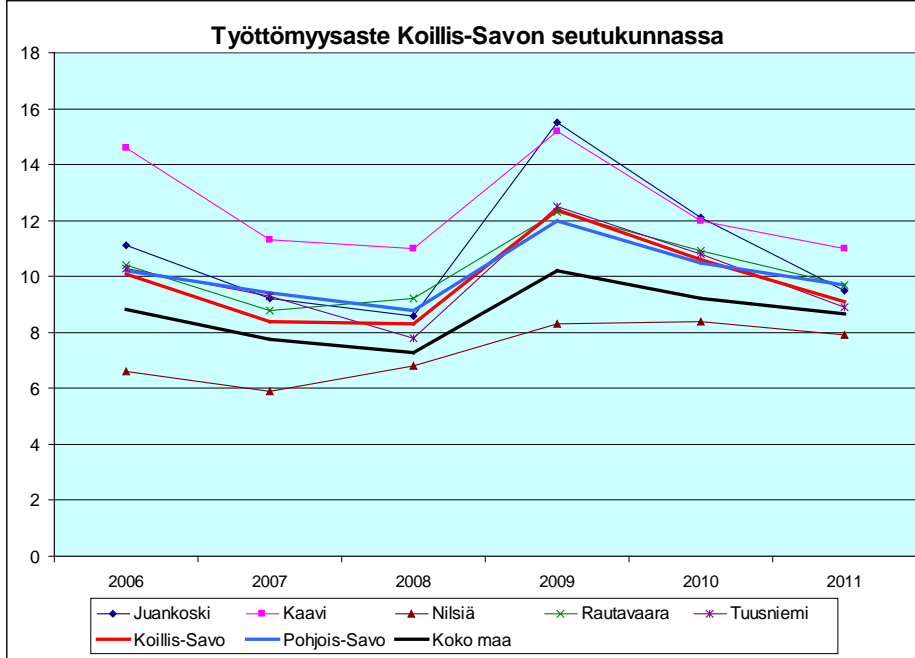
Koillis-Savon seutukunta nimettiin äkillisen rakennemuutoksen alueeksi kaudelle 2008–2010. Irtisanomiset koskivat Stromsdal Oyj:n kartonkitehdasta Juankoskella, josta irtisanottiin 204 henkilöä. Irtisanomiset vaikuttivat myös tehtaan alihankkijaverkostoon. Kartonkitehtaan arkituksia tehnyt Pyroll Oy irtisanoi 21 henkilöä ja huolto- ja kunnossapitopalveluita hoitanut Mekfox Oy 8 henkilöä.

	Irtisanotut	Avoimille työmarkkinoille työllistyneet	Tuki-toimin työllistyneet	Koulutuksessa	Eläkkeelle	Työttömyyseläkkeelle pääsyä odottavat		Työttömänä	Työttömänä (%)	Muut
						lisäpäivillä	ei lisäpäivillä			
Koillis-Savon	204	86	9	71	7			13	6,37	18
Stromsdal Oy	167	82	7	64	6			7	4,19	1
Pyroll Oy	37	4	2	7	1			6	16,22	17

Koillis-Savossa ei ollut erillistä alueellisen rakennetyöryhmän organisaatiota. Rakennemuutoksen hoidosta vastasi Juankosken kaupunginjohtaja. Kunnallinen kehittämissyhtiö Koillis-Savon Kehitys on ollut aktiivinen toimija rakennemuutosvaroilla rahoitetussa ESR-hankkeessa. Myös kaupungin elinkeinopalvelut ovat edistäneet uusyrittäshankintaa. Alueella on toteutettu mittava ESR-hanke, jossa kehitysyritys ja TE-toimisto olivat keskeisessä roolissa.

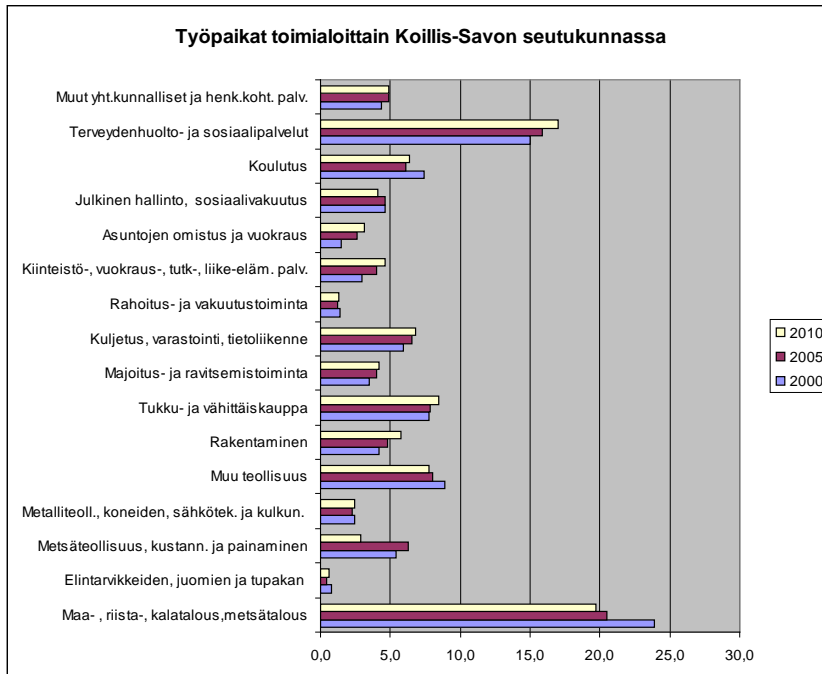
Rakennemuutoksen hallinnassa keskeisin tavoite on ollut saada toiminta jatkumaan konkurssiin ajautuneen Stromsdal Oyj:n tiloissa. Premium Board Finland Oy on ostanut konkurssipesän maaliskuussa 2011 ja työllistänee suoraan 90 henkilöä ja ulkoistettuihin tehtäviin 40–50 henkilöä.

Ensimmäisten ryhmien koulutus on alkanut ja tuotanto käynnistyneenä kesäkuun 2011 lopussa. Rakennemuutosalueeksi nimeämisen jälkeen alueelle on syntynyt tai arvioidaan syntyvän lähiaikoina 107 työpaikkaa yritystukien kohteina olevissa hankkeissa. Uusia yrityksiä näissä hankkeissa on 5. Merkittävin uusi yritys on Juankosken Hoiva Oy, jonka henkilöstössä työskentelee myös kartonkitehtaalta irtisanottuja työntekijöitä.



Työttömyys on alentunut kohtuullisen ripeästi. Työttömyysaste on 11,2 prosenttia. Huhtikuussa 2011 työttömiä oli alueella reilut 100 henkilöä vähemmän kuin vuotta aikaisemmin.

### Työllisyys toimialoittain ja suurimmat työllistäjät 2009



Yrityksen nimi	Henkilöstö
METSO FABRICS PMC OY	275
OSUUSKAUPPA PEEÄSSÄ	86
RUOTSALAINEN OY	81
STERA MACHINES OY	52
BONG SUOMI OY	50
ILMARIA OY	45
ITELLA OYJ	40
PAKKILAN KONEPAJA OY	36
TAHKO24H OY	34
HUIPPUPAIKAT OY	30
FIN FORELIA OY	30
METSÄNHOITOYHDISTYS KOILLIS-SAVO RY	27
TAHKO-CHALET OY	27
VARPAISJÄRVEN MAANSIIRTO JA VESITEKNIikka OY	27
KOILLIS-SAVON OSUUSPANKKI	26

## Äkillisen rakennemuutoksen perusteella kohdistetuista määrärahoista rahoitetut hankkeet

Yritysten kehittämisavustukset Koillis-Savon seutukunnassa		
Hanke	Uudet työpaikat	Tukimäärä
Juankosken kaupunki, 2009, Putaansaaren yrityspuistoon toimitilat hoiva-alan yritystoimintaa varten		1 046 000
Tahko Golf Club Oy2010, Tahko Golf Koulutus-, Opetus- ja Kurssikeskus sekä 9r golfkenttä.	1	455 000
Juankosken kaupunki, 532 0289/460/2009/A, Tutkimus- ja kehittämishanke, jonka puitteissa selvitetään uusia työpaikkoja synnyttäviä yritys- ja liiketoimintamahdollisuuksia Juankoskella mukaan lukien tehtaan uudelleen käynnistämismahdollisuus.		180 000
Juankosken Hoiva Oy, 532 0256/460/2009, Juankosken Hoiva Oy:n täydentävät kone-, laite- ja kalustoinvestoinnit sekä aloittavan yrityksen työntekijöiden palkkaus.	30	129 700
Juankosken Hoiva Oy, 2009, Juankosken Hoiva Oy, yrityksen perustamisedellytysten selvitys		91 180
Koillis-Savon Kehitys Oy, POS 0255/05.02.09/2010, Seudullisen yrityspalvelun kehittäminen osaksi Yritys-Suomi palvelurakennetta Koillis-Savossa.	1	79 590
Oy Fintrade Services Kuopio LTD, 532 0159/460/2009, VM-uudistus. Yrityksen toimintaa laajennetaan maahantuonti- ja jakeluyrityksestä valmistusyritykseksi.	3	60 910
Rautavaaran Leipomo Ky, 532 0007/460/2009, Pölynpoistojärjestelmä		5 250
Juankosken Hoiva Oy, 532 0064/460/2009, Hoitokodin perustaminen		
<b>Yhteensä 9 hanketta</b>	<b>35</b>	<b>2 047 630</b>

Työllisyysperusteiset investoinnit 2010 ja 2011	Rak.aik. tp. htv	Uudet pysyvät tp.	Yhteensä
Rautavaaran kunta, Rautavaaran ydinkeskustan kehittäminen	6		375 150
Pohjois-Savon ELY-keskus, Keyritynjärven kunnostus	5		193 620
Juankosken kaupunki, Juankosken torialueen kunnostus	2		52 850
<b>Yhteensä 3 hanketta</b>	<b>13</b>	<b>0</b>	<b>621 620</b>

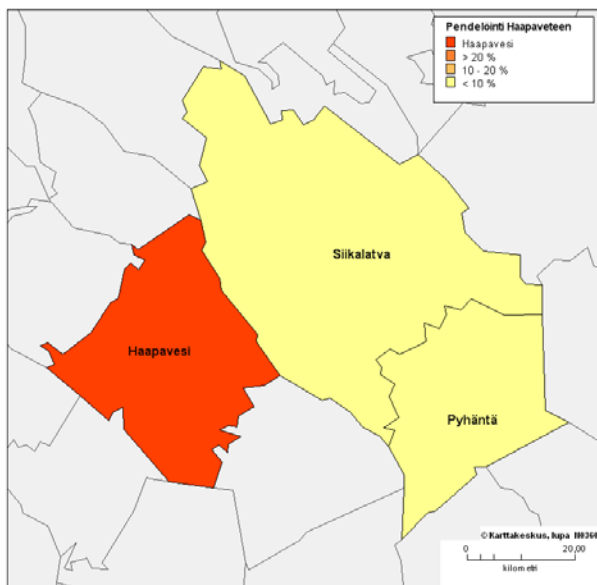
### Rakennerahastot

Koodi	Rahasto	Projektin nimi	Toteuttaja	Uudet työpaikat	Sidonta EU+valtio
A30905	EAKR	Tahkolahden kehittämisinvestoinnit	Nilsin kaupunki		1 008 000
S10968	ESR	Kohti nousua	Koillis-Savon Kehitys Oy	315	423 200
<b>Yhteensä 2 hanketta</b>				<b>315</b>	<b>1 431 200</b>

## 20. Haapavesi-Siikalatvan ja Nivala-Haapajärven seutukunnat

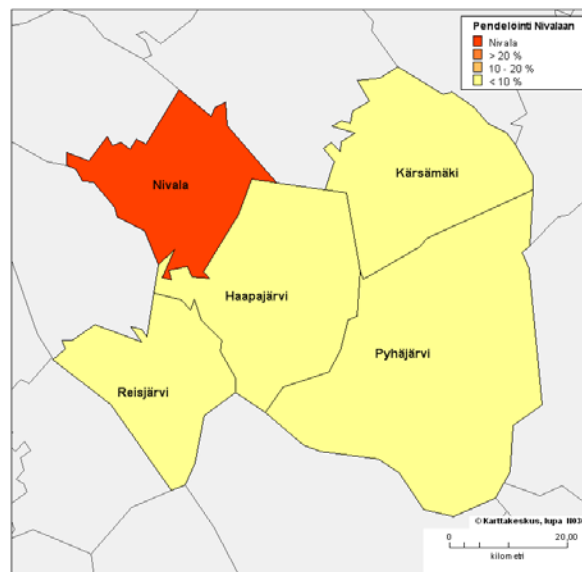
Haapavesi-Siikalatvan seutukunta

Pendelöinti Haapavedelle seutukunnan muista kunnista



Nivala-Haapajärven seutukunta

Pendelöinti Nivalaan seutukunnan muista kunnista



Haapaveden-Siikalatvan seutukunta	2006	2007	2008	2009	2010
väkiluku	15903	15798	15588	15337	15230
64- / 15-64%	30,6	30,5	30,8	31,4	32,2
nettomuutto	-291	-136	-220	-240	-94
työttömät	625	447	445	737	612
pitkäaik.tyött.	121	71	70	56	84
tyött.aste%	9,1	6,6	6,7	11,2	9,3
työlliset	6012	6051	5839	5559	
työll.aste%	61,5	62,2	60,9	58,9	
taloud.huoltos.	1,6	1,6	1,7	1,8	
Työnt. konkurs. yrityksissä.	7	3	21	9	28
Aloit. yritykset	65	55	64	55	51
yrittiskanta muutos%	2,41	-1,06	3,31	0,91	2,07

Nivala-Haapajärven seutukunta	2006	2007	2008	2009	2010
väkiluku	31107	30975	30796	30676	30455
64- / 15-64%	30,4	30,2	31,0	31,4	32,4
nettomuutto	-114	-167	-211	-216	-260
työttömät	1331	1076	937	1505	1440
pitkäaik.tyött.	268	171	126	132	240
tyött.aste%	10	8,2	7,3	11,8	11,3
työlliset	11479	11703	11437	10790	
työll.aste%	60,5	61,7	60,9	58,0	
taloud.huoltos.	1,7	1,6	1,7	1,8	
Työnt. konkurs. yrityksissä.	30	60	59	55	29
Aloit.yritykset	168	125	121	121	147
yrittiskanta muutos%	4,71	0,78	0,84	0,26	3,65

Kunnat Haapavesi-Siikalatva 2011: Haapavesi, Pyhäntä, Siikalatva

Kunnat Haapavesi-Siikalatva 2006: Haapavesi, Kestilä, Piippola, Pukkila, Pyhäntä, Rantsila

Kunnat Nivala-Haapajärvi: Haapajärvi, Kärsämäki, Nivala, Pyhäjärvi, Reisjärvi

Ohjelmakausi: 2009-2011

Elinkeinoyhtiö: Nivala-Haapajärven kehittämissyhtiö Nihak Oy, Haapavesi-Siikalatvan kehittämissyhtiö

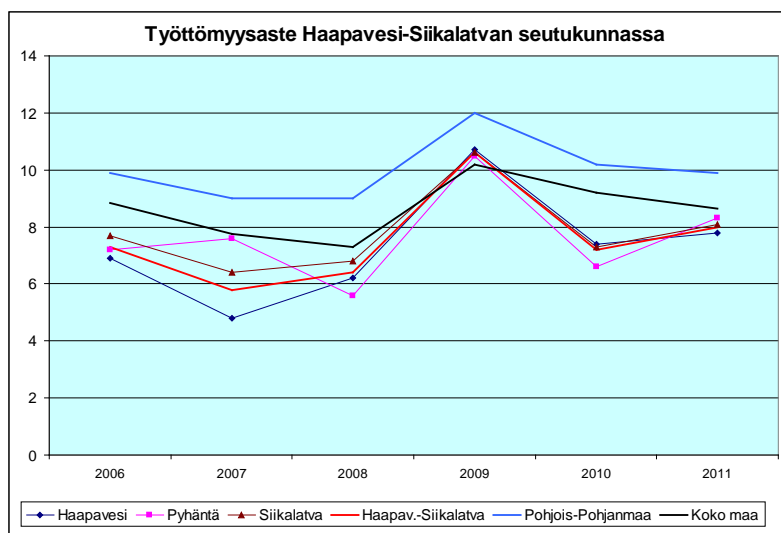
Haapavesi-Siikalatvan ja Nivala-Haapajärven seutukunnat nimettiin äkillisen rakennemuutoksen alueeksi kaudelle 2009-2011. Irtisanomiset koskivat Incap Furniture Oy:n huonekalutehdasta ja sen alihankkijoita Kärsämäellä ja Haapajärvellä. Irtisanottuja oli yhteensä 323 henkilöä. Irtisanotut olivat pääasiassa nuorta väkeä.



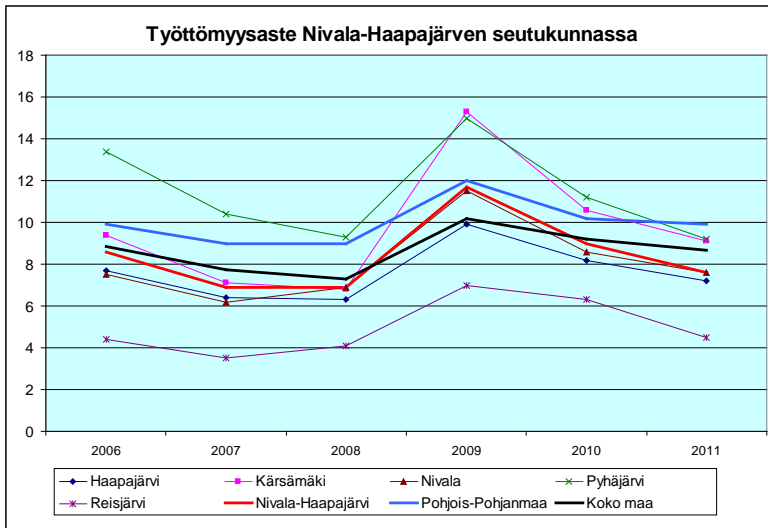
	Irti- sanotut	Avoimille työ- markkinoille työllistyneet	Tuki- toimin työllis- tyneet	Koulu- tuksessa	Eläkkeelle siirtyneet	Työttömyyseläkkeelle pääsyä odottavat		Työttö- mänä	Työttö- mänä (%)	Muut
						lisä- päivillä	ei lisäpäivillä			
Incap Furniture Oy	219	145	3	20	2	0	0	42	19,18	7
Muut alihankkijat	104									

Rakennemuutoksen hallintaa varten perustettiin alueellinen rakennemuutostyöryhmä, joka kokoontui kahden vuoden ajan kuukauden tai kahden välein. Ryhmä keskittyi lähinnä Incap Furnituren lopettamisen vaikutuksiin. Alueen elinkeinopolitiikasta vastaa Nivala-Haapajärven kehittämissyhtiö Nihak Oy, joka on ollut aktiivinen toimija rakennemuutoksessa. Haapavesi-Siikalatvan kehittämissyhtiö ei ole toiminut yhtä näkyvästi kuin Nihak Oy, koska rakennemuutoksen vaikutukset eivät näkyneet heidän alueellaan niin voimakkaasti. Alueelle on kohdistettu runsaasti hankerahoitusta yritysten liiketoiminnan kehittämiseksi, kansainvälistymiseksi ja osaamisen tason nostamiseksi.

Alueelle on vuoden 2011 alkupuolella ja lähitulevaisuudessa tullut tai tulossa merkittäviä tuotannon aloittamisia ja laajennuksia, joten korvaavia työpaikkoja on syntynyt tai syntymässä. Merkittävin uusi yritys Nivala-Haapajärven seutukunnassa on kaivostoimintaa harjoittava Belvedere Oy, johon syntyi noin 100 uutta työpaikkaa. Seutukuntaan on syntynyt kaikkiaan noin 270 uutta työpaikkaa, mutta samalla yrityskannasta on poistunut noin 90 työpaikkaa. Haapavesi-Siikalatvan seutukuntaan on syntynyt uusiin yrityksiin noin 120 työpaikkaa ja jo toimiviin yrityksiin laajennushankkeiden kautta 135 työpaikkaa. Pyhäjärvellä olevan kaivoksen maanalaisen fysiikan tutkimuskeskus on ehdolla kv-hiukkastutkimuksen keskeiseksi toimijaksi. Toteutuessaan hanke muuttaisi Pyhäjärven kansainväliseksi tiedeyhteisön tukikohdaksi, jolla olisi huomattavia vaikutuksia myös alueen palvelurakenteeseen. Alueella on tehty myös merkittävä kultaesiintymälöydös.

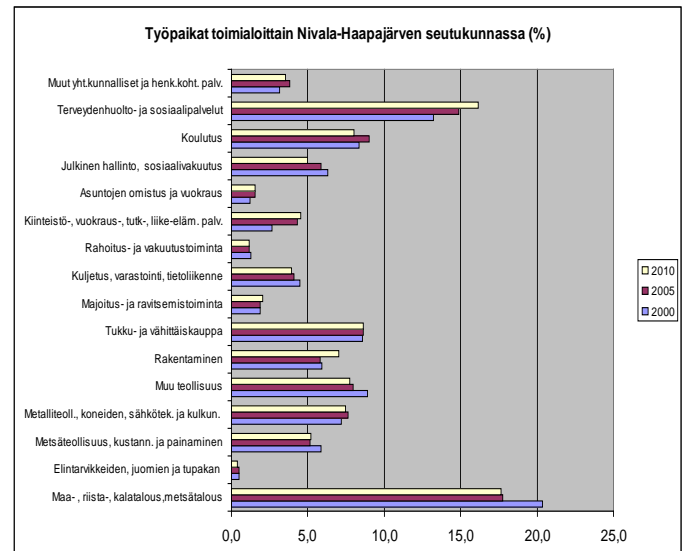


Työllisyystilanne on parantunut taantuman jäljiltä erityisesti keväällä 2011. Molempien seutukuntien työttömyysasteet ja työttömien työnhakijoiden määrät ovat olleet laskussa. Myös uusien avointen työpaikkojen määrän kehitys on ollut lupaavaa. Työllisyystilanne näyttää valoisalta ja tällä vauhdilla alue on pian siinä tilanteessa, ettei sopivaa työvoimaa löydy.



Molemmissa seutukunnissa työttömyysaste on vuoden 2011 alussa painunut alle 10 prosentin. Haapavesi-Siikalatvan työttömyysaste on ollut koko maan keskiarvoa pienempi vuonna 2010 ja Nivala-Haapajärven seutu on myös saavuttanut koko maan keskiarvon vuoden 2010 lopulla.

## Työllisyyden rakenne toimialoittain



## Suurimmat työllistäjät 2009

Haapavesi-Siikalatvan seutukunta	
Yrityksen nimi	Henkilöstö
PYHÄNNÄN RAKENNUSTUOTE OY	140
VALIO OY	132
OY DAREKON LTD	93
RAUTARUUKKI OYJ	81
YIT TEOL. JA VERKKOPALVELUT OY	73
OY M-FILTER AB	65
MAUSTAJA OY	60
KYLMÄNEN FOOD OY	58
PIKLAS OY	57
INCAP FURNITURE OY	52
HAAPAVEDEN HA-SA OY	40
KANTELEEN VOIMA OY	38
AGRONIC OY	38
OSUUSKAUPPA ARINA	36
PRT-WOOD OY	36

Nivala-Haapajärven seutukunta	
Yrityksen nimi	Henkilöstö
TIIVITUOTE OY	234
PYHÄSALMI MINE OY	230
MECANOVA OY	151
INCAP FURNITURE OY	116
KOKKOLAN HALPA-HALLI OY	94
HAAPAJÄRVEN HA-SA OY	85
MAASELÄN KONE OY	85
OSUUSKAUPPA KPO	59
LUJABETONI OY	52
ITELLA OYJ	52
ELECSTER OYJ	51
RAKENNUSL. P.VÄHÄSÖYRINKI OY	49
NORDIC ALUMINIUM OYJ	47
PILKINGTON FINLAND OY	42
FINN NICKEL OY	40

## Äkillisen rakennemuutoksen perusteella kohdistetuista määrärahoista rahoitetut hankkeet

Yritysten kehittämisavustukset Nivala-Haapajärven seutukunnassa		
Hanke	Uudet työpaikat	Tukimäärä
Best Glass Oy, 2010, Uuden tuotantolaitoksen perustaminen.	16	1 225 000
Edux-ovet Oy, 2011, Viennin, tuotannon ja tuotantomenetelmien kehittäminen.	10	570 000
Haapajärven Ha-Sa Oy, 2009, Superkuivaamon rakentaminen ja sahatavaran mittojen reaaliaikainen seuranta.	12	400 000
Nivalan Teollisuuskylä Oy, 2011, Best Glass hallin rakentaminen.		262 500
GasEK Oy, POP 2010, Investoinnit CHP-voimaloiden tuotannon laajentamiseen ja kehittämiseen.	7	217 500
Champion Door Oy, 531 0412/460/2009, Yrityksen toiminnan kehittäminen ja KV-toiminnan laajentaminen.	5	177 600
Pro Estore Oy, POP 0323/05.02.09/2010, Koneistusteknologian laadun parantaminen.	2	140 000
Kiinteistö Oy Kyllöset, POP 0121/05.02.09/2010, Maanrakennuskoneiden ja niiden varusteiden valmistus-, kokoonpano- ja huoltohallin rakentaminen.	3	112 500
Machine Tailor Oy, 2010, Rinnekoneen ympärille rakennettavan tuoteperheen kehittäminen.	2	100 000
Armit Oy, 2010, Armit Oy:n investointi työstö- ja sorvauskeskuksiin sekä avainhenkilön palkkaus tuotannonohjaukseen.	1	99 500
<b>Yhteensä 41 hanketta</b>	<b>127</b>	<b>4 321 340</b>

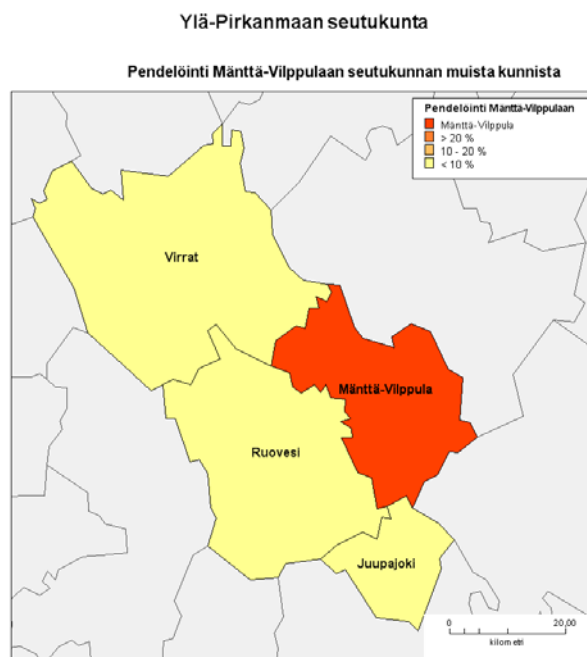
Haapavesi-Siikalatvan seutukunnassa		
Hanke	Uudet työpaikat	Tukimäärä
Pyhännän kunta, POP 2010, Pyhännän kunnan teollisuusalueelle teollisuushalli, kunnallistekniikkaa sekä tiestöä.	23	455 000
Siparila Oy, 2010, Huone- ja pihakalustetehdas investointi	45	350 000
Siparila Oy, 2010, Huone- ja pihakalustetuotannon kehityshanke sekä ulkovalvontatuotannon kehityshanke	13	167 600
BMH Kiinteistöt Oy, POP 0139/05.02.09/2010, Siltamuottihankinnat		162 500
BM Haapavesi Oy, 531 0343/460/2009/B, Betonisten siltaelementtiratkaisujen kehittäminen.	8	87 500
Rantsilan Mekamet Oy, POP 0083/05.02.09/2010/A, Turvenostin	6	83 285
Oy Darekon Ltd, 2010, Konekannan uudistaminen tuotannon laajentamiseksi sekä laadun turvaamiseksi ja parantamiseksi.	10	78 000
Haapaveden Puukaluste Oy 2011, Tuote-/ tuotannosuunnittelun laadun parantaminen sekä tuotannon tehostaminen.	2	74 500
Puumaster Oy, POP 0039/05.02.09/2010/A, Puumaster perinnemökkien ja -saunojen sekä aitaelementtien tuotteistamis- ja kaupallistamishanke	15	60 000
Pohjan Timber-hirsi Oy, /2010, Toiminnanohjauksen kehittäminenyrityksen kasvun varmistamiseksi.	2	42 000
<b>Yhteensä 19 hanketta</b>	<b>143</b>	<b>1 769 205</b>

## Rakennerahastot

Koodi	Rahasto	Projektin nimi	Toteuttaja	Uudet työpaikat	Sidonta EU+valtio
A548921	EAKR	Hituran kaivoksen uudelleen käynnistäminen ja tuotannon jatkamahdollisuuksien selvittäminen	BELVEDERE MINING OY	110	932 800
A31430	EAKR	Haapakenttä	Haapaveden kaupunki		756 495
S11665	ESR	Seutujen yritysvalmennus	Haapaveden Teknologiakylä Oy		444 607
S11601	ESR	Rak-insinööri koulutus	Rovaniemien Koulutuskuntayhtymä		380 073
A31533	EAKR	Ouluntien teollisuusalueen infran rakentaminen	Haapajärven kaupunki		253 350
A31660	EAKR	International Sales Promotion	Oulun elinkeinoliikelaitos BusinessOulu		252 630
A548846	EAKR	BBS Oy:n Reissjärven tuotantotilojen ja prosessin lisäinvestoinnit	BBS-BIOACTIVE BONE SUBSTITUTES OY	4	247 900
A31659	EAKR	Global Oulu	Oulun elinkeinoliikelaitos		208 156
A31658	EAKR	World-Class Expertise for the Growth of Oulu (WEGO)	BusinessOulu		150 000
A547543	EAKR	Cook and Chill 2010	NOVISOL OY	5	101 250
A31457	EAKR	PyhäCash	Pyhäjärven Kehitys Oy	4	83 394
A548447	EAKR	Tuotantokapasiteetin kasvattaminen/koneinvestoinnit.	PL-GLASS OY	4	33 000
<b>Yhteensä 12 hanketta</b>				<b>127</b>	<b>3 843 655</b>

## 21. Ylä-Pirkanmaan seutukunta

Ylä-Pirkanmaan seutukunta	2006	2007	2008	2009	2010
väkiluku	27178	26861	26579	26325	26059
64- / 15-64%	38,8	38,7	39,8	40,9	42,3
nettomuutto	-116	-126	-116	-84	-78
työttömät	1963	1502	1299	1693	1228
pitkäaik.tyött.	512	370	314	235	197
tyött.aste%	10,8	8,5	7,6	10,6	10,6
työlliset	10593	10694	10423	9799	
työll.aste%	63,3	64,3	63,8	60,8	
taloud.huoltos.	1,6	1,5	1,6	1,7	
Työntek. konkurs.yrityksissä.	58	21	27	30	24
Aloit. yritykset	154	149	147	111	137
yrityskanta muutos%	1,74	2,88	0,78	0,79	2,30



Kunnat 2011: Juupajoki, Mänttä-Vilppula, Ruovesi, Virrat

Kunnat 2006: Juupajoki, Kuru, Mänttä, Orivesi, Ruovesi, Vilppula, Virrat

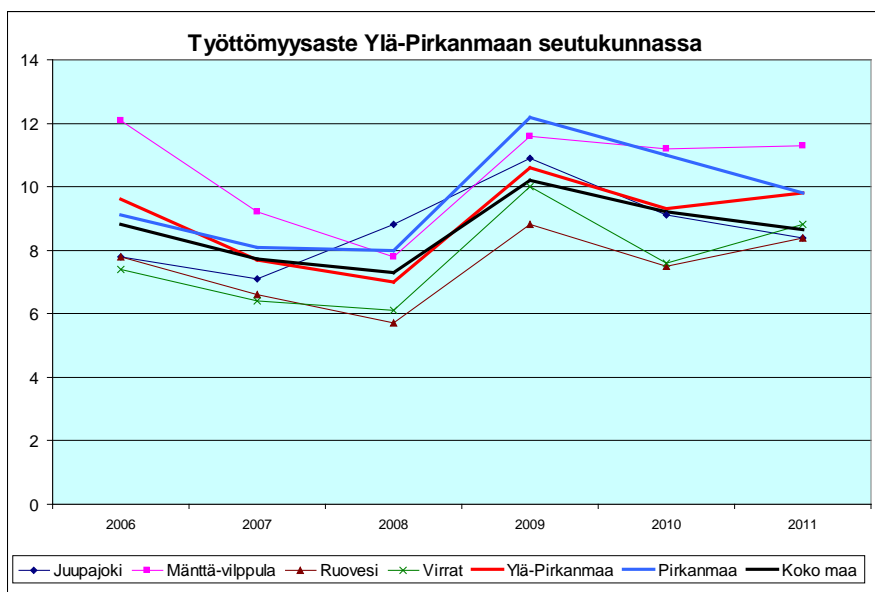
Ohjelmakausi: 2011–2012

Elinkeinoyhtiö: MW-kehitys Oy ja Virtain Yrityspalvelu Oy.

Ylä-Pirkanmaan seutukunta nimettiin äkillisen rakennemuutoksen alueeksi kaudelle 05/2011–2012. Irtisanomiset koskivat Metsä Tissue Oy:n talouspaperituotantoa, Iki-Formicaa ja Painotalo Mictoria Mänttä-Vilppulassa sekä Visuvesi Oy:n vaneritehdasta ja sahaa Ruovedelle. Irtisanottuja oli yhteensä 297 henkeä.

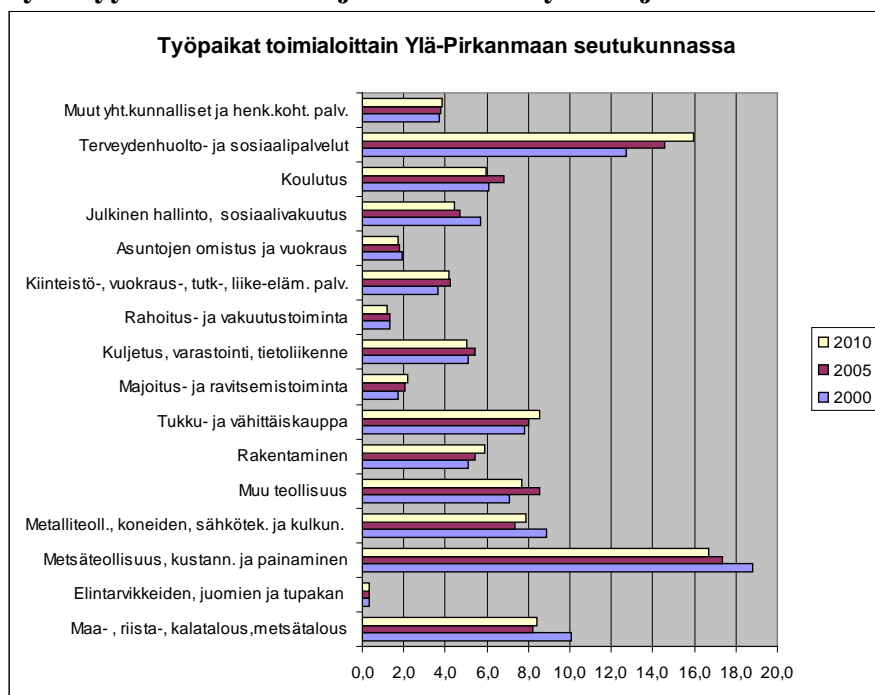
	Irtisanotut	Avoimille työmarkkinoille työllistyneet	Tuki-toimin työllistyneet	Koulutuksessa	Eläkkeelle siirtyneet	Työttömyyseläkkeelle pääsyt		Työttömänä	Työttömänä (%)	Muut
						lisäpäivillä	ei lisäpäivillä			
<b>Ylä-Pirkanmaan</b>	350	105	12	25	1	18	0	189	54,00	
Metsä-Tissue	117	71	0	4	4	0	10	8	6,84	6
Visuvesi Oy, Visuvesiden Saha	183	39	11	16	1	0	33	77	42,08	4
Iki-Formica Oy	18	3					8			
Painotalo Miktor Oy	20									
Visuvesi Oy:n alihankkijat	12									

Rakennemuutoksen hallintaa varten perustettiin alueellinen rakennemuutosryhmä. Ylä-Pirkanmaan elinkeinopolitiikasta vastaavat MW-kehitys Oy ja Virtain Yrityspalvelu Oy. Nimeäminen on tapahtunut hiljattain, joten alueen toimenpiteistä ei ole toistaiseksi tarkempaa tietoa.



Työttömien työnhakijoiden määrä väheni kaikissa Pirkanmaan seutukunnissa huhtikuun 2011 lopussa. Viimeisin tieto työttömyysasteesta on noin 10 prosentin tuntumassa. Osuus on lähellä koko maan työttömyysastetta.

### Työllisyys toimialoittain ja suurimmat työllistäjät 2009



Yrityksen nimi	Henkilöstö
METSÄ TISSUE OYJ	549
PIHLAVAN IKKUNA OY	207
FORMICA IKI OY	192
VISUVESI OY	172
METSÄLIITTO OSUUSKUNTA	169
FINNCONT OY	111
SULZER PUMPS FINLAND OY	103
JAVASKO OY	102
UPM-KYMMENE OYJ	99
STORA ENSO PACKAGING OY	89
ITELLA OYJ	81
POHJOIS-HÄMEEN PUHELIN OY	77
PIRKANMAAN OSUUSKAUPPA	71
MILLOG OY	68
INWIDOOR OY	50

### Äkillisen rakennemuutoksen perusteella kohdistetuista määrärahoista rahoitetut hankkeet

Yritysten kehittämisavustukset Ylä-Pirkanmaa		
Hanke	Uudet työpaikat	Tukimäärä
Painotalo Miktor Oy, 0056/05.02.09/2011, Tuotantoprosessin muutoksen suunnittelu ja tuotteiden testaus		47 500

### Rakennerahastot

Koodi	Rahasto	Projektin nimi	Toteuttaja	Uudet työpaikat	Sidonta EU+valtio
A31640	EAKR	Kuitusaven mahdollisuudet raaka-aineena uusiotuotteisiin (KUMARA)	MW-Kehitys Oy		200 000

## D. Meriteollisuus

Meriteollisuus nimettiin äkillisen rakennemuutoksen toimialaksi joulukuun 2010 alussa. Meriteollisuus on ensimmäinen äkillisen rakennemuutoksen toimiala. Meriteollisuuden rakennemuutosta ei voitu hoitaa käytössä olleella aluekohtaisella toimintatavalla, koska alihankkijaverkosto on sijoittunut lukuisille eri paikkakunnille muun muassa Varsinais-Suomessa, Satakunnassa, Pohjanmaalla, Pirkanmaalla ja Hämeessä.

Meriteollisuuden yritysten vaikeudet johtuvat telakkateollisuuden tilauskantojen romahtamisesta Suomessa ja globaalisti. Parhaimmillaan vuonna 2008 meriteollisuus työllisti runsaat 20 000 työntekijää telakoilla ja alihankintayrityksissä. Alalla toimii noin 900 alihankintayritystä

Meriteollisuuden toiminnan vaihtelut ovat heijastuneet selvästi Varsinais-Suomen ja erityisesti Turun seudun työllisyystilanteeseen. STX:n Turun telakalta on irtisanottu vuosina 2009-2011 noin 500 henkilöä ja lomautukset ovat olleet mittavia. Irtisanotuista työttömänä oli toukokuussa 2011 195 henkilöä, työvoimapolitiittisissa toimenpiteissä 128 henkilöä. Töitä on saanut noin 150 henkeä. Työttömistä puolet odottaa pääsyä työttömyyseläkkeelle. Alihankkijoiden osalta tilastot eivät ole niin selviä. Alihankkijoista tehdyn otannan kautta on saatu tietoa ainakin 160 irtisanomisesta, mikä ei ole kuitenkaan kaikkia alihankkijoita kattava. Vaikutukset ovat tätä suurempia. Myös moni määräaikainen työsuhde on loppunut.

Varsinais-Suomessa strategista toimintaa johtaa Turun kaupunginjohtajan johtama työllisyyden ja rakennemuutoksen johtoryhmä. Lisäksi rakennemuutoksen seurantaan ja toimenpiteiden koordinointiin on perustettu ns. Kompassi-ryhmä, johon kuuluvat TEM:n ja ELY-keskuksen lisäksi Tekes, Finnvera, Finpro ja ESR-rahoitteinen rakennemuutostoimisto. Kompassiryhmä pyrkii tunnistamaan yritysten kehitystarpeet ja koordinoi tarvittavia toimenpiteitä.

Rakennemuutokseen on pyritty reagoimaan lisäämällä ammatillisen työvoimakoulutuksen tarjontaa. Vuosina 2010-2011 toteutetaan laajaa STX Europen alihankkijoiden lähinnä tekniseen suunnitteluun liittyvää koulutusohjelmaa, jolla pyritään mahdollistamaan riittävä, uusi osaaminen nykyaikaisiin suunnittelumenetelmiin ja -työkaluihin. Turun kaupunki on keväällä 2011 ollut palkkaamassa meriteollisuudesta irtisanottuja 100 henkeä palkkatuella määräaikaisiin 6-12 kuukauden pituisiin palkkatöihin.

Toimenpiteiden avulla on onnistuttu avustamaan yritysten aikeita uudenaikaisesta liiketoiminnasta ja kansainvälisistä toiminnoista. Yritysten kansainvälistyminen on onnistunut erityisen hyvin moniin maihin ja erityisesti Etelä-Koreaan. Rakennemuutostoimenpiteillä on syntymässä arviolta pari sataa uutta työpaikkaa yritysten markkina-avausten, uusien asiakkaiden ja käyntiin lähteneen rakennemuutoksen kautta. Alihankkijat ovat pystyneet korvaamaan STX:n tilauksia muun teollisuuden ja rakentamisen kysynnällä.

STX on saanut syksyn 2011 aikana tilauksen, jonka työllisyysvaikutukset ovat mittavat. Lähiaikojen työllisyysnäkömät meriteollisuuden toimialalla ovat näin ollen valoisat.

### Meriteollisuuden rakennemuutokseen kohdistettuja rakennerahastohankkeita

Varsinais-Suomi				
Koodi		Projektin nimi	Toteuttaja	Sidonta EU+valtio
S11349	ESR	Meri- ja metalliteollisuuden rakennemuutoshanke - Meriteollisuusyritysten uusien liiketoimintakonseptien kehittäminen ja osaamisen varmistaminen	Turun Seudun Kehittämiskeskus	520 357
A31714	EAKR	Marine Technology and maritime industry in SW Finland	Turun Seudun Kehittämiskeskus	417 275
S11366	ESR	Uusia avauksia kansainvälisille markkinoille	Varsinais-Suomen ELY-keskus	340 600
S11700	ESR	Meri MYY	Turun ammattikorkeakoulu	243 032
S11364	ESR	HYVÄ VIRE -meriteollisuuden alojen lomautettujen hyvinvointihanke	Turun Seudun Kehittämiskeskus	44 500
S11314	ESR	Meriteollisuuden rakennemuutos - Meriteollisuusyritysten uusien liiketoimintakonseptien kehittäminen ja osaamisen varmistaminen	Koneteknologiakeskus Turku Oy	14 068
<b>Satakunta</b>				
A31671	EAKR	Meriteollisuuden rakennemuutos - Satakunta	Priztech Oy	400 000
<b>Yhteensä 7 hanketta</b>				<b>1 979 832</b>

**TEM-analyyseja – verkkojulkaisusarjassa aiemmin ilmestynyt**→ [www.tem.fi](http://www.tem.fi) → julkaisut → TEM-analyyseja

Nio, Ilkka (1/2008); **Työvoimatoimistojen yhteiskunnallisen vaikuttavuuden arviointi – esimerkkinä rakenteellisen työttömyyden alentaminen**

Torvi, Kai (2/2008); **Maahanmuutto vastauksena työvoiman saatavuuteen – loppuraportti**

Nio, Ilkka – Torvi, Kai – Tuomaala, Mika (3/2008); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin talous- ja työmarkkinaennuste**

Nio, Ilkka – Sardar, Paula (4/2008); **Työvoimapolitiittisilta toimenpiteiltä sijoittuminen vuosina 2005 ja 2006**

Tuomaala, Mika (5/2008); **Työvoiman hankinta toimipaikoissa vuonna 2007**

Alatalo, Johanna – Tuomaala, Mika (6/2008); **Alueelliset rakennemuutokset**

Mella, Ilkka (7/2008); **Maakuntien suhdannekehitys**

Nio, Ilkka – Torvi, Kai – Tuomaala, Mika (8/2008); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin talous- ja työmarkkinaennuste, syksy 2008**

Tuomaala, Mika – Torvi, Kai (9/2008); **Kohti työperusteista maahanmuuttoa: Ulkomailta palkattavan työvoiman tarpeen arviointi**

Alatalo, Johanna – Räisänen, Heikki (10/2009); **Työttömyysturvan uudistuslinjausten ex ante -vaikutusarviointia**

Nio, Ilkka – Torvi, Kai – Tuomaala, Mika (11/2009); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin talous- ja työmarkkinaennuste, kevät 2009**

Heinonen, Ville – Kangaspunta, Kirsi – Räisänen, Heikki – Sardar, Paula (12/2009); **Työllisyys ja työttömyys eri koulutustasoilla – tilastollinen tarkastelu**

Tuomaala, Mika (13/2009); **Työvoiman hankinta toimipaikoissa vuonna 2008**

Alatalo, Johanna – Torvi, Kai (14/2009); **Joustoturva Suomen työmarkkinoilla: indikaattorit ja niiden tulkinta**

Mella, Ilkka (15/2009); **Maakuntien suhdannekehitys 2007-2009**

Alatalo, Johanna – Nio, Ilkka – Tuomaala, Mika (16/2009); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin talous- ja työmarkkinaennuste, syksy 2009**

Kaarna, Anssi (17/2009); **Väestön hyvinvointi alueilla – tilastollinen katsaus**

Nio, Ilkka – Sardar, Paula (18/2009); **Työvoimapolitiittisilta toimenpiteiltä sijoittuminen vuosina 2006 ja 2007**



Räisänen, Heikki – Tuomaala, Mika (19/2010); **TE -toimistojen tuottavuus ja työpaikkojen täytön tehokkuus**

Kaarna, Anssi – Mella, Ilkka (20/2010); **Maakuntien suhdannekehitys 2008 – 2010**

Nio, Ilkka – Tuomaala, Mika (21/2010); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin työmarkkinaennuste**

Tuomaala, Mika (22/2010); **Työvoiman hankinta toimipaikoissa vuonna 2009**

Kaarna, Anssi – Mella, Ilkka (23/2010); **Maakuntien suhdannekehitys 2008 – 2010**

Nio, Ilkka – Sardar, Paula (24/2010); **Työvoimapolitiisilta toimenpiteiltä sijoittuminen vuonna 2008**

Alatalo, Johanna – Nio, Ilkka – Tuomaala, Mika (25/2010); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin työmarkkinaennuste, syksy 2010**

Alatalo, Johanna – Räisänen, Heikki – Tuomaala, Mika (26/2010); **Työvoiman rekrytointi taantumassa – julkisen työnvälityksen näkökulma**

Alatalo, Johanna – Räisänen, Heikki – Tiainen, Pekka (27/2010); **Lainsäädännön työllisyysvaikutusten arviointi ja taloudelliset vaikutukset**

Avikainen, Ahti – Kerminen, Päivi – Korhonen, Tiina – Murto, Mikko – Peura, Jari (28/2010); **Työhönosoittamisesta työn tarjoamiseen – työhönosoitusten käyttöä koskeva selvitys ja kehittämissesitykset**

Kaarna, Anssi – Mella, Ilkka (29/2011); **Maakuntien suhdannekehitys 2009 – 2011**

Alatalo, Johanna – Räisänen, Heikki – Tuomaala, Mika (30/2011); **Työvoimatilanne metsäalan ammateissa**

Douglas, Inka – Kerminen, Päivi – Meling, Timo – Peura, Jari (31/2011); **Työttömyysturvan menettäminen työvoimapolitiisesti moitittavan menettelyn takia**

Alatalo, Johanna – Nio, Ilkka – Tuomaala, Mika (32/2011); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin työmarkkinaennuste**

Tuomaala, Mika (33/2011); **Työvoiman hankinta toimipaikoissa vuonna 2010**

Nio, Ilkka – Sardar, Paula (34/2011); **Työvoimapolitiisilta toimenpiteiltä sijoittuminen vuonna 2009**

Järvinieniemi, Päivi (35/2011); **Suomen työelämän muutoksia 2000 luvulla – Tutkimuksesta vaikuttavaan kehittämiseen?**

Alatalo, Johanna – Nio, Ilkka – Tuomaala, Mika (36/2011); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin työmarkkinaennuste, syksy 2011**